

KULTAKUORIAINEN

- uusrahvaanomaisia tarinoita -

**Jättikokoinen
erikoisnumero!
134 sivua!**

#6

KULTAKUORIAINEN #6

ISSN-L 1799-9863

ISSN 1799-9863

Sisällys:

Pääkirjoitus	3
<i>Maarit Leijon: Ihon alla</i>	4
<i>Leila Paananen: Ausa ja erakko</i>	24
<i>Petri Laine: Valgaard Valkoisen saaga</i>	38
<i>Markku Kangasniemi: Viimeinen halliväijy</i>	45
<i>Shimo Suntila: Prestonin keikka</i>	53
<i>Anne Leinonen: Ykkösen ja nollan välissä</i>	68
<i>Aki Hammarén: Äänet hulluuden linnakkeessa</i>	80
<i>Aki Hammarén: Viiden tähden velho</i>	95
<i>Santeri Viljakainen: Kolme käskyä</i>	109
<i>Meiju Forsbacka: C-rappu</i>	129

Toimittajat: Jussi Katajala, Hanna Morre Matilainen, Tuomas Saloranta, Tarja Sipiläinen

Taitto: Tuomas Saloranta

Kansikuva: Eero Korpinen

Kirjoittajat: Meiju Forsbacka, Aki Hammarén, Markku Kangasniemi, Petri Laine, Maarit Leijon, Anne Leinonen, Leila Paananen, Shimo Suntila, Santeri Viljakainen

Kuvittajat: Ninni Aalto, Eetu Pellonpää, Heidi Reponen, Marjo Ristolainen, Mikko Ryytty, Antti Vanhatalo, Anu Varis, Arren Zherbin

Tekstien ja kuvien copyright on tekijöillä.

Yhteystiedot: toimitus@urs.fi

Pääkirjoitus

Uusrahvaanomaisen spekulatiivisen fiktion kirjoituskilpailu laitettiin liikkeelle loppuvuodesta 2011, ja palkinnotkin ehdittiin jakaa kesän 2012 Finncon-tapahtumassa Tampereella. Ruuhkaisen julkaisuaikataulun vuoksi kilpailun sato julkaistaan vasta nyt, mutta tämä kilpailunumero onkin sitten tarjonnaltaan tavallista runsaampi.

Kilpailuun lähetettiin kaikkiaan 68 tekstiä, joista palkinnoille ja kunniainnoinnoille selviytyi kymmenen. Vaikka tekstit onkin jaoteltu eri tuomarien palkitsemiin, on sanottava että kovasta kilpailusta huolimatta kymmenen kärjestä oltiin tuomariston keskuudessa varsin yksimielisiä. Henkilökohtaiset suosikit vaihtelivat, mutta jokainen teksti on koko raadin mielestä palkintonsa ansainnut.

Kilpailussa haettiin siis scifiä, fantasiaa ja kauhua. Varsinaisia scifinovelletteja kisaan kuitenkin tuli melko vähän. Puhtaimmin tieteiskirjallisuutta edustaa **Anne Leinosen** todellisuuden ja todennäköisyyden rajoja koetteleva *Ykkösen ja nollan välissä*. Myös **Leila Paanasen** *Ausa ja erakko* sijoittuu avaruusaikaan ja kertoo siirtokuntaplaneetan lasten ja avaruussodan veteraanin kohtaamisesta. Tieteiskirjallisuuden piiriin kuuluu lisäksi **Shimo Suntilan** *Prestonin keikka*, joka synkeässä koneromantiikassaan on URS-julkaisujen ensimmäinen sukellus steampunkiin, tuohon Suomessakin hiljalleen nousua tekevään spekulatiivisen kirjallisuuden alalajiin.

Miekka ja magia -tarinat ovat URS:in ydinmehua, ja niinpä erilaisia fantasiakertomuksia päätyi palkintosijoille useita. **Maarit Leijonin** *Ihon alla* on modernimpaa, groteskia ja seksuaalisiakin elementtejä sisältävää aikuisfantasiaa. Myös **Aki Hammarénin** *Viiiden tähden velho* on sävyiltään moderni, joskin kepeän humoristinen ja jopa parodinen fantasiatarina. Perinteisempää epiikkaa tarjoavat **Petri Laineen** viikinkitaruista ammentava *Valgaard Valkoisen saaga* sekä **Santeri Viljakaisen** steampunk-sävyjä sisältävä seikkailu *Kolme käskyä*.

Kauhun saralla suosittuja olivat lovecraftilaiset tarinat. Tuplasijoittuja **Aki Hammarénin** *Äänet hulluuden linnakkeessa* kulkee komeasti mestarin jalanjäljillä, vaikka kehittääkin aivan oman mytologiansa. **Meiju Forsbackan** *C-rappu* taas tuo kosmiset kauhuvisiot arkiseen kerrostaloympäristöön varsin painajaismaisoin tuloksin. **Markku Kangasniemen** *Viimeinen halliväijy* tarjoaa maanläheisempää Suomi-kauhua, onhan tapahtumapaikkana talvinen varuskunta.

Novellien ohessa julkaisemme sekä tuomaristossa että lehdessä toimineen **Tuomas Salorannan** mietteitä kustakin tekstistä. Nämä saattavat sisältää ns. spoilereita, joten varsinaiset novellit kannattaa lukea ensin.

Onnittelemme vielä kerran kaikkia palkittuja ja kunniainnuttuja. Toivottavasti kuulemme teistä jatkossakin! Ja lukijoille toivotamme jälleen kerran viihdyttäviä hetkiä, tällä kertaa URS-kilpailun parhaimmiston seurassa!

- URS-toimitus

© Marjo Ristolainen 2013

Maarit Leijon

Ihon alla

Palkinto (Christine Thorel)

Mykor-setä ojensi Jelisaveralle lasillisen viiniä. ”Tiedän, että tämä tulee järkytyksenä.”

Jelisavera maistoi viiniä. Se oli tuotu talvisaliin hänen isänsä viinikellarista, ja se maistui kesältä ja auringolta. ”Osasin odottaa tätä”, hän sanoi rauhallisesti.

Mykor-setä näytti huojentuneelta. Hän oli pelännyt kyyneliä, huutoa ja tavaroiden heittelyä. Hänen vaimollaan ja lapsillaan oli tapana ilmoittaa tietyin elein, jos asiat eivät sujuneet kuten he halusivat. ”Mitä mieltä olet?” Mykor-setä kysyi varovaisesti.

Jeikur-setä kivahti: ”Ei kukaan ole kiinnostunut hänen mielipiteestään.”

Jelisavera vilkaisi Jeikur-setää. Setä ei pitänyt naisista, ja vielä vähemmän hän piti puhuvista naisista. Jos hän joutui istumaan illallisella Jelisaveran vieressä, hän kielsi Jelisaveraa puhumasta hänelle. Hänen mielestään nainen myrkytti ilman vain avaamalla suunsa. Hän ei ollut naimisissa eikä koskaan menisikään. Toisin kuin Jelisavera.

”Hänen nimensä on Arro ja hän on erään vuoristoaatelisen ainoa poika”, Mykor-setä kertoi.

”Äpärapoika”, Jeikur-setä täsmensi.

Mykor-setä katsoi veljeään ärtyneesti. ”Pohjoisessa sellaisesta ei olla niin tarkkoja. Hän on kreivi Arro, vaikka olisikin syntynyt väärässä sängyssä.”

”Kreivi Arro”, Jeikur-setä mutisi. ”Mitä seuraavaksi? Alkavatko piiat kutsua itseään paronittariksi? Rahvas ei enää tiedä paikkaansa.”

Jelisavera joi lisää viiniä. Se lämmitti häntä. Hän heilutti nestettä lasissaan ja katseli sen tekemiä pyörteitä. Hän tunsu Jeikur-sedän inhoavan katseen pyyhkäisevän ylitseen.

”Ainakin meillä on tarjota jotain, mitä äpäräkreivi tarvitsee”, Jeikur-setä sanoi.

Mykor-sedän ilme oli myötätuntoinen. Kreivi Arro tarvitsi vaimon, koska oli tappa-
nut kaksi edellistä. ”Hän on kunnostautunut monissa taisteluissa, ja häntä sanotaan hyvin rohkeaksi”, Mykor-setä yritti.

”Rakas setä, älä puhu minulle kuin lapselle”, Jelisavera pyysi, ja Mykor-setä punehtui. ”Olet oikeassa. Olen pahoillani.”

”Älä pyytele anteeksi”, Jeikur-setä sanoi. ”Hänen syytään tämä alun perinkin on.”

”Tuo ei ole reilua”, Mykor-setä sanoi.

”Mikään ei ole reilua”, Jeikur-setä sanoi ja asettui takan viereen murjottamaan. Jeikur-setää oli aina kutsuttu Jeikur Juroksi. Jeikurilla oli rusinaa muistuttavat kasvot ja luonne, joka toi mieleen sitruunan. Kukaan ei muistanut nähneensä hymyä hänen kasvoillaan.

”Saatan sinut torniin”, Mykor-setä sanoi Jelisaveralle. Jelisavera myöntyi, sillä hän tiesi Mykor-sedän haluavan korvata Jeikur-sedän töykeyden omalla sydämellisyydellään. Mykor-setä ei muistuttanut veljeään lainkaan: hän oli ystävällinen, hyväntuulinen ja pulsa. Hän nauroi kovaäänisesti ja antoi aina periksi vaimolleen. Häntä kutsuttiin Mykor Mukavaksi.

”Sinun pitää unohtaa Jeikurin sanat. Tämä ei ole sinun syytäsi”, Mykor-setä sanoi, kun he astuivat ulos talvisalista. Linna oli äänetön. Piiritystä oli kestänyt jo kuukausia ja elämä linnassa oli muuttunut hiljaiseksi. Palvelijat olivat mykkiä ja lommoposkisia, ja häntä silmiinsä oli tullut syyttävä, petollinen kiilto.

”Olet varmasti huolissasi, mutta älä usko jokaista tarinaa, jonka kuulet kreivi Arrosta”, Mykor-setä sanoi.

”Olen huolissani ainoastaan yhdestä tarinasta. Hän on sentään kaksinkertainen leski”, Jelisavera vastasi.

Mykor-setä silitti partaansa. Hän teki niin aina kun hänellä oli murheita. ”Kunpa olisi olemassa mikä tahansa muu keino. En tahtoisi luovuttaa sinua hänen kaltaiselleen raakalaiselle.”

”Muita keinoja ei ole”, Jelisavera sanoi. ”Me näännymme nälkään.”

Ulkona paistoi kevättalven kirkas aurinko. Jää ja lumi sulivat, mutta sisällä linnassa oli kosteaa ja kylmää. Kylmyys teki nälästä entistä epämiellyttävämpää.

”Rakastin isääsi, mutta jos jotakuta pitää tästä syyttää, niin häntä”, Mykor-setä sanoi.

Jelisaveran isä Sorrein oli kuollut, kun piiritystä oli kestänyt viikon. Hän ei ollut saanut kunniaa kuolla taistelussa, vaan oli menehtynyt häpeällisesti kesken illallisen viinilasi kädessään. Kukaan ei ollut osannut odottaa hänen kuolemaansa, ei edes hän itse. Yhtenä hetkenä hän oli pilkannut kreivi Arron piiritysarmeijaa ja paasannut veljilleen kuinka he kolme ajaisivat pohjoisen koirat tiehensä, seuraavana hetkenä hän oli kaatunut kasvoilleen paistettuun loheen.

”Isäsi kasvatti sinut kuin kuningattaren”, Mykor-setä sanoi. ”Mikään ei ollut hänen mielestään sinulle tarpeeksi hienoa.”

Jelisavera ajatteli isäänsä. Hän ei tuntenut mitään.

”Kun minä ja Lili kuulimme, että kuningas oli kihlannut sinut veljenpojalleen, me iloitsimme ja nostimme sinulle maljan. Se olisi ollut loistava naimakauppa. Sinusta olisi tullut kuninkaallisen perheen jäsen ja sukumme olisi muuttunut entistä vaikutusvaltaisemmaksi. Kukaan ei olisi osannut pyytää enempää.”

”Paitsi isä”, Jelisavera totesi. Linnan lattiat olivat hyvin kylmät, ja hänen varpaansa palelivat ohuissa silkkitosuissa. ”Hän piti kihlausta loukkauksena.”

Mykor-setä puisteli päätään. ”Loukkaus oli vain hänen mielessään. Kaikki muut pitivät sitä suurena kunnianosoituksena, mutta isäsi sylki kuninkaan kasvoille ja silpoi veljenpojan. Hän muuttui vanhetessaan aivan järjettömäksi.”

”Sorrein Seonnut”, Jelisavera sanoi hiljaa. Sillä nimellä palvelusväki Jelisaveran isää kutsui. Sorrein Seonnut ja hänen tyttärensä Jelisavera Jäinen.

”Hänen vuokseen me olemme nyt kaikki pulassa ja sinä joudut kärsimään eniten. Kuninkaan veljenpoika on kuohilas, ja sinut työnnetään mitättömän vuoristokreivin sän-

kyyn.”

Portaat Jelisaveran torniin olivat pitkät ja kapeat. Mykor-setä puuskutti, kun he olivat päässeet puoliväliin. Jelisavera pysähtyi, jotta setä voisi levähtää. Hän katsoi pienestä tähystysaukosta ulos. Linnan muurien ulkopuolella odotti kreivi Arron armeija. Kreivin viirissä oli kahdella jalalla seisova musta karhu. Yksi palvelijoista oli yrittänyt paeta linnasta piirityksen alettua, mutta kreivin joukot olivat saaneet hänet kiinni ja viskanneet katapultilla takaisin linnaan. Hänen kurkkuunsa oli tungettu karhuviirejä, kunnes hän oli tukehunut. Sen jälkeen kukaan ei ollut enää pyrkinyt pakoon.

Jelisavera erotti kreivi Arron teltan piiritysleirin keskeltä. Kreivi oli vallannut koko lähiseudun. Kyliä oli poltettu, ihmisiä tapettu ja muita kamalia rikoksia, joista ei suoraan kerrottu Jelisaveralle, oli toteutettu kreivin käskystä.

Mykor-setä tuli Jelisaveran viereen. Hänen hengityksensä oli tasaantumassa.

”Kuulin vartijoiden puhuvan, ettei kreivin leirissä ole huoria. He ovat kaikki paenneet kreiviä. Hän joutuu hakemaan naisensa lähikylistä ja raiskaa heidät hengiltä”, Jelisavera sanoi.

”Juuri tuollaisia tarinoita sinun ei pitäisi kuunnella, Jelisavera. Piiritysleireissä on aina huoria, ja he ovat niin kovapintaisia, ettei yksi kreivi Arro pysty heitä säikäyttämään.”

He jatkoivat portaiden nousemista kunnes vihdoinkin olivat huipulla. Jelisaveran palvelija Tammi odotti heitä hapan ilme kasvoillaan. Hän niiasi Mykor-sedälle hädin tuskin huomattavasti, ja Mykor-setä käski hänen lähteä. Mykor-setä piti kaikista muista ihmisistä mutta ei Tammesta. Hän katseli ympärilleen ja odotti, että Tammen askeleet portaissa haisuisivat kuulumattomiin.

Jelisaveran torni oli yksinäinen ja karu paikka. Hän piti siitä sellaisena. Hänellä oli kaksi tuolia, pöytä, sänky ja kirjahylly. Kaikki oli vaatimatonta. Hänellä ei ollut edes peiliä. Ainoan poikkeuksen koruttomaan sisustukseen teki kylpyamme. Isä oli tuonut sen pääkaupungista lahjaksi Jelisaveralle. Amme oli tehty kullasta, ja sen pinta oli koristeltu smaragdeilla. Tusina miestä oli raahannut sen torniin kirousten ja hien kera. Jelisavera inhosi sitä ja käski Tammea peittämään sen lakanalla aina, kun ei käyttänyt sitä.

Mykor-setä istuutui toiselle tuolille ja säpsähti, kun tuoli narisi hänen painonsa alla. ”Isäsi teki paljon päätöksiä, joita en ymmärtänyt”, hän sanoi. ”Jokainen niistä koski sinua. Se alkoi heti sinun syntymästäsi. Kun äitisi kuoli lapsivuoteeseen, isäsi kirosi sinut, kutsui sinua vaihdokkaaksi ja pakeni meidän luoksemme. Hän oli aivan sekaisin. Hän juopotteli ja raivosi aamusta iltaan. Lili sanoi, ettei ole koskaan nähnyt kenenkään miehen surevan niin syvästi.”

”Isä kertoi, että äidin kuolema miltei tappoi hänet”, Jelisavera muisti.

”Muutaman kuukauden jälkeen Lilin onnistui ylipuhua isäsi ja hän tuli katsomaan sinua. Sen jälkeen hän muutti mielensä täysin. Hän alkoi jumaloida sinua, Jelisavera. Hän kertoi jokaiselle, joka vain suostui kuuntelemaan, kuinka ihmeellinen sinä olit. Koko maailman kuningatar, hän sanoi. Ylempi olento, jota muiden pitäisi kumartaa.”

Jelisavera liikahti kiusaantuneena. ”Isä oli joskus omituinen.”

Mykor-setä oli samaa mieltä. ”Hän hukutti sinut kultaan, ylistyksiin ja yksinäisyyteen. Hän kieltäytyi kaikista avioliittotarjouksista eikä sallinut sinun koskaan lähtevän linnasta. Hän rakensi sinulle tämän tornin ja eristi sinut muista ihmisistä. Pelkäsin, että isäsi teki linnasta sinun vankilasi.”

”Olit oikeassa”, Jelisavera sanoi.

”Isäsi teki sinulle paljon vääryyttä, kultaseni. Jos hän olisi antanut siunauksensa mille

tahansa avioliittotarjoukselle, sinä olisit nyt turvassa. Emme olisi koskaan joutuneet kuulemaan kreivi Arron nimeä. Hän olisi pysynyt pohjoisen lantakuopassaan, kuten hänen olisi pitänyt.”

”Hän ja hänen vaimovainajansa.”

”Niin. Sekin vielä. Kun olet naimisissa kreivi Arron kanssa, sinun ylhäinen veresi suojaa sinua. Sinun kauttasi Arro liittyy vanhaan mahtisukuun. Hänen aiemmat vaimonsa olivat rahvaan naisia, joiden kuolemista kukaan ei piitannut, mutta sinun surmaamisestasi koituu seurauksia. Toivon, että löydät lohtua ajatuksesta, että suku kostaa kuolemasi.”

”Se lohduttaisi minua varmasti, ellen olisi silloin jo kuollut”, Jelisavera totesi kuivasti. ”Milloin häät ovat?”

”Allekirjoitamme rauhansopimuksen kolmen päivän kuluttua. Sinut vihitään samassa tilaisuudessa.”

Kolme päivää. Niin vähän aikaa. ”Entä muuttaako tuleva aviomieheni tänne?”

Mykor-setä irvisti halveksuvasti. ”Hän ei omista mitään. Hän ottaa kaiken, mikä on sinun.”

Jelisavera katsoi ympärilleen. Kunpa kreivi ottaisi ammeen.

”Lili järjestää sinulle sukulaistytön kamarineidoksi ja etsii hyvämaineisia tyttöjä palvelijattariksi. Isäsi halusi, että vietät kaiken aikasi vain Tammen seurassa, mutta meistä on parempi, että ympärilläsi on muitakin kuin vanha orja.”

Mykor-setä lähti, ja Tammi palasi. Tammen ilmeestä Jelisavera näki, että tämä oli kuunnellut salaa. Tammi toi Jelisaveralle yrttiteetä ja riisui sitten hilkan, joka peitti Jelisaveran hiuksia. ”Teistä tulee pian vaimo, *draca*”, hän sanoi paksulla korostuksellaan. ”Pelkään puolestanne. Setänne ostavat teillä rauhan, mutta he eivät ymmärrä, mitä he tekevät teille.”

”Ole enemmän peloissasi siitä, mitä tuleva aviomieheni tekee minulle”, Jelisavera sanoi.

”Minä myrkytän hänet heti, kun hän astuu linnaan. Loitsin hänelle vatsakipua, ja hän kuolee kolmen päivän päästä kirkuen. Laulan vanhat henget hänen kimppuunsa ja teen hänet hulluksi.”

”Ei”, Jelisavera kielsi.

”Kuten tahdotte, *draca*”, Tammi mutisi mutta hyvin vastahakoisesti.

Laulajan ääni oli pehmeä ja rauhoittava, täynnä hunajaa. Se leijaili linnan suuressa juhlasalissa puheensorinaa korkeammalla, ja vieraat kuuntelivat sitä mielellään. Mykor-setä oli löytänyt laulajan majatalosta ja tuonut hänet esiintymään hääjuhlaan.

Jelisaveran vastavihitty aviomies, kreivi Arro, istui Jelisaveran vieressä katajaseppele hiuksillaan ja joi. Kuten kaikki sulhaset hänkin oli humalassa. Hänen miehensä, piirityksessä nuhaantuneet pohjoisen soturit, ottivat hänestä mallia. Jelisavera ei katsonut kreivi Arroa. Hän oli katsonut miestä, kun tämä oli saapunut linnaan. Kreivi oli pitkä ja vaalea kuten koko pohjoisen väki, ja hänen silmänsä olivat jäätä. Hän piti hiuksiaan pitkällä palmikoilla pohjoisen miesten tapaan ja siveli niitä silloin tällöin kuin varmistaakseen, että ne olivat yhä olemassa. Jeikur-setä silmäili epäluuloisesti hänen palmikoitaan ja hieroi omia, ohenevia hiuksiaan loukkaantuneena.

Kun kreivi Arro oli astunut linnaan, hän oli sonnustautunut mustaan karhuturkkiin. Hänen olkapäillään oli ollut karhun kypälät, ja karhun pää oli toiminut turkin huppuna. Hetken ajan hän oli näyttänyt kahdella jalalla kävelevältä karhulta, ja palvelijat

olivat muuttuneet kalpeiksi. Sitten kreivi oli riisunut hupun, iskenyt kirveensä lattiaan ja katsonut uutta linnaansa ja kolmatta vaimoaan. Tammi oli sitonut kymmeniä kultakoruja Jelisaveran ylle, ja ne olivat herättäneet kreivissä suurempaa mielenkiintoa kuin niiden kantaja.

Ennen häätjuhlaa kreivi oli lähtenyt metsälle miestensä kanssa ja he olivat onnistuneet kaatamaan kaksi hirveä. Eläimet olivat laihoja ja sitkeitä, ja kreivin kokki oli kypsentänyt ne vain kevyesti. Aina kun Jelisavera otti uuden palan lihaa, hänen suunsa täyttyi verestä.

Laulaja lauloi lohikäärmeestä. Jelisaveran suku oli vanha ja kunnioitettu, lohikäärme oli sen tunnus. Jelisavera muisti laulajan tarinan lapsuudestaan. Lapsia oli aina kielletty menemästä läheisiin metsiin yksin, sillä metsiä asutti julma ja nälkäinen lohikäärme. Se janosi ihmislihaa ja vapautta, ja sen saattoi vangita vain kullalla ja oveluudella. Kerran suuri sankari päätti surmata lohikäärmeen. Lohikäärmeen kutsumiseen tarvittiin himoa, tuskaa ja verta. Niinpä sankari toi metsäaukealle rakkaan vaimonsa, suuteli häntä intohimoisesti ja sitten syöksi miekan vaimonsa vatsaan. Vaimon kuolema kesti tuntikausia, ja hänen parkaisunsa herättivät lohikäärmeen. Kun se saapui metsäaukealle, sankari tappoi sen kultaisella miekalla ja nylki hirviön nahan saadakseen vaimolleen kuolinvaatteen.

Jelisavera ei ollut koskaan pitänyt tarinasta. Kreivi Arron nuorimmat miehet kuitenkin kuuntelivat haaveksiva ilme kasvoillaan: hekin olisivat halunneet tappaa hirviöitä.

Kreivi Arro liikahti kärsimättömästi Jelisaveran vieressä. Pohjoisessa oli perinteenä viedä morsian sänkyyn heti avioliiton solmimisen jälkeen. Mykor-setä oli kertonut sen johtuvan pohjoisen väen vanhasta tavasta ryöstää vaimo ja panna liitto täytäntöön mahdollisimman nopeasti. Niinpä Tammi oli aamiaisella pakottanut Jelisaveran juomaan teetä, joka oli tehnyt Jelisaverasta unisen ja turran.

Hän ei ollut tuntenut mitään, kun avioliitto oli saanut viimeisen sinettinsä hänen tornihuoneensa sängyssä. Tuskin hän olisi ehtinytkään. Kreivi oli suhtautunut asiaan velvollisuutena. Hän ei ollut vaivautunut riisumaan karhuturkkiaan ja Jelisaveraltakin hän oli vain vetänyt hameen ylös. Kaikki oli tapahtunut hyvin nopeasti. Jelisavera ei ollut vuotanut edes verta. Se oli ollut ohitse hetkessä, ja kreivi Arro oli rientänyt miestensä seuraan juopottelemaan.

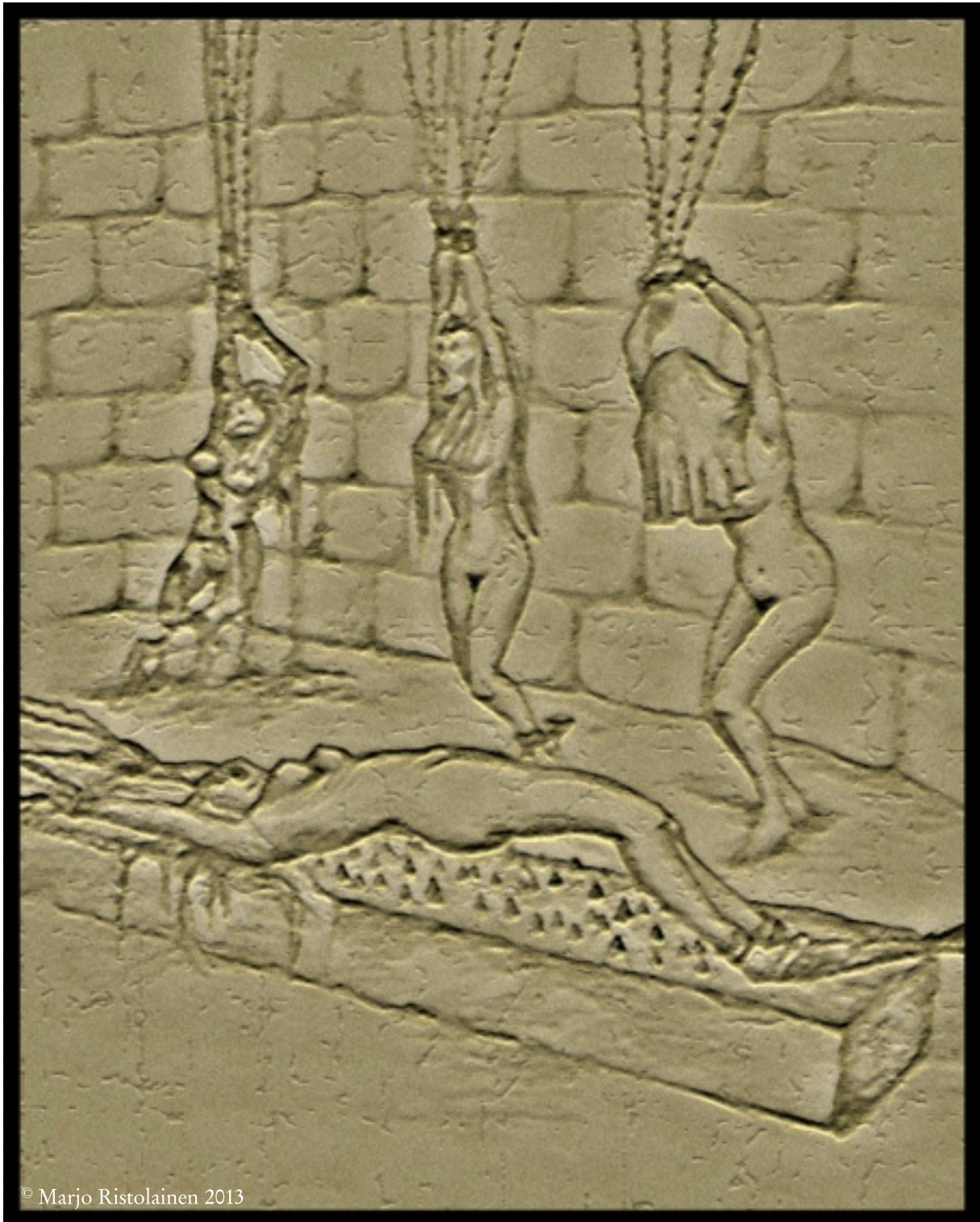
Jelisavera joi viiniä. Ulkoisesti hän oli samanlainen kuin ennenkin. Muutos oli kuitenkin alkanut, mutta kukaan ei huomannut sitä. Se tapahtui ihon alla.

Häätjuhlan jälkeen Mykor-setä ja Jeikur-setä lähtivät. Jeikur-setä nousi hevosensa selkään ja ratsasti tiehensä hyvästelemättä ketään, mutta Mykor-setä halasi Jelisaveraa tiukasti ja katseli häntä kosteasilmäisenä ja haikeana. Sen jälkeen hänkin lähti.

Kolmannen avioliittonsa alkupäivinä kreivi Arro päätti aloittaa voimallisen tutustumisen uusiin maihinsa. Hän ja hänen miehensä ratsastivat lähikyliin sitkeillä vuoristohevosillaan, joilla oli takkuiset harjat ja ilkeä mielenlaatu. Kreivi ja hänen miehensä olivat kirveineen ja karhuturkkeineen pelottava näky, ja lapset juoksivat heitä pakoon. Aikuiset tulivat kuitenkin satureiden luokse, sillä he odottivat uuden linnanherran antavan lahjoja avioliittonsa kunniaksi. Kreivi Arrolla oli muita suunnitelmia. Hän vangitsi päättäväisesti jokaisen, joka oli auttanut häntä piirityksen aikana, ja syytti petturuudesta. Tämän jälkeen hän pidätti jokaisen, joka oli vastustanut hänen piiritystään, ja syytti niskoittelusta. Hän raiskasi sievät naiset ja hänen miehensä häpäisivät vähemmän viehättävät. Vastustelijat ja karkurit otettiin kiinni ja heidät kaikki kuljetettiin linnan tyrmiin, joissa heitä kidutettiin, kunnes he tunnustivat rikoksensa.

Linna täyttyi huudoista ja pelosta. Päivisin vangit anelivat armoa ja kirkuivat kiduttajiensa käsissä, öisin kreivi Arron valitsema nainen nyyhki hänen allaan ja tappeli vastaan, mikä sai kreivin naurun kaikumaan pitkin kiviseiniä.

Kun epäilyttävät kyläläiset oli vangittu, kreivin kylmä katse siirtyi linnanväkeen. Epäluotettavat palvelijat seurasivat kyläläisiä tyrmään ja huudot yltyivät. Linnan tyrmät tulivat niin täyteen, että osa vangeista kuoli ilmanpuutteeseen. Kreivi Arro lähetti miehensä ripeästi metsään kaatamaan puita. Tukehtuminen oli kreivin mielestä aivan liian nopea ja kivuton kuolema.

© Marjo Ristolainen 2013

Jelisavera katseli tornistaan, kuinka kreivin miehet oksastivat linnan pihalla puunrunkoja kirveillä. Ilma tuoksui tuoreelta ja raikkaalta puulta. Yksi miehistä valitti sotakirveensä menevän pilalle, mutta kreivin lähin mies, ritari Vetten, potkaisu miestä. ”Valitatte kuin naiset!” hän karjui. Hän oli vahva ja miellyttävän näköinen. Hän piti vaaleita hiuksiin pitkällä palmikoilla ja hoiti niitä yhtä huolellisesti kuin ylhäisin neito. Vetten oli syntynyt pohjoisessa, mutta hän oli ollut etelän ritarin aseenkantaja. Kun hänet itsensä oli lyöty ritariksi, hän oli palannut pohjoiseen ja liittynyt kreivi Arron joukkoihin. Pohjoisessa hän oli saanut arvonimen *stav*, joka tarkoitti rohkeaa taistelijaa. *Stav* Vetten aisti Jelisaveran katseen ja nosti päätään. Jelisavera oli ylhäällä tornissa, mutta hän näki silti miehen kasvosten leviävän hymyyn. *Stav* Vetten kumarsi kohteliaasti. Lämmin tunne nousi punana Jelisaveran poskille. ”Minä pidän hänestä”, Jelisavera sanoi Tammelle. Tammi sylkäisi tornin huipulta alas. ”Hänkin pitää teistä, *draca*. Liikaa. Hän ei kunnioita teitä. Loitsin hänen kalunsa mätänemään ja putoamaan maahan.”

Jelisavera nauroi. Hänen äänensä sai miehet nostamaan katseensa. ”Ei, Tammi”, Jelisavera kielsi. ”Loitsi kreivi Arron kalu.”

Tammi ei pitänyt kuulemastaan. ”Tuon teille teetä.”

”Ei”, Jelisavera sanoi. ”En minä teetä halua.”

Kreivi Arro oli vältellyt Jelisaveran seuraa eikä ollut käynyt vaimonsa luona avioliiton solmimisen jälkeen. Jelisavera söi ateriansa tornissa ja vietti päivänsä Tammen seurassa. Kuin avioliittoa ei olisi koskaan tapahtunutkaan, hän ajatteli. Hän oli muuttumassa kärsimättömäksi.

”Kreivi on vaarallinen mies”, Tammi mutisi. ”Parempi olisi, jos hän kuolisi pois.”

Samana iltana kreivi Arro vihdoin lähetti Jelisaveralle kutsun saapua illalliselle. Tammi muuttui entistäkin kiertäisemmäksi. Hän suhisi suojaloitsuja pukiessaan Jelisaveraa ja ripusti tämän päälle niin paljon koruja, että Jelisavera kimalsi ja kilisi jokaisella askeleella. Tammen kiukku yltyi, kun Jelisavera kieltäytyi hilkasta ja pyysi Tammea sitomaan hiuksensa samanlaisille palmikoille kuin pohjoisen miehillä. ”Niin ei tehdä täällä”, Tammi valitti.

”Minä pidän hiuksistani. Haluan, että muutkin näkevät ne.”

”Ne ovat liian vaaleat. Vain pohjoisen naisilla on noin vaaleat hiukset.”

”Ne ovat samanväriset kuin *stav* Vettenillä”, Jelisavera sanoi.

Tammen silmät kapenivat. ”*Draca*.” Jelisavera nauroi hänen ilmeelleen.

Kreiville ja hänen vaimolleen oli pystytetty viihtyisä katos linnan pihalle. Se oli tehty tummansinisestä paksusta kankaasta ja nurkissa oli kamiinoja tuomassa lämpöä. Vaikka kevät oli tulossa, yöt olivat yhä kylmiä. Katokseen oli katettu loisteliäs illallinen.

Kreivi Arro odotti jo Jelisaveraa. Hän nousi seisomaan, kun Jelisavera lähestyi, ja veti hänelle tuolin. Palvelijat seisoivat rivissä ahdistuneina. Tammen huulet liikkuvat, kun hän lauloi äänettömästi vanhoja lauluja.

”Kaunis ilta”, kreivi sanoi. Hän hehkui tyytyväisyydestä. ”Ottakaa viiniä, se lämmitää.” Hän katsoi Jelisaveraan. ”Pidän uudesta kampauksestanne.”

”Olette ystävällinen”, Jelisavera sanoi.

Kreivi hymyili. ”Pidätkö te uudesta puutarhastani?” hän kysyi.

Uuden puun tuoksu oli kadonnut. Linnan pihalla kukki seipäiden joukko, johon kreivi oli seivästännyt vankejaan. Osa vangeista oli yhä elossa, ja he kiemurtelivat ja äänlehtivät sääliittävästi. Veren ja ulosteiden haju oli niin vahva, että se peitti aterian tuoksut alleen.

”Kukkanne ovat hieman nuupahtaneita”, Jelisavera sanoi. Kreivistä se oli hauskaa ja hän nauroi. ”Sodin pakkasta vastaan. Kylmä voi tappaa kauniit ruusuni liian nopeasti.”

Vangit oli puettu villapäähineisiin ja turkisvaatteisiin. He näyttivät suurilta käsinu-keilta omituisissa vaatteissaan.

Ensimmäinen ruokalaji tarjoiltiin. Se oli sianverikeittoa, jonka seassa oli tummia luumuja. Keitto oli mustaa ja veren makuista. Kreivi Arron kokin laittama ruoka oli aina veristä ja raakaa.

”Olen erotellut miehet ja naiset”, kreivi Arro kertoi. ”Olen antanut seivästä miehet persereiästään, mutta naiset on lävistetty vitun kautta.”

”Mielenkiintoista”, Jelisavera sanoi ja katsoi kuolevia ihmisiä. ”Miksi?”

”Minä annan aina naisilleni sen, minkä he ansaitsevat. Ensimmäisen vaimoni minä kuristin, toisen ripustin seipääseen.”

”Oletteko jo teroittanut seipään minua varten?” Jelisavera kysyi.

Kreivi Arro nauroi jälleen. ”Te olette liian ylhäinen sellaiseen. Valitettavasti. Olisin halunnut nähdä kiemurtelunne. Kun aika koittaa, teidät mestataan. Käytän miekkaa itse.”

”Mikä kunnia”, Jelisavera sanoi. Seuraava ruokalaji saapui. Se oli lähes raakaa maksaa, sitkeää ja paksua. Piha oli täynnä verta, samoin Jelisaveran vatsa.

”Mitä luulette, vaimo? Houkutteleeko tämä lohikäärmeen luokseni?” kreivi kysyi. ”Olen kylvänyt verta, tuskaa ja himoa kaikkialle.”

”Lohikäärmeitä ei ole nähty täällä satoihin vuosiin. Viisaat pelkäävät enemmän ihmisiä.”

”Minua”, kreivi sanoi. Hän oli onnellinen kuolevien uhriensa keskellä. Hän söi ja joi kunnioitettavalla ruokahalulla, mässäili paitsi suullaan myös silmillään ja korvillaan. Seivästetyt ihmiset voihkivat ja kirkuivat, ja heidän äänensä kimpoilivat linnan kivistä kovina ja kirkkaina.

”Eikö olekin kaunis laulu?” kreivi Arro kysyi ja huokaisi.

Kreivi Arron maine kasvoi, kun pihalla roikkuvista ruumiista alkoi löytyä hampaanjälkiä. Huhujen mukaan kreivi kävi öisin syömässä kuolleita tyydyttääkseen suunnatonta verenhimoaan. Kun kreivi kuuli tarinat, hän ei loukkaantunut lainkaan vaan nauroi. ”Mitä enemmän he pelkäävät minua, sen parempi”, hän totesi tyytyväisenä.

Jelisavera käveli linnan pihalle Tammi perässään. *Stav* Vetten oli paikalla ja silmäili ruumiita. ”Kaunis kreivitär”, hän sanoi Jelisaveralle kohteliaasti. ”Tämä paikka ei sovi naisen silmille.” Hänen seurassaan oli kreivin parantaja, pahansuopa mies nimeltään Ommo.

”Minä pärjään kyllä. Onko tarina totta? Onko joku syönyt ruumiita?” Jelisavera kysyi.

Stav Vettenin kasvoille nousi vihertävä sävy. ”Valitettavasti se on totta.”

”Onko kyse rotista?” Jelisavera kysyi.

”Hampaanjäljet ovat ihmisen”, parantaja Ommo vastasi. Hän vei Jelisaveran yhden ruumiin luokse ja näytti. Ruumis oli nuoren naisen, ja sen kyljessä oli selviä puremajälkiä.

”Joku linnassa pitää mädästä lihasta”, Ommo huomautti. ”Katsokaa, kreivitär. Minun ei tarvitse kuin koskettaa ihoa, kun se halkeaa”, hän puristi kylkeä, ja puremajäljistä alkoi valua visvaa. ”Näin vanhat ruumiit ovat kuin näppylöitä.”

Stav Vetten yritti huitaista Ommo. ”Ole hiljaa, kammotus. Puhut kreivin vaimolle.”

”Kaikki on kunnossa”, Jelisavera sanoi ja katsoi ruumista. ”Luulin, että yöpakkaset olisivat hillinneet mätänemistä.”

Ommo sylkäisi. ”Etelän pakkaneen on lämpimämpää kuin pohjoisen huoran suu.”

Stav Vetten iski Ommoja nyrkillä kasvoihin. ”Pidä suusi ylempien läsnä ollessa.” Ommo pyyhki verta suustaan ja irvisti *staville*. Jelisavera kysyi Ommolta: ”Jos joku syö tällaista lihaa, eikö hän sairastu siitä?”

Ommo virnuili. ”Kreivitär on oikeassa. Ripuli paljastaa syyllisen. Kun paska alkaa lentää, tiedämme, kuka täällä käy herkuttelemassa.”

Jelisavera palasi takaisin sisälle ja jätti *stav* Vettenin pieksemään Ommoja. Tammi seurasi Jelisaveraa ja avasi suunsa, kun he olivat kahden. ”Ensin eläinten verta, sitten kuollutta ihmislihaa. Mitä seuraavaksi? *Draca*, minua pelottaa.”

Illallisen Jelisavera nautti jälleen kreivi Arron seurassa. Linnan piha lemusi niin hirtävältä, että kreivin oli pakko syödä sisätiloissa suuressa talvisalissa. Hän oli repinyt alas Jelisaveran suvun vanhat muotokuvat ja seinävaatteet ja korvannut ne maalauksilla, jotka esittivät hevosia ja karhuja.

”Voisimme puhdistaa pihan ja polttaa ruumiit”, *stav* Vetten ehdotti kreivi Arrolle. ”Se hillitsisi puheita ja tekisi linnasta miellyttävämmän elää.”

Kreivi Arro tyhjänsi viinilasinsa. Kokki oli tarjoillut punertavaa jänistä verikastikkeen kera ja hyvin täyteläistä punaviiniä Jelisaveran isän viinikellarista. Kreivi Arron aseenkantaja riensi täyttämään kreivin lasia. ”Puutarhani pysyy. Se on käsky”, kreivi Arro sanoi. ”*Stav* lukee mieluummin runoja kuin tappaa miehiä”, kreivi kertoi Jelisaveralle. ”Kun hän oli etelässä, hän alkoi rakastaa kunniaa ja arvokkuutta.”

Stav Vetten huokaisi. Hän näytti kyllästyneeltä, mutta ei loukkaantuneelta. Hän oli kuullut samat sanat ennenkin. ”Taistelussa olen rinnallanne, herra kreivi, ja suojelen aina selustanne, mutta en saa nautintoa teidän suosimistanne rankaisukeinoista.”

”Siksi sinulla ei olekaan linnaa tai ylhäistä vittua antamaan sinulle perillisiä”, kreivi sanoi.

”Huomaan, että kreivi on alkanut arvostaa läsnäoloani”, Jelisavera totesi. ”Olen imarreltu. Ja hieman huonovointinen.”

”Kun olen saanut uudet alustalaiseni kuriin, alan tehdä itselleni poikia”, kreivi Arro sanoi Jelisaveralle. ”Mitä useamman teette, sen kauemmin saatte elää.” Hän joi lisää viiniä, mutta äkkiä hän irvisti. Hän painoi käden vatsalleen, ja hänen kasvonsa muuttuivat valkoisiksi.

”Kreivi oksentaa pian. Tuokaa hänelle jokin astia”, Jelisavera käski palvelijoita. ”*Stav* Vetten, kutsukaa Ommo paikalle.” Jelisavera nousi ja antoi palvelijoille tilaa. Juuri kun kreivin eteen oli työnnetty suuri pata, hän alkoi oksentaa. Viini ja raa’ahko jänis lensivät reippaassa kaarella pataan. Saliin levisi inhottava oksennuksen haju.

Jelisavera lähti salista. Tammi ilmestyi hänen eteensä varjoista. ”Myrkytitkö sinä hänet?” Jelisavera kysyi hiljaa.

”Kreivi ansaitsi sen”, Tammi sanoi.

”Kuoleeko hän?”

”Ei”, Tammi vastasi, ”mutta toivoo kuolevansa.”

Jelisaveran uusi kamarineito saapui perunavankkureiden mukana. Hän oli Jelisaveran pik-kuserkku. Hänen nimensä oli Valalasa, mutta häntä kutsuttiin Lassaksi. Jelisavera muisti Lissan lapsuudestaan, kun tämä oli vanhempineen käynyt vierailulla Jelisaveran isän luona. Nuorena neitona Lassa oli ollut suosittu hovissa, kunnes hänestä oli alkanut kiertää häväistystarinoita ja kuningas oli määrännyt hänet palaamaan kotiin.

Lassa astui Jelisaveran eteen ja tervehti häntä viileästi. Hän oli kaunis villillä ja vaarallisella tavalla. Jos hän olisi ollut tavallisemman näköinen, hän olisi voinut olla onnekkaampi. Nyt hänen tilanteensa oli sääliittävä. Hänen vanhempansa tuskin välittivät hänestä enää, jos lähettivät hänet kreivi Arron kaltaisen miehen luokse. Kuolema tai häväistys kreivin toimesta ratkaisisivat monta ongelmaa. Lassin ilmeestä päätellen hän ymmärsi sen itsekin. Hän tarkasteli Jelisaveraa ylimielisesti. ”Kukaan ei kampa hiuksiaan tuolla tavoin”, hän ilmoitti. ”Se ei ole hienostunutta.”

”Olen iloinen, että olet täällä, Lassa”, Jelisavera sanoi.

”Eikä kukaan käytä noin paljon koruja. Se on mautonta.”

”Haluaisitko sanoa vielä jotain vaatteistanikin?” Jelisavera kysyi.

Lassa nyrpisti nenäänsä. ”Ne ovat vanhanaikaisia”, hän vastasi. Jelisavera nauroi. Tammi sihahti loitsun. Lassa katsoi häneen epäluuloisesti. ”Mitä sinä sanoit, akka?”

”Minäkin olen niin iloinen”, Tammi vastasi yrmeästi. Hän pelkäsi syytöksiä noituudesta. Kreivi Arron puutarha oli kuihtumassa, ja kreivi kaipasi sinne lisää kukkia.

Illallisella Lassa säteili muodikkaana ja nokkelana. *Stav* Vetten ja kreivi Arro katsoivat häntä mielellään. Kreivi Arro oli toipunut vatsataudistaan ja piinasi jälleen ihmisiä pontevana ja innokkaana. Lassa keimaili hänelle posket hehkuen. Yön tullen Lassa päästi kreivi Arron sänkyynsä. Jelisavera kuunteli heitä omassa pimeässä makuuhuoneessaan. Lassa ei itkenyt tai huutanut kuten muut naiset.

”Älkää kuunnelko”, Tammi kuiskasi. Hän vietti yönsä Jelisaveran sängyn vieressä lattialla. ”Hän ei merkitse mitään. Hän on pahainen huora”, Tammi sanoi. ”Te olette *draca*.”

”Täällä kevät tulee aikaisin”, *stav* Vetten sanoi. ”Pohjoisessa on vielä talvi.”

”Äänessä on kaihoa”, Jelisavera huomautti. He kulkivat metsässä, joka oli alkanut vihertää. Tammi kulki kaukana heidän edellään ja keräsi yrttejä.

Stav Vetten hymyili. ”Kaikki on kauniimpaa pohjoisessa”, hän sanoi. ”Puhtaampaa. Kylminä talviöinä revontulet liikkuvat taivaalla. Oletteko koskaan nähnyt sellaisia, kreivitär? Ne ovat hyvin kauniita. Jotkut pystyvät kuulemaan ne.”

”Pystyttekö te?”

”En valitettavasti. Olisi hienoa kuulla taivaan laulavan.” *Stav* Vetten huomasi leskenlehden ja poimi sen. Hän ojensi kukan Jelisaveralle. ”Mutta kukat ovat kauniita etelässäkin”, hän sanoi.

”Paitsi jos ne kasvavat mieheni puutarhassa”, Jelisavera sanoi ja nauroi *stavin* kiusantuneelle ilmeelle.

”Tahtoisin puhua kanssanne erästä asiasta”, *stav* sanoi. Hän katsoi ympärilleen varmistuakseen, että he olivat kahden. ”Sanani voivat järkyttää teitä”, hän varoitti.

”Nyt minä olen todella kiinnostunut”, Jelisavera sanoi. Hän istuutui kaatuneelle puunrungolle ja hymyili *staville*. ”Järkyttäkää minua, olkaa niin hyvä.”

”Miehenne on pelotellut kreivikuntansa väkeä niin, ettei kukaan uskalla edes lausua hänen nimeään ääneen. Se on pohjoisen tapa, jolla varmistetaan alustalaisten kuuliaisuus ja linnanherran yksinvalta. Perillisen on hyvä syntyä turvalliseen maailmaan.”

”Taas tuo sana”, Jelisavera sanoi ja leikki leskenlehdellä.

”Pian aviomiehenne vaatii oikeuksiaan ja tahtoo teidän synnyttävän itselleen poikia.”

”En ole lainkaan järkyttynyt, *stav* Vetten. Ainoastaan kyllästynyt.”

”Kumpikaan kreivin edellisistä vaimoista ei synnyttänyt hänelle lapsia. Myöskään yksikään piika, huora tai hänen raiskaamansa nainen ei ole koskaan tullut raskaaksi hänestä.”

Muutama lintu lauloi. Ilma tuoksui mullalta ja auringolta.

”Hän ei näe asiaa itse, eikä maailmassa ole ketään niin rohkeaa, että uskaltaisi sen hänelle kertoa. Te olette kuitenkin vaarassa, kreivitär. Jos ette synnytä hänelle lapsia, hän surmaa teidät.”

”Mitä ehdotatte, *stav* Vetten?” Jelisavera kysyi, vaikka jo arvasikin.

”Tahtoisin auttaa teitä parhaani mukaan, kreivitär. Minulla on muutama äpärelapsi.” Jelisavera nauroi uudelleen. ”Ymmärrän.”

Stav Vetten katsoi häntä odottavasti. ”Mitä sanotte?”

”Pidän ehdotuksestanne”, Jelisavera vastasi. ”En lapsen saamisesta, mutta kaikesta muusta, mikä edeltää sitä.” *Stav* ilahtui, suuteli häntä ja työnsi suoraviivaisesti kätensä hänen hameensa alle.

”*Draca*”, Tammen ääni sanoi happamasti. Jelisavera näki Tammen seisomassa lähellä kori täynnä kituliaita yrttejä. Jelisavera vetäytyi kauemmas *stavista* ja puristi korujaan. ”Palataan linnaan. Teen teille teetä”, Tammi sanoi.

Tammi pysyi tiukasti Jelisaveran vieressä, kun he kävelivät takaisin linnaan. ”*Stav* on lyöty ritariksi, mutta hän on silti mies”, Tammi jupisi ja katseli *stavin* selkää häijyisti. ”Typerä mies. Loitsin hänelle syyliä ja äkämiä.”

Jelisaveraa hymyilytti, mutta hän peitti sen. ”Älä ole ilkeä, Tammi.”

Jelisaveralla oli vieras tornissaan. Hänen kamarineitonsa Lassa odotti häntä ja katseli ympärilleen kuin omistaisi kaiken. Kamarineitona Lassa oli kelvoton, sillä hän antoi aikansa kreivi Arrolle ja jätti Jelisaveran kampaukset ja puvut Tammen huoleksi.

”Haluaisitko teetä, Lassa?” Jelisavera kysyi. ”Tammella on tuoreita yrttejä.”

”En tahdo mitään, mitä tuo vanha noita keittelee”, Lassa sanoi. Tammi sihisi.

Lassa jatkoi: ”Tulin tänne varoittamaan sinua. Me olemme sentään sukua.”

”Varoittamaan mistä?” Jelisavera kysyi ja riisui hansikkaansa. Hän laittoi *stav* Vette- nin antaman leskenlehden maljakkoon. Tammi kurtisti hänelle kulmiaan.

”Minusta tulee kreivin uusi vaimo.”

Tammen silmät levisivät. Jelisavera istuutui ja katsoi Lasaan mietteliäänä. ”Selittäisitkö, olisitko niin ystävällinen?”

”Minä odotan lasta kreiville”, Lassa sanoi voitonriemuisasti. ”Aion kertoa hänelle huomisiltana ja pyytää häntä ottamaan minut vaimokseen.”

”Vai niin”, Jelisavera totesi. Hän näki, että hänen rauhallisuutensa ärsytti Lassaa.

”Ehdotan kreiville, että hän pyytää avioliiton mitätöintiä ja kertoo, ettei liittoanne pantu koskaan täytäntöön”, Lassa sanoi. ”Hän voi sanoa, että olit liian vastenmielinen.”

”Olet niin huomaavainen, Lassa.”

”Mutta luultavasti hän haluaa tappaa sinut. Jos lähdet nyt, pääset pakoon.”

”Oletko niin epätoivoinen, Lassa?” Jelisavera kysyi uteliaasti. ”Kaikista miehistä sinä valitset juuri kreivi Arron.”

Lassan kasvoille nousi vihainen puna. ”Minulla ei ole enää paljon vaihtoehtoja, Jelisavera. Kuninkaan veli levittää minusta kamalia valheita. Kreivi Arro on ainoa mahdollisuuteni.”

”Olen pahoillani siitä. Jättäisitkö minut nyt rauhaan? Haluan ajatella tätä.”

Heti kun Lassa oli lähtenyt, Tammi sanoi: ”Loitsin hänen kasvoihinsa ruton. Laulan henget piinaamaan hänen kohtuaan. Annan hänelle yrttejä, jotka saavat hänen kehonsa turpoamaan.”

”Ei ainuttakaan loitsua, laulua tai yrttiä, Tammi”, Jelisavera kielsi. ”*Stav* Vetten ker-

toi, ettei kreivi ole koskaan saanut ainuttakaan naista raskaaksi. Onko Lassa poikkeus?”

Tammi tuhahti. ”Joko kreivin kalu on hyvin pitkä tai sitten pikkuserkkunne valehtelee, sillä hän on jo ainakin viidennellä kuulla raskaana.”

”Ja hän on ollut täällä vasta kaksi kuukautta”, Jelisavera sanoi. ”Minun on syytä miettiä tätä.”

”Ette voi ajatella pakoa, *draca*. Kreivi ei anna teidän elää. Hän menettäisi linnan ja maat, jos hän myöntyisi avioliiton mitätöimiseen. Jos pakenisitte, hän etsisi teidät käsiinsä.”

”Haluan olla yksin”, Jelisavera sanoi. Tammi lähti epäröiden. Jelisavera ajatteli ja katseli maljakossa olevaa leskenlehteä. Hän halusi nähdä miehensä.

Kreivi Arro istui talvisalin suuren pöydän päässä linnanherran paikalla. Kreivin vasemmalta puolella istui Lassa. Jelisaveran isän eläessä sama paikka oli kuulunut isän rakastajattarelle Memalle. Kun isä oli kuollut, Jeikur-setä oli ajanut Meman alastomana ulos linnasta. Jelisavera oli nähnyt Meman viimeisen kerran, kun kreivi Arron miehet olivat vieneet hänet mukanaan.

Jelisavera istui kreivin oikealla puolella. Muut söivät verimakkaroita ja joivat viiniä, Tammi toi Jelisaveralle keitettyjä vihanneksia ja sieniä sekä teetä.

”Teidän pitäisi syödä lihaa”, kreivi sanoi Jelisaveralle. ”Se tekee teidät pulleaksi ja meheväksi.”

”Kuin porsaan”, Jelisavera sanoi.

”Teidän ei pitäisi vitsailla asialla”, *stav* Vetten sanoi. ”Joku voi haluta purra palan teistä.” Kreivin pahamaineisessa puutarhassa oli nykyisin öisin vartijat, ja heidän läsnäolonsa oli saanut ruumiiden syömisen loppumaan. Linna haisi silti pelolta.

Lassa mulkaksi Jelisaveraa. ”Jelisaveran liha on taatusti kuivaa ja sitkeää.”

”Huorani on mustasukkainen”, kreivi hekotteli. ”Viime yönä minä kusin hänen sisälleen, ja hän sanoi kiitos. En ole ennen käyttänyt naista kusipottana saati kuullut kusipottan puhuvan”, kreivi sanoi, ja hänen miehensä ulvoivat naurusta. Lassa kalpeni ja laski katseensa. Hän halusi Jelisaveran pakenevan, mutta hänen olisi pitänyt tehdä niin itse.

”Vain sana, ja laitan myrkyä kreivin ruokaan”, Tammi kuiski Jelisaveran korvaan omalla kielellään. Jelisavera sanoi sanan: ”Ei.”

”Miksi orja on täällä?” kreivi kysyi. ”Häivy, ämmä. Ruma naamasi vie minulta ruokahalun.”

Tammi lähti. Jelisavera toivoi, ettei tämä menisi suoraan keittiöön höystämään kreivin ateriala.

Illallisen päätteeksi kreivi halusi huvittaa itseään karhutaistelulla. Kreivin miehet olivat vanginneet juuri talviunilta heränneen karhun ja tuoneet sen linnaan. Karhulle oli rakennettu linnan sisäpihalle vankka häkki, jossa se liikkui laihana, levottomana ja ärtyneenä edestakaisin. Kreivi huusi viiniä. ”Karhu on sukuni tunnus”, hän kertoi Jelisaveralle. ”Tiedätkö miksi?”

”Se on yhtä karvainen?”

Kreivi oli juonut tarpeeksi viiniä, että vain nauroi. ”Sukuni miehet ovat aina lähteneet taisteluihin karhun turkki yllään eivätkä ole koskaan hävinneet.”

Kreivin miehet toivat pelokkaan miespalvelijan pihalle. Hänen oli kuultu puhuvan pahaa kreivistä, ja sellaista kreivi ei aikonut sallia. Kun palvelija näki, mikä häntä odotti, hän alkoi tapella vartijoita vastaan. Kreivi oli tyytyväinen. ”Miehen pitää taistella viimei-

seen asti.”

Yksi kreivin miehistä avasi karhuhäkin oven, ja muut työnsivät palvelijan sisälle häkkiin. Se ei kestänyt kauaa. Muutama riuska puraisu, ja karhu alkoi syödä. Lassa kyyristyi oksentamaan. Kreivi ärtyi ja lähetti hänet tiehensä. ”Oletteko te rohkeampi?” kreivi kysyi Jelisaveralta ja painautui tämän selkää vasten. ”Pohjoisessa kukaan ei ole mies, ellei ole silitänyt karhua.” Hän puristi Jelisaveran toista rintaa lujaa. ”Haluatteko yrittää?”

”Tekeekö se minustakin miehen?” Jelisavera kysyi. Hän irrottautui kreivistä ja meni karhun luokse. Se järsi palvelijan sisäelimiä. Kun Jelisavera lähestyi, se nosti päänsä ja nuuhki ilmaa.

”Ei teidän ole pakko, kreivitär”, *stav* Vetten sanoi. ”Voitte satuttaa itsenne.”

Jelisavera työnsi kätensä häkkiin. Karhu haisteli sitä ja nuolaisi sitten hänen sormiaan. Jelisavera silitti eläimen valtavaa päätä. Kreivi Arro alkoi nauraa. ”Se tunnistaa teidät”, hän sanoi. ”Se vaistoa, että te olette pedon puoliso.”

Seuraavana aamuna Jelisavera heräsi kirkunaan. Se ei ollut enää epätavallinen ääni linnassa, mutta tällä kertaa se ei kuulunut tyrmistä tai kreivi Arron huoneesta. Jelisavera nousi sängystään, astui Tammen yli ja kiirehti portaat alas. Yksi piioista kirkui käytävällä. Hänen edessään makasi ruumis, joka kuului yhdelle uusista palvelustytöistä. Tytöltä oli syöty osa leukaa, poskea ja kaulaa. Hänen kasvoillaan oli jähmettynyt kauhun ilme, ja hänen silmänsä osuivat suoraan Jelisaveraan.

Tammi törmäsi Jelisaveraan ja jähmettyi nähdessään ruumiin. Hän muuttui yhtä kalpeaksi kuin ruumiskin. Hän olisi kaatunut, ellei Jelisavera olisi pitänyt häntä pystyssä.

Stav Vetten tuli paikalle kirves kädessään. Hänkin järkyttyi. Hän tuijotti tyttöä hetken ja kumartui sitten tutkimaan ruumista tarkemmin.

”Mitä hänelle on tapahtunut?” Jelisavera kysyi.

Stav Vetten katsoi Jelisaveraan. Hänen katseensa valui alemmas kohti Jelisaveran rintoja. Jelisavera oli lähtenyt huoneestaan niin nopeasti, ettei hänellä ollut yllään kuin yöpaita.

”Joku on katkaissut hänen niskansa ja syönyt hänen kasvonsa”, *stav* vastasi.

”Kuka?”

”Joku hyvin vahva”, *stav* vastasi. ”Niskan katkaisu ei ole helppoa. Menkää pukeutumaan, kreivitär. Järjestän ruumiin pois täältä.”

”Tyttöparka”, Jelisavera sanoi. ”En edes muista hänen nimeään.”

”Jara”, Tammi kuiskasi. ”Hän oli vasta 14-vuotias.”

Jelisavera katseli tornistaan kuinka Jara-tyttöä kannettiin vankkureihin. Hänet haudattaisiin läheiselle niitylle, ja hänen vanhemmilleen lähetettäisiin asiasta kirje sekä muutama kultakolikko. Hän oli kotoisin kaukaa lännestä. ”Julmaa tulla tänne asti kuolemaan”, Jelisavera sanoi.

Kreivi Arro tuli Jelisaveran viereen. ”Teillä on hyvä kuulo. Luulin yllättäväni teidät.”

”Kuulin teidät alhaalta asti, herra kreivi”, Jelisavera sanoi. ”Haistoin vielä kauempaa.”

”Olette hauska. Pidän siitä.”

Jelisavera kääntyi katsomaan häntä. ”Linnassa asuu hirviö.”

Kreivi Arro kohautti olkiaan. ”Minua sanotaan hirviöksi. Se on vain sana.”

”Joskus sanat muuttuvat lihaksi, herra kreivi.”

”Moni miehistäni pitää naisen lihasta. Tiesittekö, että se on rasvaisempaa kuin miehen? Se tekee vahvemmaksi.”

”Tekin olette hauska, herra kreivi, mutta minä en pidä siitä”, Jelisavera sanoi.

”Pelkäätekö olevanne seuraava? Ei teidän tarvitse. Poikani vain pitävät hauskaa. Kun saan syyllisen kiinni, laitan hänet roikkumaan seipääseen.” Hän tarttui Jelisaveran palmikkoon ja kiersi sen sormiensa ympärille. ”Alan kyllästyä pikkuserkkuunne.”

”Kun olin 8-vuotias, minulle kävi samoin.”

Kreivi nuuhkasi Jelisaveran hiuksia.

”Hän varasti minulta lempileluni, pienen kangaslohikäärmeen, ja piilotti sen. Sitten hän valehteli kaikille, että minä olin vain kadottanut sen. Myöhemmin näin hänen leikkivän sillä, kun hän luuli, ettei kukaan näe.”

”Narttu”, kreivi Arro sanoi ja veti Jelisaveran lähemmäs. ”Haluatteko tietää, mitä minä teen nartuille?”

”Voitte näyttää.”

Kreivi otti kiinni Jelisaveran kädestä ja painoi sen nivusiinsa. ”Olette saanut minut kovaksi.”

”En tiennyt, että se on noin helppoa.”

”Menkää polvillenne.”

”*Draca* ei polvistu”, Tammen ääni sanoi. Hän oli tullut torniin.

”Painu helvettiin, orja”, kreivi Arro käski. ”Aina häiritsemässä.”

”Teille tuli kiireinen viesti, herra kreivi”, Tammi sanoi ja seiso järkehtämättä aloiltaan. ”*Stav* käski minun etsiä teidät heti.”

”Kirottu ämmä”, kreivi sanoi. Hän irrotti otteensa Jelisaveran hiuksista ja lähti. Tammi katsoi Jelisaveraan. ”Te ette ymmärrä kuinka vaarallista leikkiä te leikitte, *draca*.”

”Minä haluan leikkiä, Tammi. Olen pitkästynyt. Sinäkin olet nykyisin aina niin vakava.”

”Olen vanha, *draca*. Vanhat ihmiset ovat vakavia, koska he ymmärtävät pelätä.”

”Et sinä ole vanha.”

”Olen. *Draca*, minun on aika etsiä tyttö, jolle voin opettaa vanhat loitsut ja yrtit. Kun minä kuolen, te ette jää yksin.”

Ajatus Tammen kuolemasta oli Jelisaveralle vieras. Tammi oli aina ollut hänen luonaan suojelemassa ja tekemässä yrttijuomiaan.

”Olitte vain vuoden ikäinen, kun isänne toi minut tänne. Luovuin vapaaehtoisesti vapaudestani voidakseni palvella teitä. Se oli minulle suuri kunnia. Minulla on jäljellä vielä vuosia, mutta minun pitää aloittaa opetus pian.”

”Kuten tahdot, Tammi, mutta älä puhu enää kuolemastasi. Se tekee oloni omituiseksi.”

Jelisavera lähti laskeutumaan portaita alas. Hän halusi löytää kreivi Arron ja jatkaa siitä, mihin he olivat jääneet. Ajatus sai hänen koko kehonsa kihelmöimään. *Stav* Vetten tuli kuitenkin häntä portaissa vastaan kireä ilme kasvoillaan. ”Suosittelen, että syötte tänä iltana omissa tiloissanne, kaunis kreivitär”, hän sanoi. ”Teidän kannattaa vältellä kreivin seuraa, kunnes hän rauhoittuu.”

”Mitä on tapahtunut?” Jelisavera kysyi.

”Setänne Mykor on pyytänyt kuninkaan syyttäjää tutkimaan kreivin toimia. Setänne väittää, että kreivi on syyllistynyt syyttömien murhiin.”

Jelisavera palasi torniin pettyneenä. Tammi puolestaan oli riemuissaan. ”Jos kreivi todetaan syylliseksi, hänet teloitetaan ja teistä tulee leski. Sitten kaikki palaa entiselleen.”

”En minä tahdo sellaista”, Jelisavera sanoi. Tammi silmäili häntä. ”*Draca*, minä teen teille yrttikylvyn. Se helpottaa levottomuuttanne.”

Pian palvelijat raahasivat kuumaa vettä torniin. Palvelusväki kirosi Jelisaveran kylpypäiviä, koska portaat torniin olivat pitkät, ämpärit painoivat ja veden piti olla tulikuumaa. Kuuma vesi läiskyi ämpäreistä palvelijoiden jaloille, ja he saivat kivuliaita palovammoja.

Tammi sekoitti veteen tuoksuvia yrttejä ja kukkia. Jelisavera upottautui veteen ja rauhoittui. Vedestä nousi höyryä, ja miellyttävä tuoksu ympäröi häntä. Hän hyräili epävarmasti ja katseli kehoaan. Hän oli tuntenut sen aina vieraaksi. Hän muisti kuinka *stav* Veten oli katsonut hänen rintojaan. Mies oli tuntunut pitävän niistä enemmän kuin hän itse.

© Marjo Ristolainen 2013

Hän kääntyi seuraamaan kuinka Tammi nyöritti ohuista kultalangoista uutta korua. ”Miksi minua laulattaa aina, kun olen kylvyssä?” Jelisavera kysyi.

”En tiedä, *draca*.”

”Ehkä se johtuu lämmöstä”, Jelisavera ehdotti. ”Tai sinun yrteistäsi.”

”Älkää syyttäkö yrtejä”, Tammi sanoi. Jelisavera nauroi.

Lassa syöksyi sisälle koputtamatta. ”Miksi sinä olet yhä täällä?” hän kysyi hurjistuneena. ”Minä kerron illalla kreiville.”

”Oletko varma, että haluat?” Jelisavera kysyi. ”Jopa kreivi Arro osaa laskea yhdeksään.”

Lassa hätkähti ja punastui. ”Hän on mies. Hän ei ymmärrä mitään”, hän tiuskaisi. ”Lähde, jos haluat elää.” Hän poistui yhtä äkillisesti kuin oli tullutkin. Hän synnytti ilmapirran, joka sai Jelisaveran ihon nousemaan kananlihalle. Kylvyn tuottama mielihyvä katosi.

”Nyt hän tietää, että te tiedätte”, Tammi sanoi. ”Hän pelkää, että te kerrotte muillekin”, hän tuli Jelisaveran luokse ja alkoi solmia korua Jelisaveran märän ranteen ympärille. ”Teistä on tullut kauniimpi. Hehkutte kuin rakastunut neito.”

”Kiitos, Tammi.”

”Se ei ollut kohteliaisuus, *draca*.”

Aamu oli vieläkin kammottavampi kuin edellinen. Lissan runneltu ruumis löytyi kreivi Arron huoneen edestä. Hänet oli revitty kappaleiksi, ja sikiö oli kiskottu hänen kohdustaan ja syöty. Jelisaveraa ei päästetty katsomaan ruumista, mutta hän kuuli palvelijoiden kauhistuneet kuiskaukset. Tammi kantoi hänelle saaveittain yrttiteetä. ”Kiroan setänne”, Tammi sanoi ja olisi tahtonut sylkäistä. ”He aiheuttivat tämän.”

”Palvelijat ovat peloissaan”, Jelisavera sanoi unisesti. Tammen tee teki hänet aina raukeaksi. Hän makasi sängyssään ja selvitti laiskasti hiuksiaan.

”He pitävät kreiviä hirviönä, joka syö yön pimeydessä naisia”, Tammi sanoi.

Kreivi saapui synkkänä ja vaarallisena. ”Häivy, orja”, hän tiuskaisi Tammelle. Tämä totteli, kun Jelisavera nyökkäsi rauhoittavasti. ”Mene vain.”

”Anna korusi, nainen”, kreivi käski, kun Tammi oli lähtenyt. Hän oli luopunut turhasta kohteliaisuudesta. ”Minä otan myös ammeesi. Sinä voit pestä itsesi puusoikossa.”

”Miksi?”

”Koska minä käsen!” kreivi huusi. ”Tarvitsen lisää miehiä. Setäsi aikovat järjestää minun pääni pölkylle, ja kun he kuulevat pikkuserkustasi, he hyökkäävät.” Hän harppoi Jelisaveran sängylle ja tarttui Jelisaveran kaulassa olevaan ketjuun. Tammi oli tehnyt lukoista vahvoja, mutta ne eivät kestäneet kreivin ahneutta. ”Haluan jokaisen.”

Jelisavera alkoi avata lukkoja. Hänen kaulassaan oli kymmeniä Tammen tekemiä ketjuja, ja hänen liikkeensä olivat tavallista kömpelömmät. Kreivi muuttui kärsimättömäksi. ”Vauhtia, nainen. Älä hidastele.”

”Voitte auttaa, herra kreivi”, Jelisavera ehdotti, veti hamettaan ylemmäs ja ojensi nilkkansa. Nilkoissa oli lisää ketjuja.

”Miksi sinulla on näin paljon koruja?” kreivi kysyi ja puristi sormensa Jelisaveran ihoon.

”Tammi uskoo niiden suojelevan.” Jelisavera avasi korujen lukkoja. Lopulta hänen kaulansa oli tyhjä ja painoton. Hän riisui vielä rannekorunsa, sormuksensa ja kultaisen vyönsä. Koruista oli muodostunut sängylle korkea kasa. ”Minusta tuntuu kevyemmältä”,

Jelisavera sanoi.

Kreivi sai vihdoin toisen nilkkakorun auki. Hänen huomionsa siirtyi Jelisaveraan. ”Jos otat vaatteesi pois, olosi on vieläkin kevyempi.”

”Olitte paljon käytännöllisempi hääyönämme, herra kreivi. Miksi riisuutuisin, kun voin vain nostaa hameeni ylös?”

Kreivin silmissä välähti. Hän painautui Jelisaveran päälle ja suuteli tätä. Jelisavera pu-raisi häntä huulesta, ja hän voihkaisi, mutta ei lopettanut suutelua. Jelisaveran suuhun valui hänen vertaan. Se maistui suolalta, raudalta ja mieheltä.

Aamulla jälleen yksi palvelustytöistä löytyi kuolleen. Muutama palvelija oli jo paennut, ja kreivin miehet ajoivat heitä takaa pitkin metsiä. Kiinnijääneet seivästettiin varoitukseksi muille.

Tammi murjotti kuin Jeikur Juro. Hän ei suostunut puhumaan Jelisaveralle lainkaan.

”Tiedätkö, mikä kuolleen tytön nimi oli?” Jelisavera kysyi.

Tammi puristi huulensa yhteen.

”Rakas Tammi”, Jelisavera sanoi ja syleili häntä. Hän suuteli Tammen harmaita hiuksia. ”Kaikki on hyvin.”

”Mikään ei ole hyvin”, Tammi mutisi. Hänen silmiinsä nousi kyyneliä. ”Kaikki on väärin.”

”Kreivi ei satuttanut minua. Voin hyvin. Tuntuu kuin voisin lentää.”

”Hän varasti korunne, ja te annoitte hänen...” Tammi värähti inhosta.

”Se ei käsittääkseni ole tavatonta avioliitossa.”

”Tämä ei ole hauskaa, mutta te vain nauratte kaikelle.”

”Koska sinä et naura enää lainkaan.”

”Hänen nimensä oli Penna, ja hänen kasvonsa oli syöty kokonaan.”

”Sinä pilaat hyvän tuuleni, Tammi. Jätä minut yksin.”

Illan hämärtyessä *stav* Vetten nousi Jelisaveran torniin totisena. ”Kreivi haluaa nähdä teidät heti, kaunis kreivitär”, hän ilmoitti. ”Hän odottaa juhlasalissa.”

Kreivi Arro tapasi jakaa juhlasalissa rangaistuksia kurittomalle väelleen. Jelisavera seurasi *stavia* saliin. Kreivi istui korokkeella ja punoitti kiukusta. Hänen huulestaan oli tu-lehtunut haava.

”Tuo orja”, kreivi käski yhtä miehistään, kun Jelisavera saapui. Kreivin mies raahasi Tammen saliin. Jelisavera näki, että Tammen poskessa oli suuri mustelma. ”Miksi hänet on vangittu?” Jelisavera kysyi. ”Ja kuka on satuttanut häntä?”

”Hän yritti varastaa kultaesineitä huoneestani.”

”Voi, Tammi”, Jelisavera sanoi huokaisten. ”Herra kreivi, olen pahoillani. Se ei toistu.”

”Ei toistukaan”, kreivi sanoi ja antoi merkin miehelleen. Tämä otti esiin nahkahihnan ja alkoi kuristaa sillä Tammea. Tammen kasvot muuttuivat ensin punaisiksi, sitten sinisiksi. Hänen silmänsä pullistuivat, ja hänen kielensä työntyi esiin. Hän piti silmänsä Jelisaverassa, jopa sen jälkeen, kun ne lasittuivat. Kun hän oli kuollut, hänen tappajansa pudotti hänet lattialle kuin roskan.

”Olin armelias, koska sinä olet vaimoni. Seuraava varas pääsee seipääseen”, kreivi sanoi.

”Armonne on sanoinkuvaamatonta”, Jelisavera sanoi. ”Suokaa anteeksi, mutta en jää

seuraksenne illalliselle.”

Jelisavera käveli Tammen pieneen, ikkunattomaan kammioon. Kammio oli täynnä kukkia, yrtejä ja Tammen hiipuvaa läsnäoloa. Jelisavera tajusi olevansa yksin.

Hän palasi torniinsa. Häntä vastaan tuli kiireinen lähetti kuninkaan sinetillä varustettu kirje kädessään. Lisää huonoja uutisia kreivi Arrolle.

Kreivi Arro saapui, kun kuu oli noussut taivaalle. Hän oli raivoissaan ja hohkasi vihaa. ”Minä tiedän nyt totuuden.”

Jelisavera ei ymmärtänyt. ”Saitte viestin. Mitä siinä luki?” hän kysyi.

”Kuningas käskää minut pääkaupunkiin vastaamaan kysymyksiin pikkuserkkusi kuolemasta. Setäsi eivät onnistu niin helpolla. Kuulitko, nainen? Tiedän, että he ovat juoneet alusta asti pääni menoksi. He ovat järjestäneet miehensä tänne ja käskeneet tämän lavastaa minut syylliseksi tyttöjen murhiin. He uhrasivat jopa huoramaisen pikkuserkkusi. Jos he haluavat verta noin kovasti, minä annan sitä heille. Lähetän sinut heille pieninä palasina, jos he jatkavat.”

”Todistatte itsenne vain syylliseksi sillä tavoin. Herra kreivi.”

Kreivi löi Jelisaveraa kasvoihin. ”Minun on aika piestä röyhkeys sinusta.” Hän alkoi nyörittää housujaan auki, mutta sitten hän ähkäisi. Jelisaveran nenästä oli roiskunut verta hänen kädelleen, ja se sai hänen ihonsa sihisemään. ”Mitä helvettiä?” Hän yritti hieroa veren pois, mutta se syöpyi syvemmälle hänen käteensä. Hän nosti katseensa Jelisaveraan, ja hänen silmänsä laajenivat kauhusta.

Jelisavera kohotti kätensä kasvoilleen. Hänen nenästään roikkui ihonpala. Hän repäisi sen pois. Huone alkoi äkkiä lemuta pelolta. ”Tämä johtuu sinusta”, Jelisavera sanoi kreivi Arrolle. Kreivi perääntyi kömpelästi seinän viereen ja hapuili tikariaan.

”Syötit minulle verta, ja uhrisi lauloivat tuskasta ja kivusta. Veit kultani ja täytit minut himolla. Sitten sinä vielä murhasit Tammen. Hän oli minun viimeinen vartijani.” Jelisaveran iho alkoi repeytyä rikki ja hänen hampaansa kasvoivat. Hän kasvoi. ”Kutsuit minua kerran toisensa jälkeen, kunnes mikään ei enää voinut pysäyttää minua.” Hän pystyi haistamaan kreivi Arron kauhun ja veren, joka virtasi tämän suonissa.

”Kiitos”, Jelisavera sanoi ja meni kreivin luokse. ”Olen ollut vanki niin kauan. Sinä annoit minulle vapauden. Kiitos.” Jelisavera polvistui hänen eteensä ja suuteli häntä huulille. ”Kiitos.” Jelisavera olisi voinut lausua sanan tuhat kertaa, niin täynnä hän oli puhdasta kiitollisuutta. Hänen suunsa leveni ja hänen ihonsa repeytyi kaikkialta. Kreivi tuijotti hänen hampaitaan ja pudotti tikarinsa.

Jelisavera veti hänet lähelleen ja söi. Kreivi oli voimaa ja pahuutta, niin puhdasta ja ravitsevaa, että kyyneleet valuivat pitkin Jelisaveran kasvoja. Jelisavera oli kaunis ja kauhea, ja vihdoin valmis ahmimaan koko maailman suihin. ”Kiitos”, hän sanoi vielä kerran. Sitteen hän nousi siivilleen ja lensi.

Maarit Leijon ei keksinyt itsestään mitään nokkelaa.

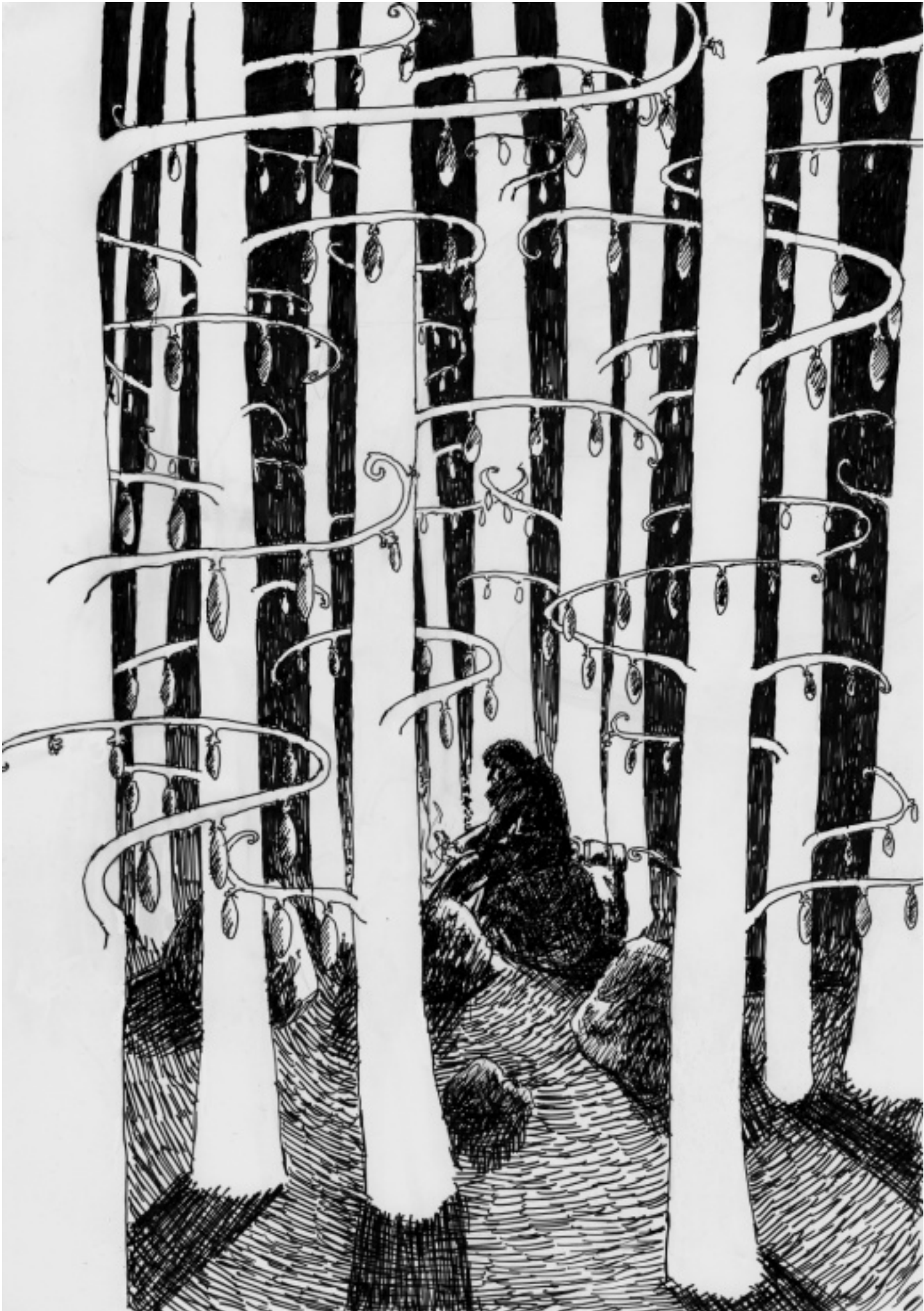
T. Salorannan kommentit:

Ihon alla kiinnitti jo esiraativaiheessa huomion vahvalla tunnelmallaan ja rohkealla otteellaan. Rujot yksityiskohdat ja väkivallan yhdistäminen enemmän tai vähemmän kieroituneeseen seksuaalisuuteen ovat sinänsä modernin *dark and edgy* -fantasian peruskuvastoa, ja tarina tuokin hyvällä tavalla mieleen esim. George R. R. Martinin teokset. Toisaalta se nojaa vahvasti myös kansanperinteeseen julmien hallitsijoiden hirmutöistä, ja lohikäärmemyytin käsittelykin on viehättävän kansantarinamainen. Groteskeista aiheista huolimatta liialliseen mauttomuuteen tai mässäilyyn ei sorruta, vaikka kuvasto varsin säälimätöntä onkin. Henkilöt tuntuvat todella elävän siinä maailmassa ja ajassa, jota kuvataan, eikä aikaa tuhjata turhaan ulkopuoliseen kauhisteluun. Musta huumoriakin pilkahtaa ajoittain.

Novellissa voi nähdä myös yhteiskunnallisia sävyjä, tuohan se perinteisen miehiiseen aihepiiriin naisnäkökulmaa pakkonaitetun päähenkilönsä kautta ja keskittyy muutenkin maailmansa alistettuihin ja vähäväkisiin. Hirmuhallitsijan kaikkivoipaisuudellakin on lopulta rajansa, ja sorretut saattavat nousta heitä vastaan yllättävin keinoin. Mustavalkoisuuteen ja hyvä vastaan paha -asetelmiin ei kuitenkaan sorruta eikä tarina jää kuvaukseksi pulaan joutuneesta neidosta pahan kreivin kynsissä, vaan kaikista keskeisistä henkilöistä löytyy useampia ulottuvuuksia.

Äänikirjasarja
www.rautapaa.tajunta.net

© Heidi Reponen 2013

Leila Paananen

Ausa ja erakko

Kunniamaininta (Christine Thorel)

Illansuussa Eno sekoitti kituvaa nuotiota yrittäen herättää liekkejä palamaan kunnolla. Kosteat puut pihisivät mustuneina, eikä asiaa auttanut vesi, jota yhä tippui yllä olevista oksista. Sade oli sentään tauonnut toistaiseksi, mutta se alkaisi ennen pitkää taas.

”Ei tuosta tule mitään”, Kettu nurisi hänen päässään. ”Etkö sinä tiedä miten nuotio sytytetään niin että se myös palaa kunnolla?”

”Ole sinä hiljaa”, Eno mutisi ja siirsi kuivemman näköistä puunpalaa niin että tuli tarttui siihen. Kettu luuli aina tietävänsä kaiken paremmin, mikä oli välillä todella ärsyttävää.

Tuli kuitenkin levisi lopulta, jos ei ihan roihuksi asti niin ainakin sen verran ettei sen sammumisesta ollut huolta. Eno nojasi polviinsa ja nautti tyytyväisenä nuotion lämmöstä. Ilma ei täällä rannikkometsässä onneksi koskaan ollut kovin kylmä, mutta sadekauden kosteus ujuttautui kaikkialle ja sai olon nihkeäksi.

Toiset pysyivät vaihteeksi vaiti, ja Eno katseli ympärillä levittäytyvää tummanpuhuvaa hämärää metsää, josta leipäpuiden vaaleat rungot erottuivat. Ei kuulunut muuta kuin vaimeaa pisaroiden tipahtelua ja satunnaisia hyönteisten sirahduksia. Tämän planeetan metsät olivat aavemaisen äänettömiä, sillä paikallinen eläimistö koostui pelkästään niveljaltaisista, jotka eivät kasvaneet hiirtä isommiksi.

He olivat vihdoin löytäneet hyvän paikan. Hiljaisen paikan. Sen vuoksi he sietivät kyllä loppumattoman kosteuden ja joka paikassa kiipeilevät hyönteiset. Laaksossa olevan pikku talorykelmän asukkaatkaan eivät onneksi häirinneet, hoitivat vain metsässä olevia peltolaikkujaan eivätkä yrittäneet etsiä häntä käsiinsä.

Hän oli saanut tarpeekseen ihmisistä ja kaikesta, he kaikki olivat.

”Olen kyllä sitä mieltä ettei pitäisi jäädä tänne liian pitkäksi aikaa”, Kettu sanoi sitten levottomana. ”En pidä siitä, että paikalliset asukkaat tietävät että olemme täällä. Mitä jos heiltä tullaan kyselemään asiasta?”

”Onko se mahdollista?” Ulvoja pelästyi. ”Jos ne vievät minut takaisin?”

Eno pudisti päätään kun muistikuvat uhkasivat vyöryä esiin, mutta hän sai tungettua ne takaisin. Hän veti syvään henkeä.

”Tämä on turvallinen paikka”, hän sanoi ja hieroi käsivartensa arpea, jonka alta hän oli kaivanut jäljitintallentimen pois. ”Taastusti. Kukaan ei tiedä että olemme täällä noita kyläläisiä lukuun ottamatta, metsä suojaa katseilta.”

Se tuntui vähän rauhoittavan toisia, tai ainakin Kettua ja Ulvojaa. Siitä neljännestä ei kukaan tiennyt mitä se ajatteli – vai ajatteliko mitään.

”Täällä on vain sankkaa metsää täynnä leipäpuita”, Eno jatkoi. ”Ja pieni syrjäinen kylä, jonka asukkaat ovat pelkkiä maalaistolloja. Meidän ei tarvitse lähteä mihinkään.”

Juuri silloin hänen nytyistään kuului varoituspiippaus.

Se sai Ketun toimimaan. Hän kierähti pois nuotion luota ja painautui kaatuneen puunrungon suojaan vetäen samalla puukon esiin. Sitten Kettu jähmettyi kuuntelemaan, mutta hänen sydämensä hakkasi niin lujaa että veri kohisi korvissa. Oliko joku tai jokin lähellä? Miksei hän ollut kuullut mitään?

”Se on taas väärä hälytys”, Eno sanoi hiljaa hänen päässään ja Ulvoja vaikeroy pelokkaasti.

”Eikä ole. Mitä jos se ei ole?”

Kettu kirosi itsekseen ja yritti kuumeisesti miettiä pitäisikö hänen lähteä juoksemaan vai pysyä paikoillaan. Hän kurkisti äärimmäisen varovasti ympärilleen ja tarkkaili märkää metsää. Myös Se neljäs liikahti valmiina toimimaan.

”Ihan totta”, Eno mutisi. ”Tuosta rakkineesta on enemmän haittaa kuin hyötyä, se ei selvästikään toimi enää kunnolla.”

”Hiljaa nyt”, Kettu sihahti ja pinnisti aistejaan. Ei mitään, metsä oli yhtä hiljainen kuin aikaisemminkin. Hän puristi puukkoa kiroten taas sitä, ettei ollut onnistunut viemään yhtään asetta mukanaan silloin kun he olivat lähteneet. Liikevaroitin oli ainoa teknologinen laite, joka hänellä oli jäljellä.

Kului tovi eikä mitään tapahtunut. Vähitellen Kettukin alkoi tajuta että kyse oli tosiaan väärästä hälytyksestä. Kukaan ei ollut tulossa, he olivat yhä yksin. Oli tosiaan selvää, etteivät sähkölaitteet olleet kovin luotettavia näin kosteassa ilmastossa.

”Mitä jos ne vain haluavat meidän luulevan ettei kukaan ole tulossa?” Ulvoja kuitenkin ruikutti pelokkaana. Levottomuus tarttui heihin muihinkin niin että lopulta Kettu potki nuotion sammuksiin, keräsi nytyin ja leipäpuun hedelmät ja lähti harppomaan metsään. Oli jo hämärää, mutta valoa riitti sen verran että he ehtisivät etsiä toisen nukkuma-paikan. Oli ehkä hyväkin vaihtaa satunnaisesti paikkaa.

”Sinä olet vainoharhainen”, Eno valitti.

”Enkä ole”, Kettu murahti yrittäen kulkea jättämättä jälkiä mahdollisille seuraajille. Metsässä risteili siksakkina polkuja, joita kyläläiset olivat tehneet, joita pitkin pääsi etene-mään huomaamatta. ”Vaan eräät muut.”

”Tiedän kyllä ketä tuolla tarkoitetaan”, Ulvoja mutisi. ”Minä en ole seonnut, te ette vain muista mitä minä muistan.”

Se neljäs puolestaan ei sanonut mitään – tietenkään. Se vain tarkkaili ja odotti.

✱

Ausa istui majan kynnyksellä kylänraittia katsellen ja odotti isoäidin heräävän. Aamu oli vaihteeksi valjennut selkeänä, mutta silti kylässä oli hiljaista. Sadonkorjuun jälkeisenä aikana tosin kenelläkään ei ollut kiire, siitakin huolimatta että kylän väki oli aloittanut uuden pellon raivauksen syvemmillä metsässä. Ausa näki vain muita lapsia ja vanhan Robalin kauempana menossa jonnekin. Tänään ei ollut edes koulupäivä.

”Ausa”, kuului sitten majan sisältä. Ausa nousi ja asteli sisään. Isoäiti oli herännyt, ja Ausa auttoi hänet istumaan, tarjosi tekemäänsä aamiaista ja meni sitten tyhjentämään jäteastian kompostiin.

Kompostin luona hän tapasi Jessan, naapurin nuoren naisen. Jessa seisokeli hajamielisen näköisenä paikoillaan, ja Ausa kurtisti kulmiaan sanomatta mitään, asteli vain kumoamaan ämpäriin kompostiin.

Jessa vain vilkaisi häntä ja hymyili hajamielisesti. Hän oli kiertänyt toisen käsivartensa ympärilleen, aivan kuin olisi pidellyt jotain paitansa alla ja pelännyt sen putoavan. Hän jäi kompostin luo kun Ausa palasi sisään miettimättä outoa kohtaamista sen kummemmin. Aikuiset käyttäytyivät joskus oudosti, eikä Jessakaan tainnut olla poikkeus vaikka olikin vasta melkein aikuinen. Ausalla oli muutakin tekemistä.

Isoäidillä oli hyvä päivä, joten kun Ausa oli myöhemmin päivällä siivonnut ja laittanut ruoan paistumaan, hän pyysi isoäitiä taas kertomaan vanhasta maasta jotain.

”Hah”, isoäiti tuhahti. ”Se oli toisella mantereella, tiedät kai. Kaupungit kasvoivat sellaista vauhtia ettei meille ollut enää tilaa. Kukoistava siirtokunta ei halunnut enää katsella meitä parioita. Pitivät meitä naurettavina ja vanhanaikaisina.”

Isoäiti oli sanonut saman monta kertaa, ja joka kerta Ausan mahaan syntyi outo tunne. Hän oli tarkistanut mitä ”paaria” tarkoitti. Täällä he saattoivat elää rauhassa ilman turhaa teknologiaa ja viljellä maata niin kuin halusivat. Ainoastaan merenrannassa kaukana täältä oli yksi kaupunki eikä sekään ollut kovin iso, siellä eli vain kalastajia. Heidän kyläänsä ei yleensä tullut muita ulkopuolisia kuin kauppiaita, jotka ostivat heiltä ylijäämää sadonkorjuun jälkeen ja myivät heille tarvikkeita. Naapurikylässä oli kuulemma käynyt tieteilijöitä, jotka olivat tutkineet metsässä olevia muukalaisraunioita, mutta siitäkin oli jo aikaa.

”Alku ei tietenkään ollut helppo”, isoäiti jatkoi ja huokasi. ”Sinä et muista sitä kun olit niin pieni, mutta tähän paikkaan ja ilmastoon tottuminen kesti aikansa.”

Ausa nyökkäsi vakavana.

”Mutta sinä selviydyit”, hän kuiskasi ja isoäiti hymyili.

”Ja sinä myös, vaikka onni ei ole ollut myötäsi. Sinä olet sitkeä.”

Ausa hymyili sille. Hänen teki mieli kätkeytyä isoäidin viereen, mutta tiesi olevansa jo liian vanha siihen.

”Onko erakkokin paaria?” hän kysyi sitten. Isoäiti vilkaisi häntä kurtistaen kulmiaan.

”Mitä?”

”Se mies, joka on asunut tuolla metsässä vähän aikaa. Se, jolle Nilanin isä ja setä ovat vieneet ruokaa.”

Isoäiti naurahti.

”Erakko? Mistä sinä sen sanan olet keksinyt?”

”Nilan sanoi niin. Hänen isänsä sanoi, että se mies on sotilas. Sillä on sellainen tuntu.”

Isoäiti ei sanonut hetkeen mitään, hieroi vain suutaan mietteliäästi.

”Me puhuimme hänestä sadonkorjuujuhlassa”, hän virkkoi sitten hitaasti. ”On ihan mahdollista, että hän on entinen sotilas. Mutta sodasta on jo aikaa, enkä yhtään ihmettele jos hän on halunnut asettua jonnekin rauhalliseen paikkaan.”

”Nilan sanoi myös että, se on jotenkin sekaisin päästään”, Ausa melkein kuiskasi. Isoäiti nyökkäsi.

”Sekin on mahdollista. Mutta hänestä ei selvästikään ole mitään haittaa. Ettehän te lapset ole häirinneet häntä? On selvää, ettei hän halua olla tekemisissä ihmisten kanssa.”

Ausa pudisteli päätään. Häntä mies pelotti niin ettei hänelle tulisi mieleenkään lähteä metsään tätä etsimään. Hän oli nähnyt erakon vain kerran vilaukselta, kun hän oli ollut metsässä keräämässä hedelmiä muiden apuna, ja se oli riittänyt. Se oli ollut iso ja pelottavan näköinen muukalainen, ja se oli harpponut määrätietoisesti eteenpäin metsäpolulla ja puhunut itseksensä.

*

”Minä en pidä tästä”, Ulvoja valitti Enon päässä, kun tämä asteli tuttua polkua kohti kiveä, jolta oli ennenkin löytänyt ruokatarvikkeita. Leipäpuiden hedelmillä pärjäsi kyllä, mutta niihin kyllästyi pidemmän päälle.

”Sinä et pidä mistään”, Eno mutisi tuhahtaen. Hän muisti taas kun se kyläläinen oli kohdannut hänet yllättäen metsäpolulla. Sekä Kettu että Ulvoja olivat olleet suorastaan hysteerisiä ja Se neljäskin oli jännittänyt valmiina kaikkeen. Niinpä hänellä oli ollut työ ja tuska pitää toiset aisoissa, ja tajuta samalla mitä se mies oli sanonut ennen kuin oli lähtenyt tiehensä.

”Heillä ei ole mitään meitä vastaan.”

”Miten sinä voit olla niin varma?” Ulvoja vaikeroi pelokkaasti. ”Sinä et voi tietää mitä niillä on mielessä. Siinä ruoassa voi olla mitä tahansa.”

Joka kerta sama juttu. Eno pysähtyi ja nojasi puuhun huokaisten turhautuneena. Ulvoja hermoili aina samasta asiasta ja rimpuili jokaista suupalaa vastaan, mikä oli todella raskavaa. Kohta se selittäisi, että kyläläisille oli annettu hänen ruokaansa joukkoon laitettaviksi nanojäljittimiä, joiden avulla häntä voitaisiin seurata ja napata kiinni tilaisuuden tullen. Tai hitaasti vaikuttavaa myrkkyä. Tai että ruokakiven luona oli väijytys.

”Meidän täytyy kyllä olla varovaisia”, Kettukin sanoi. Eno murahti.

”Hiljaa nyt. Ajattelisitte välillä järjellä ettekä tunteella.”

”Sitä ollaan taas niin ylemmydentuntoisia että”, Kettu pilkkasi. ”Mutta kuka on pelastanut sinunkin nahkasi useamman kuin yhden kerran, mitä?”

”Se onkin sinun hommasi”, Eno mutisi mutta seisahtui kuitenkin pensaikon suojiin ja kurkisti varovasti aukiolle siltä varalta, että siellä oli joku tai jotain epäilyttävää.

Ei mitään. Kivellä oli jälleen ruokanyytti. Hän astahti lähemmäs mutta seisahtui nähdessään kiven juurella jotain outoa.

”Katsokaa tuota!” Ulvoja huudahti ja kumartui katsomaan lähempää. Se oli jokin pieni eläimenpoikanen, joka näytti surkean eksyneeltä ja yksinäiseltä.

”Sinä et tiedä mikä se on”, Eno virkkoi Ulvojan päässä, juuri kun tämä aikoi ojentaa kättään. Ulvoja tuhahti.

”Katsokaa nyt, se on selvästi orpo.”

Hän kyykistyi ja otti eläimen varovasti käteensä. Se mahtui juuri kämmeneen, ja hän silitti sitä varovasti. Se oli märkä ja painautui kättä vasten kuin lämpöä etsien.

”Ei hätää”, hän mumisi ja painoi olion rintaansa vasten. ”Mistä sinä olet tullut? Oletko eksynyt?”

”Voi herran tähden”, Kettu mutisi. ”Se ei ole mikään koiranpentu.”

”Ei niin”, Eno virkkoi. ”Paras olisi jättää se tänne.”

”Eikä!” Ulvoja huudahti ja piteli poikasta tiukemmin. Voimakas suojelunhalu hyökyi

hänen sisälleen. ”Se on eksynyt ja yksinään ja peloissaan. Meidän täytyy suojella sitä.”

”Miltä muka?” Kettu ilkkui, mutta Ulvoja ei välittänyt vaan työnsi poikasen paitansa alle. Se oli aivan kuin hän, yksinään ja peloissaan ja turvaton. He voisivat lämmittää toisiinsa, niin että painajaiset ja muistot eivät kenties vyöryisi ensi yönä jälleen kerran hänen päälleen.

Kettu karjaisi tuntiessaan viiltävän kivun kainalossaan. Hän kiskoi paitansa auki ja raastoi ihoonsa kiinnittyneen elukan inhoten irti. Se kiemurteli hänen otteessaan kuin katkaistu mato, ja sen rihmamaisista ulokkeista tihkui vaaleaa eritettä ja hänen vertaan. Ulvoja huusi jotain, mutta hän ei välittänyt vaan otti puukkonsa ja hakkasi oliota, kunnes se oli palasina ja lakkasi liikkumasta.

”Miksi sinä noin teit?!” Ulvoja ulisi hänen päässään. Kettu kirosi raskaasti, pyyhki puukkoaan maahan ja tarkasteli sitten kainalonsa punoittavaa ihoa, josta valui verta.

”Se ei ollut mikään avuton poikanen”, hän ärisi nousten ylös ja hieroi olion jäännöksiä kengällään maahan. ”Ei sinne päinkään.”

”Se oli tosiaan outo”, Eno virkkoi mietteliäästi. Kettu vain murahti, kaappasi ruoat kiveltä ja lähti harppomaan kohti leiriä. Hänellä oli onneksi yhä lääkintatarvikkeita, haava oli paras puhdistaa mahdollisimman nopeasti.

*

Vähitellen Ausasta alkoi tuntua että kylässä oli jokin oudosti. Hän ei osannut sanoa missä vika oli, mutta jokin oli muuttunut. Kylällä oli oudon hiljaista eikä kukaan ollut tullut heidän luokseen kylään pariin päivään.

Isoäiti oli onneksi oma itsensä, välillä kärttyinen kipujensa takia ja välillä mukavammalla tuulella. Ausa yritti pari kertaa kertoa tuntemuksistaan, mutta isoäiti ei tuntunut ymmärtävän.

”Tämmöistä on aina sadekaudella, ihmiset ovat omissa oloissaan. Nauti sinä vain siitä että koulustakin on lomaa.”

Ausa mutristi suutaan, mutta ei sanonut mitään. Isoäiti ei tiennyt että hän piti koulusta, koska siellä hän saattoi vain istua ja ajatella, eikä hänen tarvinnut huolehtia kodista ja isoäidistä. Ajatus sai hänet punastumaan ja hän pujahti ulos.

Pihalla hän näki Nilanin potkimassa pikkukiviä. Pojan pikkusisko istui lähellä maassa, vaikka se oli rankkasateen jäljiltä mutainen.

”Mitä sinä täällä?” Ausa kysyi. Nilan vilkaisi häntä alta kulmain ja potkaisi taas uutta kiveä. Olikohan Nilan joutunut taas lapsenvahdiksi? Poika ei pitänyt siitä, että joutui katsomaan pikkusiskonsa perään, mutta teki sitä aina välillä äitinsä käskystä. Nilan oli kuitenkin jo yksitoista, hiukan vanhempi kuin Ausa, joten hän halusi mieluummin tehdä peltoitaita isänsä ja setänsä kanssa.

”Luuletko että minä ja Seus voisimme olla täällä vähän aikaa?” Nilan kysyi sitten. Ausa kohautti olkiaan. Hän piti Nilanista, ja joskus hän oli leikkinyt, että hän oli äiti ja Nilan isä kun he olivat katsoneet yhdessä Seusin perään.

”Tietysti voitte. Miksi? Ovatko isäsi ja äitisi molemmat raivaamassa sitä uutta peltoa?”

Nilan pudisti päätään umpimielisen näköisenä.

”He vain... Heillä on jotain.”

”Mitä jotain?”

Nilan vain kohautti olkiaan eikä suostunut kertomaan tarkemmin. Ausa ei hetkeen

tiennyt mitä sanoa, mutta sitten Seus alkoi kitistä. Hänellä oli nälkä, Ausa tajusi ja kävi hakemassa leipää. Nilankin ahmaisi oman leivänpalansa niin nopeasti, että Ausa tajusi ettei kumpikaan luultavasti ollut syönyt sinä päivänä kunnon ruokaa.

*

Kettu oli kiertämässä paikkoja kaatosateessa varmistaakseen, että oli yhä turvassa, kun hän törmäsi juuri raivatus metsäpellon reunassa johonkin outoon ja kyykistyi katsomaan pyyhkien vettä silmiltään. Oliko se linnunpoikanen?

”Onpa se pieni”, Ulvoja sanoi hänen päässään. ”Meidän täytyy –”

”Ei!” Eno huusi äkkiä. ”Älä koske siihen!”

Kettu hätkähti ja veti kättään takaisin, ja äkkiä hän tajusi ettei se totisesti ollut mikään linnunpoikanen. Se oli vastenmielinen sykkivä möykky, kuin vaalea toukka, jolla ei ollut edes kunnon kasvoja. Hän talloi sen nopeasti kuoliaaksi välittämättä Ulvojan vinkunasta ja värähti inhosta kun olion limaiset sisukset levisivät pitkin maata.

”Se oli jo toinen”, hän murahti pyyhkiessään visvaista kengänpohjaansa ruuhon. Minkä helvetin takia hän ei ollut tunnistanut sitä heti? Hän tunnusteli varovasti kainalon-seutuaan sadeviittansa läpi; haava oli hiljalleen parantumassa, ja kylmät väritykset kulkivat hänen selkäpiissään. Hän olisi taatusti poiminut olion käteensä ellei Eno olisi varoittanut. Todella outoa.

Kettu lähti jatkamaan matkaa kiroten itsekseen. Muut olivat onneksi hiljaa, mutta Sen neljännen hiljaisuudessa oli jotain, aivan kuin se olisi ollut huvittunut.

”Tässä ei ole mitään huvittavaa”, hän murisi ja kiskoi sadehuppuaan paremmin päähän. ”Niin kuin sinusta olisi ollut taaskaan mitään helvetin hyötyä.”

Se neljäs ei vastannut – tietenkään.

*

Seuraavana päivänä isoäitikin alkoi ihmetellä sitä, ettei naapurista ollut moneen päivään tultu käymään heidän luonaan. Niinpä hän käski Ausan käydä katsomassa ja tämä totteli vastahakoisesti.

Maja, jossa Jessa ja hänen vanhempansa asuivat, oli hiljainen. Ausa viivytteli ovella tihkusateessa jonkin aikaa, mutta koputti sitten ja kurkisti sisään.

”Onko... täällä ketään?”

Ei vastausta. Ausa nielaisi ja asteli varovasti peremmälle. Kaikki olivat kotona, Jessan vanhemmat olivat nukkumassa peiton alla keskellä päivää ja Jessa istui kylmän tulisijan luona ja hymyili Ausalle. Hänen paitansa alla oli jokin pyöreä möykky, kuin vauvan pää, ja hän kannatteli sitä toisella kädellään. Mutta Jessalla ei ollut vauvaa.

”Erttekö te ole leiponeet leipää?” Ausa kysyi, sillä heiltä oli usein riittänyt tuoretta leipää myös naapuriin. Mutta nyt Jessa ei näyttänyt edes ymmärtävän kysymystä. Ausa kiemurteli vaivautuneena ja vilkaisi taas vuoteella makaavaa pariskuntaa. Äkkiä hän oli tietoinen siitä että talossa haisi omituiselta, kuin pahentuneelta ruoalta. ”Oletteko te kipeitä?”

”Emme ole”, Jessa sanoi siihen. ”Kaikki on hyvin.”

Ausa nielaisi ja astahti vähän lähemmäs.

”Mikä tuo on?” hän kysyi sitten katsoen Jessan paidan alla olevaa pullistumaa. Jessa vilkaisi alas ja hymyili.

”Eikö se olekin suloinen?”

Hän avasi paitaansa aivan kuin äiti näyttären vauvaansa, mutta se oli vaaleanharmaa sykkivä möykky, joka oli jotenkin kiinni Jessan ihossa. Sen alapuolelta roikkui pienempi patti lyhyen rihman varassa kuin kypsytvä leipäpuun hedelmä.

Hetken Ausa oli aivan lamaanunut, mutta sitten hänen jalkansa toimivat kuin itses-tään. Hän kääntyi ja ryntäsi majasta ulos. Hän juoksi kylänraittia pitkälle ennen kuin sei-sahtui huohottamaan ja katselemaan ympärilleen. Kylän keskusaukiolla oli yleensä aina ih-misiä, mutta nyt sekin oli hiljainen. Missä kaikki olivat? Ausa käveli varovasti eteenpäin, mutta seisahtui nähdessään ruohossa kaivon luona jotain liikettä. Hän astahti varovasti lähemmäs ja näki useita vaaleita olioita, samanlaisia kuin se patti, joka oli roikkunut Jessasta.

Näky inhotti Ausaa niin että hän perääntyi, ja sitten liike silmäkulmassa sai hänet kyy-ristymään pelokkaasti aidan viereen. Se oli Robal, tämä kulki hitaasti tietä pitkin eikä katsel-lut ympärilleen. Mies horjui hieman astellessaan eteenpäin ja piteli paitansa alla jotain.

Huuto tukahtui Ausan kurkkuun. Robal oli vanha mies, ja silti tämäkin käyttäytyi kuin olisi tuuditellut paitansa alla vauvaa.

Ajattele, Ausa käski itseään. Mitä hänen täytyisi tehdä?

Minina, hänen päähänsä pälkähti sitten. Ehkä kylän lääkäri tietäisi mitä tehdä, tämä oli kyläläisistä ainoa, joka oli opiskellut kaupungissa.

Ausa juoksi Mininan talolle ja koputti oveen, mutta sekin talo oli hiljainen. Hän hii-pi aulassa ja vastaanottohuoneessa löytämättä ketään ja työntyi lopulta Mininan asuntoon, joka oli talon perällä. Sielläkään ei ensin näyttänyt olevan ketään, mutta sitten hän huoma-si vuoteelle peiton alle kätertyneen hahmon.

”Minina?”

Minina ei liikkunut eikä Ausa nähnyt hengittikö tämä vai ei. Ausa kosketti naista, mutta tämä ei vielä kukaan liikkunut. Sängystä uhosi paha haju, aivan kuin Mininalle olisi tullut vahinko.

”Minina?”

Ausa nosti peittoa varovasti ja näki että sänky oli täynnä niitä valkoisia olioita, osa oli kiinni Mininassa.

Ausa pudotti peiton ja oli rynnätä suinpäin ulos, mutta huomasi äkkiä Mininan neli-vuotiaan pojan istuvan nurkassa sängyn ja seinän välissä.

”S-Sian?”

Sian ei vastannut, puristi vain polviaan näyttären pelokkaalta ja eksyneeltä. Hänestä-kin tuli pissanhajua, ja kuin automaattisesti Ausa tarttui pojan käteen ja veti hänet ylös. Sian takertui kiinni lujasti, aivan kuin ei olisi halunnut irrottaa ikinä.

”Meidän täytyy...” Ausa aloitti, mutta vaikenä kun ei tiennyt kuinka jatkaa. Mitä hei-dän täytyisi tehdä?

*

”Nyt heidän vieraanvaraisuutensa loppui”, Kettu murisi Ulvojan päässä. Ulvoja nyökkäsi katsellen kiveä, joka oli pysynyt tyhjänä jo useita päiviä. Oli selvää etteivät kyläläiset enää suostuneet ruokkimaan häntä.

”Parempi näin”, hän mutisi helpottuneena. Jos se olisi ollut hänestä kiinni, hän ei oli-si pannut suuhunsa palastakaan tänne tuotua ruokaa, mutta Eno tai Kettu eivät olleet kos-kaan ottaneet hänen mielipiteitään huomioon. Eno luotti liikaa, Enolla tai Ketulla ei ollut

aavistustakaan siitä mihin ne saattoivat ryhtyä. Mihin ne olivat valmiita ryhtymään. Ne eivät luovuttaisi ikinä.

”Mitä me sitten teemme?” Eno kysyi keskeyttäen hänen ajatuksensa. Hän kuulosti hivenen ärsyyntyneeltä. ”Ei kai auta muu kuin tyytyä leipäpuun hedelmiin.”

”Tai sitten lähdemme ruokavarkaisiin”, Kettu sanoi päättäväisen synkkänä. ”Oma vika.”

*

Puolet kylän aikuisista ja nuorista oli kadonnut jonnekin, ja loput eivät välittäneet enää mistään. Ausa oli pelosta melkein puolikuollut, mutta hän tiesi ettei voinut vain kähertyä johonkin nurkkaan niin kuin pienemmät lapset. Hän ja Nilan olivat vanhimmat lapset, jotka olivat kunnossa.

Niinpä hän uskaltautui sisälle kylän jokaiseen taloon, toi sieltä löytämänsä pelokkaat ja nälkäiset lapset isoäidin talolle, ruokki heidät ja laittoi nukkumaan lattialle vierä viereen. Hän valjasti Nilanin auttamaan, ja lamaanuksesta toivuttuaan tämä ja pari muuta poikaa kävivät keräämässä metsästä isot sylilliset leipähedelmiä syötäväksi.

Isoäidille nousi kuume ja hänellä oli kovat kivut, ja Ausa yritti helpottaa hänen oloaan miten pystyi. Hän myös yritti selittää miksi talo oli täynnä lapsia, mutta hänen kurkkunsa kuristui umpeen. Lopulta isoäiti taisi luulla että muillakin kyläläisillä oli sama kuumetauti.

Satoi kaatamalla ja ukkosti. He värjöttelivät ahtaassa majassa sillä välin kun sadevesi muodosti puroja ja virtoja pihamaalla ja pitkin kylänraittia.

*

Oli onni että leipäpuu teki hedelmää ympäri vuoden, Eno mietti kerätessään hedelmiä sylissä. Puuta oli istutettu kaikille siirtokuntaplaneetoille, eikä tämä ollut poikkeus. Täällä se tosin joutui kilpailemaan paikallisten puiden kanssa, mutta näissäkin tummanpuhuvissa metsissä erottui siellä täällä kirkkaanvihreitä leipäpuiden latvuksia. Sen hedelmät olivat aika mauttomia, mutta ne olivat pelastaneet monen monituista ihmishenkeä viimeisinä vuosikymmeninä. Varsinkin sodan aikana.

”Ei”, Ulvoja vinkaisi hänen päässään. Eno jähmettyi ja katkaisi ajatuksen ennen kuin se ehti muotoutua. Tässä oli jo tarpeeksi, hän päätti ja lähti marssimaan kohti leiriä.

Muutaman sata metriä taivallettuaan hän pysähtyi kuin seinään nähdessään, että aluskasvillisuuden seasta pilkotti jalka. Kettu heitti hedelmät maahan, kiskaisi puukon käteensä ja hiipi varuillaan lähemmäs.

Se oli joku nainen. Tämä nojasi mättääseen hymyillen tyhjästi ja tuuditti sylissään jostain katsellen mitään näkemättömin silmin jonnekin. Kettu oli nähnyt tarpeeksi paljon kuolemaa tunnistaakseen sen naisen olemuksesta. Hän astui askeleen lähemmäs ja näki, että naisen vierellä oli jokin nyytti.

Kuollut vauva.

Naisen paidan alla oli omituisia pullistumia, jotka liikahtelivat.

”Nyt tarkkana”, Eno kuiskasi hiljaa Ketun päässä. Kettu nielaisi ja puristi puukkoa lujemmin. Hän tiesi mitä ne pullistumat olivat. Hän tunsu kuinka ne yrittivät naamioitua joksikin harmittomaksi. Joksikin avuttomaksi, joka kaipasi huolenpitoa. Oli kuin ne olisi-

vat ujuttaneet näkymättömiä lonkeroita hänen päähänsä ja vetäneet lähemmäs. Ne halusivat hänen koskettavan niitä.

”Ei ei ei”, Ulvoja vaikeroy, ja Eno huusi jotain ja Se neljäskin liikahti. Se sai lumouksen viimein särkymään. Kettu havahtui hätkähtäen ja toimi ennen kuin ehti edes ajatella. Hän repi naisen paidan auki ja sivalsi puukollaan ihoon kiinnittyneitä kasvannaisia.

Nainen kouristui kirkaisten käheästi ja yritti tapella vastaan, mutta hän oli niin heikko ettei hänestä ollut mitään vastusta. Kettu oli oksentaa, kun olioiden sisälmykset pursuivat kaikkialle. Nainen vaikeroy ja yritti kerätä niitä käsiinsä. Visvan seassa oli kirkkaanpu-naista verta.

Tästä ei ollut apua, Eno tajusi sitten ja antoi naisen pudota maahan vavahtelevaksi kasaksi. Oli selvää, että loisoliot olivat kasvattaneet juuriaan tai rihmojaan syvälle ihon alle ja luultavasti sisäelimiin asti. Naista ei voinut enää auttaa.

Niinpä hän perääntyi ja lähti sitten kompuroiden pakoon. Hänen täytyi päästä jon- nekin kauemmas, sitten hän pystyisi ajattelemaan. Muutkin olivat hiljaa, olivat ilmeisesti samaa mieltä hänen kanssaan.

Hän juoksi kompuroiden aluskasvillisuuteen kunnes tajusi juosseensa väärään suun- taan: hän törmäsi pellonreunaan ja näki siellä maassa useita ihmisiä samassa tilassa kuin se nainen. Näky sai hänet kääntymään ja ryntäämään toiseen suuntaan. Muistot toisista ruu- miskasoista uhkasivat vyöryä hänen sisälleen, ja hän juoksi niitäkin pakoon. Mustuus oli aivan hänen kintereillään.

*

Eno ei tiennyt kuinka kauan aikaa oli kulunut, kun hän viimein tajusi makaavansa pienessä kippurassa varvikon keskellä oman puukkonsa päällä. Satoi vettä, ja hän oli läpimärkä ja paleli. Hänen päällään ryömi joukoittain punertavia hyönteisiä.

”Ei enää”, Ulvoja vaikeroy hänen päässään. ”Ei enää.”

Hänen olonsa oli hirveä, mutta hän pakotti itsensä liikkeelle ravisteltuaan hyönteiset pois. Hän nuoli sadevettä yrittäen huuhtoa oksennuksen makua suustaan, etsi sitten leipä- puun ja söi pari hedelmää.

Se auttoi hiukan, ja hän pureskeli hitaasti katsellen märkää metsää. Sateella siellä oli aina hämärää, joten hän ei osannut arvioida mikä aika päivästä oli. Hän ei tiennyt edes sitä missä päin se kylä tai hänen leirinsä olivat. Hän kiipesi rinnettä vähän ylemmäs ja seisautui nähdessään sen harjalla tumman seinämän, joka oli liian suora ollakseen tavallinen kallio.

Muukalaisten raunio.

Enoa puistatti, ja hän kääntyi toiseen suuntaan.

”Tämänkö takia muukalaiset hylkäsivät tämän planeetan?” hän kysyi kun ajatus tuli hänen mieleensä. Niissä loisolioissako oli ratkaisu arvoitukseen, jota oli pidetty ratkaise- mattomana?

”Ketä kiinnostaa”, Kettu vain mutisi välinpitämättömästi.

”Te ette tajua”, Ulvoja puolestaan sanoi levottomana. ”Ehkä niitä olioita levitettiin tänne rangaistukseksi. Ne haluavat ajaa meidät esiin.”

”Ai että ne loiset ovat vähän niin kuin me?” Kettu nauroi. ”Sotaa varten kehitetty ase, joka on mennyt vähän pieleen?”

Eno vain huokasi itsekseen. Hän ei jaksanut Ulvojan vainoharhoja eikä Ketun ivai- lua, hänen piti nyt ajatella. Mitä heidän pitäisi nyt tehdä?

Se neljäs liikahti odottavasti ja aivan kuin oikoi jäseniään.

*

Ausa oli huuhtomassa astioita majan edustalla, kun Nilan ja toinen poika, Danif, juoksivat paikalle näyttäen pelokkailta.

”Se mies on täällä.”

”Mikä mies?” Ausa suoristui ja tiesi äkkiä ketä he tarkoittivat. ”Se, joka asuu metsässä?”

Pojat nyökkäsivät kalpeina.

”Tuolla aukion laidalla”, Danif kuiskasi ja vilkuili taakseen, mutta majojen ja puiden siimeksessä ei näkynyt mitään liikettä.

”Onko sekin...” Ausan lause jäi kesken, sillä he eivät puhuneet siitä mitä aikuisille oli tapahtunut. Sille ei ollut sanoja. ”Mitä se tekee?”

”Seisoi vain tuolla.” Nilan nielaisi ja pyyhki märkiä hiuksiaan. ”Ja... puhui itsekseen. Riiteli.”

Erakollakin oli varmasti se, Ausa mietti. Hän paimensi kaikki lapset sisätiloihin ja oli itsekin jäädä sinne, mutta sitten jokin sai hänet vinkkaamaan Nilanin mukaansa. He hiipivät talonseinustoja pitkin ympärilleen vilkuillen kunnes näkivät miehen.

Tämä harppoi kylänraittia eteenpäin itsekseen jupisten ja Ausa käpertyi pienemmäksi nähdessään miehen kädessä ison puukon. Mies kulki suoraan kaivoaukiolle ja seisahtui äkisti tuijottamaan jonnekin alas. Siellä oli yhä niitä valkoisia maassa, Ausa tiesi. Kohta mies poimisi yhden käteensä ja tuudittaisi sitä kuin lasta.

Erakko seisoi paikoillaan pitkän aikaa, mutta sitten hän liikahti ja alkoi talloa maata hyvin järjestelmällisesti.

”Hän tappaa niitä”, Nilan kuiskasi ihmeissään ja Ausa otti pari askelta edemmäs nähdäkseen paremmin. Nilan oli oikeassa.

Silloin mies nauroi omituisesti, mikä sai heidät pakenemaan takaisin talonnurkan luo. Mies nauroi taas ja laukkasi sitten heidän ohitseensa puukko yhä kädessä. Hänen ilmeensä sai kauhun väreet kulkemaan Ausan selkäpiissä.

*

Silloin kun Se neljäs pääsi irti, he eivät koskaan voineet tehdä mitään muuta kuin odottaa. Se neljäs ei ollut päässyt tappamaan pitkään, pitkään aikaan ja se otti kaiken irti tuhotessaan loisolioita. Se talloi kaikki maassa lojuvat loiset ja etsi sitten majoista niitä, jotka olivat yhä ihmisissä kiinni. Osa vielä elossa olevista ihmisistä yritti puolustautua, mutta Se neljäs tappoi nekin muutamalla nopealla puukoniskulla ennen kuin jatkoi nauraen eteenpäin. Se oli päässyt irti.

Eno oli hämärästi tietoinen siitä, että kylässä oli vilahdellut pelokkaan oloisia lapsia puiden siimeksessä, ja hän toivoi että nämä ymmärtäisivät pysyä kaukana. Lapset olivat näyttäneet olevan kunnossa, mikä tarkoitti jotain. Se tarkoitti jotain.

Lopulta Eno tajusi istuvansa jonkin majan portailla. Hänen kätensä olivat kyynärpäitä myöten visvassa ja veressä, ja hän puristi yhä puukkoa vapisevassa kourassaan.

”Saiko se ne kaikki?” Kettu kysyi pienellä äänellä, joka ei kuulostanut yhtään omalta itseltään. Eno nielaisi ja tunsi kuinka tyytyväinen Se neljäs oli.

”En tiedä”, hän huokasi ja köynysi huterille jaloilleen. Täällä oli ollut kaivo jossain, sen hän muisti. Hän etsi sen, nosti ämpärillä vettä ja pesi käsiään ja puukkoaan. Hänellä oli sel-lainen olo, että häntä tarkkailtiin, mutta missään ei näkynyt liikettä kun hän suoristautui.

”Täällä on lapsia”, hän virkkoi katsellen ympärilleen hiljaisella kyläaukiolla. Nyt hän tiesi, että oli ollut oikein tulla tarkistamaan, vaikka sekä Kettu että Ulvoja eivät olleet hal-lunneet tulla lähellekään koko kylää. Se neljäs oli halunnut, vaikkakin eri syystä. ”Se ei vaikuta heihin.”

Eno yritti etsiä pari lasta käsiinsä jututtaakseen heitä mutta ne, jotka hän onnistui näkemään, eivät päästäneet häntä lähelle vaan kirmasivat karkuun.

”Anna olla”, Kettu murisi. ”Ei tuosta tule mitään.”

Eno katsoi puukkoa, jota hän ei pystynyt laittamaan pois kädestään ja nyökkäsi. Hän luuli selvittäneensä missä majassa lapset piileskelivät, mutta sinne ryntäämisestä ei taitaisi olla apua. Lisäksi hän halusi pois koko kylästä mahdollisimman nopeasti – he kaikki ha-lusivat.

”Voisimmekohan me vain häipyä tiehemme?”

”Isoimman talon katolla oli antenni”, Kettu sanoi sitten melkein kyllästyneellä äänel-lä ja hän hätkähti. Tietysti.

Kettu oli oikeassa, rakennus oli jonkinlainen keskustalo ja siellä oli yhteyslaite ulko-maailmaan. Eno tuijotti sitä vapisten ja yritti olla välittämättä Ulvojan vaikeroinnista.

Se oli onneksi pelkkä yksinkertainen radio. Kesti jonkin aikaa ennen kuin hän sai sen toimimaan ja löysi käytössä olevan kanavan.

”Kuka siellä on?” toisesta päästä kysyttiin ja hän kirosi.

”Ei sillä ole väliä. Kuunnelkaa nyt tarkasti.”

Hän selosti mahdollisimman nopeasti mitä oli tapahtunut, mutta ei osannut sanoa oliko kylällä mitään nimeä tai missä se tarkkaan ottaen sijaitsi. Ääni toisessa päässä kuulos-ti epäuskoiselta, mikä sai Ketun raivostumaan.

”Helvetin idiootit, tämä ei ole mitään pilaa! Tulkaa tarkistamaan asia ja hakekaa ne lapset pois täältä!”

Kettu lisäsi vielä muutaman solvauksen, iski radion kiinni niin lujaa, että se melkein hajosi ja harppoi kiroillen ulos talosta. Kaikki ulkomaailmassa olivat idiootteja, hän oli unohtanut sen.

*

Se mies oli tullut majan ulkopuolelle. He kaikki odottivat hiirenhiljaa ja toivoivat, että mies menisi pois.

”Hei”, he kuulivat erakon kutsuvan taas. Ääni oli käheän matala ja se kantautui hy-vin sisälle asti. Ausa epäröi ja näki Nilanin pudistavan pelokkaasti päätään. Muut lapset tuijottivat heitä suurin silmin.

”Minä en tee mitään”, mies sanoi hitaasti ulkona. Hänen sanoissaan oli vieras nuotti. ”Minulla on asiaa.”

”Kuka siellä on?” isoäiti kysyi voipuneesti vuoteeltaan. ”Onko se Gedon?”

”Ei ole”, Ausa vastasi hiljaa ja mietti kuuluiko isoäidin ääni ulos asti.

”Mitä? Kuka sitten? Ausa, mene katsomaan ja laita teetä tulelle.”

Ausa huokaisi, hiipi ovelle ja raotti sitä varovasti. Erakko seisoj vähän matkan päässä ja hänen katseensa porautui Ausaan. Ausa puristi ovenkarmia nähdessään hänet kunnolla.

Erakon oudot vaatteet olivat likaiset, ja hänen tukkansa roikkui suortuvilla. Puukkoa hänellä ei onneksi ollut enää kädessä.

”Kutsuin radiolla apua”, mies sanoi sitten ja hieroi parrakasta leukaansa näyttäen leottomalta. ”Sen saapumiseen saattaa tosin mennä vähän aikaa.”

Ausa nielaisi eikä saanut sanotuksi mitään.

”Teidän täytyy pärjätä täällä vielä vähän aikaa”, erakko jatkoi sitten hetken hiljaisuuden jälkeen. ”Ennen kuin ne tulevat, teidän täytyy tarkistaa jäikö niitä olioita vielä henkiin. Ne ovat pehmeitä ja kuolevat helposti tallomalla.”

Mies oli oikeassa, Ausa tiesi. Jos täällä olisi niitä sitten kun joku tulisi, tulijoillekin kävisi niin kuin kylän aikuisille.

”Etkö sinä jää tänne?” hän kysyi sitten. Vaikka mies pelotti häntä, jostain syystä oliot eivät olleet saaneet häntä pauloihinsa.

”En taatusti”, mies tuhahti. Äkkiä hänen äänensä oli aivan erilainen, ja hän näyttikin erilaiselta. ”Minä häivyn täältä heti mahdollisimman kauas.”

Ausa nielaisi taas.

”Miksei se vaikuta sinuun?”

Mies naurahti oudosti ja koputti päätään.

”Meillä on keinomme.”

Sen sanottuaan hän kääntyi ja lähti harppomaan kohti kylän reunaa. Ausa katsoi hänen peräänsä ja jäi ovensuuhun seisomaan vielä senkin jälkeen, kun mies oli kadonnut näkyvistä metsän siimekseen.

Leila Paananen: *Turkulainen sf-aktiivi, lukutoukka ja tieteiskirjoittaja, jonka meriiteistä suurin on Portti-novellikilpailun voitto vuonna 2004. Maantieteellisesti ei ole päässyt elämässään kovin pitkälle, sillä on asunut koko ikänsä alle kolmen kilometrin päässä paikasta jossa syntyi, mutta päänsä sisällä matkailee usein toisiin maailmoihin. Lukee ja kirjoittaa kaikkein mieluiten vanhaa kunnon avaruusscifiä, vaikkakin keskittyy novelleissaan tähtien välisten imperiumien sijaan pikemminkin yksittäisten ihmisten tavalliseen elämään.*

T. Salorannan kommentit:

Ausa ja erakko yhdistää useampia klassisia aiheita – sodassa traumatisoitunut veteraani sivupersoonineen, avaruusloiset, lapsen näkökulma – ja onnistuu tekemään sen tuoreella ja omaperäisellä tavalla. Ilmeisimmät kliseet vältetään, eikä esim. veteraani kuvittele sivupersooniaan oikeiksi ihmisiksi, joiden todellinen luonne paljastuisi vasta loppuyllätyksenä, vaan kysymys on henkilölle itselleen selvästä, jopa arkipäiväisestä järjestelmästä. Tätä luonteen nelijakoa ei sen kummemmin selitetä, mutta eri persoonien luonteet ja koko järjestelmän logiikka tuodaan sujuvasti ilmi niin dialogin kuin toiminnankin kautta. Sekä veteraani että avaruusloiset ovat toimivia esimerkkejä hyvistä scifi-ideoista (tai ainakin vanhojen ideoiden innovatiivisista sovelluksista). Myös lasten osuus on luonteva ja uskottava, eikä tarina lipsu söpöilyksi vaan sisältää varsin makaaberejakin elementtejä. Kaksi vaihtuvaa näkökulmaa kuljettavat tarinaa dynaamisesti ja mukaansatempaavasti, kieli on sujuvaa ja henkilöt toimivia ja uskottavia. Etenkin sivupersoonien keskinäinen suhde on kuvattu viihdyttävästi.

Kuoriainen kutsuu kirjoittajia!

Kultakuoriaiseen numero 7 etsitään tekstejä teemoilla oudot maailmat ja aivojörni.

Oudoissa maailmoissa kirjoittaja saa päästää mielikuvituksensa täysin valloilleen ilman mitään rajoituksia.

Aivojörnit taas ovat Philip K. Dick -tyylisiä tarinoita, jotka saavat lukijan aivot solmuun ja joiden aiheina voivat olla esimerkiksi toden ja kuvitelman rajan hämärtyminen, mystiset salaliitot tai vaihtoehtoiset todellisuudet.

Tekstien deadline on 1.4. ja lehti ilmestyy tämän vuoden Finnconiin mennessä.

Petri Laine

Valgaard Valkoisen saaga

Palkinto (Markus Koskimies)

I

Miehen nimi oli Valgaard ja hän oli kotoisin Karhunvuonosta, pohjoisilta mailta, joilla parhaat pyytäjät asuivat. Vähäpuheisina tuon seudun miehiä pidettiin, mutta oikeudentajuisina. Jos he jotain asiaa pitivät oikeutenaan, he sen perään myös katsoivat. Lukuisat ovat kertomukset Valgaardin retkistä, mutta kenties kuuluisin on saaga, johon Valgaardin ajoi hänen oman sydämensä liekki. Tämä saaga kertoo menetyksestä, yhdestä rohkeasta miehestä ja Ainajaisesta.

Varsin vähän Valgaardista tiedetään ennen kohtaamistaan lakeuksien velhon kanssa. Kerrotaan, että hän syntyi toisena poikana Yngvar Karhumielen ja Sigrid Talventyttären taloon. Kylmä oli hänen katseensa, mutta tunteensa vahvat. Hän oli peloton kulkija, joka isänsä ja veljensä tavoin oppi tuntemaan rannikon ja sen jokaisen vuonon. Tämän vahvistivat myös ne, jotka Valgaardia ja hänen veljeään tunsivat. Luonto kasvatti Valgaardista jäljitäjän. Hänen vahva mielensä teki hänestä kostajan.

Saagamme alkaa syrjäisen sataman majatalosta, jonka lumi oli kapaloanut joka puolelta. Katon aukosta leijuivat taivaalle savun ja ruoan tuoksut, ilo ja nauru kiirivät seinien ulkopuolelle. Valgaardin jalka saatteli oven auki. Viima raapi karmeja sisään pyrkivän pedon vimmallalla. Puhe vaikenä ja päät kääntyivät. Jälkeenpäin ovat monet väittäneet olleensa läsnä tuona iltana, kuitenkin liian monet, jotta olisivat niin pieneen taloon mahtuneet. Valgaard seisoi oviaukossa jäätikönvalkoiset hiukset viiman riepottelemina. Sitten hän kävi sisään miesten sekaan.

Isäntä oli epävarman oloinen, mutta ei perääntynyt ja palveli Valgaardia kuin ketä tahansa kulkijaa. ”Matkamies, lepää ja lämmittele tulen äärellä”, mies sanoi. Valgaard nojasi tiskiinkin kaksin käsin. Mies nosti puutuopillisen vastapantua kaljaa pöydälle. Valgaard kostutti suutaan ja kuiskasi nimen. Sellaista kuiskausta ei niillä main ollut kuultu. Tulisijan liekkikin kavahti sitä. Miehet palelivat. Niin heistä ne, joilla oli vielä vähänkin ymmärrystä väkijuoman huurruttamisesta mielissään, perääntyivät kauemmas.

Silloin isäntä puhui sanoen: ”Kuolemaako etsit?” Valgaard tuijotti isäntää kuulain, melkein valkoisin silmin. Liikkeellä, jolla olisi yllättänyt vaarallisimmankin pedon, Valgaard tarttui miestä kasvoista ja puristi. Tiukka oli Valgaardin ote. Olivat jotkut hänet joskus leikkimieliseen mittelöön haastaneet, mutta väkevämmäkseen joutuneet tunnustamaan. Kipu pakotti isännän sylkääsemään vastauksen.

Valgaard laski otteensa. Hän näki etsimänsä ja siirtyi pöytään. Rintasuojukseen ja hylkeenturkkiin pukeutunut parrakas mies ei ylpeyttään ollut häntä näkevinään. ”Ainajainen”, Valgaard sanoi. ”Sinä näytät minulle tien hänen jäälinnaansa.” Mies nosti päätään. ”Ei sinua sinne johdata kukaan mies, ei yksikään maallinen elävä”, hän sanoi. Valgaard ei näistä sanoista välittänyt: ”Jään salat velho kenties taitaa, mutta ei kärke tuulta alukseni purjeissa.”

Sitten Valgaard otti vyöltään katkaistun palmikon, jonka hän heitti pöydälle miehen eteen. ”Olitko sinä siellä?” hän kysyi. Velhon apurin kasvoista oli luettavissa muisto, joka sai hänet kääntämään katseensa. ”Teillä pohjoisten miehillä pitäisi olla ymmärrystä. Nyt näen, että se on vain valhetta.”

Mies ponkasi pystyyn ja tarttui miekkaansa. Nopeaksikin häntä olisi voinut väittää, mutta Valgaardin miekka leikkasi jo ilmaa ja siinä samalla miehen kaulan. Valgaard katsoi taakseen, halusiko joku haastaa hänet, mutta tarjokkaita ei ollut. Hän siirsi vaalean palmikon takaisin vyölleen. Kuolleen kaulalta Valgaard nosti korun, kimaltelevan jääkristallin. Ruumis ritisi ja halkeili kuin kevätjää. Kauhunhuutoja kirposi isojen miesten huulille. Valgaard poistui taakseen katsomatta. Moni saalis oli karannut pyytäjistä parhaimmaltakin, mutta Ainajaista hän ei päästäisi käsistään.

*Läpi pysähtyneen veden
valkeyriain katsellessa,
purjehti Valgaard kohti kylmän sydäntä.
Ei säästänyt hän miekkansa terää,
pohjoisessa taottu rauta
ryysti rikkojain verta.*

Valgaard astui veneeseen. Hänen sotajoukkonsa oli pieni, vain kaksi kertaa kaksitoista miestä, luotettava veljensä venekuntaa vahvistaen. Jokaisen sotisopa oli virheetön, miekka särötön kuin he eivät olisi koskaan taistelua nähneetkään. Mutta he olivat varustautuneet ainoastaan tätä tehtävää varten, harjoitelleet väsymättömästi kohdatakseen Ainajaisen taiat.

Kaamos, joka olisi tuudittanut uneen itse Thorin, piti maailmaa käärittynä mustassa nyytissä. Airojen voimin vene lipui rannasta ja miehet ohjasivat veneen jään poikki kulkevaan sulaan kanavaan. Valgaard tähysti keulassa. Hänen silmänsä sopeutuivat mustaan maisemaan, katse porautui pimeyden läpi tavoittaen jäisen lakeuden.

Karhunvuonon talvet Valgaardin lapsuudessa olivat syviä ja kylmiä. Vuosien saatossa Valgaard karaistui niihin ja hänestä kasvoi isänsä veroinen mies. Ja tuli aika, jolloin hänen odotettiin solmivan naimakaupat. Valgaard tiesi jo varhain, kenen kanssa hän rakkautta tunsu. Myös suku oli tähän tahtoon myötämielinen, ja kun morsiamen isälle maksettavasta korvauksesta ja myötäjaisistä päästiin sopuun, tuli Borghildr Vedenväreestä Valgaardin vaimo. Esja oli heidän ensimmäinen tyttärensä, vaaleakutrinen kaunokainen, joka oli vahva varreltaan ja luonteeltaan, mutta utelias ja iloinen.

Jos sietivät pohjoisen kansat kylmää, aivan toista olivat tuulet Ainajaisen käynnin jäl-

keen. Velho jäädyytti kosketuksellaan ilmankin ja kasvatti jääkruunuisten vuorten korkeutta. Talvi ei tahtonut väistyä kesälläkään. Kerrottiin, että paikka paikoin vuonojen vesi oli jäätynyt pohjaa myöten. ”Minä vilkutan sinulle kun lähdet. Ja tulen joka päivä rannalle katsomaan näenkö purjeesi saapuvan kotiin”, sanoi Esja ennen isänsä lähtöä. Valgaardin mieluisin näky oli pieni käsi, joka vilkutti hänelle vuonoa kärjestä. Paha oli aavistus Valgaardin sydämessä, kun hän tuon yhden kerran palasi retkeltään. Silloin kukaan ei ollut häntä vastassa.

Valgaardin käsi hipaisi muistojen palmikkoa vyöllään. Toisessa kädessään hän puristi korua, jonka hän oli ottanut tappamaltaan mieheltä. Kristalli keräsi valoa tyhjyydestäkin ja loisti pienenä lyhtynä. Veli seisoi hänen rinnallaan. Valgaard näytti suuntaa, johon osoitettuna koru paistoi kaikkein kirkkaimmin. Se oli heidän kompassinsa velhon luo, jäähän vangittu tuli.

*Pimeyden puristaessa valoa,
lakeuden kaikuessa,
souti kuolema vuoria kohti.
Naisen tähden,
tyttären puolesta,
tervehtisi kosto synnyttäjäänsä.*

II

Kolme pimeää päivää ja kolme mustaakin mustempaa yötä he soutivat. Välillä he pysähtyivät ja söivät. ”Kuinka pitkään vielä?” veli kysyi. Valgaard tutki veljensä kasvoja, joissa näki isänsä piirteet, ja kysyi: ”Kalvaako epäily veljeäni? Ansaako pelkää?” Ja hän näki, että asia oli veljelle vaikea. ”Emme tiedä, kuinka paljon Ainajaisen löytäminen vaatii”, veli sanoi.

Ehkä ne olivat viisauden sanoja, mutta ne saivat Valgaardin suuttumuksen valtaan. ”Esjan tähden vaikka aliseen maailmaan”, hän sanoi. Mutta ei hän voinut veljeään syyttäkään, suorapuheinen ja rehellinen tämä kun sanoissaan oli. ”Borghildr synnyttää sinulle lisää tyttäriä”, veli sanoi. Vaikka samaa verta olivat, silloin Valgaard kävi häneen käsiksi. Huterana oli Borghildrin vointi ollut sen jälkeen kun Valgaard hänet Ainajaisen jäljiltä pelasti. Kylmän syliin ikuisuudeksi jääneelle Esjalle Valgaard kaivoi haudan, jonne laski suvun kalleimman korun.

Valgaard ei kyennyt kaatamaan veljeään. Hän katui. Viha oli noussut kuin sumu, joka pyrki syrjäyttämään ajatukset. Silloin Valgaard näki sen, haaleaa valoa hehkuvan linnakkeen jäisellä rinteellä. Jos sitä katsoi suoraan, se katosi näkyvistä, mutta siellä linna oli lähes kokonaan naamioituna tavallisilta kuolevaisilta. Mutta ei myrsky tai pimeys estänyt velhoa näkemästä. Velholla oli omat keinonsa, kaiken elollisen ja elottoman tavoittamat silmät. Valgaard valmistautui, mutta malttoi mielensä. Ei olisi heidän matkansa jatko helppo.

Pimeyden turvin uljas joukko rantautui. Kuului jyrähdys. Rinteen kylkeä pitkin vyöryi suuria, teräväsärmäisiä lohkareita. Valgaard huusi varoituksen ja syöksyi sivuun. Sortuma vei osan sotureista mukanaan ja lohkareet murskasivat veneen. Miehiä ja puunsirpaleita jäi kellumaan veden pinnalle. Painavat varusteet vetivät eloonjääneet nopeasti syvyyksiin. Valgaard ojensi veljelleen kätensä. Mies hapuili otetta, mutta kylmä kohmetti hänet liikkumattomaksi.

Veli katsoi Valgaardia silmiin painuessaan pinnan alle.

*Vain seitsemän miekkaa,
seitsemän keihästä,
muut matkansa päässä.
Kohtalonaan kuolla taistelussa
jumalten syleilyssä.*

”Katso Esjan perään, veli”, Valgaard kuiskasi. Kuinka monta miestä saisin vielä kutsun Thorin saliin?

Kerran Valgaard kohtasi veljensä kanssa karhun, joka oli valkea kuin maailma syntymänsä hetkellä. Peto nousi takajaloilleen ja teki kaikkensa uhmatukseen heitä. Miehet seisovivat aloillaan ja yrittivät nähdä pedon ajatuksiin. Silloin veli otti askeleen karhua kohti, vielä toisenkin. Vakaa tuijotus oli sammuttanut pedon raivon. Tässä kohtaa matkaansa, aivan Ainajaisen linnan ovella, Valgaard käsitti olevansa tuo peto. Mutta pedon lailla hän ei kääntyisi pois.

Hän puhui miehille: ”Omasta tahdostanne te tänne tulitte, ja jos omasta tahdostanne haluatte palata, niin tietäkää että minä en pettureiksi tule teitä kutsumaan.” Mutta ei ollut kukaan Karhunvuonon mies koskaan kääntänyt toiselle selkäänsä. Ja Valgaard nyökkäsi käsittäessään tämän. Mutta kun hän nousi ylös, alkoi ilma pyörteillä ja piiskata lunta heitä päin. Valgaard johdatti miehet kohti rinnettä, kohti linnaa. Lumituisku kasvoi jäätäväksi

tihkuksi. Ainajainen käytti aseitaan. Pienet jääkiteet muuttuivat suuremmiksi siruiksi. Valgaard näki tunnelin suuaukon ja käski miehet suojaan viimalta.

Juuri silloin sade otti pienten jääpuikkojen muodon. Ne kimmahtelivat haarniskoista ja kypäristä ja viilsivät haavoja käsivarsiin ja jalkoihin. Kohta alkoi sataa nuolia ja keihäitä. Miehet juoksivat velhon voimia pakoon. Vuoroon kolme heistä parkaisi ja vajosi maahan, kunnes muut pääsivät suojaan. Valgaard laskeutui polvelleen. Ulkona sade asettui.

Neljä miestä jäljellä, ja vastassa velho joka oli riivannut neljää sukupolvea.

Tunneli johdatti heitä oikealle. Valgaardin hallussa oleva kristalli sädehti keskipäivän valoa.

He pitivät aseet valmiina. Silloin Ainajaisen apurit, joiden päällikön Valgaard oli tervassa kukistanut, tulivat heitä vastaan ja kävivät päälle. Valgaard heitti keihäänsä, joka läpäisi yhden miehistä. Yhteenotosta tuli miekkojen tanssi. Kapeassa tilassa he vuoroin torjuivat, vuoroin hyökkäsivät. Yksi Valgaardin miehistä kukistettiin, mutta vastavuoroisesti neljä hyökkääjää kaatui lyötyinä.

Valgaard haki veljensä tapolle hyvitystä. Hän torjui iskun, niin kuin isä oli hänelle opettanut. Hyökkääjän käsi katkesi ranteesta, punainen virta piirsi seiniin koston riimuja. Hän iski miekallaan vihollisen kiinni seinään. Jäähän ilmestyi halkeama, joka alkoi levitä. Silloin osa seinää ja lattiaa romahti ja putosi vuoren nieluun. Syntyi lisää halkeamia ja pakokauhu valtasi niin puolustajat kuin hyökkääjätkin. Yhä suurempia lohkaraita irtosi heidän altaan ja miehiä vajosi syvyyksiin huutaen.

Ei ollut Valgaard koskaan tuntenut sellaista pelkoa kuin ollessaan Ainajaisen armoilla. Miten surmata joku, joka puhui taikuuden kieltä? Mutta jumalat jättivät pystyyn jäisiä pilareita, joita pitkin Valgaard syöksyi eteenpäin. Vuori painui kasaan hänen takanaan.

Valgaard tunsu yksinäisyyden seurassaan, mutta oli kaukana hengettömästä. Valgaard käveli sitä kohti, mikä hänen kohtalokseen oli määrätty. Tunneli vietti yhä syvemmälle. Jäiset seinät vaihtuivat sädehtiviksi kidemuodostelmiksi. Valgaard odotti lisää velhon taikoa, mutta niiden sijasta hän astui suoraan valaistuun saliin.

Ainajainen seiso huoneen keskellä korokkeella ympärillään merkillisiä laitteita. Mitään sellaista Valgaard ei ollut koskaan nähnyt. Takaseinällä kohosi rivistö läpikuultavia putkia. Pillejä oli matalia ja kapeita, korkeita ja paksuja, monet ulottuivat lähes jäisen salin kattoon asti.

Velho oli pukeutunut kaapuun, jonka leveisiin hihansuihin hänen vastakkain asetetut kätensä katosivat. ”Odotin sinua”, Ainajainen sanoi yhtä kohteliaasti kuin olisi ottanut vastaan ylhäisiä vieraita. Ääni, joka puhui, oli kirkas ja naisellinen. Valgaard kiersi koroketta ja varoi jokaista askeltaan. Hän vaihtoi miekkaa kädestä toiseen. Ja silloin hän näki, että velhon olemus oli hauras ja kaunis. Kädet olivat pienet ja hennot kuin Esjan kädet. Mutta velholla saattoi olla monia kasvoja.

”Tiedät, miksi olen täällä”, Valgaard sanoi. ”Tiedän paljon, mutta en sinun vihasi syytä”, Ainajainen vastasi. Valgaard tarttui palmikkoon vyöllään ja nosti sen ilmaan. ”Minun tyttäreni, kylmän omaksi ottama”, hän sanoi. Ainajaisen hymyili, mutta katse oli lempeä, ei ivallinen. Valgaardin piti muistuttaa itseään valoista joita oli vannonut.

”Minä soitan jumalten säveliä”, Ainajainen sanoi. ”Minä maalaan maailman talven väreillä, jotta maa saisi nukkua. Mitä teillä olisi ilman minua? Jos ette osaa elää talven kanssa, heikkoja olette ja jumaltenne hylkäämiä.”

Näistä sanoista Valgaard vihastui ja hän otti askeleen lähemmäksi. Ainajainen kosketti yhtä laatoista edessään. Ilmaa halkoi tasainen, humiseva sävel. Valgaard törmäsi näkymättö-

mään seinään. Hän perääntyi ja iski estettä miekallaan, joka oli tärähdyksestä kirvota käsistä.

Ainajainen painoi toisella kädellään koskettimia ja sointujen sarja kajahti ilmoille. Silloin jokin iski Valgaardia niskaan. Valgaard parahti ja putosi polvilleen. Hän kierähti pois seuraavan iskun alta ja kohotti miekkansa. Edessä seisojien kuulas jääolento. Se liikkui hitaasti ja ääneti, mutta oli vahvarakenteinen. Kasvonpiirteitä Valgaard ei erottanut, mutta sen nyrkit olivat jäisiä nuijia.

Valgaard iski miekkansa sen kehoon. Terä leikkasi jäähän vain pienen loven. Olento huitaisi ja osui olkapäähän. Valgaard perääntyi berserkin edessä. Hän iski olentoa uudelleen, mutta mikään ei tuntunut pystyvän pysäyttämään Ainajaisen loihittua ilmestystä.

Olennon rinnassa paloi heikko valo. Valgaard odotti, että olento astui lähemmäksi ja survaisi miekan kärki edellä kohti vastustajaansa. Pohjoisen taitavimpien seppien takoma terä upposi syvään ja tavoitti valon. Seurasi valtava leimahdus ja olento hajosi kappaleina maahan.

Valgaard katsoi Ainajasta, jonka kädet alkoivat käydä koskettimistolla nopeammin. Sävelmä muuttui, mukaan tuli uusia ääniä ja tuntui kuin sotaneidot olisivat laulaneet kuolneiden sieluja kerätessään.

*Viilsi soiton terä korvia,
huuto jäätä syntynyt
vuorien täysistä vatsoista kummunnut.
Käskystä pysäyttivät jumalat veden,
herättivät jään,
vastassaan miehistä rohkein.*

Toinen olento lähestyi Valgaardia. Kun se hyökkäsi, Valgaard survaisi miekan sen rinnassa sykkivään valoon ja samanaikaisesti sysäsi sen vasten suojamuuria. Räjähdyksessä oli voimakas ja pauskas Valgaardin nurin. Teräviä sirpaleita lensi ilmassa. Valgaard nousi ylös ja huomasi, että Ainajaisen kasvoissa oli haavoja ja kädet vapisivat tyrmistyksestä.

”Pysy kaukana, tietämätön”, Ainajainen huusi ja iski kätensä koskettimille. Pillit pauhasivat, mutta Valgaard kiersi jo korokkeen toiselle puolelle. Velho kiljui kiukusta, kun hän tajusi jääsilmäisen taistelijan aiheet. Ainajainen paineli koskettimia kiihtyvällä vauhdilla, loihti ilmaan lisää säveliä, mutta Valgaard oli jo perillä. Miekan isku katkaisi ensimmäisen rivistön. Osa äänistä tukahtui, velhon soitto muuttui epäviireiseksi. Valgaard jatkoi lyöntejään, hän pirstoi jäätä, kunnes ilmassa roikkui enää yksi sävel. Valgaard potkaisu viimeisen pillin nurin.

Hiljaisuus merkitsi Ainajaisen mahdin loppua. Valgaard astui portaat korokkeelle. Ainajainen suojasi itseään käsillään, kun Valgaard silpoi monimutkaiset, jäätä rakennetut koskettimet. ”Etkö tiedä, miksi soittoni soi? Etkö tunne sitä tuulessa?” Ainajainen sanoi. Silloin astui Valgaard aivan velhon eteen ja katsoi tätä silmiin, kun työnsi miekkansa tämän lävitse.

Ja niin oli Esjan surma vihdoinkin kostettu.

III

Asa oli Valgaardin toisen tyttären nimi ja hän syntyi vuoden valottomimpana päivänä seitsemän talvea Ainajaisen kukistumisen jälkeen. Ja aikanaan hänet osti morsiamekseen Olafur Pitkäkeihäs, Karhunvuonon paras pyyntimies, jota Valgaard kunnioitti ja arvosti. Häitä juh-

littiin kolme päivää ja jo vuoden kuluttua Asa synnytti pojan, Olafurin, jota seurasivat työtöt Gudrun ja Sigrid. Heitä kaikkia kutsuttiin Valkoisiksi, Valgaardin perinnön vaalijoiksi.

Jo vanhuuden väsyttämä Valgaard asettui aloilleen, seurasi tuvan portailta talvien tuloa ja menoa. Joka vuosi lunta satoi vähemmän ja meren lepoon tuudittava jää oheni. Kiilto urhean miehen silmissä himmeni ja valkeat hiukset harmaantuivat. Usein lapset istuivat Valgaardin seurana ja hän kertoi heille tarinoita, lauloi lauluja muinaisilta mailta. Hän kertoi heille eläimistä, hän kertoi auringosta ja taivaasta, maasta ja merestä. Mutta hän ei puhunut Ainajaisesta.

Kerran kun lapset katsoivat väsynyttä maata ja paljaita kallioita, he kysyivät: ”Miksi lunta ei tule? Missä ovat valkoiset karhut?” Valgaard käski heidän pakata ja otti heidät mukaansa retkelle. He kapusivat korkealle vuoren laelle, jossa jää ja lumi vielä peittivät maata. Lapsia hämmästyttäneen Valgaard taituroi veitsellä ja terävällä piikillä jäästä pienen huilun, josta hän puhalsi ilmoille heikkoja sointuja, kunnes sormien lämpö sulatti soittimen.

Menneisyyden terä pisti Valgaardin rintaa. Auringon lämmittämä tuuli puhalsi edelleen heitä päin ja siinä tuulessa Valgaard tunsikin Ainajaisen viimeiset sanat. Hän veti lapset lähelleen ja totesi: ”Muinaiset jumalat, liekkejäkin vanhemmat, ovat heräämässä. Heidän kuuma hengityksensä kulkee veden yllä, kunnes joku heidät taas tuudittaa uneen. Kunnes joku löytää oikeat sävelet.”

*Jumalten laulun tauottua,
lähtivät jäämaasta ihmisten isät.
Jälkeensä jättivät jääkruunut,
surulliset silmät katsoen
läpi sulan veden.*

Petri Laine on 1969 syntynyt tieteis- ja kauhukirjailija. Hänen novellejaan on ollut laajalti esillä alan lehdissä (mm. *Portti*, *Tähtivaeltaja*) ja myös monissa antologioissa, kuten *Verenhiimo* (Teos 2011). *Esikoisromaani Haudattu sydän (Turbator)* julkaistiin 2010.

T. Salorannan kommentit:

Petri Laineen novelli on sitä mitä nimikin lupaa, eli saaga. Pohjolan tarujen tyyli tavoitetaan niin kielessä kuin tarinan rakenteessakin, ja myös teemat ovat tarujen hengen mukaisia – vaikka pintapuolisesti onkin kysymys kostotarinnasta, pohjimmiltaan kerrotaan seikkailun keinoin siitä, ”miksi jokin asia on näin”. Vanhahtavasta tyylistä huolimatta kerronta on napakkaa ja tarina kulkee eteenpäin toimintaan painottuen, ilman liiempiä hengähdystaukoja. Erilaiset olennot ja taikakeinot ovat samalla sekä omaperäisiä että istuvat tarumaiseen tyyliin, ja kohtausten väliset runonpätkät lisäävät tunnelmaa. Lyhyt mitta palvelee juuri tätä novellia erityisen hyvin, eepos ei aina vaadi eppistä pituutta.

Markku Kangasniemi

V viimeinen halliväijy

Kunniamaininta (Markus Koskimies)

Kello oli varttia vaille yksi sydäntalvisena sunnuntaiyönä, kun vartiopäällikkönä toimiva kersantti töni kovakouraisesti lentosotamies Matti Koskisen hereille sikeästä unesta.

Matti nousi vastahakoisesti istumaan sängynreunalle ja alkoi puoliunessa, mielessään sadatellen kiskoa vaatteita ylleen. Normaalin alusvaatekerran lisäksi Matti sulloi maastopuvun alle peltipaidan ja villapaidan, jalkaan villasukat ja huopakumisappaat. Valvomona toimivaan hämärästi valaistuun huoneeseen lompsiessaan hän kietoi vielä kaulahuivin kasvojensa suojaksi ja laski turkislakkinsa läpät alas. Kaikki keinot oli otettava käyttöön, jotta edessä oleva kahden tunnin mittainen vartiovuoro olisi edes jokseenkin siedettävä.

”Lähtihän se väijykone käyntiin”, virnuili kersantti pöytänsä takaa. Hänen valtakuntansa ei ollut kummoinen. Kolhiintuneen pöydän kulmalla oli samanlaisessa kunnossa oleva lamppu, jonka valokeilassa lojui sekalainen kasa koirankorville selattuja lehtiä. Niiden vieressä pieni kahvinkeitin kurlutti tuottaen vartiokoneiston tärkeintä polttoainetta, vahvaa kahvia. Pimentoon jäävästä nurkasta kuului hiljaista kuorsausta. Vartiopäällikön apulainen keräsi voimia ennen vuoronsa alkua. Vastakkaisessa nurkassa pieni televisio esitti äänettömänä jotain yöleffaa. Ei tosiaan häävi toimisto, mutta siellä oli lämmintä, toisin kuin Matilla olisi aivan hetken kuluttua.

Käytävän päässä olevalta ulko-ovelta kuului pari tömäystä ja kovempi kolaus, kun edellinen vartiomies ensin koputti, sitten potkaisi oveen. Panssarilasin läpi näkyi käsiään kylmissään heilutteleva hahmo. Kossulla eli Jari Koskelaisella oli kasvot peitetty kuten Matillakin. Kossun kaulahuivi oli huurteesta ja jäästä valkoinen ja kankea.

”Pannaas sitten vaihtaen”, sanoi vartiopäällikkö. Hän avasi ulko-oven ja päästi hytisevän miehen tuulikaappiin.

”Lipas irti. Kaksi latausliikettä. Tyhjä laukaus.” Kossu teki tutisten työtä käskettyä. Vartiopäällikkö otti lippaan ja ojensi sen Matille vilkaistuaan sitä ensin pikaisesti.

”Onko raportoitavaa?” kersantti kysyi Koskelaiselta, joka niiskuttaen riisui huiviaan ja karvalakkiaan.

”Ei muuta, kuin että siellä on helvetin kylmä”, vastasi Koskelainen ja lähti tärysten

harppomaan kohti vartiomiesten tuvassa odottavaa lämmintä sänkyä. Kersantti kääntyi Matin puoleen.

”Lipas kiinnitä. Ole sitten tarkkana, vaikka onkin kylmä. Ei sitä koskaan tiedä, mitä siellä liikkuu.”

”No ei tällä pakkasella kukaan liiku”, Matti sanoi. Hän loksautti lippaan kiinni rynnäkkökivääriinsä ja otti seinätelineestä voimakkaan käsivalaisimen.

”Voihan vaikka komendantti tehdä tarkastuksen”, sanoi kersantti ja avasi ulko-oven. Jäätävä viima syöksyi sisään ja Matti astui ulos sitä vasten.

”Tai laivueen päätön vääpeli!” huusi vartiopäällikkö ja pamautti nauraen oven kiinni.

”Haista paska”, mutisi Matti. Sitten hän nyhti kaulahuivin ylemmäs kasvoilleen ja lähti askeleet pakkaslumessa narskuen kaksi kierrosta ja kaksi tuntia kestäväälle vartiolenkilleen.

Kylmä syöksyi heti Matin kimppuun. Tuuli pahensi pakkasen vaikutusta monella asteella ja lentokentällä tuuli aina.

Rakennuksen kulmalla Matti pysähtyi ja kokeili käsivalaisinta. Voimakas valokiila leikkasi pimeyttä. Se paljasti lumisen, kapean tien, metsää sen molemmin puolin ja tuulen lennättämiä lumipyörteitä. Matti vilkaisi taakseen. Vartiotuvan ikkunasta kajasti valo. Kesä siellä varmaan hörppi kahvia ja katsoi telkkaria. Matti huokaisi ja lähti astelemaan rakennuksen nurkalla palavan ulkovalon kellertävästä valopiiristä pimeyteen.

Halliväijy oli Matin mielestä tynnyri, ylivoimaisesti paskin kaikista. Siinä oli kiinni koko vuorokauden tai pahimmillaan koko viikonlopun, kuten hän nyt. Halliväijysää kierrettiin laajalla alueella lentokentän reunamilla. Siellä oli hemmetinmoisena sekasotkuna kaikenlaisia varastohalleja ja muutama vanha toimistorakennus. Matti ei nähnyt niiden vartioimisessa mitään järkeä. Varastoissa tuskin oli mitään varastamisen arvoista ja toimistorakennuksista useimmat olivat käyttökiellossa homeen takia. Mutta kaikkea piti silti vartioida. Paskaa touhua, kerta kaikkiaan. Matti pyyhkäisi vuotavaa nenäänsä, yskäisi ja sylkäisi suustaan limaklöntin jonnekin pimeyteen.

Lampun kirkas valokeila paljasti pimeydestä reitin ensimmäisen tarkastettavan hallin. Matti hymähti. Eipä pahemmin näyttänyt vartioimisen arvoiselta. Haalistuneet puuseinät. Repsottavat kattohuovat. Sottainen ikkunarivi korkealla katonrajassa. Kolhiintunut rautatähti. Matti nykäisi ovea ja se oli lujasti kiinni, kuten aina ennenkin. Koskahan se on viimeksi ollut auki, Matti aprikoi. Ehkä se oli ruostunut kiinni. Tai hitsattu. Ajatus vartioidusta varastohallista, jonka ovi oli varmuuden vuoksi hitsattu kiinni, oli niin älytön, että Matilta pääsi muutama tahaton naurahdus hänen lähtiessään jatkamaan matkaansa.

Tie kiemurteli parin neliökilometrin alueelle ripoteltujen varastojen ja tuotantohallien joukossa. Jokseenkin kaikki rakennukset olivat jonkun verran rempallaan. Kunnossapitotöitä ei juurikaan tehty, ainoastaan ehdottoman välttämättömät korjaukset. Ulkova- laistusta ei ilmeisesti pidetty välttämättömänä, sillä ainoastaan siellä täällä näkyi valju valokeila valaisemassa kapeaa tieuraa. Käsivalaisintakaan ei voinut jatkuvasti käyttää, ettei sen akku hyytyisi kesken vartiovuoron. Niinpä Matti taivalsi suurimman osan ajasta pimeässä, vain satunnaisesti reittiään lampulla valaisten.

Varastoalueelta vartioreitti kulki lentokentän reunaan pitkin käytöstä poistetun lennonjohtorakennuksen ja hylättyjen lentokonesuojien ohi. Niillä main oli kuulemma laivueen kummitus, päätön vääpeli, joskus ilmestynyt tivaamaan vartiomieheltä ilmoitusta. Vääpeli oli tarinan mukaan sodan aikana juossut vahingossa liian läheltä käynnissä olevaa konetta ja potkuri oli silpaissut miehen pään irti. Sen jälkeen oli päätön vääpeli aika ajoin

nähty etsimässä päättään hallien tienoilla. Tosi juttu kuulemma. Just joo. Matti tuhahti itseksensä. Silti autoissa rakennuksissa oli jotain hermostuttavaa. Hylättyjen konesuojien ovet hämmöttivät mustina kuin avoimet kidat. Matti kulki niiden ohi hieman askeleitaan kiiruhtaen.

Lentokenttärakennusten jälkeen oli edessä pitkä pätkä pelkkää tietä, sillä vartioreitti kulki lentokentän pään kautta. Siellä piti tarkistaa, että kenttäalueelle johtavan tien portti oli lukossa eikä aidassa näkynyt murtautumisen merkkejä. Portin vieressä oli myös pienesä metallikaapissa vartiopuhelin, jolla piti soittaa tarkistussoitto vartiopäällikölle.

Matti pysähtyi hetkeksi ja katsoi kellonsa pimeässä hohtavia viisareita. Halliväijyssä oli tärkeintä säilyttää sopiva kävelyvauhti. Aloittelija käveli liian nopeasti. Aina. Sitten joutui kärvistelemään ja odottamaan vaihtoa vartiorakennuksen kulmalla. Kessu ei kuitenkaan armahtaisi, vaan ovi aukeaisi vasta minuutilleen. Mattikin oli ensimmäisellä vartiokerrallaan joutunut odottelemaan. Mutta ei enää. Nytkin hän oli kävellyt juuri sopivaa vauhtia. Ensimmäinen kierros oli puolivälissä. Nyt tarkistussoitto ja sitten kohti vartiotupaa. Ja sama toistamiseen, vihoviimeisen kerran.

”Päävartio.”

”Lentosotamies Koskinen Länsipään portilta. Ei raportoitavaa.”

”Asia selvä. Loppu.”

Matti sulki puhelinkaapin järeän suojakannen, nykäisi huivia paremmin kasvoilleen ja lähti jatkamaan matkaa. Portilta oli muutaman sadan metrin matka uudemmille konehalleille, jotka olivat vielä käytössä. Vielä. Pieni tukikohta oli jo vuosikaudet ollut organisaatiouudistusten silmätikkuna ja erittäin houkuttelevana ehdokkaana lakkautuslistalle.

Lentokentältä puhalsi yllättäen niin voimakas tuulenpuuska, että se tuntui salpaavan hengityksen. Matti käänsi selkensä puhurille ja pysähtyi hetkeksi. Viima kävi luihin ja ytimiin eikä hampaita voinut estää kalisemasta. Perhanan paha keli oli sattunut viimeiseen halliväijyyn. No, olisipahan muistelemista siviiliin päästyä.

Pahimman puhurin laannuttua Matti jatkoi matkaa. Konehallit hämmöttivät pian edessä. Ensimmäinen tarkastettava ovi oli lukossa, kuten pitikin. Kun Matti kiersi hallin sivuitse tarkastamaan toisen pään oven, koko tienoo kylpi äkkiä kirkkaassa valossa. Matti säikähti pahanpäiväisesti, mutta muisti samassa, että kyseessä olivat vain liiketunnistimella toimivat ulkovalot. Ne oli asennettu syksyllä laivueen automiesten vaatimuksesta. Mokat hienohelmat.

Hallin jälkeen piti tarkastaa vielä toisen samanlaisen hallin ovet sekä toimistosiiven ovet ja ikkunat. Sitten olikin enää muutaman sadan metrin kävely kierroksen lähtöpaikkaan.

Keskellä viimeistä etappia tietä reunustavasta metsästä kuului äkkiä äänekäs rasahdus. Matti hätkähti hereille ajatuksistaan ja pysähtyi. Rasahdusta seurasi hetken päästä toinen. Ja kolmas. Matti kohensi otetta aseestaan. Sydän hypähti ihan uudelle sykealueelle. Hän sytytti lampun ja suuntasi sen metsään, muttei nähnyt muuta kuin puita ja tuulessa kieppuvaa lunta. Matti katseli hermostuneena ympärilleen. Hän ei uskaltanut sammuttaa valoa lähtiessään jatkamaan matkaa kohti vartiorakennusta, jonka yksinäinen ulkovalo jo näkyi pimeyden keskellä.

Matin saapuessa takaisin lähtöpaikkaansa aikaa oli kulunut tasan tunti. Vartiopäällikö seisoi portailla, kahvimuki kädessään ja savuava tupakka toisessa. Hän viittoili Mattia tulemaan luokseen.

”Paska keli”, hän murahti. ”Oliko mitään erityistä?”

Matti mietti hetken, kertoisiko rytinästä metsässä, muttei kertonut. Joku elukka se kuitenkin vain oli ollut. Hävetti, kun pelkät äänet olivat säikäyttäneet.

”Ei mitään”, Matti sanoi lyhyesti.

”Ookoo. Toinen rundi sitten vielä. Eikä mitään löysäilyä, vaikka viimeinen keikka onkin.”

”Juu ei”, Matti vastasi ja kohensi asetta hihnassaan parempaan asentoon. Sitten hän lähti toiselle ja viimeiselle vartiokierrokselleen.

Matti oli melkein pä hilpeällä tuulella kierrellessään halleja ja varastoja ja nykiessään niiden ovia. Hän ei voinut lakata ihmettelemästä, miksi niitä vartioitiin. Mutta mitäpä siitä. Tämän yön jälkeen se ei olisi hänen ongelmansa.

Tuulikin oli hieman tyyntynyt, kun Matti asteli hylätyn lennonjohdon ja konesuojien ohi viimeistä kertaa. Eipä näkynyt päätöntä väepeliä. Pelkkää lööperiä sekin juttu. Mutta vähät siitä. Viimeinen kierros menossa ja kohta puolessa!

Portin ja puhelimen luokse tullessaan Matti tiesi olevansa etuajassa, muttei piitannut siitä. Hän avasi metallikaapin, otti puhelimen ja näppäili vartiopäällikön numeron.

”Päävartio”, vastasi vartiopäällikkö ikävystyneellä äänellä.

”Lentosotamies Koskinen Länsipään portilta. Taisin nähdä Elviksen kiitotiellä.”

”Asia selvä... Hetkinen! Eipäs vitsailla! Vai kirjaanko havainnon viralliseen raporttiin?!”

”Korjaan, ei raportoitavaa.”

”Kuulostaa paremmalta. Loppu.”

”Kohta tämä tosiaan loppuu”, mutisi Matti itsekseen tunkiessaan kohmeisin käsin puhelimen kuuloketta takaisin metallikaappiin. Samalla hän huomasi jotain silmäkulmas-taan. Pimeyden keskeltä kajasti valoa sieltä, mistä ei kuulunut. Liiketunnistimella varustetut ulkovalot olivat syttyneet.

Matti lähti kulkemaan tietä pitkin loisteen suuntaan miettien samalla syytä valojen syttymiselle. Todennäköisesti jokin eläin. Kenttäalueella harhaili yleensä muutama hirvi tai peura. Ja tietysti runsaasti jäniksiä. Tai varuskunnan komendantti oli lähtenyt tekemään tarkastuskierrosta. Tai... No, muita vaihtoehtoja ei sitten oikeastaan ollut. Kohtahan sen näkisi. Matti mietti hetken, olisiko pitänyt palata portille ja soittaa vartiopäällikölle. Ei, hän päätti saman tien. Ei siellä mitään kuitenkaan ollut. Ja vaikka olisikin, kyllä hän tilanteen hoitaisi. Eihän tässä enää mitään alokkaita oltu.

Matti kiiruhti askeleitaan, muttei sytyttänyt lamppua. Vartiomies näkee, muttei näy. Kaiken varalta Matti ravisti kädestään paksun rukkasen, joka jäi roikkumaan kiinnikkeestään pakkastakin hihansuuhun. Rukkasen alla oli ohuempi käsine, joka mahdollisesti ase-
n käsittelyn. Matti asetti kätensä ase-
n kahvalle ja peukalon valmiiksi varmistinvivun päälle.

Äkkiä pimeydestä ilmestyi äänettömästi jotain, joka törmäsi Matin jalkaan. Hän huudahti säikähdyksestä ja horjahti. Joka puolelta kuului rapinaa ja rasahduksia. Jotain vi-
lahteli Matin ohitse pimeydessä. Sydän pamppaillen Matti sai viimein sytytetyksi lampun. Sen valokeilassa näkyi sinne tänne säntäileviä jäniksiä, jotka katosivat pomppien jonnekin pimeään.

Sitten metsästä alkoi kuulua rytinää. Ei mitään yksittäisiä rasahduksia, vaan jatkuvaa ryskettä, kun jokin kookas otus eteni nopeasti pimeässä. Matti pudottautui ymmällään ja peloissaan polviasentoon ja poisti varmistimen. Mitä helvettiä oikein tapahtui?! Hän piti lamppua ase-
n alla sen piipun suuntaisesti ja tähtäsi kohti ääntä. Iso hirvi laukkasi metsäs-
sä. Se törmäsi täyttä vauhtia päin aluetta ympäröivää panssariaitaa. Otti vauhtia ja törmäsi

uudestaan. Sitten se kääntyi ja katosi pimeään, juosten vauhkona aidan suuntaisesti. Kauempana hallien luona automaattiset ulkovalot sammuiivat ja syttyivät saman tien uudelleen. Matti teki latausliikkeen ja lähti hölkkäämään tietä pitkin.

Vähän ennen halleja Matti hiljensi hölkkän kävelyksi ja sitten hiipimiseksi. Hän nosti aseensa valmiusasentoon. Ulkovalot eivät enää loimottaneet hallin toisella puolella. Nopea vilkaisu hallin pimeälle pitkälle sivulle. Ei mitään. Matti toivoi, että olisi soittanut vartiopäällikölle, mutta oli myöhäistä katua. Hän vilkaisi selustaansa ja lähti sitten etenemään hallin seinustaa kohti toista päätä. Hän pysähtyi nurkalla. Muisti automaattiset ulkovalot, jotka lävähtäisivät palamaan heti, kun hän kiertäisi kulman. Sitten hän pyörähti kulman ympäri ase valmiina, silmät sirrillään, etteivät automaattivalot häikäisisi häntä. Mutta valot eivät syttyneet. Hiljaisuus oli rikkumaton ja pimeys lepäsi raskaana platan ja hallien yllä. Matin hengitys höyrysi. Lumi narahti jalkojen alla asennon hieman vaihtuessa. Matti sytytti lamppunsa ja kiersi sen kirkkaalla valolla tarkasti koko platan ja hallin ja autohallin seinustat. Kuka tahansa valot olikin sytyttänyt, oli myös rikkonut ne ja häipynyt saman tien. Matti oli myöhästynyt. Hän sammutti lampun ja huokaisi sekä helpotuksesta että pettymyksestä.

Sitten hän kuuli jotain.

Jostain edestäpäin pimeästä, lentokone- ja autohallien välistä kuului... ääniä. Matti lähti hitaasti äänien suuntaan. Lekohallin toisen pitkän sivun jatkeena oli toimistosipi. Äänet kuuluivat tulevan sen suunnasta. Jonkinlaista vaimeaa muminaa. Tai murinaa. Maiskahtelevia ääniä. Matti nosti aseensa. Eteni hiljaa ja hitaasti. Äänet taukosivat välillä, mutta jatkuivat sitten. Toimistosiiiven päädyistä laskeutuivat kapeat rappuset kellarivaraston ovelle. Vielä muutama askel. Nyt oli varmaa, että äänet kuuluivat portaikon alapäästä. Matti pysähtyi ja tunnusteli, että varmistin oli edelleen pois päältä.

Sitten hän loikkasi portaiden yläpäähän, osoitti aseellaan ja sytytti samalla lampun. Portaiden alapäässä, valokeilassa, oli olento, joka käänsi kauhistuttavat kasvonsa Mattiin. Se oli osaksi ihmisen näköinen, muttei kuitenkaan. Sen kasvot olivat kalpeat ja silmät palavat. Leveä suu oli auki ja verinen ja täynnä teräviä hampaita. Veri oli tullut sen käsissä olevasta jäniksestä, jota se oli raadellut ja syönyt. Se sähisi ja kiljui kimeällä äänellä ja nosti pitkäkyntiset, koukkusormiset kätensä suojaksi kirkasta valoa vastaan. Matti oli turta kylmästä, mutta vielä yötäkin kylmempi oli alkukantainen, järjetön pelko, joka iski lamauttavana ja kaikennielevänä. Olento kiljui ja sähisi. Ilmeet sen kalvakoilla kasvoilla vaihtelivat raivosta pelkoon ja himokkaaseen nälkään.

Matti kompuroi taaksepäin. Hän astui jääkokkareen päälle ja kaatui selälleen. Lamppu iskeytyi jäiseen plattaan ja sammui. Matti löi päänsä ja menetti armollisesti tajuntansa. Hän ei nähnyt olion ajatustakin nopeampaa hyökkäystä portaikosta, eikä hän nähnyt eikä tietänyt, mitä olio hänelle teki.

Kun Matti oli kaksikymmentä minuuttia myöhässä vahdinvaihdosta, vartiopäällikkö puki kiroillen pakkasvaatteet ylleen ja lähti vuorossa seuraavana olevan miehen kanssa kulkemaan vartioreittiä vastapäivään. He löysivät platalta kone- ja autohallien välistä Matin aseensa ja lampun. Ase oli viritetty ja lamppu rikki.

Kun Mattia ei löytynyt vartioreitin varrelta, vartiopäällikkö ilmoitti tapahtuneesta varuskunnan päivystävälle upseerille. Tämä puolestaan ilmoitti poliisille. Mattia etsittiin sekä varuskunnan sotilaiden että poliisin voimin mittavalla operaatiolla.

Viritetyn aseensa ja jäniksenraadon perusteella epäiltiin, että kenttäalueella olisi liikku-

nut jokin petoeläin, joka oli käynyt miehen kimppuun. Teoria ei tosin selittänyt sitä, miksi alueelta ei löytynyt yhtään verijälkiä tai ruumista. Viimeisellä vartiokierroksellaan kadonnutta Matti Koskista ei koskaan löydetty.

Talvi meni ja kevät saapui sulattaen lumen ensin loskaksi ja lopulta vedeksi. Kotiutuneiden varusmiesten tilalle astui uusi ikäryhmä, joka kompuroi läpi alokasajan ja eriytyi eri koulutusvaiheiden kautta lentosotamiehiksi, alikersanteiksi ja upseerikokelaiksi. He puolestaan saivat kouluttaa seuraavia alokkaita ennen omaa kotiutumistaan.

Lentosotamies Matti Koskisen tapaus hiipui lehtien etusivuilta pikku-uutisiksi ja kyläkuppilan satunnaiseksi keskustelunaiheeksi.

Eräänä lokakuun lopun viikonloppuna, perjantai-iltana, tuore lentosotamies Niko Viita istui lentokenttäalueen vartiorakennuksen eteiskäytävässä. Hän liikahteli levottomana puksella penkillä, sormeili rynnäkkökiväärinsä hihnaa ja rummutteli varsikengillään lattiaa. Ei hän hermostunut ollut, hieman jännittynyt vain. Olihan edessä ensimmäinen halliväijy ja vielä ensimmäisenä miehenä.

Viittä minuuttia vaille kuusi vartiopäällikkönä toimiva ylikersantti astui toimistotaan ja ojensi lentosotamies Viidalle lippaan, jossa oli kymmenen patruunaa.

”No niin, kello alkaa olla pykälässä.”

Niko pomppasi pystyyn ja seurasi vartiopäällikköä ulko-ovelle. Hän otti seinätelineistä lampun ja käsiradion ja astui ulos.

”Lipas kiinni. Kokeile lamppu ja tarkista, että radio on päällä.” Niko teki käskyjen mukaan.

”Rauhallisesti vaan”, sanoi ylikersantti. ”Älä pidä kiirettä. Pysyt reitillä ja tarkastat käsketyt kohteet. Ja otat välittömästi yhteyttä, jos tulee kysyttävää tai näet jotain epäilyttävää.”

”Tämä selvä, herra ylikersantti!” vastasi Niko terävästi.

”Ei kun menoksi sitten vaan”, sanoi vartiopäällikkö.

Niko lähti tohkeissaan liikkeelle. Ilta oli hämärtynyt, mutta vielä ei ollut kunnolla pimeää. Niko harppoi reittiään reipasta vauhtia. Hän kertasi mielessään vartioreitin tarkistettavia kohteita ja poltti koko ajan lamppua, valokeilalla levottomasti sinne tänne sohien.

Niko saapui ensimmäiselle tarkistettavalle hallille. Hän nyki ovenkahvaa voimakkaasti ja jatkoi sitten matkaa. Parin askeleen päästä hän kääntyi kuitenkin takaisin. Hän nyki kahvaa uudemman kerran ja tutki oven tarkasti lampulla. Vasta sitten hän jatkoi matkaa.

Toiselle hallille tullessaan hän rypisti kulmiaan ja hidasti askeliaan. Hallin kulmalla, ulkovalon piirin laitamilla näkyi aivan kuin ihmishahmo. Niko luuli näkevänsä harhoja, mutta lähemmäs tullessaan hän totesi hätkähtäen, että varjoissa tosiaan seisojoku.

”SEIS! KUKA SIELLÄ?” Niko huusi ja nosti aseensa. Hahmo liikahti valopiirin laitamille. Niko rentoutui hieman huomattessaan miehen sotilasvaatteet.

”Lepo vaan”, kuului hiljainen käheä ääni. ”Tulin vaan kattomaan, miten pärjäilet. Vähän niin kuin seuraksi.”

”Ai jaa,” vastasi Niko helpottuneena ja laski aseensa. ”Vartiopäällikkö ei sanonut mitään.”

”Unohti kai”, murahti tulokas hämärästä. Jokin miehessä vaikutti oudolta, joten Niko väläytti lampulla ja vilkaisi tarkemmin.

”ÄLÄ!” sähähti mies ja nosti kätensä kasvojensa suojaksi.

”Sori”, Niko sanoi ja sammutti lampun. ”Kukas sä oikein olet?”

”Matti vaan. Vanhempaa ikäluokkaa.”

”Okei. Paras varmaan jatkaa matkaa”, Niko sanoi ja lähti ripeästi kohti seuraavaa tarkastuskohdetta. Matti kuului seuraavan ihan takana. Niko oli huojentunut saatuaan seuraa. Aika oudolta tyyppi kyllä tuntui. Oli siirtynyt talvivaatetukseen etuajassa ja oli muutenkin räjähtäneen näköinen. Pitkä parransänki ja silmät niin punaiset, että oli taatusti krapulois-
saan. Mutta vähät siitä. Olihan se vanhempaa ikäluokkaa, gonamies.

”Ihan mukava saada seuraa”, sanoi Niko takanaan näkymättömissä saapastelevalle miehelle. ”Tää on mun ensimmäinen halliväijyni.”

Mies harppasi yhtäkkiä takaa Nikon vierelle. Hän laski pitkäkyntisen kätensä painavasti Nikon käsivarrelle, joka lepäsi aseensa päällä.

”Älä huolehdi”, mies naurahti, ääni kuivasti rahisten. ”Mä kyllä huolehdin susta.”

Markku Kangasniemi: *Lähtökohtaisesti satakuntalainen, nykyään perheensä kanssa Savossa asuva 45-vuotias harrastelijakirjoittajanuori. Novelleita ilmestynyt runsain määrin pöytälaatikkoon ja kaksi Kouvolan dekkarinovelliantologioissa.*

T. Salorannan kommentit:

Armeija jos mikä on otollinen ympäristö spekulatiiviselle fiktiolle, onhan se oma, muusta todellisuudesta irrallinen maailmansa omine tapoineen ja kulttuureineen – ja täynnä toinen toistaan hurjempia legendoja ja tornihuhuja, joista ei enää ole pitkä matka ylikuonnollisuuksiin. Samalla se on myös suurimmalle osalle väestöstä tuttu, joko oman kokemuksen tai kuultujen tarinoiden perusteella, ja tehokas kauhu usein rakentuu tut-
tujen asioiden muuttuessa pelottaviksi.

Markku Kangasniemen novellissa viehättää erityisesti sen vahva miljöokuvaus. Syrjäisestä varuskunnasta ja öisestä vartiokierroksesta maalataan hyvin elävä kuva, ja eräs esiraatilainen jopa arveli itse palvelleensa samassa paikassa (joskin eri tehtävissä, joten halliväijyistä hänellä ei ollut kokemusta). Myös tunnelma on alusta lähtien vahva, ja hiljalleen mukaan hiipivä pahaenteisyys on toteutettu tehokkaasti.

Raadin kesken pohdittiin jonkin verran tarinan varsinaista kliimaksia. Pitkin tarinaa esitetään viitteitä niin päättömän vääpeliin kuin salaperäisiin lukittuihin varastohalleihinkin, mutta lopulta ylikuonnolliseksi elementiksi paljastuukin jotain aivan muuta ja aiemmin pohjustamatonta. Tarkemmin ajatellen ratkaisu kuitenkin on perusteltu, johtavathan tapahtumat siihen että varuskunta saa jälleen uuden legendan, jolla gonamiehet voivat pelotella alokkaita. Jopa sinänsä moneen kertaan käytetty loppuyllätys on juuri tässä tarinassa paikallaan.

© Arren Zherbin 2013

Shimo Suntila

Prestonin keikka

Palkinto (Jussi Katajala)

Insinööri Preston ei ollut koskaan tuntenut itseään toiminnan mieheksi, ja siltikin juuri hän seiso i matalalla lentävän zeppelinikorvetin kannella pronssista ja raudasta rakennetun konepuvun sisällä. Yö oli kuuton ja pilviverho armahti vain muutaman äärettömyyksissä tuikkivan tähden. Insinööri hikoili kovasti eikä syynä ollut lämpötila, sillä talvi teki tuloaan ja ilma oli niin kylmä, että hengitys huurusi.

”Miksi minä?” hän kysyi pelokkaalla äänellä sadannen kerran ja sadannen kerran rä tisevä ääni hänen korvansa vieressä vastasi. ”Koska vain kaksi miestä tietää miten hydraulikehikko toimii, ja vain toinen heistä on riittävän nuori ohjaamaan sitä.” Preston vilkaisi olkansa yli heikon lyhdyn valossa hää rä ävään parrakkaaseen, valkotukkaiseen mieheen, jonka otsaa koristivat taittovahvuuksilla varustetut lentäjän lasit.

Mies olisi voinut huutaa asiansa kannen ylikin, mutta hän käytti silti heikkolaatuista radiolähetintä. Preston oli huomauttaa asiasta, mutta silloin paapuurin puolen tähystäjä huudahti: ”Hohdetta!” Miehistö säntäsi toimiin kapteeni Morrisonin möreän käskytulvan saattelemana.

Prestonia kouraisi vatsasta, kun ilmakorvetti *Jeanny Bee* pudotti korkeutta aivan liian nopeasti hänen makuunsa. Hän ehti juuri huolestua siitä, että pimeässä ei nähnyt kerrostalojen raunioita, kun alus tärähti rajusti ja kallistui. Metallista hitsattu ja juotettu kömpelö puku, jonka sisällä hän oli vankina, lähti kaatumaan eteenpäin.

Epätoivon vimmallalla Preston pakotti puvun kankean jalan ottamaan askeleen ja katkaisi kaatumisen viime tingassa. Hän tarrasi kiinni laidasta tuskallisen tietoisena siitä, että reelinki olisi kunnan törmäyksessä murtunut puntilliseksi tulitikkua.

Tohtori Kraft riensi kannen yli raahaten hiilisankoa. Jokainen musta möykky oli liotettu eteerisissä öljyissä ja komposiittihuuruissa. Hän kiskaisi puvun selässä sijaitsevan tulipesän auki ja kippasi sangollisen sisään. ”Heivatkaa se pukunne laidan yli nyt!” kapteeni Morrison raivosi komentosillalta. ”Kellopelien ilmatorjuntapatteri kello kahdessa!” perämies M'beki huusi.

Tohtori Kraft kiinnitti koukun Prestonin ympärillä oleviin nahkavaljaisiin. Tämä

ähkäisi ja alkoi kammeta raskaan konstruktion jalkaa laidalle. ”Ei ei!”, huusi tohtori, ”tuohon ei ole aikaa. Murra puu!”

Kapteeni Morrison heitti pariin murhaavan katseen, muttei puuttunut suunnitelmaan. Preston potkaisi puuta edessään ja repeävän äänen saattamana metrin pätkä laitaa katosi pimeyteen.

”Riittääkö paine?” tohtori tiedusteli.

”Luulisin”, sanoi Preston epäilevällä äänellä. Tohtori antoi käsimerkin ja nojasi pukuun hartiavoimin. Kapteeni avasi paapuurin venttiilit hetkeksi ja *Jeanny Bee* kallistui uudelleen. Tällä kertaa mikään ei estänyt pukua putoamasta.

Kauhusta karjuen Preston syöksyi pimeyteen ja piti silmänsä tiukasti kiinni. Köysi nykäisi kerran rajusti katketessaan. Vauhti hidastui hieman. Sitten putouksen äkillinen päättyminen löi häneltä ilmat keuhkoista ja hän tärähti kipeästi ohuita pehmusteita vasten. Preston itki, kiroili ja rukoili jumalaa. Kun hän kierähti kyljelleen ja avasi silmänsä, kellopeliin ilmatorjuntatykkien valojuovat halkoivat taivasta. Hän kuvitteli näkevänsä *Jeanny Been* hahmon etääntyvän kohti rannikkoa. Se oli viimeinen mitä hän myöhemmin muisti nähneensä, ennen kuin laskeutumisen aiheuttama shokki vei häneltä tajun.

Suu tuntui kuivalta kuin liitupölyä syöneellä. Preston taisteli kurkunpäässä maistuvan karvauuden takaisin alas ja koetti nousta seisomaan. Kolinan, sihinän ja murskaantuvan tiilen saattamana puku rojautti alas romahtaneen savupiipun rauniolta.

Insinööri kokosi itsensä vaivoin ja keskittyi. Hän oli harjoitellut puvun kanssa liikumista monen monituista tuntia. Sen sijaan hän ei ollut harjoitellut sillä öistä kommandolaskeutumista keskelle vihollisterritorion synkintä sydäntä. Hän pääsi seisaalleen ja käänteli ohjaimia maltillisesti. Mikään tärkeä liikerata ei ollut vioittunut.

Kokeileva askellus vei hänet katon reunalle. Hän vilkaisi kerran ympärilleen pilvisen aamun sarastuksessa ja samassa hänen lohduttoman tilanteensa koko surkeus tulvahti takaisin hänen mieleensä. Niin kauas kuin katse kantoi maisema oli karun yksitoikkoinen. Mustuneita raunioita, puoliksi romahtaneita kerrostaloja eikä ainuttakaan ihmistä kymmenien neliökilometrien alueella. Hänen lisäksi.

Silti näkymä ei ollut täysin vailla liikettä. Preston näki eri suunnissa ainakin kolme kellopeliä kulkemassa raunioiden keskellä. Olivatko ne partioimassa? Ehkä hänen laskeutumisensa oli havaittu ja nyt häntä etsittiin. Insinööriä heikotti ja hän otti hörpyn viskillä maustettua vettä. Ei, jos häntä etsittäisiin, liikkeellä olisi paljon enemmän noita mekaanisia hirviöitä.

Siitä missä hän seiso i ei ollut korkea pudotus. Vieressä seisonut tornitalo oli kaatunut toista vasten ja nyt sen katto muodosti loivan välitasanteen. Preston astui reunalle ja sitten sen yli. Laskeutuminen täräytti hänen luitaan häijyisti, mutta tämä oli juuri sitä mitä hän oli harjoitellut. Pian hän oli maan tasalla.

Ranteeseen rakennettu kompassi apunaan Preston otti suunnan ja katseli sitten apeana itään. Murskautuneen kaupungin jäänteet toivottivat hänet tervetulleeksi rauniohelvettiin. Alistuneesti hän lähti liikkeelle.

Sopivan reitin löytäminen oli perin hankalaa. Moneen otteeseen Prestonin piti kääntyä ympäri kohdattuaan ylittämättömän esteen tiellään. Hän kulki pääkatuja minkä pystyi, mutta useammin kuin hän halusi ainoa tie vei sivukujille, joilta löytyi vähemmän rojua. Juuri sellaisella kujalla hän joutui hankaluuksiin.

Jopa oman pukunsa kolinan ja sihinän yli Preston kuuli outoa säksättävää ääntä. Hän

pysähtyi niille sijoille hikoillen ja sydän hakaten. Tässä kaupungissa äänille oli vain yksi lähde. Säksätys tuli lähemmäs jostain edestä. Preston halusi kääntyä ja paeta, mutta kuja oli juuri tarpeeksi leveä puvun kävellä. Nopea kääntyminen ei tullut kyseeseen. Samassa kujan päähän ilmestyi jotakin.

Se oli metallinen ja aavistuksen ihmismäinen yleispiirteiltään. Sen pää oli matala mutta leveä, ruumis hieman kuin metallinen luuranko. Selästä työntyi metrin mittainen varsi, jonka päässä roottori pyöri vinhasti kannatellen kellopeliä puolen ihmisenmitan verran maan yläpuolella. Kone tarkkaili häntä. Preston pidatti hengitystään.

Hän oli vaatimalla vaatinut enemmän suojaanssaria, mutta tohtori Kraft oli kieltänyt jyrkästi. ”Lämpö on suurin ongelma”, tämä oli sanonut. ”Rangan on pakko olla pelkkä kehikko. Muutoin pilotti kiehuu hengiltä.” Nyt Preston tunsu itsensä niin kovin alastomaksi. Se, tunnistuisiko kehikon sisällä istuva ohjaaja ihmiseksi, riippui kellopelin hahmotusalgoritmeista.

Kone laskeutui maahan ja roottorin lavat taittuivat kasaan varren ympärille, joka vetäytyi takaisin selkään. Se piti sensoriaukkonsa käännettynä sihahtelevan höyrypuvun suuntaan ja alkoi sitten askeltaa seinäpalasten yli. Preston tunsu pakottavaa halua perääntyä, mutta puvun ainoa peruutuspeili oli tuhoutunut laskeutumisessa. Yksikin väärä askel taakse kippaisi hänet nurin. Kellopeli seisahtui hänen eteensä.

Se keikautteli päätään puolelta toiselle ja Preston kuuli sen servojen naksahtelevan. Kellopeli ojensi tarttumakouraansa ja tökki sillä puvun metallitankoja. Se tarttui kokeeksi yhteen ja nyki sitä. Preston tajusi, että kone tutki, voisiko pukua purkaa osiin. Hädissään hän käytti vasenta kättään ja tönäisi koneen kauemmas. Se kompastui tiilimuurin kappaleeseen ja rysähti kumoon.

”Nyt minä tein viimeisen virheen”, ajatteli Preston kauhuissaan. Vihainen kellopeli kutsuisi tovereitaan apuun ja yhdessä ne repisivät kappaleiksi ensin hänen pukunsa, sitten hänet itsensä. Kone nousi kilahdellen ylös ja katseli hetken pukua kuin laskelmia tehden. Sitten se kääntyi ja käveli pois kujalta. Preston nojasi otsaansa pehmustettuun tukeen ja taisteli pelkoreaktion kirvoittamia kyyneleitä vastaan.

Hän ei millään voinut tietää, oliko kone todennut hänet hankalaksi purettavaksi ja luovuttanut vaiko lähtenyt hakemaan apuvoimia. Kun hän vihdoin sai itsensä taas liikkeelle, hän oli vakuuttunut siitä, että minä hetkenä tahansa parvi kellopelejä kolistelisi nurkan takaa ja se olisi hänen loppunsa. Kauhun siivittämänä Preston raivasi tietään kohti itää.

Harmahtava aamu ei ollut pitkälläkään, kun hän pysähtyi entisen vaatekaupan katveeseen. Vaikka pukuun oli asennettu alkeellinen jätöksenpoistoputkisto, Preston kieltäytyi jyrkästi käyttämästä sitä. Se oli hänen mielestään epähygieeninen ja äärettömän epämuksava. Rakko pakottaen hän irrotti hihnat, jotka sitoivat hänet kehikkoon. Ei auttanut muu kuin huojentaa itseään seinää vasten.

Etsiessään sopivaa paikkaa helpottaakseen oloaan Preston tajusi, miksi koko paikka vaikutti hänestä niin äärimmäisen kolkolta. Missään ei näkynyt ainuttakaan kasvia. Ei ruohonkorttakaan. Sodan päättymisestä oli jo hyvän aikaa, joten jonkin rikkakasvin olisi luultu vallanneen halkeamat katukivetyksessä. Täällä vallitsi selvästi elämälle vihamielinen vaikutus.

Jokin rasahti, lähellä. Prestonin ihoa kihelmöi kauttaaltaan ja pakorefleksi raastoi selkäydintä, mutta hänen pukeutumisasteensa oli epäsäädöllinen. Vapisevin sormin hän napitti housujaan ja vilkaisi vaivihkaa sivulleen. Metallia kilahti metallia vasten. Insinööri ehti juuri ja juuri panna merkille ihmismäisen rakenteen, ennen kuin jokin osui häntä ohi-

moon.

Preston humaltui harvoin, mutta niinä kertoina kun hän sortui alkoholiin, mikään ei pidätellyt häntä. Viina virtasi vuolaana varsin vapaasti, vailla vastuksia, varauksetta. Illan muistot katkesivat aina ennen kuin hän päätyi vuoteeseen, joko kotiin tai jonnekin muualle. Aamuisin raastava kohmelo uhkasi hänen henkeään ja mielenterveyttään. Herätessään sotion raiskaamasta kaupungista Prestonin päähän sattui aivan yhtä paljon.

Salamat välkähtelivät jossain näkökentän takana, kallon sisällä. Preston käännähti kyljelleen ja antoi ylen. Kun hän taas nosti katseensa, hän huomasi nurkkaan kyyristyneen hahmon.

”Missä minä olen?” Preston raakkui. Kurkkua poltti mahahappojen jäljiltä.

Hahmo liikahti ja astahti lähemmäs. Sen liikkuessa servojen surina kuului selvänä ja yksi räsähtävä valokaari kulki vasemmasta olkapäästä lantiolle. Kun se kumartui hänen yleen, Preston olisi voinut vanhoja, että hän tunsu hengityksen kasvoillaan. Se pelotti häntä äärettömästi enemmän kuin kellopelien vangiksi jääminen.

”Kuka sinä oikein olet?” Preston parahti ja painautui seinää vasten. Konemäinen käsi tarasi häntä tiukasti kurkusta. Hahmon ääni oli vain rahiseva kuiskaus. ”Älä koskaan kysy sitä, älä koskaan kysy sitä!” Preston yritti epätoivoisesti repiä sormia kaulaltaan. Häntä pyörrytti ja oksetti ja hän halusi hengittää. Polte keuhkoissa kävi yhä sietämättömämmäksi. Helpotus oli sanoinkuvaamaton, kun olio yhtäkkiä irrotti otteensa ja astahti rätisten taakse.

Haukkoessaan henkeä Prestonilla oli hyvää aikaa miettiä seuraavaa kysymystään tarkkaan. Ainakaan sillä ei olisi mitään tekemistä hänen vangitsijansa identiteetin kanssa. Sora rahisi, kun hän nousi istumaan. ”Mitä sinä tahdot?” hän kysyi.

Kysymys sai hahmon harppomaan kumarassa ympäri pientä tilaa. Se näytti Prestonista kuin etsivän jotain. Kenties vastausta kysymykseen, hän arveli. Yhtäkkiä hahmo seisoi taas hänen edessään. ”Kostoa. Kosta meille.” Se tökki Prestonia olkapäähän ja jokainen osuma tuntui kuin häntä olisi isketty vasaralla.

”Meille?” Preston ihmetteli ääneen ja katseli ympärilleen etsien muita kipinöitä ja valokaaria suihkuavia hahmoja. Hän olisi väistänyt sormen tieltä, mutta hänellä oli jo selkä seinää vasten.

”Meille, meille!” Koura tarttui Prestonin olkapäähän. ”Koskivat meihin, porasivat. Sähköistivät.” Otus päästi valtaisan karjaisun, joka oli kumeampi kuin mikään mitä Preston oli eläissään kuullut. Se ei missään nimessä voinut olla ihmisen ääni, vaikka siinä väreilikin inhimillistä tuskaa. Bassotaajuudet panivat ilman hänen keuhkoissaan värähtelemään hulluna.

”Sähköistivät? Ketkä?” Preston jatkoi utelua, vaikka hänellä olikin jo omat pahat aavistuksensa. Ihmisen ja koneen yhdistäminen oli tieteen keinojen tavoittamattomissa, puhumattakaan täydellisestä eettisyyden puutteesta. Edes Nipponin robootikot eivät rohkenisi ryhtyä sellaiseen, vaikka pystyisivät. ”Kellopelitkö?”

Taas mielettömyyttä väräjävä karjaisu. Jos hänen vangitsijansa oli koskaan ollutkaan täysijärkinen, tämä ei ollut sitä enää. Se oli yksi lisäsyö olla äärimmäisen varovainen. Hän nousi seisomaan. Pako olisi helpompi kuin istualtaan, jos tulisi tarve. Tai mahdollisuus.

Huone, sillä osittain romahtanut huone se oli, vaikutti suorastaan klaustrofobiselta. Valaistus oli olematonta, vain jokin kaukainen kajastus esti pimeyttä valtaamasta kaikkea. Oviaukko oli konemiehen takana. Samassa kirkas valokaari räsähti päälle eikä sammunutkaan heti. Prestonin oli suojattava silmiään. Kaari kulki hahmosta kattoon.

Kun insinöörin silmät olivat vihdoinkin tottuneet tuskalliseen kirkkauteen, hän katsoi vangitsijaansa ensimmäistä kertaa kunnolla, ja kirkkaisi. Mies hänen edessään ei ollutkaan mies vaan nainen, tai oli ehkä joskus ollut. Molemmat kädet olivat mekaaniset, samanlaiset kuin kellopeleillä. Puolet päästä peittyi vajavaisen kypärän alle, jonka huipulta kaari syöksyi katosta roikkuvaan johtimeen. Jalat olivat suurimmaksi osaksi lihaa ja nahkaa, mutta oikean puolen rintaa suojaavasta panssarista kulki paksut kaapelikimput kumpaankin reiteen kadoten kudosten sisään. Vasen rinta oli paljas.

Tuo mekaniikan ja biologian irvokas yhteenliittymä oli paljon groteskempi kuin Preston oli pahimmillaan kuvitellut. Jos hän olisi luonut moisen sekasikiön, hän olisi sentään rakentanut sulavat liitännät ja huomionnut esteettisen tasapainon. Se, mikä seisoi hänen edessään, oli ihmisen hylky, joka oli raiskattu metallilla ja johtimilla. Se oli kiistämättömin peruste, miksi ihmisen ja koneen liittoa pidettiin säädyllyisyyden ja jumalan vastaisena.

Kaari sammui, ja Preston lakkasi huutamasta. Hänen huumaantunut mielensä yritti selvittää, oliko äskeinen tapahtuma ollut tarkoituksellinen akkujenlatausoperaatio vai puhdas vahinko, kun nainen tarttui kipeästi hänen käsivarteensa ja kiskoi perässään sysimustaan sivukäytävään. Prestonilla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin seurata ja kompuroida latiaa peittävien jätkeasojen yli. Mahtoikohan konenainen nähdä pimeässä?

Kun he viimein tulivat ulkoilmaan, insinöörillä ei ollut aavistustakaan siitä, missä he olivat. Matalalla taivaalla paistoi häviävän pieni uudenkuun sirppi. Se hävisi valaisuvoimassa pahaenteiselle hohteelle, joka kurotteli säteitään pohjoisen raunioiden takaa. ”Mikä tuo valo on?” Preston kysyi.

Ensin nainen ei vastannut vaan raahasi insinööriä edelleen mukanaan. Pian he pysähtyivät tutun vaatekaupan luo. Hydraulipuku oli juuri siinä, mihin se oli jätettykin. Vasta kun Preston kapusi kehikon sisälle, nainen puhui. ”Rakentavat jumalaa.”

Koko ajatus oli tietenkin teologisesti täysin järjetön, mutta jotakin kellopelit puuhasivat. Sen selvittäminen olikin itse asiassa Prestonin toissijainen tehtävä. ”Jumalaa”, hän toisti.

”Kun jumala nousee, jumala hallitsee.” Nainen vaikutti pohtivan asiaa vielä lisää. ”Hallitsee, sinua, minua, koneita. Koneita kaikkialla.” Jopa lohcareiden varjojen katveessa Preston näki naisen kasvojen vääristyvän irveeseen. ”Ei ikinä! Kosto! Tuho!” Nainen tarttui höyrykehikkoa tangosta ja kiskoi. ”Kosto!” Preston oli jo varmistanut, että painetta oli riittämiin ja nytkäytti pukunsa liikkeelle.

Huolimatta edelleen jatkuvasta massiivisesta taonnasta pääkopassaan Preston katsoi olleensa onnekas. Jos hän ei olisi pysähtynyt ja jäänyt vangiksi, hän olisi marssinut kohteensa ohi. Alueesta ei ollut minkäänlaisia karttoja eivätkä harvat ilmalaivatkaan olleet päässeet rajavyöhykkeitä syvemmälle. *Jeanny Bee* oli ainoa hänen tuntemansa poikkeus, ja sekin oli mahdollisesti ammuttu alas jo edellisyönä. Ajatus masensi Prestonia.

Säyseänä kuin fransmannipuudeli insinööri jolkotti konenaisen perässä. Eihän hän millään tavalla naiseen luottanut, mutta tämä tunsu seudun ehdottomasti häntä paremmin. Reitti kulki läpi sortuneiden talojen, yli jyrkkien sorakasojen. Preston ei voinut välttyä tunteelta, että ne olivat varta vasten kasattuja eivätkä sodan luonnollisia jälkiä.

Määränpään lähetessä valon kajoon oli ilmestynyt säännöllisiä poikkeamia, eräänlainen ionisoitunut luminenssirytmi. Heidän kierrettyään mustaksi palaneen asuintalokompleksin ympäri kajon lähde oli suoraan heidän edessään. Preston seisautui henkeä haukkoen.

Aukea oli laaja ja raivattu puhtaaksi rapautuvista kivelementeistä. Keskellä seisoi matala, iso rakennus, mutta sitä Preston ei huomannut ensiksi lainkaan. Hänen huomionsa kiinnittyi kymmenien Jaakobin tikkaiden ja teslakäämien sekamelskaan, joka ympäröi tuota rakennusta leveänä vyöhykkeenä.

Paikoitellen lieke juoksi kiltisti kahden johtimen välissä alati pitenevänä valokaarena, kunnes terminoitui johtimen päihin, jolloin uusi kaari oli jo liikkeellä. Paikoitellen lieke taas oli villiä ja levotonta. Sen monihaaraiset sormet singahtelivat käämeistä tunnustelemaan ympäristöä jatkuvasti toistuvana, mutta täysin kaoottisena kuviona. Salammat leiskuivat ja räsähtelivät, paukkuivat ja yhtyivät toisiinsa räjähdellen. Preston ei ollut koskaan nähnyt mitään yhtä kaunista.

Naisen askellus oli ollut koko ajan nykivää, mutta nyt se muuttui entistä kulmikkaammaksi. Hän yrittää sulautua joukkoon, Preston arveli ja tarkkaili huolestuneena liekepurkausten halkomalla aukealla vaeltavia kellopelejä. Hänen katsoessaan yksi telaketjujen päällä kulkeva kone väisti toista ja ajautui liian lähelle ainakin kymmenen metrin korkeista käämitornia. Huikaisevan kirkas kaari singahti ilman halki ja kärvensi harhautuneen koneen niille teloilleen. ”Et kai sinä ole menossa tuonne?” Preston huudahti naiselle.

”Me menemme, me menemme”, nainen vastasi ja jatkoi eteenpäin.

Tilanne oli kerrassaan kirottu. Kävely syöksyilevistä salamoista koostuvalle miinakentälle oli varma tapa päästä hengestään. Toisaalta nimenomaan keskellä oleva rakennus vaikutti siltä kohteelta, joka hänelle oli kuvailtu, joten sinne hänen oli mentävä. Umpihulun oppaan perässä, joka saattaisi minä tahansa hetkenä kääntyä häntä vastaan. Preston empi hetken ja toisen, mutta konenainen etääntyi joka sekunti ja lopulta koitti hetki lähteä perään jos ikinä mieli.

Raskas hydraulikehikko kolisi ja insinööri hikoili. Jos tästä selviän, tämä kylmä sää antaa minulle vielä kuolemantaudin, Preston huokaili. Onneksi nainen eteni verrattain hitaasti ja kehikko oli rakennettu nopeaan kulkuun tasamaalla. Pian he kuljivat peräkkäin naisen välillä pysähdellessä, ja joka kerran kirkas liekekaari rasahti aivan heidän edessään jatkaakseen heti matkaansa muualle. Preston ei tiennyt, pelkäsikö nainen lainkaan, mutta hän ainakin pelkäsi riittävästi kahden edestä.

Reitti oli mutkittileva ja välistä insinööristä näytti siltä, että he itse asiassa loittonivat kohteestaan. Joka kerta, kun vastaan käveli, rullasi tai lensi jokin viheliäisistä koneista, Prestonin sydän jätti lyönnin väliin. Niiden metalliset päät eivät muistuttaneet lainkaan ihmiskasvoja, jopa päiden muodot olivat poikkeuksetta epäinhimillisiä. Kuin uisi pirajajoesa käsissään lasinsiruja. Tarvittiin vain yksi ainut virheliike.

Ja sitten vyöhyke jäi taakse. Helpotuksen oloa kesti hetken, sitten Preston huomasi partioratoja vaeltelevat kellopelit. Rakennukseen ei pääsisi kävelemään kuin kansallismuseoon. Nainenkin oli valpastunut ja näytti epäröivän, mitä tehdä. Silloin kuusiraajainen kone suuntasi suoraan heidän luokseen.

Nainen käänsi oikean, enemmän koneistetun puolensa eteen. Kone säksätti ja kilahdelti tutkiessaan ja tökkiessään hänen metallikkattään. Sitten se askelsi insinöörin eteen ja seisoi epäilyttävän hiljaa paikoillaan. Hitaasti sen tarttumavarsi ojentautui suoraan ohi tankojen kohti kehikon sisällä istuvaa pilottia.

Preston tiesi, milloin peli oli pelattu. Hän ei täältä hengissä lähtisi, tuskin lähtisi ollenkaan. Vaikka hän herrasmiehenä välttikin yhteenottoja viimeiseen asti, hän ei alistunut, kun niiden aika tuli. Kuolema oli varma, mutta tämän yhden koneen hän romuttaisi niin, ettei sen mekaanikkokaan enää tunnistaisi sitä samaksi. Vimmaisella taistelutahdolla Pres-

ton iski kellopelin kauemmaksi, niin että se kaatui. Hän astui lähemmäs ja alkoi takoa vahvoilla käsillään maassa makaavaa konetta. Koko maailma oli peittynyt kaikenpeittävään liekkeen risahteluun ja punaiseen huntuun.

Kun hän vihdoin lopetti, hän ei osannut sanoa, kauanko oli kulunut aikaa. Muutama sekunti? Minuutti? Viisitoista? Nainen seiso i yhä lähellä, muut koneet olivat jähmettyneet niille sijoilleen. Yksikään ei tehnyt elettäkään puuttuakseen lajitoverinsa romutukseen. Kone itse oli sinkoillut pienempiä osia metrien päähän ja jäljellä oli vain syville lommoille isketty kuori.

Preston suoristautui ja astui eteenpäin. Kukaan ei yrittänyt estää. Lähdettyään liikkeelle hän yksinkertaisesti käveli vartijoiden ohi ja avasi rakennuksen seinässä olevan oven. Ei edelleenkään hälytystä. Konenainen seurasi tyyneesti perässä. He astuivat sisään.

Ovelta lähti leveä ramppi seinää seuraten alaspäin. Se ulottui syvälle. Rakennuksen näkyvä osa muodosti hädin tuskin kymmenystäkään koko korkeudesta. Valurautainen ramppi kahteli heidän askeltensa alla. Vasta lattiatasossa rampin vieressä seisonut tiiliseinä loppui ja Preston pääsi näkemään vanhan tehtaan sisään. Hän olisi kaatunut ällistyksestä, jos ei olisi istunut tukevasti kehikossa.

Kellopelit olivat kovertaneet tehtaan alle valtaisan, viisikymmentä metriä syvän luolan. Se näytti Prestonista järjiltään suistuneelle tekniikalle pyhitetyltä katedraalilta. Katosta kulki alas johtokimppuja, jotka olivat paksumpia kuin aikuinen mies. Kimput punoutuivat toisiinsa ja suurin osa niistä päättyi valtaisaan asennusmonttuun lattian keskellä. Montusta pilkisti päälaki.

Pinnalta se oli taottua pronssia ja karkaistua terästä, sisuskaluja Preston ei edes lähtenyt arvailemaan. Konenaisen metallikoura tarttui hänen kehikkoonsa ja lähemmäs nojautuen nainen kuiskasi pelonsekaisella äänellä: ”Jumala.” Jumalan silmäkuopat, jotka vielä näkyivät kuopan reunan yli, olivat tyhjät ja kuolleet. Oli helppo nähdä, miksi tuota konstruktiota saattoi erehtyä pitämään jumalana. Se oli terästitaani, jollaista maailma ei ollut koskaan nähnyt.

Insinööriä värisytti. Toimivaksi asti saatettuna tuollainen sotakone olisi pysäyttämätön. Se pystyisi kaatamaan rakennuksia kumoon ihan vain työntämällä, se voisi kuljettaa massiivisia ilmatorjuntapattereita olkapäillään ja murskata minkä tahansa armeijan jalkoihinsa. Ainoa mikä estäisi sitä marssimasta manner-Euroopan puolelta suoraan Lontooseen oli kanaali. Ja jos tuo hirviö olisi vedenpitävä, mikään mahti maailmassa ei saisi sitä kaatamaan ennen kuin se saavuttaisi brittiläisen imperiumin sydämen.

Tästä oli palattava raportoimaan tohtori Kraftille välittömästi. Tehtävän suorittamisen jälkeen.

Prestonin katse kiinnittyi metrin läpimittaiseen, mustaan, mattapintaiseen kuulaan, joka roikkui montun yllä. Vai roikkuiko? Kuulasta ei lähtenyt vajereita. Se leijui ilmassa vailla näkyvää tukea. Se oli merkillistä, muttei varsinaisesti vastoin niitä tietoja, joita hänelle oli kohteesta annettu. Kuulan saavuttaminen olisi joka tapauksessa haaste.

Preston havahtui mietteistään vain huomatakseen, että konenainen ei enää seissyt hänen vieressään. Nainen oli jo matkalla kohti sotakonetta, jumalaansa. Sen olivat huomanneet myös lukuisat tilassa työskennelleet kellopelit. Muutama lähestyi konenaista suorinta linjaa.

Prestonille edullisinta olisi nimenomaan jonkun muun järjestämä häiriö. Sen suojissa hän voisi livahtaa omille teilleen ja koettaa saada kuulan haltuunsa. Hän oli varma, että hä-

nen kohteensa oli sen sisällä. Mutta kellopelit tuhoaisivat konenaisen. Ei, eivät tuhoaisi. Tappaisivat. Hän oli edelleen ihminen, riippumatta kaikista niistä mekaanisista osista, joilla kellopelit olivat hänet turmelleet. Preston ei voisi antaa naisen kulkea yksin kuolemaansa, vaikka Kraft epäilemättä voisikin.

Nainen huusi jotain ja osoitti kädellään lähintä kellopeliä. Se läheni vääjäämättä. Silloin naisen kädestä singahti valonsäde, joka osui kohti rullaavaan koneeseen räjäyttäen sen tuhansiksi palasiksi. Seuraavassa hetkessä sama kohtalo kohtasi toista kellopeliä. Preston kiihdytti juoksuun.

Hänen hydraulipukunsa oli osoittautunut kellopelejä paljon tukevammaksi ja tehokkaammaksi. Yhdessä he raivasivat tietään halki yhä uusien kellopelien kohti pahaenteistä sotakonetta. Taistelun kolinan ja räjähdysten ylikin Preston kuuli naisen taisteluhuudon: ”Tapa jumala! Tapa jumala!”

Yhtäkkiä kellopelien hyöky lakkasi. Niitä oli nyt näkyvissä sadoittain, mutta jokainen piti etäisyytensä. Se hirvitti Prestonia enemmän kuin niiden yhteishyökkäys. Hän ja nainen pääsivät etenemään asennusmontulle kenenkään estämättä.

Vasta reunalla seistessään Prestonille selvisi konstruktion kaiken järjen ylittävä jättiläismäinen koko. Sen fyysiset mittasuhteet muistuttivat jossain määrin ihmistä ja se seisoikin hyvin syvän montun pohjalla. Se oli vielä hirviömäisempi kuin hän oli kuvitellutkaan. Nyt kun hän oli päässyt kävelemään niin lähelle kuin pystyi, hän ei tiennyt mitä olisi tehnyt. Välissä oli ainakin kahden metrin railo, joten hän ei millään ylettynyt siihen.

Konenaisella ei ollut samaa vavaavaisuutta. Hän ojensi molemmat kouransa ja liitti ne yhteen kuin rukoukseen. Preston kuuli kapasitaattoreiden latautuvan jossain naisen koneiston sisällä. Käsistä purkautuva energiasuihku oli lähes sokaiseva. Säde oli jatkuva ja porautui konejumalan vasempaan silmäkuoppaan. Hetkeen ei tapahtunut mitään. Sitten jokin koneen ohimossa räjähti.

Vihlova sireenin ujellus täytti hallin. Preston ja nainen yrittivät peittää korvansa, kumpikin yhtä huonolla menestyksellä. Naisella ei ollut pehmytkudoksia muodostamaan tiivistä suojaa korvakäytävän eteen ja Prestonin kädet oli kahlittu kehikon ohjaimiin. He eivät voineet mitään, kun ilmassa leijuva kuula alkoi avautua.

Kykenemättömänä tekemään mitään Preston näki pallon puolikkaiden ensin eriytyvän toisistaan, sitten putoavan. Jäljelle jäi kirkas, epämääräinen ja hitaasti pyörivä kappale, jos se nyt oli kiinteä. Preston ei tiennyt. Teslakoodeksista ei tiedetty oikeastaan mitään varmaa, sillä lähes kaikki sitä koskevat muistiinpanot olivat tuhoutuneet sodassa. Ainoa sen parissa työskennellyt tieteilijäkin oli jo kuollut. Ainoa seikka, josta tunnuttiin olevan yhtä mieltä, oli teslakoodeksiin kätkeytynyt käsittämätön voima.

Nyt tuo voima valui ja notkahteli, sykähteli ja harppoi kohti sotakoneen päälakea. Missään nimessä koodeksi ei voi olla kokonaan kiinteä, Preston huomioi. Koodeksi vajosi alemmaksi ja katosi päälakeen sisään. Sireeni hiljeni.

”Ei!” huusi konenainen ja ampui säteen toisensa perään kohti sotakonetta. Ne kimmahtelivat sen panssarikasvoista vailla näkyvää vahinkoa. Kellopelit seisoivat paikoillaan. Jostain kuului hyvin syvää huminaa, kuin koko rakennus ja itse maa olisi värähdellyt kaiken konventionaalisen ylittävän hyräilyn tahdissa. Sotakoneen oikeaan silmään syttyi häijy kiilto.

Lattia tärähti, kun montun pohjalla oleva hissilavetti alkoi nousta. Metallin kirsku, kun maailmanhistorian mahtavin automaattini kohosi hitaasti esiin. Se käänsi katseensa kattoon ja sen suusta lähti leveä säde, joka vaikutti höyrystävän kaiken materian tieltään.

Katto yksinkertaisesti lakkasi olemasta muutamaa alas putoavaa kappaletta lukuun ottamatta. Sitten sotakone katsoi lattiaan.

Nainen painui polvilleen ja kumartui kuin harraskin palvoja. Prestonia kuvotti. Jäävästä kauhustaan huolimatta hän aikoi kohdata loppunsa leuka pystyssä. Nainen oli selvästi elänyt villinä niin kauan, että oli unohtanut sivistyneet tavat.

Prestonin jalka nytkähti, ja taipui. Sitten toinen. Kädet nousivat kohti kattoa ja taipuvat sitten kehon mukana koskettamaan lattiaa. Kehikon sisällä Preston nyki ohjaimia, mutta puku ei enää ollut hänen hallinnassaan. Mitä nainen olikaan sanonut? Kun jumala nousee, jumala hallitsee. Nyt konejumala oli noussut.

Nainen kirkui protestejaan, mutta turhaan. Hänen mekaanistekniset ruuminosansa kuuluivat nyt kellopelien konejumalalle. Preston ei edes uskaltanut arvailla, kuinka kauaksi teslakoodeksiin suoma voima hallita koneita ulottui. Sillä saattoi aivan hyvin olla maailmanlaajuinen ulottuvuus. ”Irtaannu!” karjui nainen. Irtaannu mistä, ihmetteli Preston.

Samassa hän ymmärsi. Nainen oli osiensa vanki, mutta Preston oli vain lihaa ja verta. Nyt oli eduksi, että kehikossa ei ollut panssareita. Preston repi remmit irti ja työntyi ulos kehikon kyljessä olevasta aukosta. Siinä hän nyt seiso, täysin suojatta jumalan edessä. Hänen tilanteensa ei ollut varsinaisesti parantunut. ”Tapa jumala, tapa jumala, tapa jumala”, nainen kirkui. Hän kuulosti olevan pahoissa tuskissa.

Tapa jumala. Se jos mikä oli helpommin sanottu kuin tehty. Jumala itse oli pysähtynyt kohtaan, jossa sen hartiat ja osa rintapanssaria olivat näkyvissä. Pari kellopeliä lähti liikkeelle Prestonia kohti.

Niiden liikeradat olivat vain ihmisen kelvotonta imitaatiota, tohtori Kraft oli sanonut. Ja hän oli oikeassa. Preston oli melko varma, että hypätä ne eivät osaisi. Hän otti pienen vauhdin, ryntäsi asennusmontun reunalle ja loikkasi. Hänen onnekseen panssarista ei ollut tehty tasaista, vaan siitä sojotti kaikenlaisia elementtejä. Toinen onnekas seikka oli, että höyrypuvun ajaminen oli raskasta, fyysistä työtä. Hän oli hyvässä kunnossa ja kiipesi vikkellä rinnalta hartialle.

Preston oli ollut oikeassa, kellopelit eivät mahtaneet mitään. Ne surrasivat reunalla voimattomina, kunnes toinen tunki liian lähelle tyrkäten toisen reunan yli. Voitto oli pieni ja hänestä riippumaton, mutta Preston sai siitä voimaa toivottomaan tilanteeseensa. Ennen kuin konejumala ehti kääntää päätään, Preston oli jo juossut sen luo ja tarttunut kiinni leukaperästä työntyvään putkeen. Hänelle oli kehkeytynyt hullu suunnitelma, mutta toisaalta se oli hänen ainoa suunnitelmansa. Vaihtoehto sille oli joutua koneiden liiskaamaksi. Sitä seuraavaa maailman tuhoa hän ei sitten näkisikään. Kaikkialla valtavassa hallista kellopelit kirskuivat.

Ote otteelta Preston kipusi pystysuoraa pintaa johtovyyhtien, putkien ja hitsausrajojen avulla. Tämähän sujuu hyvin, Preston onnitteli itseään, vaikka hänellä ei ollutkaan tietoa mitä tekisi, kun pääsisi ylös.

”Tapa jumala, tapa, tapa”, huusi konenainen. Preston jähmettyi niille sijoilleen. Huuto oli kuulunut aivan liian läheltä. Hän katsahti alas. Nainen kiipesi hänen perässään vain käsiään käyttäen. Koska kellopeleistä ei ollut hyötyä, pronssijumala oli ottanut tahtonsa välikappaleeksi ainoa palvelijansa, joka kykeni pysäyttämään insinöörin. Preston pakotti itsensä eteenpäin.

Huudot kuuluivat koko ajan lähempää ja joka hetki Preston odotti sitä kaameaa tunnetta, kun metallinen tarttumakoura tiukentuisi hänen nilkkansa ympärille. Sydän takoen hän tarttui mihin pystyi ja kiskoi kiskomistaan jalan ote välillä luiskahdellen. Lamauttava

kauhu ja tähtitieteelliseksi kohonneen adrenaliinitason siivittäjä tahto taistelivat keskenään. Vihdoin Preston saavutti päälleen.

Kun hän erehtyi katsomaan ympärilleen, hän oli pyörtyä. Hissi oli käynnistynyt uudelleen ja nostanut sotakonejumalan montustaan. Nyt sen hertiat olivat jo tuhoutuneen katon tasalla ja ympärillä näkyi liekeaparaattien välähdyksiä. Alas oli kerrassaan hirvittävä pudotus. Jos hän nyt luiskahtaisi, kestäisi monta sekuntia ennen kuin hän iskeytyisi pohjaan.

Vain pelon herkistämät refleksit pelastivat hänet. Hän riuhtaisi käsivartensa viime hetkellä tarttumakouran kiinni puristuvasta otteesta ja menetti ainoastaan suikaleen nahkaa. Naisen katse oli lasittunut ja kuolaa valui hänen suustaan. Hänen takanaan liikkui joutakin. Preston tajusi sen olevan hänen oma höyrypukunsa. Taistelu olisikin kaksi yhtä vastaan.

Preston oli aina vihannut lähitaisteluoppitunteja, muttei aina ollut onnistunut välttämään niitä. Hän pelkäsi kipua ja sitä oli luvassa riippumatta siitä, potkaisiko hän vai vastustaja. Hampaat yhteen purren hän astui, potkaisi ja käänsi lantiotaan ohjeiden mukaan. Sitä vastapuoli ei ollut odottanut. Nainen rysähti kumoon ja päästi tuskallisen parkaisun. Prestonia hävetti lyödä naista. Hän astahti taaksepäin.

Ja oli pudota konejumalan pään sisään.

Kallon keskellä oli vain neljän ristikkäisen tangon suojaama avauma. Preston ei keksinyt niin huonolle puolustusrakenteelle muuta syytä kuin se, että se oli vielä kesken. Hän vilkaisi alas ihmisenmentävään rakoon ja pysähtyi lumoutuneena. Teslakoodeksi pyöri itsensä ympäri, sisään, kiertyen ylösalaisin, nurinperin, tuhansissa väreissä.

Koura tarttui häntä kaulasta. Nainen seisoj hänen edessään ja kyöneleet virtasivat hänen ei-mekaanisesta silmästä. ”Tapa jumala”, hän rukoili. ”Kosketa rintaa, kosketa rintaa.”

Rintaa! Ajatus oli Prestonista pöyristyttävä. Halusiko nainen tuntea olevansa ihminen vielä kerran, kun se oli vielä mahdollista? Ihminen, nainen, seksuaalinen, biologinen entiteetti eikä tahdoton kone? Ehdotus oli julkea, mutta miten Preston ei voisi myöntyä siihen? Nainen oli elänyt eristyksessä ihmiskunnasta epäilemättä sodasta saakka. Tämä oli hänen viimeinen kosketuksensa ihmisyyteensä. Preston ojensi kätensä.

Viime hetkellä syvään juurrutettu häpeä valtasi hänet ja hän siirsi kättään koskemaan metallirintaa. Kuului pieni naksahdus. Rinnan pinnassa luukun paneeli liukui sivuun. Preston tuijotti hölmistyneenä. Johtoja, kellokoneisto ja iso möykky jotain keltaista, lähes kultaista. Sehän on flogistonia, Preston tunnisti kauhukseen. Valtava määrä flogistonia, enemmän kuin koko Suur-Venäjänsä spetsnaz-prikaateilla oli ollut hallussaan sodan alussa.

Konejumalan valta ylettyi kyllä koneisiin, mutta ei ihmisluontoon. Jostain piinatun sielunsa syövereistä nainen, jonka nimeä Preston ei tiennyt, puristi tahdonvoimaa ja irrotti otteensa insinöörin kaulasta. Preston putosi polvilleen. Nainen painoi nappia rintaontelosaan.

Liian voimattomana tehdäkseen muuta kuin heittäytyä sivuun Preston näki naisen sukeltavan ritilän aukosta konejumalan teslakoodeksikammioon. Hän kietoi käsivartensa paksun putken muodostaman lenkin ympärille ja sulki silmänsä.

Räjähdyksen näkyi kymmenien peninkulmien päähän. Flogistoniräjähdyksen kulki ainoaan vapaana olevaan suuntaan. Valtava valon pilari repi yön riekaleiksi ja nousi konejumalan päästä kuin kymmenen kilometriä pitkä aurinko. Preston itki eikä tiennyt miksi, pelkooan vai ainoan liittolaisensa kuolemaa.

Kun hän viimein avasi silmänsä, oli hiljaista, tai ehkä hän oli niin huumaantunut ettei kuullut mitään. Päänahka kihelmöiden hän hapuili tietään puvulleen ja nyyhkäisi kätensä osuessa sen tuttuun rankaan. Turtana kaikesta hän irrotti vasempaan jalkaan kiinnitetyn sylinterin ja kääntyi kohti konejumalan teslakammiota. Hän pelkäsi mitä näkisi, jos uskaltaisi katsoa sinne sisään.

Taaskaan hänellä ei ollut todellisia vaihtoehtoja. Preston käveli aukolle ja katsoi alas. Naisesta ei ollut jäljellä mitään. Oikeastaan ei olisi pitänytkaan, mutta silti syvällä sisimmässään hän oli odottanut näkevänsä vääntyneen, karrelle hiiltyneen ruumiin. Sen sijaan ontelossa leijuivat tuhannet värit.

Ontelon sisäpinta oli ilmiselvästi tehty jostain eksoottisesta materiaalista, joka oli suunnannut tuhannen auringon voiman kohtisuoraan ylös. Ritiä oli atomisoitunut, mutta teslakoodeksi vaikutti täysin vahingoittumattomalta. Sisäpinta ei tuntunut kuumalta, ei edes lämpimältä. Preston laskeutui onkaloon.

Pohjalla hän näki kämmenenlevyisen aukon. Sen varsinaista käyttötarkoitusta insinööri ei tiennyt, mutta sitä kautta osa flogistonin voimasta oli purkautunut konejumalan rakenteisiin. Hänelle tuli kiire. Sylinteri kiertyi auki vaivatta ja yhdellä heilautuksella hän kaappasi teslakoodeksin mukaansa. Hän kiipesi ylös tuskaisesti puhisten. Konejumala värähti. Oikeastaan tähti. Preston kiinnitti sylinterin ja puki puvun vauhdilla ylleen. Aikaa oli vain sekunteja.

Juuri kun hän sai varmistettua painemittarin lukemat, pinta jolla hän seisoi alkoi kallistua. Pinnistäen tasapainonsa äärimmilleen Preston pysytteli kaltevilla pinnalla viimeiseen hetkeen ja hyppäsi sitten. Höyryhaarniskaa ei ollut tehty loikkimiseen. Oli senteistä kiinni, ettei hän kaatunut ja pudonnut alas, kun hänen jalkansa tapasivat maata. Hänen selkensä takana kuollut konejumala kaatui törmäten seinään ja romahti luolan pohjalle sata-natuhantena tonnina romua.

Liekekäämit olivat vaienneet. Kellopelit eivät olleet. Niiden siritys kuvasti pidättelemätöntä, ohjelmoitua raivoa. Ne liikahtelivat nytkähdellen vailla päämäärää, vaihtaen suuntaa yhteenään. Preston katseli liikettä hetken ennen kuin hänelle valkeni. Ääni kantautui koko raunioituneen kaupungin alueella. Tämä oli etsintäalgoritmi. Missä tahansa vihollinen piilotteli, tuhannet ja taas tuhannet kellopelit aikoivat löytää sen.

Oliko kellopeleillä käsitettä kostolle tai kidutukselle? Tappaisivatko ne jumalan tuhonneen ihmisen välittömästi vai saisivatko ne sen kestävänsä vuosia? Preston muisti kone-naisen, hulluuden hänen äänessään, ja kalpeni entistä enemmän. Kuolemaakin kaameampi kohtalo. Hän nytkäytti kehikon liikkeelle.

Niin kauan kun häntä ei yhdistettäisi tähän käsittämättömään tuhoon, hänellä oli mahdollisuus päästä pakoon. Hän lähti kohti länttä niin nopeaa vauhtia kuin valoton yö ja rauniokasoiksi revitty kaupunki antoivat myöden. Liekepurkaukset olivat vaienneet konejumalan myötä ja ainoana esteenä oli lähes valoton yö ja tuhat paikkaa suistua alas raskaan puvun kanssa.

Fosforoitu kompassineula auttoi Prestonia pysymään oikeassa suunnassa, mutta kuljettua matkaa hän ei pystynyt arvioimaan. Nouto tapahtuisi aamun ensivalossa läntisillä raja-alueilla. Jos hän siitä myöhästyisi, hänen pitäisi odottaa kokonainen päivä. Hän oli vakuutunut, että se olisi hänen loppunsa.

Törmäys oli raju ja yllättävä. Kääntyessään nurkan ympäri Preston ei ehtinyt huomata kömpelöillä jaloilla koikkelehtivaa kellopeliä ja juoksi suoraan pahki. Kuin ihmeen kau-

palla kumpikaan ei kaatunut. Jokin painoi mahaa. Katsoessaan alas Preston näki kauhuksen mekaanisen kouran lipsahtaneen tankojen välistä ja tökkivän hänen pehmeitä, kovin epäkonemaisia keskivartalon kudoksiaan. Preston pidätti hengitystään ja jännitti vatsalihaksia.

Se ei riittänyt. Kellopeli päästi kimeän vinkunan ja yritti tarrata Prestonin lihaan kiinni. Preston karjahti, astui vaistomaisesti taakseen ja huitoi kummallakin pihtikouralla villisti ympäriinsä. Hänen mielessään välkkyivät mielikuvat siitä, miten konekäsi tunkeutuisi hänen nahastaan läpi ja kourisi sisäelimiä muserrellen ja puserrellen. Prestonin ääni nousi kiljunnaksi.

Vihdoin yksi isku osui ja tyrkkäsi kellopelin etäämmälle. Pelosta sekaisin Preston kääntyi ympäri ja otti askeleen. Kellopeli oli uudestaan hänen kimpussaan, nyt selkäpuolella. Preston ei voinut ajatella kuin poikki napsahtavaa selkärankaansa ja yllättävää siroutta osoittaen hän käännähti yhden jalan varassa täyden ympyrän. Käsivarren momentti iski kellopelin seinään voimalla, joka murskasi sekä laitteen että seinän. Preston juoksi ympärilleen katsomatta raunioiden reunustamia katuja ja huohotti.

Kesken avointa suoraa konepuku sihahti vihaisesti ja seisautui. Insinööri tempoi ohjaimia, tuloksetta. Hän katsoi painetta. Nolla. Hiilet olivat palaneet loppuun. Tai kellopeli oli onnistunut murtamaan jonkin putken. Yhtä kaikki hän oli tuomittu, tuomittu! Ilman välineitä ja ilman valoa hän ei ikinä saisi pukua korjattua. Jalkaisin pakeneminenkin oli sulaa hulluutta, hän ei selviäisi kahta korttelia pidemmälle ikimaailmassa. Yksikään ihminen ei lopulta voinut paeta kellopelien kaupungista.

Itsesäälinsä keskelläkin Preston kuuli jo kaukaa lähestyvät äänet. Kellopelejä. Niitä täytyi olla kymmeniä. Kilahteluja ja soran rapinaa kantautui joka puolelta. Hän oli saarroksissa. Sauvojen tempominen ei saanut pukua hievahtamaankaan.

Tilanteen pohjaton toivottomuus oli raivostuttavaa. Hän ei edes voisi taistella kunnes kaatuisi. Hän vain kaatuisi. Preston sulki silmänsä. Hän oli ollut vähällä onnistua. Niin lähellä.

Kellopelien säksätys ja surina kuului aina vain lähempää. Preston avasi silmänsä. Yön lähes valottomassa pimeydessäkin hän näki liikettä, uudenkuun paperiviillon ohuen sirpin heijastelua pronssipinnoilla. Ne kolahtelivat ja horjahtelivat häntä kohti esteistä välittämättä, kymmenet, sadat. Olkoon niin, Preston päätti. Hän kaatuisi kuten englantilaisen kuului. Selkä suorana, leuka pystyssä, huuli väpäjämättä.

Jokin hänen korvansa vieressä räsähti. Uudestaan. Se oli radio! Vastaanottimella oli oma virtalähteensä. Lähetintä hänellä ei ollutkaan, turvallisuussyistä. ”-sijaintisi, toistan, ilmoita sijaintisi.” Ääni oli niin säröinen, ettei Preston edes tiennyt, kuka puhui. Se saattoi olla tohtori Kraft tai sitten itse kapteeni Morrison.

Preston vapautti vikkellästi vasemman kätensä hihnoista ja repi sisärunkoon kiinnitetyn pistoolin irti kiinnikkeistään. Hän tähtäsi kehikosta ulos ja veti liipasimesta. Punainen valonuoli kaartoi korkealle taivaalle ja loi verenkarvaista valoan kuolleen kaupungin jään-teille.

Samassa Preston katui tekoaan. Kaikkialla suorastaan kuhisi kellopelejä. Niitä käveli kaduilla, rymisteli telaketjujen kanssa raunioiden keskeltä, lentää säksätti roottoreillaan. Ja valoraketin loistossa jok'ikinen niistä näki hänet selvästi.

Radio räsähti uudelleen. ”Pölkkypä, tuohan valaisee meidätkin. Naulaan sinut mastoon tästä hyvästä.” Puhuja oli kapteeni Morrison, siitä ei ollut epäilystäkään. Puhuja vaihtui. ”Teemme yhden ylilennon. Pudotamme koukun. Loppu on itsestäsi kiinni.” Koskaan

ennen ei Preston ollut ilahtunut yhtä paljon tohtorin rätisevän äänen kuullessaan.

Preston vapautti toisenkin kätensä remmeistä ja katsoi läntiselle taivaalle. Raketti oli jo putoamassa maata kohti, mutta sen hehku heijastui selvästi *Jeanny Been* zeppeliinisäiliöistä ja purjeesta. Jostain roikkui koukku, vaikkei Preston sitä voinut nähdäkään.

Höyrypuvun raajat olivat hyödyttömät, hänen oli käytettävä omia käsiään. Alus olisi päällä tuota pikaa. Preston kurotteli käsillään niin pitkälle ulos kehikostaan kuin ylettyi. Jokin kilahti. Preston haparoi käsillään tyhjää. Sitten hän sai otteen köydestä ja kelasi sitä raivoisasti. Koukku. Hän sujautti sen kehikon sisään ja samassa hän tempautui kipeästi kehikkoa vasten. Kehikko paiskautui lähimmäksi päässeitä kellopelejä vasten, kynti niiden laumaan metallisen vaon ennen kuin *Jeanny Bee* sai taas korkeutta ja Preston kohosi kehikossaan kellopelikaupungin taivaalle. Hän oli selvinnyt. Hän ei saattanut uskoa sitä millään. Mutta ei yksin, ei omin avuin. Hän oli kaikesta velkaa konenaiselle.

Miriam, Preston päätti. Naisen nimi olisi Miriam. Hyvästi, Miriam.

Preston sulki silmänsä ja lepäsi päätään olematonta pehmikettä vasten tuulen suhisteissa vasten kasvoja korkealla kellopelien kaupungin yllä.

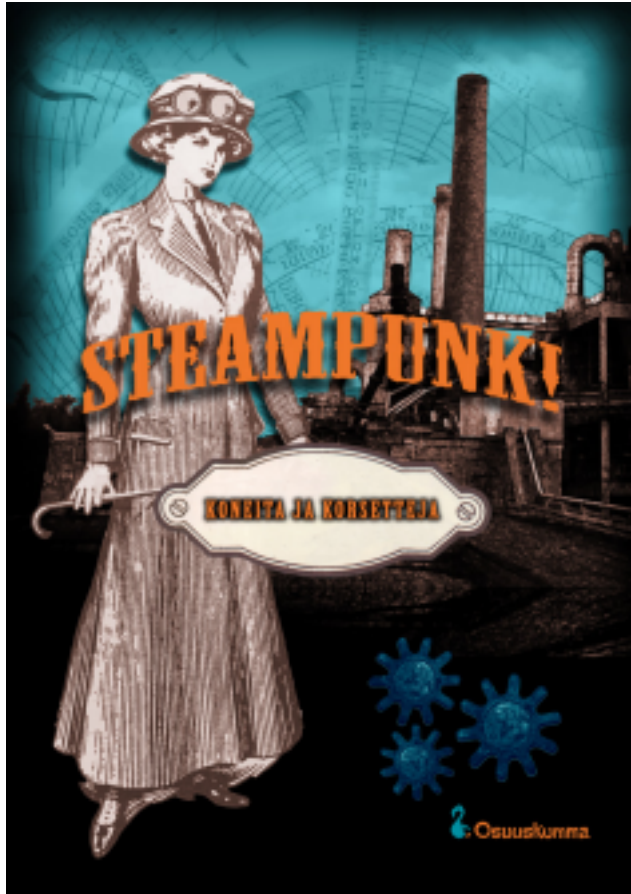
Shimo Suntila on turkulainen kirjoittaja, joka kirjoitti vuoden ajan raapaleen joka päivä. Seuraava tavoite on saada tuhannen raapaleen määrä täyteen. Kirjoittamisen ohessa Shimo keräilee scifikirjallisuutta ja arvostelee lukemaansa. Raapaleet, arvostelut sekä paljon muuta tuotantoa löytyvät hänen blogistaan, routakoto.com.

T. Salorannan kommentit:

Steampunk-novelleja tuli kisaan varsin vähän, mutta se vähä olikin sitten laadukasta. *Prestonin keikka* sisältää lukuisia kutkuttavia elementtejä – apokalyptinen rauniokaupunki on miljöönä kiehtova, ja lisää viehätystä luovat yksityiskohdat kuten kaupunkia hallitsevat aidosti konemaiset automatonit, jättiläismäinen konejumala, päähenkilön höyryvoimalla toimiva mekaaninen haarniska ja lihan ja metallin epäpyhässä liitossa hulluuteen vajonnut naispäähenkilö. Tarinassa on vahva seikkailun henki, alusta alkaen tapahtumat vyöryvät eteenpäin epätoivon vimmallalla joka ei hetkeksikään hellitä, ja onpa novelli myös onnistunut esimerkki hyvällä tavalla tiiviistä kerronnasta. *Prestonin keikkastahan* tässä kerrotaan, siihen myös keskitytään turhia rönsyilemättä, ja tarina loppuu sillä hetkellä kun keikka on ohi.

Kaiken aikaa on toki selvää, että kyseessä on fragmentti suuremmasta kokonaisuudesta. Tämä ei kuitenkaan häiritse, vaan lukijana päinvastoin jää nälkäiseksi, odottamaan lisää novelleja – tai kenties kokonaista romaania – jotka avaisivat maailman taustoja ja kertoisivat lisää henkilöistä. Pahimpaan nälkään onkin jo ilmestynyt *Osuuskumma-kustannuksen steampunk-antologiassa* julkaistu *Kruunun vihollinen*, joka on suoraa jatkoa tapahtumille ja kertoo *Jeanny Been* kapteeni Morrisonin tainan. Enemmänkin näitä mielihyvin lukisi.

Silinteriscifi rantautuu Suomeen!

Kirjoittajat:

- Magdalena Hai
- Markus Harju
- Saara Henriksson
- Jani Kangas
- J. S. Meresmaa
- Heikki Nevala
- Anni Nupponen
- Shimo Suntila
- Christine Thorel

Suomen ensimmäinen kokonaan kotimaisin voimin tehty steampunk-novellikokoelma saapuu areenalle! Yhdeksän tarinaa ja yhdeksän kirjoittajaa, jotka höyrykoneiden, silinterihattujen ja kreisien keksintöjen vaihtoehtomaailmat ovat houkutelleet tarttumaan mustekynään. Jos olet kaivannut kertomuksia, joissa on ripaus vanhan ajan henkeä – seikkailuja, koneihmisiä, lännenromantiikkaa ja keksintöjä, jotka olisivat voineet olla todellisuutta – tätä Osuuskumman antologiaa ei kannata ohittaa!

Anne Leinonen

Ykkösen ja nollan välissä

Kunniamaininta (Jussi Katajala)

Heräsin tietokoneen alavireiseen herätysveisuun. Minulla oli tokkurainen olo, olin kai nukkunut huonosti, vaikka en muistanut mitä unia olin nähnyt. Annoin tietokoneen päättää itsekseen ja raahauduin vessaan. Pesin hampaat ja tarkistin kalenterista, että oli kuun toinen kolmintai. Kalenterimerkintöjä oli vain tälle päivälle.

Menin vaatekaapille. Sen edessä minulle tuli kumma olo, aivan kuin minun olisi pitänyt muistaa vielä muutakin kuin tämän päivän työkeikka. Pohdin vaatevalikoiman edessä varmaan viisi minuuttia, laittaisinko ylleni sinisen vai punaisen jakun. Jostain kumman syystä ajattelin, että niiden kahden värin välillä oli jokin oleellinen ristiriita, johon minun tulisi ottaa kantaa. Lopulta otin sattumanvaraisesti käteeni yhden ja sain pusakan, jossa oli sekä sinisiä että punaisia raitoja. Laitoin ylleni myös polvipituisen hameen, vaikka se olikin ehkä liian nuorekas minulle.

Kahvinkeittimessä oli valmista kahvia. Siivousrobotti keräili kaikki lattialle unohtuneet vaatteet ja laittoi ne henkareihin.

Tietokone lauleskeli edelleen herätystä ja käskin sen vaieta. Kone napsautti virtapiirinsä kiinni. Onneksi minulla ei ollut älykkäämmän sukupolven tietokoneita, niiden logiikka oli alkanut kehittää tunteita muistuttavia aistimuksia ja ne olivat herkkiä omistajiansa mielialamuutoksille. En yleensä jaksanut ympärilläni mielenkuohuja. Ehkä siksi olinkin jättäytynyt asumaan yksin, enkä ollut koskaan vakiintunut perheelliseksi, kiltiksi kotiäidiksi. Lapsien kanssa minulle tuli aina hankaluuksia, joten en hoivattavia kaivannut. Ainoa haittapuoli oli se, että mitä vanhemmaksi tulin, sitä vähemmän minua itseäni kaivattiin. Milloin minut oli viimeksi kutsuttu syntymäpäiville tai taidenäyttelyn avajaisjuhliin? Naapurianikaan en ollut tavannut kuukausiin, vaikka hän asui aivan viereisessä solussa.

Olin merkinnyt kalenteriin, että minun pitäisi olla paikalla täsmällisesti, mielellään etuajassa, joten lähdin ajoissa matkaan. Sähköautoni starttasi kehnosti, mutta taipui lopulta käyntiin. Japanilaiset sarjatuotannot menivät vuosi vuodelta huonommiksi. Kaara oli ollut minulla noin vuoden, ja siinä taisi olla jo nyt jotakin isompaa korjaamista.

Kolmikaistaisesta liikenteestä huolimatta tiellä oli ruuhkaa, monet suhahtivat äkäisesti ohi ja pujottelivat toisista piittaamatta. Rannekelloni näytti varttia vaille kymmenen.

Pysähdyin punaisiin liikennevaloihin ja silmäilin savusumuista taivasta. Tehtaiden piiput syytivät yötä päivää taivaalle työn ylistystä. Taivaalla leijui laskuvarjohyppääjä. Kurkistelin tuulilasin läpi, mutta en ehtinyt nähdä varjon väriä, kun takanani seisova auto jo tuuttasi ja minun oli jatkettava matkaa.

Ajoin kolmekymmentä kilometriä kaupungin keskustasta pois päin. Parkkeerasin auton kadulle ja kävelin lyhyen matkan mäen päälle. En ollut ainoa, jolla oli sama matka. Harmaapartainen mies laahusti rakennuksen luo, soitti ovikelloa ja pujahti sisään, ennen kuin ehdin samalle ovenavaukselle.

Suoristin hameeni, joka tosiaan taisi olla liian lyhyt, ja soitin kelloa. Talon oven avasi tummatukkainen, hengästynyt nainen. Hän tiiraili minua oven raosta.

”Täällä on ongelma, jonka halusitte minun hoitavan”, ilmoitin päättäväisesti ja kohensin otsalleni valahtaneita hiuksia taaksepäin. Toivottavasti meikkikin oli kunnossa, olin unohtanut tarkistaa autossa sotamaalin tilanteen.

Nainen ei hievahtanut, joten vedin käyntikorttini esiin ja sitä näyttäen totesin virallisesti: ”Helen af Sikan, healeri, erikoistumisalana eläimet.”

”Irina”, nainen sanoi ja ojensi kätensä. Hän avasi oven, pyysi minut sisälle ja tein työtä käskettyä.

Talossa oli outo, pysähtynyt tunnelma. Eteisen pelkistetty sisustustyyli ja sinne tänne asetellut modernin taiteen helmet kielivät omistajan olevan taiteenharrastaja. Olohuone oli avara, seinillä oli vain pari taulua ja kaikki huonekalut olivat valkeita.

”Ymmärsin, että te hoidatte arkaluonteisia asioita”, Irina totesi.

”Siististi ja ilman vastaväitteitä.”

”Kissani on sairastunut.”

”Siksi te pyysitte juuri minut.”

Nainen nyökkäsi ja vei minut työhuoneeseensa. Pöydän päällä kaikkien mappien ja kansioiden päällä makasi mustaturkkinen kissa. Se roikotti toista jalkaa pöydän ulkopuolella eikä vaivautunut edes avaamaan silmiään, kun tulin lähelle.

”Olen yrittänyt tuputtaa ruokaa ja silittää”, Irina kertoi ja kosketti hellästi kissan päälakea. ”Se ei suostu enää leikkimään. Maito ei kelpaa. Se vain makaa milloin missäkin.”

”Ehkäpä se kaipaa ohjelman uudelleenasetusta”, ehdotin ja aloin purkaa työsalustani asennuskiteitä.

”Tämä kissa ei ole käsityötä”, Irina sanoi.

Kätteni jähmettyivät työsalukkuni kannelle. Ei ihme, että nainen halusi luottamuksellista palvelua.

”Siis aito kissa”, varmistin.

”Niin. Ettekö te osaa hoitaa oikeita eläimiä?”

”Voinhan minä yrittää. Kyllä minä olen ennenkin hoitanut näitä”, korjasin heti perään. En halunnut kuulostaa epäpätevältä, vaikka siitä oli ainakin kymmenen vuotta, kun olin viimeksi kunnostanut aitoa, elävää otusta. Se taisi olla kesyrottia, ja se taas oli erilainen otus kuin mitä kissa oli. Fysiikka oli ehkä samansuuntainen, mutta mitään sisuskaluoperaatioita en osaisi sille tehdä.

Lähestyin kissaa varovasti. Se oli paikoillaan aivan hievahtamatta. Sen kylki nousi ja laski kevyesti hengityksen mukana.

Mistäköhän Irina oli saanut oikean kissan? Ne olivat äärimmäisen harvinaisia ja tuhotoman kalliita. Yksi Yötyöläispuolueen monista lakipykälästä kielsi oikeiden eläimien pitämisen, koska ne saattoivat levittää vakavia tartuntatauteja. Healereilla oli riittävästi tekemistä työstään stressaantuneiden ihmisten pääkoppien korjaamisessa, uusia eläinperäisiä tauteja ei tarvittu. Muutamia vuosikymmeniä sitten oli ollut paha kriisi. Koirakanta oli rokotuksista huolimatta levittänyt Eurooppaan ihmisiä tappavan epidemian, jonka seurauksena aasialaisten massatuottamat robottieläimet otettiin ilolla käyttöön.

Kun kosketin kissan selkämystä, se urahti minulle, silmät edelleen suljettuina.

”Mitä se tekee?” kysyin.

Sen turkki oli uskomattoman sileä. Roboeläimen pinta ei näköjään vastannut aitoa. Tämä myös tuoksui jollekin tutulle, kenties mullalle tai heinälle. Ja sen valkea kypälä oli likainen! Antistaattisten roboeläinten turkki pysyi aina puhtaana.

”Serafina ei vain ole tottunut vieraisiin”, Irina totesi. ”Se on hyvin itsellinen kissa.”

”Kaunis nimi.”

”Se on tyttö.”

Rapsutin kissaa korvan takaa ja se suostui avaamaan silmänsä. Ne olivat vihreät ja kauniit. Sen katse oli hivenen ylimielinen, mutta virkeämpi kuin keinokissojen tuijotus.

Otin kaulaltani stetoskoopin, jota normaalisti pidin mukanani ammattikuntani symbolina. Joskus olin kuunnellut sillä oman elimistöni ääniä. Kuuntelin sillä nyt kissan sydäntä ja vatsaa. Sydän läpätti nopeasti ja suolisto piukui.

”Kissa on riivattu”, Irina totesi synkästi. ”Joku on saanut selville, että minulla on aito kissa, ja on kironnut sen.”

”No katsotaan”, tokaisin siihen. Asiakkailta oli taipumusta ylireagoida, kun niiden lemmikit tarvitsivat huoltoa. Tämä oli tietenkin vähän eri juttu, jos oikea lemmikki meni epäkuuntoon, sitä ei välttämättä voisi korjata. ”Minusta tuntuu, että Serafina on raskaana. Sieltä kuuluu useamman sydämen jumputusta.”

”Schrödinger!”

”Anteeksi?”

”Kukapa muukaan se voisi olla, kuin Schrödinger.”

”Teillä on siis toinenkin aito kissa?”

Naisen täytyi olla todella varakas, jos hän pystyi pitämään niitä kaksin kappalein.

”Tavallaan. Asia on paljon vakavampi”, Irina huokaisi. ”Mitä me nyt teemme, jos Schrödingerit alkavat lisääntyä? Koko tietoisien maailmamme olemus voi romahtaa.”

”Nyt en ymmärrä.”

”Onkohan pennut mahdollista abortoida?”

Putosin kyydistä. Jos naisella oli korvaamattoman arvokas aito kissa, miksi hän halusi tuhota sen pennut, jotka olivat taatusti yhtä arvokkaita? Mustassa pörssissä pennut saisi vaihdettua käytännössä mihin tahansa, vaikka kokonaan uusiin sisäelimiin tai kokonaiseen kerrostalokompleksiin.

Irina huokaisi syvään ja kertoi, että minun oli syytä tietää jotakin sellaista, mitä ei normaalisti ulkopuolisille näytetty.

Vakuutin pitäväni omana tietonani kaiken, minkä tulisin kuulemaan ja näkemään. Ristin myös sormeni, varmuuden vuoksi.

Irina vei minut yhteen isoista vaatekomeroista. Itse asiassa se oli hissi. Hän painoi seinässä olevaa paneelia ja ovet liukuivat perässämme kiinni. Hissi nytkähti saman tien alaspäin.

Irina tuijotti mietteissään kattoa. Minä tuijotin hissien metalliselle seinälle ripustettua taulua. Kuvassa oli lukijaa osoittava käsi ja kirkkaan punaisella kirjoitettu lause: Universumi ei ole tarkoitettu tuhlaajille. Taulu oli hieman vinksallaan, ja korjasin hetken mielijohteesta sen takaisin oikeaan asentoon.

Hissien ovet aukenivat kilahtaen. Ovelta löi kasvoille mausteinen, melko lämmin ilma.

Pällistelin ympäristöäni. Seisoimme valtavan hallin toisessa päädyssä. Halliin oli kasattu kaikkea mahdollista maan ja taivaan välillä. Hallissa kilisi ja kolisi, trukit surisivat ja monesta suunnasta kuului iloista puheenpälätystä. Aivan nenäni edessä punahaalarinen työmies kasteli parikymmenmetristä eukalyptuspuuta. Kyltissä päähallin edustalla luki: Epävarmojen Mahdollisuuksien Logistiikkahalli.

”Emme elä enää täysin vakaassa maailmantilassa. Oletko koskaan miettinyt mitä tapahtuu asioille, jotka ovat joutuneet epävarmuustilaan?”

”No enpä ole tullut ajatelleeksi. En tiedä.”

”Sepä se. Me tiedämme. Me huolehdimme. Me varastoimme.”

Olin lukenut joskus kauan aikaa sitten lehdistä tiedemaailman uusimmista löydöistä, ja tämä epävakaas oli yksi niitä kvanttifysiikan ihmeistä. Mutta minä en ollut sisällöntuottaja, enkä kauheasti edes välittänyt teorioista. Minä vain halusin parantaa eläimiä. Ne olivat yksinkertaisia, eivät puhuneet tai tunteilleet liikaa. Ja omistajat olivat aina tyytyväisiä, kun sain eläimen taas toimimaan.

”Epävakaat asiat tarvitsevat tarkkailijaa”, Irina jatkoi. ”Jos kukaan ei ole tarkastele-massa epävakaata tapahtumaa, se joutuu yhä syvempään epävarmuustilaan ja muuttuu lopulta epätodeksi. Jokainen epävakaas omena tarvitsee jonkun, joka näkee sen tipahtavan puusta maahan.”

”Ja te siis varastoitte epävarmoja asioita? Miten?”

”Kysymys on säästämisestä ja käytetyn työvoiman maksimoinnista”, Irina luennoi. ”Järjestämme kaikille epävakaille asioille sopivan paikan ja ajan, missä ne voidaan todistaa.”

”Alan vähitellen ymmärtää”, totesin. Lehdissä oli myös kerrottu, ettei epävarmuustilan aiheuttajaa ollut vielä selvitetty.

Irina kertoi, että yritys oli perustettu nimenomaan huolehtimaan epävarmuustilaan joutuneista asioista. Yrityksen nykyisen omistajan isoisä perusti Logistiikkahallin pari vuotta Suuren laman jälkeen. Alku oli ollut tahmeaa. Maailmansodat olivat tuoneet toimintaan mukaan epäilyttäviä piirteitä. Useamman valtion sotilasjohto oli tavoitellut keksintöä, kaikille olisi sopinut se, että vihollisen linjojen takana olisi satanut mitä tahansa objekteja, mielellään kuitenkin pommeja.

”Meillä on tiukat periaatesäännöt siitä, että sotiin emme puutu”, Irina tähdensi.

Lopulta omistajan isän oli pakko rakentaa logistiikkahalli syvälle maan alle. Rakennusta sitten remontoitiin ja laajennettiin. Viimeisin kunnostustyö tehtiin silloin, kun logistiikan pyörittäminen ruutupaperilla alkoi käydä liian monimutkaiseksi ja se siirrettiin osin tietokoneelle.

”Taloon on aina pyritty ostamaan markkinoiden uusimmat prosessorit. Ongelmana on johtajan nuukuus. Hän vaatii ylikellottamaan ja linkittämään koneet niiden ääri rajoille asti. Silloin tällöin joku verkon prosessoreista poksahtaa ja korjaamiseen menee aikaa.”

Nyökyttelin. Ongelmat kuulostivat tutuilta.

”Talo on jaettu kahteen osastoon, abstraktio- ja objektihalleihin”, Irina kertoi. ”Olemme nyt yhdessä objektihalleista.”

Jostain ilmestyi viereeni leveästi hymyilevä itämainen turisti kamera kourassa. Hän alkoi nyökytellä päätä Irinan sanojen tahdissa ja räpsii kuvia. Irina kääntyi miehen puoleen ja nappasi kameran tiukkaan otteeseen.

”Hei, ei vielä ole sinun vuorosi”, Irina ärähti. ”Mene paikallesi odottamaan lähtökäskyä.”

Mies otti kameransa, nykäisi pukunsa ojennukseen ja lähti allapäin sipsuttamaan käytävää pitkin takaisin.

”Teillä on täällä turistejakin?”

”Ei, hän oli kyllä lähtevien osastolta.”

”Ihan totta.”

”On meillä alkoholisteja ja urheiluhullujakin. Jokaiselle riittää jotakin epävakaa havainnoitavaa.”

Irina johdatti minut yhdyskäytävää pitkin toiseen siipeen. Sieltä avautui valtavan kokoinen halli, joka oli täynnä vieriviereen ja kahteen kerrokseen asennettuja laatikoita.

”Tänne abstraktiohalliin me varastoimme kaikki epävakaa ihmiset.”

Kaappeja näytti olevan tukalan mittava rivistö. Minua kylmäsi. Kuinkahan moni näkemäni asia oli oikeasti ollut epävakaa, tämän laitoksen maailmalle lähettämä? Olikohan aikaisemmin päivällä havaitsemani laskuvarjohyppääjäkin lähtöisin täältä?

”Kuinka te saatte nämä ihmiset kestämään täällä?”

”Helposti. Eivät epävarmuustilassa olevat ihmiset muista mitä he ovat olleet ja mitä he ovat täällä tekemästä. He elävät omassa unenkaltaisessa ja egokeskeisessä maailmassaan ja he liukuvat aina vain kauemmas ja kauemmas. Siksi on tärkeää saada heidät osaksi olemassa olevaa todellisuutta. Kun he joutuvat tapahtumien keskipisteeseen, heistä tulee todellisia. Palatessaan takaisin maailmaan he jatkavat siitä mihin aikaisemmin jäivät. Ja kun he tulevat takaisin tänne, heille löytyy mukava odotustila.”

Irina kääntyi kannoillaan ja vei minut takaisin tavarasaliin. Ihmettelin, mikseivät epävarmuustilaan joutuneet ihmiset voineet olla koko ajan muiden, tavallisten joukossa. Miksi heidän piti palata takaisin tänne?

Harmaankirjava kissa istui arvokkaan näköisenä hallin sementtilattialla. Se oli valinnut paikan, josta se saattoi nähdä kaikkiin suuntiin. Ehkä se kuvitteli olevansa shakkilaudalla, jossa nappulaa ei kannattanut sijoittaa laitaan tai nurkkaan, missä se oli heikoilla. Kissa oli niin tärkeän näköinen, että hetken luulin sen olevan intiimillä toimituksella. Kissan häntä oli sementtilattiaa vasten ja heilui siinä levottomana ees taas.

”Se on Schrödinger”, Irina kuiskasi.

Irina kertoi, että tämä kissa oli logistiikkakeskuksen tärkein operaattori. Schrödinger ei ollut mikään tavallinen kissa. Se oli kissojen aatelia, itsensä herra Schrödingerin kissa.

”Puhutko sinä nyt siitä fyysikko Schrödingeristä? Joka sulki teorioissaan kissoja laattikkoon?”

”Puhun.”

”Ei hänellä tietääkseni ollut oikeasti kissaa. Sitä paitsi hän yritti teorioillaan todistaa havainnoitsijan aseman mielettömäksi. Voisiko havainnoitsija muka määrätä, onko kissa kuollut vai ei?”

”Mielikuvitusta kissa aluksi olikin. Mutta kun kvanttiteoriat saavuttivat suurempaa suosiota ja ihmiset alkoivat uskoa kokeen todenperäisyyteen, saavutettiin jonkinlainen käänteentekevä kulminaatiopiste. Ja lopputuloksena Schrödingerillä oli kissa, tahtoi hän si-

tä sitten tai ei.”

Irina suhahti äänekkäästi ja kissan pää kääntyi suuntaani. Sillä oli hehkuvat, keltaiset silmät. Ne tuntuivat porautuvan aivoihini ja päättelin sillä hetkellä, että tämä jos mikä kissa oli älykäs. Se tuijotti minua kuin olisi halunnut minun vaipuvan maan rakoon. Kissa käänsi katseensa pois, painostava tunne väistyi. Ymmärsin vihjeen.

”Se on edelleenkin hyvin herkkänahkainen asian suhteen”, Irina kuiskasi ja ohjasi minua kauemmas kissasta. Hän alkoi supista korvaani, miten kissa oli päätynyt logistiikka-keskukseen.

Schrödinger oli mielikuvituskokeessaan laittanut sen laatikkoon radioaktiivisen hiukkasen kanssa. Schrödinger oli mennyt kaverinsa kanssa kahville ja alkanut pohtia, miten kissalle kävisi laatikossa. Kuolisiko se vai jäisikö eloon? Ja jos laatikkoa ei avattaisi, olisiko se elävä vai kuollut?

Kissa kulutti elämänsä numero yhdeksän siihen, että se riehui laatikossa ja satutti kuolettavasti päänsä. Elämänsä numero kahdeksan ajan se odotti herra Schrödingeriä, kuten kunnan kissan kuulukin. Numero seitsemän aikana se pääasiallisesti nukkui. Numero kuutosen tienoilla se totesi, että Schrödinger oli niin ihastunut dilemmaansa ettei varmaan tulisi ajoissa avaamaan laatikkoa. Eikä kissa enää ollut varma lopputuloksesta. Se ei enää halunnut jäädä odottamaan, olisiko se elävä vai kuollut laatikon avaamishetkellä.

Radioaktiivisen hiukkasen läsnäolo vaikutti kissaan ja muutti fysiikan lakien suhtautumista siihen. Kissa herkistyi kaikelle kvanttifysiikkaan liittyvälle. Sen silmätkin alkoivat hehkua. Kissalta meni vielä yksi elämä, kun se mietiskeli luonnonlakien ominaisuuksia. Koska kaikki muutenkin pitivät sitä kvanttiaaltona se päätti muuttua sellaiseksi.

”Kukaan ei tiedä, missä kaikkialla se on seikkaillut kaikki nämä vuodet”, Irina lopetti kertomuksensa.

”Mutta nyt se on täällä teillä.”

”Kenties. Se menee ja tulee miten haluaa. Mutta tietääkseni se on viihtynyt täällä hallin perustamisesta saakka. Täällä se on turvassa.”

”Kukapa voisi omia kissan”, mutisin.

”Itse asiassa Schrödingeriä saamme syyttää tai kiittää tästä kaikesta”, Irina sanoi. ”Halli perustettiin, koska kissa luo ympärilleen epävarmuutta. On parempi, että se tekee sitä täällä, eikä maailmalla.”

”Se ei siis kuitenkaan karkaa? Lopullisesti?”

”Se tietää, että muualla sitä metsästettäisiin. Jotkut haluaisivat käyttää kissaa epäeettisiin tarkoituksiin, toiset taas jatkaa Schrödingerin koetta. Se vihaa laatikoita, eikä halua, että täälläkään pakataan mitään niihin.”

”Kukapa haluaisi olla fifti-fifti tilanteessa elämän ja kuoleman rajamailla.”

”Onneksi sillä on täällä tekemistä. Halli on täynnä viipottajia, pienempiä kvanttio-lentoja. Ne syövät kaikkea mahdollista. Niiden hampaat purevat materiaan kuin materiaan. Kissa hätistelee ne pois.”

”Tuijottamalla?”

”Kuten kerroin, kissa on herkistynyt kvanttifysiikalle”, Irina naurahti. ”Meillä ei olisi Logistiikkajärjestelmää, ellei Schrödinger olisi singahtanut keskuuteemme ja tuonut mukanaan epävarmuusperiaatteen mahdollisuuksia.”

Irinan mukaan viipottajat olivat ilmestyneet halliin samaan aikaan kuin kissakin. Heisenbergin epävarmuusperiaatteen mukaisesti vaikka esineen paikka tunnetaan, ei kuitenkaan voida tuntea sen tarkkaa nopeutta. Schrödingerin kissa käänsi teorian vastakkai-

seksi ja omaksi edukseen. Jos tunsi nopeuden, pystyi vaikuttamaan myös paikkaan. Kissa pystyi analysoimaan minkä tahansa liikkeen nopeuden. Ja kun se pystyi siihen, se pystyi myös määrittelemään paikan halutun kaltaiseksi.

Kissa siis vain yksinkertaisesti tarkkaili otuksia, jolloin ne tunneloituivat fysiikan lakien mukaisesti jonnekin muualle, yleensä mahdollisimman kauas Logistiikkahallista. Ja samaa se teki ihmisille ja eläimille.

Schrödinger tuijotti hyvin tiiviisti yhtä isokokoista muovilaatikkaa. Näin lattialla viilistävän pienen otuksen, kissa hypähti sen perään mutta otus viipotti karkuun.

”Äskenhän kissa katsoi minua”, totesin Irinalle. ”Miksen hävinnyt mihinkään?”

”Se ei halunnut.”

”Miksi sitten olet huolissasi pennuista?”

”Hankimme Serafinan lievittämään Schrödingerin yksinäisyyttä. Emme missään niissä kuvitelleet, että ne voisivat lisääntyä. Serafina on leikattu.”

”Epätodennäköiset asiat voivat toteutua.”

Schrödinger tuijotti hyvin tiiviisti yhtä isokokoista muovilaatikkaa. Näin lattialla viilistävän jotain, sitten sitä ei enää ollut siinä.

Kissan katse miltei osui minuun, kehossani kävi väristys, kuin jokin olisi kävellyt hautani yli. Sitten se kuitenkin käveli ohitseni häntä pörrössä.

”Äskenhän kissa katsoi minua”, totesin Irinalle, ja jo puhuessani minusta tuntui, että olin lausunut sanat jossakin joskus aikaisemmin. ”Miksen hävinnyt mihinkään?”

”Se ei halunnut.”

”Miksi sitten olet huolissasi pennuista?”

”Hankimme Serafinan lievittämään Schrödingerin yksinäisyyttä. Emme missään niissä kuvitelleet, että ne voisivat lisääntyä. Serafina on leikattu.”

”Tuntuuko sinusta, että me olemme käyneet tämän keskustelun aikaisemmin?”

”Déjà-vu -ilmiö se vain on.”

”Mutta olisin voinut olla varma, että me puhuimme äsken näistä samoista asioista.”

”Voisitko sinä siis keksiä mitään keinoa, millä saisimme ongelman ratkaistua?” Irina kysyi ja ojensi minulle kupillisen höyryävää kahvia.

Olimme sulkeutuneet hallin noin sataneliöiseen komentokeskukseen, jonne Schrödingerin ei pitänyt enää kuulla puhetta. Huonetta peittivät kattoon asti ulottuvat metallilaatikot, joissa oli paljon vilkkuvia ledejä ja painettavia katkaisimia. Yksi seinä oli kokonaan monitorien peitossa. Osa monitoreista oli pimeänä, osa suhisi lumisadetta. Yhdessäkään ei näkynyt elävää kuvaa. Näin öisin painajaisia tällaisista vanhoista huoneen kokoisista tietokoneista.

Kun päivittelin näkyä ääneen, Irina viittasi kädellään konetta ja hymähti: ”Tämähän on vain PR:ää. Näytetään tätä huonetta aina insinöörivieraille, jotka tykkäävät liikkuvista osista ja vilkkuvista valoista.”

”Abortti on etiikkani vastaista”, sanoin Irinalle.

”Mutta olemme pinteessä, kun uudet pennut tulevat maailmaan. Kun ne perivät isänsä kyvyt...”

”Jos ne perivät. Entäpä jos tuollaiset ominaisuudet kehittyvät vain laatikossa?”

”Emme voi ottaa sitä riskiä”, Irina sanoi tiukasti.

Olin yllätynyt siitä, miten määrätietoinen Irina oli. Hän puhui kylmäverisesti useamman kissanpennun murhaamisesta, kissanpentujen, jotka olivat ensinnäkin harvinais-

sia, mutta myös äärimmäisen kalliita. Minua myös etoi pelkkä ajatus elävän olennon lopettamisesta.

”Kaksi samanlaista kvanttimekaniikkaa hallinnoivaa olentoa on pelottava ajatus”, Irina jatkoi. ”Jos ne tarttuvat katseellaan samaan asiaan yhtäaikaisesti ja tunneloivat ne eri suuntiin... voin vai kuvitella, mitä siitä jäisi jäljelle.”

”Eikö riitä, että Serafina ja pennut vain kiikutetaan pois?”

”Ne alkaisivat välittömästi luoda ympärilleen lisää epävakautta. Sitä on maailmassa jo liikaakin- ”

Yllättäen yksi monitoreista alkoi vilkkua omituisesti.

”Mikäs tuo on?”

Irina kurkisti olkani yli.

”Kone aikoo defragmentoida koko hallin”, Irina totesi pelokkaana. ”Laskurin mukaan alle kahden tunnin kuluttua.”

Irina kertoi minulle, että Logistiikkahallissa käytettiin neljättä ulottuvuutta, koska dynaaminen tilanhallinta olisi muutoin hankalaa. Tilaa lisätään tarpeen vaatiessa ja vapautetaan, kun asioita saadaan työnnettyä tapahtuvaan maailmaan. Koska asiat lähtevät liikenteeseen ja tilaa vapautuu sieltä täältä, tietokone joutuu ajamaan defragmentaation aina aamuisin kello 7.45, ettei aika-avaruus pirstoudu liikaa.

Pirstoutuneen tilan eheytyksessä tehtiin aina silloin, kun logistiikkahallissa ei ollut ketään. Jos eheytykseen tulee mikä tahansa virhe, asioiden osoitteet voisivat mennä väärin. Siitä taas seuraisi kaaos ja anarkia. Olisi kaupungissa ihmettelemistä, kun paikallisen sadekuoron sijaan taivaalta tipahtaisi laiva. Ja aarniometsään tupsahtaisi sekalainen joukko turisteja, noin vain.

”Meidän täytyy varoittaa muita”, Irina sanoi, ja ryntäsi halliin.

Juoksin hänen kintereillään.

”Mistä tämä voi johtua?”

”Syntymättömät pennut”, Irina sanoi. ”Ne varmaan häiritsevät hallin toimintoja ja lähtevää liikennettä jo nyt. Kunhan varoitamme muita, on ongelma poistettava...”

Yllättäen jaloissani oli jotakin pehmeää ja mustaa. Kompastuin ja horjahdin lattialle. Näin kasvojeni edessä keltaiset silmät. Ne hohtivat. Ne hohtivat kuin kekäleet enkä ehtinyt suojautua niiltä.

Seuraava muistikuvani oli se, että putosin jonnekin kiihtyvällä nopeudella. Minulla oli laskuvarjo, jossa oli sinisiä ja punaisia ruutuja.

Tipahdin Epävarmojen Mahdollisuuksien Logistiikkahallin eteen. Parkkipaikka oli tyhjä, siinä ei ollut autoani. Rannekelloni näytti varttia vaille kymmenen, aamulla. Huoltoasemalla oli hiljaista, ihmiset olivat jo kiirehtineet töihinsä.

Menin soittamaan ovikelloa. Irina avasi oven ja tuijotti minua varovasti ovenraosta.

”Niin?” hän kysyi.

”Meillä jäi homma kesken.”

”Jäikö?”

”Niin, onko Serafina jo kunnossa?”

Irina tuijotti minua mietteläästi ja siveli otsatukkaa kädellään.

”Käy sisään”, hän vain sanoi. Hän vei minut suoraan vaatekaapille.

Hissi surahti syvälle maan uumeniin. Seisoimme hiljaisina, laskin asteikossa juoksevia lukuja mielessäni. Hiljaisuus tuntui vaikealta rikkoo. Mietelausepöytä oli taas vinossa, mut-

ta nyt en korjannut sen asentoa. Jotakin oli tapahtunut, mutta mitä? Hissi pysähtyi, ovet kilahtivat auki. Irina viiletti jo kaukana ja kiiruhdin hänen peräänsä kuuliaisena.

Tällä kertaa hän veikin minut suoraan abstraktiohalliin, hyllyriville X ja osoitti kaappia 134 B.

”Anteeksi, nyt en ymmärrä.”

”Tämä on sinun kaappisi”, Irina totesi.

”Enhän minä omista sellaista.”

Irina kohotti kulmakarvojaan. Minulla oli valtaisa voipumisen tunne. Jalat tuntuivat raskaalta ja pääkoppa huterolta. Jossakin sisälläni asui jo pieni epävarmuus. Olinko minä vain kuvitellut kaiken? Mitä oikein olikaan tapahtunut? Mitä tällä oikein tarkoitettiin?

”Minähän juuri kävin auttamassa sinua, kissasi on raskaana.”

Kertasin Irinalle nopeasti kaiken tapahtuneen, siltä varalta että hän oli jotenkin onnistunut unohtamaan kaiken. Ihmisten muistissa oli toisinaan vikaa, Irina tuijotti minua synkästi, nyökytellen.

”Sinä et ole käynyt vielä täällä”, hän sanoi.

”Kävin, juuri äsken!” sanoin kiukkuisesti

”Niin, sinusta oli varmaan paljon apua.”

”Pilkkaatko sinä minua?”

”Onneksi me kutsuimme sinut. Meillä on silti paljon työstettävää. Jo se, ettet palanut suoraan kaappiin vaan tulit ovellemme, kertoo että logistiikkahallin toiminnassa on vakava häiriö.”

”Schrödinger tunneloi minut täältä pois”, minä muistin.

”Ilmeisesti, eikä sen pitäisi lähettää ketään väärään aikaan. Onneksi ajoitusvirhe ei ollut tuon suurempi. Ja mitä sinä sanoitkaan? Serafina on raskaana?”

”Kyllä.”

”Sen täytyy olla Schrödinger...”

Irina mielti kuumeisesti. Tilanne oli hieman outo, toistelimme samoja asioita uudestaan. Kohta hän varmaan ehdottaisi minulle pentujen abortointia.

”No pääsisinkö minä tällä kertaa hoitamaan Serafinaa?” ehdotin. Jotakin oli keksittävä, ettei pentuja tarvitsisi tappa. Olisin vaikka valmis varastamaan Serafinan. Jättäytyisin yksin sen kanssa ja kuljettaisin sen sylissäni ulos.

Irina tuijotti minua pistävästi.

”Schrödinger taitaa tietää, että aikoisin abortoida pennut, ja näin hän varoittaa minua.”

”Varoittaa mistä?”

”Jos uhkaan sen pentuja, se alkaa tunneloida asioita väärään aikaan. Tähän asti olemme pysyttäneet oikeassa aikajanassa.”

”Eli annat sen pentujen elää”, sanoin nyt tyytyväisenä.

”Kyllä”, Irina vastasi. ”Mutta sinun on palattava osaksi abstraktiota. En tarvitse sinua enää, olet tehnyt hienoa työtä. Olet auttanut minua ratkaisemaan tämän pulman.”

”Mitä?” sain puristettua suustani.

”Me pidämme pennut, ja perustamme uusia sisarhalleja. Niin kissat eivät kumoa toistensa vaikutusta, tai tunneloi asioita eri suuntiin. Sisarhalleissa epävarmuus on sentään kontrolloitua. Onhan täällä valitettu ahtautta...”

”Mitä sinä sanoit, palattava osaksi abstraktiota?”

”Sinäkin olet Schrödingerin katseen vanki. Olet yhtä epätodennäköinen tai todennä-

köinen kuin kissakin.”

”Eihän kissa katsonut minuun sillä silmällä?”

”Katsoi, jo useita vuosia sitten, kun sinut rekrytoitiin Yötyöläispuolueen jäseneksi.”

”Enhän minä ole jäsen... en ole koskaan ottanut puolueen jäsenkirjaa, enkä käynyt kokouksissa.”

”Kyllä sinä olet, et vain muista sitä. ”

”En usko tuota!”

Irina katsoi minua kuin kiukuttelevaa lasta. Hän puhui hitaasti ja rauhallisesti.

”Yötyöläispuolue keksi täydellisen keinon täystyöllisyyden saavuttamiseksi. Kaikki ne ihmiset, joille ei keksitty muuta työtä, otettiin osaksi abstraktiprojektia. Me kyllä vastustimme, mutta poliitikot saivat tahtonsa läpi. Nyt sitten varastoimme valtavia määriä epävarmuustilaan joutuneita yksilöitä tänne halliin.”

En osannut sanoa siihen enää mitään. Irinan sanat tuntuivat hieman sumuisilta. En pystynyt ajattelemaan enää kovin selkeästi.

”Rekrytointiin on valittu kaltaisasi yksinäisiä eläjiä, joilla on vähän perhetuttuja ja yhteyksiä. Kukaan ei kaipaa teitä, ettekä te koskaan osaa epäillä mitään, kun palaatte siisteinä ja asutun näköisinä pidettyihin asuntoihinne.”

Minä vain seisoin paikoillani. Minäkö muka jokin rekrytoitu? Mutta minähän muistin hyvin kaiken, mitä olin tehnyt viime vuosien aikana. Olin pelastanut robohiiriä, robohevosia ja robokoiria. Vietin melkoisen yksitoikkoista elämää, mutta minä kuitenkin elin ja vastasin itse omista asioistani.

”Hyvin tyyppillistä on sekin, että rekrytoidut uneksivat kaikesta, mitä heille on tapahtunut epävakautilana aikana.”

Yllättäen minua väsytti. Jäseneni tuntuivat raukeilta. Tiesin, että minulle oli kerrottu totuus. Mikä muukaan saattoi olla totuus?

Irina sanoi minulle kohteliaasti heiheit, kopsutteli korkokengillään käytävää pitkin taaksepäin.

Minä jäin seisomaan kaappini eteen.

Eikä minua kiukuttanut tai harmittanut.

Kaappini ovessa oli määritelty abstraktioni luonne. ”Healeri, erikoistumisalana eläimet. Soittaa ovikelloa ja haluaa parantaa kissasi.”

Avasin oven. Siellä oli oma kotisoluni, jossa olin asunut viimeiset kymmenen vuotta.

Mieleeni juolahti että ehkä Schrödinger on tehnyt tämän kaiken tarkoituksella. Ehkä se haluaa kostaa kaikille ihmisille sen, että joutui itse viettämään aikaansa suljetussa laatikossa. Joku päivä sillä olisi niin monta pesuetta, että kaikki ihmiset olisi saatu asumaan laatikoihin. Sitten se pyörittäisi tätä teatteria kuten haluaisi.

Menin sisälle ja vedin oven perässäni kiinni. Epäilykseni alkoivat välittömästi tuntua hassuilta ja kaukaisilta. En minä jaksanut välittää.

Yksi. Olen kaapissa.

Nolla. En ole kaapissa. Ehkä.

Mutta siitä ei voi olla varma, ennen kuin joku taas avaa oven, ja katsoo.

Anne Leinonen on kirjailija, Usva-lehden päätoimittaja ja fandom-aktiivi.

T. Salorannan kommentit:

Ykkösen ja nollan välissä erottui piristävänä poikkeuksena kaikkien seikkailu- ja kauhu-tarinoiden lomassa. Vaikka miekan ja magian maailmoista tai kosmisista kauhuista ei toki voi koskaan lukea liikaa, myös kunnan aivot nyrjäyttävä tieteiskertomus on silloin tällöin paikallaan. Varsinaisesta kovasta scifistä ei sentään ole kysymys, vaikka erinäisiä aikaparadokseja ja todennäköisyysteorioita käsitelläänkin, vaan pikemminkin kysymys on Philip K. Dickin henkisestä vainoharhaisesta tarinasta, jossa todellisuuteen tai omaan tietoisuuteensa ei enää voi luottaa. Kovia elementtejä pehmentämässä on myös tapahtumiin oleellisesti liittyviä kissoja, vaikka varsinaisista söpöeläimistä ei tässä yhteydessä voikaan puhua. Tarina kulkee jouhevasti alusta loppuun (ja kronologian rikkoutuessa takaisin keskivaiheille ja alkuun), varsin arkisen oloisena dystopiana alkava tarina tekee kummallisen käänteen toisensa jälkeen – ja vaikka kaikki toki lopulta saa oman logiikkansa mukaisen selityksen, ei tätä tarinaa aloittaessaan todellakaan osannut ennakoida, mitä on tulossa.

Tuunaamme sinunkin tekstisi

#Kosmoskynä-lehti
#arvostelupalvelu
#kirjoittajaringit
#kurssit, pajat, seminaarit
#kilpailut: Nova, Noviisi
#Kirjoita kosmos, antologiat
#tieteiskirjoittajat.net

Osta uusi
avaruusscifi-
kokoelma
Tiamatin värit
con-hintaan!

Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajat ry

Aki Hammarén

Äänet hulluuden linnakkeessa

Palkinto (Tuomas Saloranta)

En tiedä miksi minut jätettiin henkiin: oliko se sattumaa vai oliko sille jokin syy. Muistikuvani tapahtumista alkavat jo haaleta, vaikkei niistä voi kovin kauaa olla. Tosin ajantajuni on kadonnut, joten en tiedä varmasti. Olen päättänyt kirjoittaa kaiken paperille, jotta pysyisin perillä siitä mitä minulle on tapahtunut. Ehkä siten saisin jotain tolkkua ajatuksiini, jotka levottomasti ajelehtivat paikkoihin, joista tuskin tohdin puhua.

Kaikki alkoi siitä kun heräsin hytissäni luksusristeilijällä. Minulla oli halvin hytti jonka saatoin löytää, sillä en ole varakas, vaikka kohtuullisesti toimeen tulenkin. Olin haaveillut tällaisesta risteilystä varhaisesta nuoruudestani saakka ja säästin sitä varten monta pitkää vuotta, vain voidakseni tuhlata kaikki varani yhdessä hullaannuttavassa viikossa. Ensimmäiset päivät kuluivat laivan monissa riennoissa pikkutunneille saakka ja matkakassani hupeni huolettavaa tahtia. Kolmantena päätin hillitä tuhlaamista ja levätä voidakseni päättää matkan ikimuistoiseen iltaan tai pariin. Niin, en silloin tiennyt toiveeni toteutuvan tavalla, jota en olisi voinut odottaa ja vielä vähemmän toivoa.

Otin kaikesta huolimatta muutaman paukun iltasella ja pyörähdin aikani tanssilatilla. Palasin hyttiini verrattain aikaisin, mikä tarkoitti puolen yön tietämällä. Manailin mielessäni sitä, että tanssitaitoa enemmän naisia kiinnostivat yksityislentokoneet ja sukukartanot, joiden sijasta minulla oli vain perheauto ja rivitalokaksio. Nämä kitkerät ajatukset mielessäni tungin korvatulpat korviini ja heittäydyin sänkyyn. Moottorin kumina tunkeutui siltikin tietoisuuteeni. Kuuntelin sitä hetken ja kaiketi vaivuin uneen melko pian.

Kun avasin silmäni, tajusin heti, että jokin oli väärin. Kului kuitenkin hetki, ennen kuin kykenin hahmottamaan mistä oli kyse. Ensimmäinen havainto oli hiljaisuus, sillä korvatulpista huolimatta moottorin ääni kuului aina. Toinen oli se, että kohta, jossa sänkyyni yhtyi seinään, oli osittain allani. Kun tiedon merkitys vihdoinkin työntyi unesta sumeisiin aivoihini, hypähdin säikähtäneenä pystyyn. Lattia todellakin oli kallellaan ja sängyn viereen ja alle oli kerääntynyt vettä. Laiva vaikutti kuitenkin vakaalta, itse asiassa täysin liikkumattomalta, joten onnistuin taltuttamaan pahimman paniikin. Mieleeni nousi kauhukuvia siitä, että laiva oli uponnut ja olisin ainut eloonjäänyt jossain yksittäisessä ilmatas-

kussa; tuomittuna tukehtumaan hengiltä. Viskasin korvatulpat sängylle ja yritin kuulostella. Ihmettelin, miksen ollut kuullut minkäänlaista hälytystä. Tuskin olin nukkunut niin siikeästi, eivätkä korvatulpat varmasti olisi sellaista kätkenet. Korviini kantautui vain veden hiljaista liplatusta.

Matkalaukkuni olin tyrkännyt huolimattomasti pöydälle ja nyt se oli putoamaisillaan. Harppasin vesilammikon yli ja haalin vaatteet hätäisesti ylleni. Yritin samalla kuulostella mitä tahansa ääniä, jotka kertoisivat ihmisten läsnäolosta, mutta kohtasin vain hiljaisuutta. Hetken harkittuani heitin repun selkään ja otin matkalaukun käteeni: melkein kaikki tavarani olivat niissä, sillä en tavallisesti vaivautunut purkamaan laukkuja kaappeihin. Avasin hyttini oven varovaisesti ja katsoin molempiin suuntiin. Valot paloivat, mutta missään ei näkynyt sieluakaan. Ensin aioin huutaa, mutta hiljaisuus tuntui liian painostavalta rikottavaksi.

Täältä pääsi kannelle kahta reittiä, mutta koska laiva oli kallellaan ja vesi oli vallannut lattian toisella puolella, jäljelle jäi vain yksi järkevä vaihtoehto. Kallistus ei ollut niin suuri, että ylös kapuamisesta olisi seurannut vaikeuksia, joten kävelin melko nopeasti. Hetken mielijohteesta päätin koputtaa parin hytin oveen. Melkein hätkähdin ääntä, jonka itse aiheutin, ja jokin sisäinen vaisto kapinoi moista metelin pitämistä vastaan. Kukaan ei vastannut. Kurkistin hyttiin, jonka ovi oli raollaan. Se oli tyhjä, mutta siellä oli asuttu ja saatoin tuntea hennon hajuveden tuoksun. Oliko laiva evakuoitu ja minut unohdettu tänne? Nostaisin kyllä metelin, kunhan ikinä täältä pois pääsisin. Yritin rohkaista itseäni rehvakkailla ajatuksilla, mutta ympäristön lohduton autius nieli ne pian. Lopulta vain hiivin eteenpäin, sillä omien jalkojeni yksinäinen lätsähtely kostealla punaisella matolla tuntui ahdistavalta.

Aamupäivä oli pitkällä. Taivas oli sininen ja kirkas muutamaa satunnaista korkealla leijuvaa pilvenhattaraa lukuun ottamatta. Tropiikin lämpö löi minua vastaan kun työnnyin ovesta kannelle. Jokunen lokki kirkui etäällä. Täällä ei myöskään näkynyt ketään, mutta useimmat ovet olivat auki, kuin niistä olisi kuljettu kiireellä. Pelastusveneet olivat edelleen paikoillaan, ainakin tällä puolen. Mutta eihän siinä ollut mitään järkeä: eivät ihmiset olleet voineet uimasillekaan lähteä.

Lähellä kohosi saari, jonka ympärille riutta muodosti rikkonaisen kehän. Laiva vaikuttanut juuttuneen tuolle kehälle. Itse saari näytti melkein idylliseltä valkeine hiekkarantoinneen ja jylhine kallioineen, joiden takaa pursui vehreä trooppinen kasvillisuus. Kallion harjalla erotin kivisen rakennelman: kenties jokin kolonialismin aikainen linnoitus tai varuskunta. Olisivatko muut hakeutuneet saarelle turvaan? Se ei tosin selittänyt pelastusveneitä. Minun oli vaikea uskoa, että kaikki olisivat turvautuneet juuri toisen puolen veneisiin, laskematta vesille ainuttakaan tältä puolen.

Matka saarelle ei ollut pitkä, joku olisi uinut sen helposti, mutta minä en osannut uida alkuunkaan. Miksi olisinkaan kun pelastusveneitäkin oli olemassa, sikäli kuin saisin sellaisen kunnialla veteen. Onneksi niiden luota löytyi selkeät ja yksityiskohtaiset ohjeet seinään niitattuna. Asetin matkalaukkuni seinän viereen ja olin iloinen saadessani tekemistä, joka vei hetkeksi ajatukset pois karmivasta tilanteestani.

Mekanismi, jolla vene laskettiin vesille, ei ollut kovin mutkikas, mutta laivan kallistuneisuus aiheutti pieniä ongelmia. Lopulta sain veneen onnellisesti veteen, tosin kolhittuani sitä melkoisesti laivan kylkeä vasten. Mielessäni välähti hetken toiveikas ajatus, että laiva oli hylätty toiselta puolelta juuri tämän vuoksi. Vauriot olivat kuitenkin vain naarmuja, enkä oikein jaksanut uskoa selitykseen, ellei laiva sitten ollut enemmän kallellaan aiemmin.

Sekin oli mahdollista. Viskasin laukkuni venettä peittäväälle valkoiselle pressulle, joka olisi kai pitänyt poistaa veneestä ensimmäiseksi. En piitannut, vaan laskeuduin itse perässä köysitikkaita pitkin.

Veneessä oli sekä airoja että perämoottori. En tiennyt olisinko yksin kyennyt soutamaan näin suurta venettä, joten opettelini perämoottorin käyttöä. Se ei eronnut tavallisesta pikkuveneen perämoottorista juuri muuten kuin kokonsa puolesta, joten sain sen ongelmitta käyntiin. Kolhin venettä lisää laivan kylkeen, ennen kuin pääsin ohjauksen herraksi ja suuntasin kohti rantaa. Olin tuskin matkan puolessavälissä kun jokin kolahti veneen pohjaan. Normaalisti en olisi ollut sellaisesta kovin huolissani, mutta nyt se pelästytti minut perinpohjaisesti. Käteni hikosivat ja jäykistyin, mutta sain itseni kurkkaamaan veteen. Veneen alta ui jokin epämääräinen tumma hahmo. Helpotuin kun se lähti loitonemaan, mutten päässyt tunteesta, että siinä oli jotain häiritsevää. Ensin se näytti melkein ihmismäiseltä ja pelkäsinkin osuneeni jonkun laivan matkustajan ruumiiseen, mutta sillä oli häntä, joka laiskasti heilahdellen antoi vauhtia olennolle. Selvittyäni säikähdyksestä järkeni voitti ja arvelin olentoa joksikin paikalliseksi liskoksi. Vesihän tunnetusti vääristää kokoa, joten se ei ehkä edes ollut niin suuri kuin miltä näytti. Jäin silti rauhattomaksi, sillä muistin lukeneeni suurista liskoista, joiden purema välitti haavaan niin paljon bakteereita, että uhri kuoli massiiviseen tulehdukseen.

Näin jälkeenpäin ajatellen minun täytyy hymähtää, kun ajattelen miltä olen mahtanut näyttää noustessani pelastusveneestä matkalaukku kädessäni. Mielikuvassa on jotain koomista. Oloni ei silloin ollut tipan vertaa huvittunut, vaan surkea, väsynyt ja nälkäkin alkoi huomauttaa olemassaolostaan. Vasta silloin älysin, että ruuan etsiminen ennen lähtöä olisi ollut varsin järkevä toimenpide. Eihän minulla olisi ollut mikään kiire, vaikka mistäpä olisin sen voinut arvata. Katsoin taakseni ja totesin laivan olevan tukevasti riutalla, eikä se varmasti lähtisi siitä mihinkään. Kenties vielä ehtisin hakea muonatarpeita. Pohdin mitä tiesin nousuvedestä ja tulin siihen tulokseen, etten mitään, sen olemassaolon lisäksi. Katsoin vuoroin saarta ja vuoroin laivaa. Minun ei todellakaan tehnyt mieli palata samoin tein takaisin, joten annoin vastoin järkeäni periksi ja askelsin kohti kallionrinnettä. Linnake kallion laella oli selkeä maamerkki ja uskoin, että mahdollisesti saarelle pelastautuneet matkustajat olisivat varmasti hakeutuneet sinne, tai ainakin lähettäneet jonkun sinne tarkkailemaan ympäristöä.

Hiekkaa kengissäni ja auringon porottaessani niskaan hikoilin itseni kalliojyrkänteen loivalle sivulle ja löysin sieltä jotain polun tapaista. Se oli monin paikoin liki umpeenkasvanut ja katosi usein melkein olemattomiin, mutta pystyin seuraamaan sitä. Kasvillisuus väistyi kallion lakea lähestyttäessä, eikä polku ollut kuin hieman muita sileämpi kohta kivisessä maassa.

Lopulta edessäni kohosi vanha linnake tai ainakin sen jäännökset. Muuri oli ehkä nelisen metriä korkea ja sen takana kohosi kulmikas torni. Puinen portti muodosti suuren parioven. Tai olisi muodostanut, mutta toisen puolen saranat olivat pettäneet ja portinpuolikas makasi maassa. Jäljelle jäänyt puolisko sinnitteli yhä paikoillaan, mutta vain vaivoin. Ilmassa leijui hienoinen lahonneen haju. Oli vaikea arvioida kuinka vanha portti oli, mutta ei se ainakaan kolonialismin ajoilta olisi säilynyt. Tämä herätti hetkeksi pienen toivonkipinän, jonka järki nopeasti sammutti. Täällä ei ollut kukaan käynyt vuosiin, ehkä vuosikymmeniin. Maassa ei näkynyt yhtään uutta jälkeä ja olin varma, että edes jotain pitäisi näkyä jos laivan matkustajia olisi pelastautunut tänne. Toisaalta, ehkä joku tiesi, ettei täällä olisi mitään, ja he olivat suunnistaneet saaren sisäosiin. Laiva oli varmastikin risteillyt näillä ve-

sillä lukemattomat kerrat, joten voisi olettaa miehistön tietävän jotain alueesta. Jatkoin silti eteenpäin, kun kerran näin pitkälle olin tullut.

Sisäpiha oli lohduttoman näköinen. Linnakkeen kivet olivat uhmanneet vuosisatoja, mutta maksaneet siitä hintansa. Rapautumisen merkkejä näkyi joka puolella. Tuulelle ja sateelle altistuneet pinnat olivat kuluneet kiiltävän sileiksi kun suojaisemmat olivat vain rapistuneet. Maassa oli soraa, tai siltä se ainakin näytti: kenties aikojen kivistä syövyttämää jätettä. Edessä kohosi nelikulmainen kivitorni, jonka ovi näytti samanlaiselta kuin portti, mitä ilmeisimmin myös samaan aikaan pystytetty. Ylempänä oli kapeita ikkuna- tai ampu- ma-aukkoja, jotka oli peitetty puisilla luukuilla. Avasin suuni huutaakseni, josko täällä sittenkin olisi joku, tai ehkä vain rikkoakseni kolkkouden luomaa painostavaa ilmapiiriä. Ainut ääni, jonka kuulin, oli lokin kirkaisu jossain etäämpänä. Aivan kuin jokin alkukantainen vaisto olisi estänyt minua päästämästä ääntäkään. Katsoin ympärilleni ja kuuntelin tarkasti, yrittäen keksiä järjellistä syytä vastahakoisuudelleni. En löytänyt yhtään hyvää perustelua tunnelmalle, enkä tiennyt mitä tehdä. Jokin syvältä kumpuava vastenmielisyys esti minua jatkamasta eteenpäin, mutta toisaalta tunsin outoa vetoa tuota vanhaa rakennusta kohtaan. Katsoin vuoroin taakse, vuoroin eteen, kykenemättä tekemään päätöstä. Sitten järkeni nousi moittimaan minua mokomasta alkukantaisesta reaktiosta. Ei ollut kerta kaikkiaan yhtä ainoaa hyvää syytä olla jatkamatta eteenpäin. Työnsin järjettömän kammon mielestäni, mutta se jäi kutkuttamaan jonnekin taka-alalle.

Jatkoin tornin ovelle. Se oli kiinni, muttei lukossa, ja aukesi natisten. Sisällä oli hämärää, sillä ainut valo tuli ovesta. Oven vieressä sisäpuolella roikkui myrskylyhty. Päätin kuitenkin turvautua moderniin kynälamppuun, jonka olin pakannut reppuni sivutaskuun. Laskin matkalaukkuni lattialle, sillä mitä järkeä oli raahata mokomaa mukana tässä autiossa ympäristössä, jossa kukaan ei ollut sitä varastamassa. Silti tuntui jotenkin huonolta ajatukselta jättää se omiin oloihinsa. Puustelin päätäni. En tavallisesti vaivannut itseäni moisilla asioilla. Olin toki järkevissä määrin varovainen, mutta tämä lähenteli vainoharhaisuutta. Päätin syyttää siitä tilanteeni outoutta.

Kynälampun valo oli valjua ja ensin erotin tuskin mitään sen heikossa loisteessa. Kesti hetkisen, ennen kuin silmäni tottuivat hämäärään ja uskalsin lähteä liikkeelle. Kuljeksini ensin alakerrassa. Siellä täällä oli vanhoja huonekaluja, mutta ne olivat kestäneet ajan hammaasta huonommin kuin ovet. Ylös johtavat portaat sijaitsivat etummaisessa huoneessa lähellä ovea, ja taimmaisesta huoneesta johti toiset alas. Vilkaisin vain pikaisesti mustuuteen, johon nämä jälkimmäiset portaat katosivat jo muutaman metrin päässä. Heikkotehoinen kynälamppuni ei kyennyt puhkomaan tuota pimeyttä kovin pitkälle, enkä keksinyt yhtään hyvää syytä mennä alas, joten päätin poistua. Kylmät väreet kohosivat selkäpiihini, kun käännyin lähteäkseni. En ole varma kuvittelinko, mutta olin tuntevani viileän tuulahduksen lapojeni välissä. Järki ehätti hätiin ja selitti, että siellä täytyi olla aukko ulos; sijaitsihan linnake sentään jyrkänteen reunamilla.

Minä mielin ylös, mistä näkisi pitkälle. Silmäni olivat tottuneet siinä määrin hämäärään, että uskalsin kavuta kaiteettomia kiviportaita huolimatta irtokivistä ja muista roskista, jota niille oli kerääntynyt. Toisessa kerroksessa oli joskus asuttu, sillä siellä näkyi jäänteitä sängyistä ja yksinkertaisista huonekaluista. Siellä oli myös kamiina, jonka hormi oli romahtanut. Nyökkäsin mielessäni, sillä arvelin tuollaisen tarvekalun olevan mainio lisä selviytymistä ajatellen. Avasin ikkunaluukun. Ruosteinen säppi kitisi vastalauseensa kuin olisi halunnut jatkaa vuosia sitten alkanutta lepoaan, mutta suostui kuitenkin aukeamaan. Ikkuna antoi portin suuntaan ja siitä saattoi tarkkailla koko esipihaa. Olin hieman muurin

harjaa korkeammalla, joten näin vilauksen kauempana hämmöttävästä vehreydestä. Toivoin sen merkitsevän hedelmiä ja muita trooppisen metsän antimia. Jätin asian kuitenkin tulevaisuuteen, sillä olin jo päättänyt palata laivalle ja etsiä käsiini kaikki mahdolliset säilyvät ruokatarpeet.

Kolmannessa kerroksessa oli paljon pöytiä, jotka toivat mieleen veistoluokan kouluajoilta. Niille oli kasattu tavaroita öljykankaiden alle ja saatoin erottaa vain niiden muodot. Taimmaisessa huoneessa oli kirjoituspöytä ja hyllyjä. Pöydällä oli paperi, jossa oli kirjoitusta. Tartuin siihen lukeakseni sen, mutta se hajosi tomuksi kosketuksestani. Turhautuneena pyyhkäisin paperin jäännökset lattialle, tomuksi muun tomun joukkoon. Avasin ikkunan päästäkseni tunkkaisesta ilmasta. Näkymä avautui suoraan laivalle ja ranta etualalla oli kuin tarjottimella. Nyökkäsin itsekseni. Linnakkeen puolustusta ajatellen oli aivan järkevä, että tämä oli suunniteltu näin.

Hengitin hetken raikasta ulkoilmaa ja päätin katsoa millaisia aarteita täältä oikein löytyisi. Availin vanhanmallisen kirjoituspöydän laatikot yksi toisensa jälkeen. Löysin leimasimia, mustekyniä, mustepulloja ja englanninkielisiä papereita, joiden sisältö oli enimmäkseen sotilaallista kapulakieltä. Sen verran minulle selvisi, että täällä oli ollut sääntarkkailuasema sodan aikoihin. Se selitti joskus uusitut puitteet. Kurkin myös öljykankaiden alle ja löysin radiolaitteet sekä muita, ilmeisesti sääntarkkailuun liittyviä laitteita. Kiinnostuin kovasti radiolaitteista, sillä serkkuni oli joskus ollut innokas radioamatööri ja minä, silloin vielä nuori lapsi, seurasin aivan yhtä innokkaasti hänen tekemisiään monilla vierailuillani. Siitä oli vuosia, mutta jotain kutkuttavan tuttua näissä välineissä oli. Vasta silloin tajusin, että laivassa olisi todennäköisesti myös radiolaitteet, mutta missä ja olivatko ne vielä kunnossa. Päätin tutkia asiaa kun olisin varmistanut muonavaroja itselleni.

Löydöt kohensivat hetkeksi oloani ja olisin varmaan ollut jopa hilpeä, ellei tilanne kokonaisuutenaan olisi ollut niin pahaenteisellä tavalla kummallinen. Palasin alakertaan. Harkitsin hetken jopa maantason alle johtavien portaiden tutkimista, mutta päätin jättää sen toiseen kertaan. Nälkäkin alkoi toden teolla kurnia suolissani. Kaivoin ensiavuksi laukustani suklaapatukan ja suunnittelin operaatio muonavaraa kaikessa rauhassa.

Oli helppo työntää vene takaisin vesille ja suunnistaa laivalle, mutta enemmän haastetta toi veneen kiinnittäminen köysitikkaiden luo. En ollut kauhean huolissani huterasta viritelmästäni, koska pelastusveneitä riitti lisää, jos tarve vaati. Pelko siitä, että laiva voisi kallistua vielä enemmän tai jopa kaatua ja upota kokonaan, sai minut liikkumaan vaistomaisen varovaisesti. Valot paloivat yhä, joten suunnistaminen vanhasta muistista oli helppoa. Etsin ensimmäisenä ruokasalin. Se oli yhtä tyhjä kuin muukin laiva. Väistelin lattialle pudonneita astioita suunnistaessani ovelle, jota tarjoilijat tavallisesti käyttivät. Lukuisien kylmätilojen hurina täytti korvani ja muualla vallitsevan hiljaisuuden jälkeen se kuulosti lähes meteliltä. En tutkinut pakastimia, tai edes jääkaappia: halusin ensisijaisesti säilykkeitä ja muuta sellaista joka pysyisi pitkään syömäkelpoisena. Täytin reppuni ja löytämäni muovikassit ja toimitin ne kannelle. Etsin lisää muovikasseja ja palasin takaisin. Nyt katoin itselleni aterian kaikista niistä herkuista, joita en tulisi syömään pitkiin aikoihin, jos koskaan: häränleikettä, tonnikalapihviä, paistettuja perunoita, katkarapujuustoleipiä ja eksoottisia hedelmiä. Jälkiruuaksi suklaaunelma. Kaikki oli tosin jääkaappikylmää ja ilmeisesti eilisiä tähteitä, mutta se ei haitannut. Keräsin mukaan myös ruokailuvälineitä ja veitsiä, sillä niistä saattoi olla hyötyä myöhemmin.

Palasin takaisin kannelle alkoholimyymälän kautta: vain kalleimmat viski- ja konjakkimerkit kelpasivat mukaani. Olin jo laskeutumassa, kun muistin juomaveden. Lähdin siis

etsimään kannettavaa säiliötä. Aikani tuskailtuani löysin sellaisen, joka oli tarkoitettu vesi-automaattiin. Se sai kelvata, mutta se painoi. Jaksoin kantaa sitä vain vähän matkaa sylissäni, sen jälkeen yritin pyöritellä sitä jaloillani, mikä toimi kun laivan kallistuneisuus sen salli. Olin ehkä puolimatassa ulos kun valot yllättäen sammuivat. Kirosin hartaasti, sillä oli jättänyt lampun repun sivutaskuun ja se oli nyt kannella.

Harvalla on mitään käsitystä, minkälaista on rikkumaton pimeys. Todella sen ymmärtää vasta kun yrittää suunnistaa sellaisessa. Pitkään haluaa kävellä normaalisti tai ainakin melkein, mutta kerätyt mustelmat tekevät tosiasiat selviksi. Liikkuminen muuttuu hitaaksi sentti kerrallaan matelemiseksi. Jalkaa tuskin uskaltaa nostaa irti maasta. Ajan ja tilan taju katoaa nopeasti. En tiedä miten sokeat selviävät siitä; ehkä se on heilläkin harjoittelun tulosta. Minulla ei ollut opastajia, eikä aikaa opetella. Kuulin metallisia kolahduksia, jotka tulivat jostain etäältä. Pelon hiki tulvahti iholleni. Jos laiva oli uppoamassa nyt, kun olin sen uumenissa täydellisessä pimeydessä...

Yksi ovi lisää, eikä pimeys suostunut väistymään. En vielä luopunut vesisäiliöstä, mutta ehkä pian, ellen näkisi valoa. Täydellisen sokeana laivan sokkeloihin oli helppo eksyä, mutta pidin kiinni yhdestä periaatteesta: ylös. Laivan kallistuminen teki suunnistamisesta hieman helpompaa, mutta olin kannen alla ja minun piti myös löytää portaat. Voi miten vaikeaa onkaan muistaa kulkemaansa reittiä jälkikäteen. Se on helppoa silloin, kun voi yhdistää näköhavaintonsa muistikuviin, mutta yksityiskohdat jäävät helposti unhoon. Mieleeni putkahtivat Sherlock Holmesin sanat: ”huomaan sen mitä muut näkevät”. Minä en voinut todellakaan kehua huomanneeni.

Kuulin litsahtelevaa ääntä jostain edestä. Se muistutti askeleita. Ensin kuvittelin erehtyneeni, mutta se toistui ja tuli lähemmäs. Hetken sisälläni virisi toivo ja helpotus: täällä oli joku muukin. Mutta ei valoa. Toivo jäykistyi peloksi. Jos siellä olisi ihminen, hänellä olisi valo mukanaan. En kyennyt keksimään mitä muutakaan siellä voisi olla, joten pakotin sisältäni huudahduksen: ”help!” Ääni katosi jonnekin, jäämättä edes kaikumaan. Askeleet pysähtyivät. En liikkunut, tuskin edes hengitin. Minusta tuntui, kuin joku tai jokin tarkkailisi minua. Askeleet lähtivät jälleen lätsähtelemään, mutta tällä kertaa ne etäännyivät. Vain yhdestä asiasta olin varma, siellä oli portaat. Pysyin paikoillani vielä pitkään sen jälkeen kun kaikki ylimääräiset äännet olivat kadonneet ja kuulin enää oman hengitykseni.

En tiennyt mikä se oli, kenties jokin eläin, sillä muuta selitystä en silloin keksinyt. Sen avulla paikallistin kuitenkin portaat ja kapusin kansitasolle. Seuraavan löytämäni oven takaa näkyi valoa. Helpotukseni oli sanoinkuvaamaton. Raahasin väsyneenä mutta tästä pienestä voitosta riemastuneena vesisäiliön sylissäni kannelle. Kaikki tavarani olivat paikoillaan ja kuulin pelastusveneeseen leppoisan kolahtelun laivan kylkeä vasten. Päivä oli jo pitkällä. En osannut tarkalleen sanoa kauanko olin ryöminyt laivan uumenissa, mutta pitkäksi ruuanhakureissuni oli venynyt: paljon pitemmäksi kuin olin alun perin kuvitellut.

Uupuneena kellahdin puiselle laverille linnakkeen kolmannessa kerroksessa. Kääritty takki sai käydä tyynystä ja muuta en tarvinnutkaan, vaan sammuin kuin kynttilä kaikesta kokemastani rasituksesta. Nukuin silti hyvin levottomasti ja heräsin siihen, että palelin. Oli edelleen yö. Rannalle avautuvan ikkunaluukun väleistä kajasti kalpea, sinervä valo. Pompasin pystyyn, kun uniset aivoni saivat tulkittua sen merkityksen. Olin varma, että pelastuspartio oli saapunut, ja ilahtunut toivo virisi rinnassani. Jokin tuntui silti olevan väärin. Pakotin itseni järkeväksi ja avasin ikkunaluukun. Näkymä sai minut halvautumaan epäuskoisesta järkytyksestä. Katsoin tylsänä kättäni ja mietin, josko olin unessa ja näin painajais-

ta. En tiennyt, olisiko minun pitänyt nipistää itseäni vai tehdä jotain muuta.

Rannalla kulki ihmisiä pitkänä letkana, joka alkoi jostain kasvillisuuden uumenista. He hehkuivat outoa kalpeaa valoa. Ihmiset liikkuivat kuin unessa: he kävelivät omituisen piittaamattomina veteen aivan läheltä pelastusvenettäni. Kukaan ei kiinnittänyt siihen mitään huomiota, vaan he jatkoivat matkaansa kävellen veden yli laivalle. En tiedä miten he pääsivät laivan kannelle, mutta näin kaukaa näytti kuin he olisivat vain nousseet pikemmin kuin kiivenneet. Näky oli epätodellinen ja luonnoton, samalla henkeäsalpaava.

Toivoin, että olisin voinut kastaa pääni kylmään veteen. Sitä ylellisyyttä minulla ei kuitenkaan ollut. Järkeni pyrki selittämään asian tavoilla, jotka eivät vaikuttaneet vakuuttavilta, mutta takerruin niihin kuin hukkuva pelastusrenkaaseen. Tämän täytyi olla jokin näytös, jotain ihmisten luomaa, jokin tavattoman irvokas pila. Puristin käteni nyrkkiin ja suljin silmäni siltä mitä näin. Keräsin päättäväisyyteni rippeet ja vakuutin itseni siitä, että paljastaisin tämän typerän tempun. Ärtymys alkoikin korvata pelon tunnetta ja voima hiljalleen palata lihaksiini.

Otin lampun matkaani ja kiirehdin ulos. Viileä ulkoilma oli puolellani ja virkistyi. Tähtikirkas taivas ja kuunsirppi auttoivat minua seuraamaan polkua kompastelematta. Hidastin vauhtia lähestyessäni rantaa ja piilouduin kivikkoon. Hohtavat hahmot liikkuivat kiireettömästi, ympärilleen vilkuilematta. Hiivin lähemmäs. Tunnistin yhden: hän oli nainen, jonka kanssa olin tanssinut pari iltaa sitten. Hänen lähellään oli nuori brittiläinen kartanonomistaja, jonka matkaan hän oli myöhemmin lähtenyt. Kummankin kasvot olivat ilmeettömät; katse oli tyhjä ja suuntautunut eteenpäin, jonnekin kauas minne en voinut nähdä. Kukaan ei päästänyt ääntäkään. Hiljaisuus oli luonnoton, ei edes eläinten ääniä kuulunut; vain veden hiljainen liplatus rantaa vasten. Otin kiven käteeni. Sen reuna oli terävä ja painui ihooni. Kirvely tuntui huojentavan todelta. Heitin kiven lähimpään ihmiseen ja onnistuin samalla repäisemään ihoni vereslihalle. Kivi osui kohteeseensa ja poistui tietoisuudestani. En tiedä mitä sille tapahtui, mutta se ei kimmahtanut eikä lentänyt läpi, enkä kuullut saati nähnyt sen putoavan. Järkeni asettamat pelastusrenkaat hajosivat tuhkakksi ja käherryin kivenkoloon. Hautasin pääni käsivarsiin ja kieltäydyin maailmasta. Vain mieto mutainen tuoksu tavoitti sieraimeni.

Joskus mieli on armelias. En muista enempää tuosta yöstä ja vähätkin mielikuvani tuntuivat kaukaiselta unelta taivaalle kivunneen auringon lämmittäessä piilopaikkaani. Onneksi painajainen on helppo jättää taakse kirkkaassa päivänvalossa. Kömmien esiin kivien välistä ja ojentelin jäykistyneitä raajojani. Ranta tervehti minua iloisella aaltojen loiskeella ja olin taas unelmahietikolla tropiikissa. Etsin rantahiekasta todisteita, että yöllinen oli todella tapahtunut, mutten nähnyt ainuttakaan jälkeä omiani lukuun ottamatta. Yritin myös löytää heittämani kiven, mutta tuloksetta. Aloin olla jo varma, että kyseessä oli pelkkä uni. Stressaantunut mieli saattoi aiheuttaa unissakävelyä, arvelin tietäväni.

Palasin linnakkeeseen säilykkeilleni. Kaipasin kuumaa teetä, mutta minulla ei ollut tällä hetkellä mitään keinoa kuumentaa vettä. Teetä olin jonkin verran mukaani varannut. Tulisijojakin löytyi, takka kamiinan lisäksi, mutta sopivaa puuta pitäisi etsiä jostain. Päätin sen ensimmäiseksi askareeksi tälle päivälle, ja iltapäivällä tutkisin radiolaitteen kunnon. Olin toiveikas, sillä siinä ei kuitenkaan pitänyt olla varsinaisesti ruostuvia osia. En nauttinut säilykehedelmistä ja kuivalihasta. En vielä ollut niin nälkiintynyt, että mikä tahansa maistuisi hyvälle. Toivoin, etten tulisi olemaankaan. Ladoin muutamia säilykkeitä reppuuni siltä varalta, että eksyisin. En ollut erityisen huolissani, koska saari ei vaikuttanut kovin isolta. Kasvillisuus kuitenkin oli siinä määrin tiuhaa, että saattaisin pahimmassa tapaukses-

sa harhailta monta tuntia, enkä aikonut tehdä sitä tyhjällä vatsalla.

Kuivan puun löytäminen trooppisesta metsästä on melkein sama kuin etsisi vettä Saharasta. Kyllä minua lopulta onnesti, mutta hankalaa se oli, varsinkin kannettavan kokoisten kappaleiden löytäminen. Tuskin tarvitsee mainita, ettei minulla ollut tietoaakaan kirveestä tai sahasta, vaan jouduin käsivoimin taittamaan tukevat oksat kannettavan kokoisiksi. Etsintäni lomassa löysin polun, joka ei ollut kasvillisuuden valtaama. Arvelin sitä eläinten tekemäksi ja pohdin, että sitä seuraamalla voisin löytää raikasta vettä. Päätin tulla tarkastamaan sen seuraavana päivänä ja palasin linnakkeeseen. Pikaisen aterian jälkeen tartuin toimeen ja tutkin radiolaitteita. Ne näyttivät olevan melko hyvässä kunnossa olosuhteisiin nähden, mutta tarvitsin virtaa. Akku oli kammella ladattavaa mallia eikä likikään yhtä hyvin säilynyt. Jos minulla olisi ollut kolvi, olisin selvinnyt ongelmista varsin helposti. Tarkemmin etsittyäni minulla oli kolvi, muttei sähköä sen käyttöä varten. Olen koulutukseltani sähkötekniikko, joten pystyin improvisoimaan ja sain akun toimimaan. Se ei tosin pitänyt latausta muutamia minuutteja pidempään, joten kampea piti veivata lähes koko ajan. Väsyin paljon ennen auringonlaskua ja nukahdin melkein heti heittäytyttyäni makuulle.

Heräsin supinaan. Se oli kuin hengitys, johon sekoittui epäselviä sanoja, joita lukuisat äänet kuiskivat päällekkäin. Hätkähdin kokonaan hereille. Äänet vaikenivat. Oli pimeää lukuun ottamatta kalpeaa, sinervää valoa, jota tihkui ikkunaluukun raosta. Sydämeni hakkasi. Katsoin kouraani ja vereslihalla olevaa kämmentäni. Siinä tuntui tykyttävää särkyä. Voimattomin lihaksin laahustin ikkunaluukulle. Tietoisuuteni rajoilla kuului jälleen kuisquinaa, jonka suuntaa en kyennyt määrittämään. Käännyin nopeasti ovelle, mutta siellä ei näkynyt mitään. Pimeyden rikkoi vain heikko kuunvalo, joka siivilöityi vastakkaisen ikkunaluukun säröjen lomasta. Avasin haluttomasti ikkunan ja kohtasin näkymän, joka oli toisinto hämärästä mielikuvistani viime yöltä. Olinko unessa ja näin samaa unta uudelleen? Peräännyin laverin reunalle ja istuin siihen, haudaten kasvoni käsiin. Kuulin jälleen hiljaista supinaa, mutta nyt se kuulosti hyvin etäiseltä. En halunnut hievahtaa paikaltani, enkä uskaltanut vaipua uneen. Odotin paikoillani tuijottaen valoa ikkunassa. Hiljalleen se haipui pois aamun punerruksen tieltä. Vasta silloin uskalsin uudelleen ikkunan ääreen. Kaikki näytti jälleen normaalilta. Heittäydyin uupumuksesta laverille ja nukuin pitkälle iltapäivään.

Tällä kertaa muistikuvani yöstä olivat terävämpiä, mutta unenomaisesta vaikutelmasta oli silti vaikea päästä eroon. Järkeni etsi selityksiä, jotka auttaisivat säilyttämään hauraaksi käyvän mielenterveyteni. Olin joko nähnyt unta tai sitten tämä oli jonkinlaista sairasta pilaa. Ehkä joku laivan rikkaista oli päättänyt pelleillä kanssani, tai ehkä olin jonkin irvokkaan kokeilun uhri. Näpäytin itseäni oksalla ranteeseen; josko sittenkin näkisin unta. Se kirveli, mutta mikään muu ei muuttunut. Päätin olla kokeilematta enempää, sillä ainaakaan kivusta ei ollut mitään hyötyä.

Aioin kaikesta huolimatta tutkia löytämäni polkua. Mitä enemmän tuntisin paikkoja, sen paremmin voisin taistella öisiä kauhuja vastaan. Lähdin siis reippain askelin matkaan. Polku löytyi sieltä mistä muistinkin, ja lähdin astelemaan suuntaan, jonka arvelin vievän saaren sisäosia kohti. Kasvillisuus muodosti pian katon ja taivas katosi melkein näkyvistä. Ihmettelin miksen nähnyt yhtään eläintä polulla, mutta kaipa ne vainusivat minut hyvissä ajoin ja piiloutuivat. Lopulta polku alkoi muuttua niin pimeäksi ja oudon synkäksi, että melkein huolestuin. Aioin jo palata takaisin, mutta edessä pilkottava hieman valoisampi ja ilmeisen aukeampi kohta sai minut jatkamaan ja toivoin vihdoinkin löytäväni raikasta vettä.

Polun vieressä kohosi kivinen pylvä. Se oli niin kasvillisuuden keskellä, että erotin sen vasta kun olin melkein kohdalla. Pylväseen oli veistetty groteskeja kuvia, jotka näyttivät kuolleiden tai kuolevien ihmisten kasvoilta. Osa noista kasvoista oli vetäytynyt kauhistuttavaan irveeseen ja joillain liha oli melkein kadonnut luiden päältä, mutta jäljellä olevat riekaleet tekivät kuvasta entistäkin irvokkaamman. Minua puistatti. Arvelin, että tämän täytyi olla jonkin ammoisen heimon tekosia, kenties eurooppalaisten valloittajien aikanaan hävittämän. Ainakin minä totisesti toivoin niin. Jos pylvään oli tarkoitus hermostuttaa, yhdessä hämärän ympäristön kanssa se onnistui erinomaisesti. Jatkoin kohti aukiota kuunnellen jokaista rasausta. Olin varma, että minä hetkenä hyvänsä lauma verenhimoisia viljejä voisi hyökätä viidakon pimeydestä.

Aukiolla näkyi lisää kivisiä pylviä ja jonkinlainen kivistä kasattu ympyräinen aitausta, joka kohosi ehkä vatsani korkeudelle. Sen reunojen ylitse, tiukasti aitausta vasten, valui jonkinlaisia vyötäröni paksuisia juuria tai erikoisia, minulle tuntemattomia kasveja. Jostain näkyi liikettä ja jähmetyin. Kasvillisuuden seasta, minusta oikealla, ryntäsi tumma ihmismäinen hahmo kohti kiviaitausta. Hetken olin kahden vaiheilla huutaako sen perään vai toivoako, ettei se huomannut minua. Sitten huomasin sen liskomaisen hännän. Mikä tuo olento sitten olikin, sillä ei ollut vaatteita ja väriltään se oli vihertävän ruskea, sikäli kuin sen tässä valaistuksessa oikein erotin. Se juoksi kiireesti aitaukselle ja sukelsi sinne ojennetut kädet edellään. En ollut aivan varma näinkö oikein, mutta vaikutti kuin sormien välissä olisi ollut räpylämäinen nahka. En kuullut mitään: en tömähdyttä, en loiskausta. Paikoilleni jähmettyneenä katselin ympärilläni ja yritin kaikin aistein havaita lisää tuollaisia liskoja, sillä liskohan sen täytyi olla huolimatta häiritsevän ihmismäisistä piirteistä. Hetken minulla oli epämiellyttävä tunne, että jokin hiipii minua kohti takaa, mutta käännähtäessäni akka ympäri en nähnyt muuta kuin tyhjän polun. Päätin jatkaa matkaa varovaisesti. Ehkä nuo liskot eivät olleet vaarallisia, sillä tuokin näytti lähinnä paenneen.

Kiviset, veistetyt pylväävät tämän pienen aukion laidoilla näyttivät melkein sormilta, jotka koukistuivat kohti keskelle ladottua aitausta. Astelin sitä kohti varovasti, sillä oletin liskon olevan edelleen piiloutuneena sinne. Päästyäni lähelle totesin erehtyneeni, sillä aitausta osoittautuikin kaivoksi. Lämpimillä oli ainakin viitisen metriä ja syvyyden arviointi oli mahdotonta, sillä nielu sulkeutui pimeyteen jo muutamien metrien päässä. Kiersin aukion, mutta en löytänyt mitään, millä olisi voinut koettaa oliko kaivossa vielä vettä. Maa oli kostea ja savimaista, joten pidin sitä mahdollisena. En kylläkään ollut varma, uskaltaisinko kaivon vettä edes juoda, kun sinne kerran liskotkin sukeltelivat.

Polku päättyi aukiolle, joten lähdin alakuloisena astelemaan takaisin. Harkitsin hetken polun seuraamista toiseen suuntaan, mutta nälkä ja masennuksenpuuska saivat minut palaamaan lyhintä tietä linnakkeeseen. Auringonlaskuunkin piti valmistautua, eikä aikaa ollut kovin paljoa hukattavaksi.

Valmistauduin iltaan miten voin, mutta kovin paljoa ei ollut tehtävissä. Työnsin kookkaampia kiviä niin, että sain hyvän piileskelypaikan. Keräsin nyrkin kokoisia kiviä heittämistä varten ja muutaman vahvan karahkan puolustautumista silmällä pitäen. Yritin vielä sotkea jälkeni rantahietikosta, mutta en ollut kovin tyytyväinen lopputulokseen. Olin kuitenkin liian uupunut jaksaakseni enempää ja jäin odottamaan lähestyvää auringonlaskua. Jossain toisissa olosuhteissa olisin voinut kutsua iltaruskoa idylliseksi ja saattanut vaikka rentoutuakin, mutta minä en ollut toisissa olosuhteissa, vaan näissä. Sisimmässäni rukoilin, etten olisi tullut hulluksi, ja hetkeä myöhemmin pohdin, josko se olisi sittenkin ollut armeliaampi vaihtoehto.

Pimeä tuli nopeasti, niin kuin näillä leveysasteilla tapasi. Tähyilin suuntaan, josta valo hehkuvien matkustajien ja miehistön vana oli näyttänyt saapuvan. Pitkään aikaan en nähnyt mitään ja pohdin jo sitä naurettavaa sääntöä, jonka mukaan kummittelu alkoi vasta kello kaksitoista yöllä. Ensimmäinen havaintoni ei kuitenkaan ollut valo tai muukaan näköhavainto, vaan kuulin kuiskintaa, joka oli kuin henkäys tajuntani perukoilla. Kääntelin päätäni, jotta selvittäisin sen tarkan suunnan, mutta yhtä hyvin äänet olisivat voineet olla pääni sisällä. Kieltäydyin ajattelemasta, että ne olisivatkin. Ensimmäinen valonpilkahdus vei huomioni äänistä: sitä samaa sinertävää valoa kuin aiemminkin. Tunsin sydämeni sykkeen kiihtyvän ja ruumiini jännittyi. Kylmä hiki kohosi iholleni. Sieltä ne tulivat: järjestäytymättömänä jonona, neljä tai viisi aina rinnakkain. Vetäydyin alemmas piilooni, mutten voinut irrottaa katsettani näystä. Kaikkien kasvoilla vallitsi yhtä piittaamaton ilme kuin aiemminkin.

Niiden verkkainen kävely vaikutti hitaalta, mutta ei kulunut montaakaan hetkeä, kun ensimmäiset jo ohittivat piilopaikkani. Tartuin kiveen. Tunsin itseni melkein voimattomaksi, kuin unessa, jossa ei voi liikahtakaan. Kokosin itseäni riittävästi heittäkseni kiven lähimpään kulkijaan, edes katsomatta kuka se oli. Kivi näytti katoavan, enkä nähnyt sitä enää, saati kuullut sen putoavan minnekään. Mies, ilmeisesti stuertti, jatkoi kävelyään kuin mitään ei olisi tapahtunut. Hieman rohkaistuneena heitin toisen ja kolmannen kiven, samanlaisin tuloksin. Yksikään kohteista ei reagoinut mitenkään ja kivet katosivat jäljettömiin. Tartuin lujasti karahkaan ja astuin rohkeasti esiin. Hehkuvat ihmiset astuivat veteen kuin olisivat jatkaneet kiinteällä maalla, eivätkä tehneet veteen sen enempää jälkiä kuin hiekkaankaan. Valitsin virrasta miehen, joka oli vietelleyt tanssiparini aiemmin. Löin häntä, tai sitä, kaikin voimin karahkallani. En tiennyt mihin varautua, mutta en ainakaan siihen mitä tapahtui. Karahka upposi johonkin pehmeään, vellimäiseen. Se osui kasvoihin, jatkoi lävitse, mutta olisi juuttunut, ellen olisi voimalla vääntänyt sitä irti. Mieheessä ei näyttänyt tapahtuvan muutosta, eikä hän vaikuttanut huomaavan tapahtunutta. Pudotin karahkan hämmentyneenä. Tuossa oli nainen, jonka kanssa olin kerran tanssinut. Ojensin varovasti käteni kohti hänen kaulaansa. Hehku tuntui hieman viileältä. Hetken mielijohteesta tartuin hänen olkaansa. Oli kuin olisin saanut sähköiskun ja tajusin vain päätyneeni jotenkin takamuksilleni hiekkaan. Tuntui kuin tuhat kylmää matoa olisi ryöminyt kämmenelläni ja syönyt sitä. Pakotin itseni katsomaan kättä, peläten näkeväni juuri sen mitä tunsin. Kämmen oli tummunut ja muuttunut jotenkin oudon tahmeaksi. Pitelin itseäni ranteesta ja hoipertelin veden ääreen. Työnsin käteni veteen ja se helpotti hieman. Katsoin lasittuneesti sinertävää kulkuetta, kunnes kädessä alkoi tuntua siedettävältä. Juoksin jyrkänteen toiselle puolelle, jossa kuunsirppi lohdutti minua kalpealla, luonnollisella valollaan.

Kaikesta tapahtuneesta ja käteni kirvelystä huolimatta nukahdin nopeasti uupumukseeni. En pelännyt, että nuo kuvatukset tulisivat väliaikaiseen majapaikkaani; mikään ei viitannut sellaiseen. Ainoa murheeni oli kuiskutus, jota kuulin toisinaan. Se oli aina samanlaista: kuin monen olennon epäselvä puhe olisi sisällytetty yhteen loputtoman pitkään henkäykseen. Aamulla herättyäni kämmen oli ruskea ja siinä oli vihertäviä laikkuja. Iho oli myös aavistuksen tahmea, mutta muuten se ei tuntunut mitenkään erilaiselta entiseen verrattuna.

Päätin viettää tämän päivän pääosin radiolaitteen kanssa. Sain sen lopulta toimimaan ja yritin löytää yhteyttä. Huomasin pian, että minun oli helpompaa vastaanottaa lähetyksiä kuin tulla kuulluksi. Muistelin serkun puheita siitä, miten oli mahdollista lähettää viestejä niin, että ne saattoi ottaa vastaan vain tietyssä sijainnissa. Ehkä tässäkin tapauksessa oli

niin, sillä olihan tämä mitä ilmeisimmin sota-ajan radio: olisi ilmeistä, että lähetykset oli säädetty vastaanotettavaksi tietyssä paikassa. Puustelin päätäni. En osannut tarpeeksi, vaan vääntelin vipuja summittaisesti ja toivoin parasta.

Pimeän tullen sytytin tulen takkaan ja tilkitsin kaikki laivan puoleiseen rantaan antavat ikkunat. En piitannut kuiskutuksista, joita kuulin enemmän kuin koskaan, vaan jatkoin sitkeästi radion kanssa. Lopulta sain heikon yhteyden, jossa myös minut kuultiin. Keskustelukumppanini osoittautui radioamatööriksi jossain, mistä en saanut selvää, enkä jaksanut edes välittää. Keskustelimme englanniksi ja koska taitoni on korkeintaan kohta-laista, kommunikointi näillä ajan syömillä laitteilla oli hyvin vaikeaa ja altis väärinkäsityksille. Yritin selvittää olevani haaksirikkoinen ja keskustelukumppanini oli selvästikin vaikea uskoa sitä, vaikka jätin pois kaiken hohtavista ihmisistä ja muusta sellaisesta. En häntä siitä voinut moittia, vaikka monesti turhauduinkin. Hän lupasi selvittää asiaa ja yhteytemme loppui siltä osin siihen. En sen jälkeen uskaltanut koskeakaan radiolaitteen säätimiin, jotten olisi kadottanut kanavaa, ja hänen koodinimensä, ”Kaitlin”, jyrasin hohtimen kärjellä pöytään.

Seuraavina päivinä etsin vain välttämätöntä lisää ruokavaliiooni ja löysin myös puhtaalta vaikuttavan lähteen. Pysyin kaukana kivimonumenteista ja omituisesta kaivosta. Jos kasvillisuutta oli niin paljon, että taivas pimeni ylläni, käännyin välittömästi takaisin, sillä pelkäsin joutuvani vielä kammottavampiin paikkoihin, sikäli kuin sellainen yleensä oli mahdollista. Palasin yöksi torniini ja pysyin visusti huoneissa, joiden ikkunoihin luonnon, sinervä valo ei yltänyt. En silti voinut mitenkään välttää henkäyksenomaista kuiskutusta, vaan se saapui joka ilta yhtä vääjäämättömästi kuin aurinko laski. Olin jo alistunut siihen, että se kuului pääni sisältä, ja uskoin kärsiväni psykoosista. Radiolaitteet olivat heikot ja sain vain vaivoin yhteyden ulkopuolelle. Sekin vähä oli usein katkonaista ja selkeän viestin välittäminen suuntaan tai toiseen oli äärimmäisen vaikeaa. Kokonaiseen viikkoon en saanut toimivaa yhteyttä, vaikka välillä kuulin Kaitlinin kutsuvan minua ja ilmeisesti hänkin hetkittäin havaitsi epätoivoiset yritykseni. Tärkeintä oli, ettei hän luopunut. Pätkä kerrallaan saimme vaihdettua tietoja. Hän oli ilmoittanut haaksirikostani ja saanut tietää, että laiva todella oli kadoksissa. Sitä oli etsittykin, mutta turhaan. Kuvailemaani saarta kukaan ei tunnistanut. Sain kerrottua hänelle, että ilmeisesti olin alkanut nähdä harhoja ja syytin siitä juomavettä, jotten saisi mielipuolen leimaa. Pelkäsin kadottaa hänet; ainoan linkkini ulkopuoliseen maailmaan.

Pelottavin havainto oli se, että minuun oli alkanut ilmestyä ruskeita läiskä sinne tänne. Iho niiden kohdalla tuntui hieman kumimaiselta. Myös kämmenessä oleva tahmea nahka oli levinnyt ja paikoin ympäröi sormeni joka puolelta. Välillä pelkäsin sairastuneeni spiitaaliin ja välillä mielessäni kummittelivat vielä kauheammat vaihtoehdot.

Rannan kummalliset tapahtumat vaivasivat minua ja samalla jollain omituisella tavalla alkoivat kiehtoa. Halusin selvittää, mistä tuo kulkue tuli. Niinpä seurasin sitä ikkunasta yhden kokonaisen yön. Tunteja koko laiva näytti loistavan sinervässä valossa ja näin hahmojen liikkuvan sen kannella ja ikkunoissa. Sitten ne palasivat: kulkivat takaisin samaa reittiä kuin olivat tulleet. Juoksin rannalle niin nopeasti kuin niukassa valossa oli mahdollista. Ennätin paikalle hyvissä ajoin, sillä kaikki eivät vielä olleet päättäneet matkaansa veden yli. Panin pian merkille pieniä muutoksia, mutta kesti hetken, ennen kuin todella hahmotin mitä ne olivat. Siellä täällä oli vetäytyneitä huulia, luomettomia silmiä ja rappeumaa näkyvässä ihossa, tai siinä mikä olisi ollut ihoa, jos nämä olennot olisivat olleet todellisia ihmisiä. Mielikuvat yhdistyivät johonkin, mitä olin nähnyt jokin aika sitten. Olin melko

varma mihin päätyisin, mutta seurasin näitä hohtavia ilmestyksiä siitä huolimatta. Jättäydin jonon hännille, ja sukeltaessamme viidakon pimeyksiin käyntini muuttui vaistomaisesti varovaiseksi. Vilkuilin polun molemmille puolin ja silloin tällöin olin näkeväni tumman hahmon vilahtavan näkökenttäni äärirajoilla. Ehkä kyse oli kuitenkin vain mielikuvituksestani tai kenties liikkuvan valon aiheuttamasta illuusiosta. Minua alkoi mielipuolisesti naurattaa. Tässä minä seurasin aaveita ja pelkäsin varjoja.

Muisto loppumatkasta tuntuu harhaiselta unelta. Minun on vaikea palauttaa sitä mieleeni. Seurasin hohtavia hahmoja juuri sinne, minne odotinkin niiden menevän. Ne jatkoivat aukiolle pylväiden keskelle ja kävelivät kaivoon, josta tulvi tuota samaista sinervää valoa. Juuret, tai mitkä lie, velloivat mielipuolisessa rytmissä ylös ja alas kaiken tämän tapahtuessa. Aukion reunamilla olin näkevinäni tummia seisovia hahmoja. Kuiskivien äänten pauhu täytti mieleni. Juoksin kai pakoon tätä kaikkea, mutten kykene muistamaan siitä mitään selkeää. Löysin itseni laverilta tornissa ja kaikki tuntui etäiseltä unelta. Rauhoitin itseäni ajatuksella, että olin nukahtanut kesken kaiken ja nähnyt painajaista. Miten muuten olisin voinut säilyttää mielikuvan siitä, että olin vielä järjissäni.

Asia vaivasi minua ja iltapäivällä päätin lähteä tutkimusretkelle. Otin mukaani köyden, jonka olin löytänyt torniin hylättyjen tavaroiden joukosta. Lastasin varuilta reppuuni pullon vettä ja hieman elintarvikkeita. Marssin päättäväisesti polulle ja kohti aukiota. Rohkeuteni oli pettää taivaan kadotessa lehtikaton tuolle puolen, mutta purin hammasta ja pakotin itseni jatkamaan. Halusin tietää, olinko hullu vai en.

Aukio näytti rauhalliselta, eikä siellä ollut enempää jälkiä kuin muistin aiemmalta käynniltäni yli viikko sitten. Kohdistin katseeni kaivon reunaan, hengitin syvään ja kävelin sen luo. En nähnyt kovinkaan pitkälle alas edes pienellä lampullani, joten sidoin köyden pään yhden kivipaaden ympärille ja heitin kiepin mustuuteen. Heilautin itseni kaivon reunalle ja aloin vaivalloisesti kavuta köyttä pitkin. Hiljalleen pimeys nieli minut ja kirkas ympyrä yläpuolellani haalistui kalvaaksi laikuksi.

En ole varma kuinka pitkälle olin kavunnut, kun jalkani osui johonkin. Laskeuduin hieman alemmas sen ohitse. Se näytti aivan sarvelta, joka pisti kaivon kiveyksen lävitse: kyynärvarteni pituinen, luunvalkoinen, likaantunut karikkeesta ja savesta, käyristyi kevyesti ylöspäin. Miksi sellainen oli tökätty siihen? Se vaikutti tukevalta kun tartuin siihen, ja arvelin sen kestävän painoni. Vedin itseäni hieman ylemmäs ja istuin sille. Olin kiitollinen lepohestä ja siitä, että saatoin katsella rauhassa ympärilleni. Kynälampun valo puhkoi haluttomasti pimeyttä. Näin seinämillä lisää istuimeni kaltaisia ulokkeita, sijoitettuna ilman logiikkaa, jota olisin voinut seurata. Niitä oli kuitenkin ympäri koko kaivon. Arvioin, että vähimmillään kahden väli oli ehkä suunnilleen minun oman pituuteni verran, eikä yksikään ollut kahta miehen mittaa kauempana toisesta samanlaisesta. Lonkeromaiset juuret laskeutuivat niiden välitse suorana ja sarvet pikemminkin väistelivät niitä kuin päinvastoin. Jostain alhaalta nenääni nousi epämiellyttävä haju.

Kaiken järjen mukaan havaintojeni olisi pitänyt olla häiritseviä, mutta olin pikemminkin kärsimätön ja jatkoin laskeutumista. Silmäni alkoivat tottua pimeään ja erotin muotoja jo runsaan metrin päähän. Epämiellyttävä haju muuttui inhottavaksi löyhkäksi. Olisin halunnut katsoa ylös nähdäkseni kuinka pitkän matkan olin laskeutunut, mutta pelkäsin menettäväni pimeännäköni. Jalkani sohaisi taas jotain estettä. Tällä kertaa se tuntui pehmeämmältä kuin aiemmin ja jotenkin niljakkaalta. Hapuilin jalallani löytääkseni tukevan sijan ja löysin sellaisen aivan seinän vierestä. Kun olin varma, että pystyisin turvallisesti laskemaan siihen koko painoni, otin jälleen kynälamppuni esiin ja valaisin ympäril-

leni. Vielä tänä päivänäkin toivon, etten olisi tehnyt sitä.

Lähimmässä kourussa vierelläni roikkui ruumis. Vaatteista päätellen se kuului loistoristeilijän miehistöön. Sen kasvot näyttivät vääristyneiltä ja lihassa oli mätänemisen merkkejä. Kauhuisiani käänsin lampun toisaalle ja valokeila osui naiseen iltapuvussaan. Hänen kielensä pilkisti avoimesta suusta ja mädäntymisprosessi oli tavoittanut hänetkin. Minne vain lamppua käänsinkin, samanlainen näky toistui uudelleen ja uudelleen: ruumis toisensa jälkeen, hirveä ilme kasvoillaan, silmät tuijottaen tyhjyyteen. Jokainen oli ripustettu takaraivostaan samanlaiseen sarveen, joita olin nähnyt jo kymmeniä ympäri kaivon seiniä, ja jokaisessa näkyi selviä mädäntymisen merkkejä. En tohtinut katsoa minkä päällä seisoin. Työnsin jalallani pehmeää ja niljakasta ainesta, kunnes en enää tuntenut sitä. Kuulin jonkin lätsähtävän johonkin, ei veteen eikä kiinteään maahan, kenties mutaan tai saveen, eikä se ollut kovin kaukana alapuolellani. En kuitenkaan halunnut jäädä tänne hetkeksikään vaan lähdin kapuamaan ylös henkeni edestä.

Sydämeni jyskytti ja keuhkoni huusivat happea. Maitohapot rankaisivat lihaksiani ylettömistä ponnistuksista, joihin ne eivät olleet tottuneet. En silti pysähtynyt ennen kuin olin ulkona kaivosta. En jäänyt paikoilleni vielä sittenkään vaan puoliksi juoksin, puoliksi hoipertelin päästäkseni kauas pois tästä kauhujen kaivosta. Juoksin rannalle, missä heittäydin vaatteineni suolaiseen meriveteen pestäkseni pois kaiken mahdollisen lian. Hinkkasin kenkiäni pohjahiekkaan seisoen vyötäisiäni myöten vedessä ja välillä laskeuduin upoksiin. Veden alla oli jotenkin rauhoittavaa ja sykkeeni laski hiljalleen normaalin tuntumaan. Nousin vasta kun keuhkoni pakottivat siihen. Haukoin hetken ilmaa ja upottauduin uudelleen. Toistin saman, kunnes olin liian uuvuksissa tehdäkseni enää muuta kuin maata rannalla. En kuitenkaan halunnut jäädä, sillä tuota polkua He tulisivat. Noiden kaikkien kuolleitten aaveet, jotka kävelisivät mistään piittaamatta takaisin laivaan ja viettäisivät siellä elämän irvikuvaa, jota olivat illasta toiseen eläneet. Pakenin siihen ainoaan paikkaan, jota olin oppinut pitämään turvapaikkanani.

En tuntenut oloani hyväksi edes sisällä, sillä kiviset seinä muistuttivat minua kaivosta ja sen nimettömistä kauhuista. Takkatuli loi ympärilleni aavemaisia varjoja ja kuvittelin joka hetki näkeväni vainajan osin mädänneet, luonnottomaan ilmeeseen vääntyneet kasvot ja vartaloa vasten roikkuvat veltot raajat. Kuljin rauhattomasti edestakaisin. Välillä suljin kaikki ikkunaluukut ja hetkeä myöhemmin kävin aukaisemassa ne, lukuun ottamatta rannalle antavia ikkunoita. En ollut valmis kohtaamaan sitä, mitä noista kauheista vainajista oli jäljellä. Yritin löytää lohtua radioyhteydestä, mutta en tavoittanut ketään ja olin liian rauhaton yrittääkseni kovin pitkään. Kuiskinta päässäni kuulosti entistä voimakkaammalta, mutta yritin olla välittämättä siitä. Lauloin äänekkäästi mieleeni johtuvia lauluja ja puhuin itsekseni, välillä kerroin vitsejä ja nauroin niille rehvakkaan äänekkäästi.

En juurikaan nukkunut seuraavien parin päivän aikana. Aina kun aloin torakahtaa, näin silmissäni tuon kammottavan näyn. En tiedä, mikä kohtalo minua odottaa ja miksi en ollut noiden onnettomien ihmisten joukossa. Iho-ongelmani on pahentunut ja pelkään kohtaavani loppuni tällä saarella. Jos olen joskus elätellyt toivoa pelastumisesta, alkaa se nyt olla mennyttä. Radiokontaktini kertoi, että etsinnät on lopetettu. Hänen kertomaansa ei kuulemma pidetty uskottavana. Hän yritti järjestää itse retkikuntaa ja käski kuvailla kaiken ympäristöstäni, säätiloja myöten. Hän toivoi voivansa paikallistaa sijaintini maantieteellisten seikkojen avulla. Pidin hänen kanssaan yhteyttä mahdollisimman paljon, kunnes käyttämäni akku sanoi viimeisen sanansa ja lakkasi toimimasta.

Alaselkäni on ilmestynyt kyhmy ja joka aamu on jäljellä vähemmän omaa alkupe-

räistä ihoani. Suuri osa ruumiini karvoituksesta on selkeästi ohentunut, eikä parta ole kasvanut enää päiviin. Oikean käden sormien väliin, aivan juuren tuntumaan, on ilmestynyt ohutta kalvoa. Ihomuutokset syyhyävät, mutta se häviää kun käyn kastautumassa meriveiteen. Makea vesikin auttaa, muttei yhtä hyvin. Olen kirjoittanut tämän tarinani monen viime päivän aikana, käyttäen vanhaa mustepulloa ja löytämäni lähes tyhjää muistikirjaa. Kirjoitin tarinani ensin omalla kielelläni ja toisen kerran englanniksi, jotta sillä, joka tänne ikinä päätyykin, on parhaat mahdollisuudet ymmärtää mitä hänelle kerron.

Olin pitkään melko apaattinen, mutta olen alkanut hiljalleen piristyä. Olen oppinut uimaankin merivesikylypyjen aikana. Kävin vielä kerran katsomassa aaveiden kulkuetta. Monilla oli luita paljastunut mädäntymisen edetessä ja olen varma, että se vastasi alkupepäisten ruumiiden tilaa. Kosketin yhtä heistä vasemmalla kädelläni. Se ei tuntunut aivan yhtä kovalta shokilta kuin edellisellä kerralla. Ihon muuttuminen on nyt ollut nopeampaa ja pian molemmat käteni näyttävät melkein samalta. Kuiskaukset pääni sisällä ovat muuttuneet selkeämmiksi ja toisinaan melkein ymmärrän mitä ne tarkoittavat, jos en sanoja kykenekään kääntämään. Tunnen niissä kutsun jonnekin, mutten aivan saa siitä kiinni. Enää ne eivät hellitä päivälläkään, vaikka muuttuvatkin silloin etäisemmiksi.

Tornin pohjakerroksessa on portaat alas: ne joille en ole ensimmäisen päivän jälkeen palannut. Pimeys siellä on jotenkin tuttua, mutta ei enää niin luotaantyöntävää kuin aiemmin. Itse asiassa se on alkanut tuntua houkuttelevalta. Olen varma, että näen syvemmälle kuin aiemmin. Se johtunee siitä, että viihdyn nykyään muutenkin paremmin hämärässä. Kirkas päivänvalo saa silmäni särkemään. Nyt, kun olen saanut tarinani ajan tasalle, aion mennä tutkimaan tuota mystisyyden varjoon jäänyttä portaikkaa. Toivottavasti saan selvitettyä jotain tärkeää.

Aki Hammarén antaa kirjallisen tuotantonsa puhua puolestaan.

T. Salorannan kommentit:

Äänet hulluuden linnakkeessa on jo nimeään myöten klassisen lovecraftilainen tarina. Se tavoittaa lajityypin oleelliset elementit – hiljalleen painostavammaksi kasvavan tunnelman ja samaa tahtia yhä mielipuolisempiin sfääreihin karkaavat tapahtumat, jotka ajavat päähenkilö-kokijan mielenterveyden syöksykierteeseen kohti hulluutta – ja niin kirjoitustyyliässä kuin miljöössäkkin on miellyttävän vanhanaikainen pohjavire. Tarinalla on kuitenkin selvästi oma tyyliinsä, joka nostaa sen silkkojen pastissien yläpuolelle. Päähenkilö on totuttua aktiivisempi tekijä, vaikka hänen kohtalonsa toki onkin alkulauseesta lähtien sinetöity, ja hänen persoonaansakin tuodaan sopivasti esille pienissä sivumaininnoissa, jolloin hänestä tulee lukijalle samaistuttavampi. Löytyypä hänen minäkerronnastaan myös hirtehistä huumoria, joka auttaa häntä säilyttämään järkensä vielä siinäkin vaiheessa kun ollaan edetty jo pisteeseen, jossa hymy alkaa väistämättä hyytyä. Miellyttävästi tarinassa esiintyvät myös omat omintakeiset kauhunsa eikä se hyödynnä suoraan mythos-olentoja ja -elementtejä, vaan Lovecraft-vaikutteet jäävät yleiseen tyyliin ja tunnelmaan.

MAK

© Mikko Ryytty 2013

Aki Hammaren

Viiden tähden velho

Kunniamaininta (Tuomas Saloranta)

Viimetiima Therionia potutti. Hänen edellinen tehtävänsä oli mennyt läskiksi ja hän oli menettänyt monta hyvää miestä. Oikeastaan uhreja oli vain yksi, mutta ryhmän taidokas velho vastasi kaikkia muita yhteensä, joten Therion koki menettäneensä monta miestä. Hänen velhonsa oli ollut varsin taitava tulitaikuuden käyttäjä ja pelastanut heidät pulasta useammin kuin kerran. Onnettomuudekseen seikkailijaryhmä oli törmännyt nälkäiseen lohikäärmeeseen. Velho oli lähettänyt sitä vastaan mitä taidokkaimmat tulimyrskynsä ja -vasamansa, mutta niistä ei ollut pienintäkään hyötyä. Itse asiassa lohikäärme oli ollut erityisesti tulisen ruuan ystävä ja nauttinut suurella mielihyvällä velhon lounaakseen. Tyytyväisesti vatsaansa hieroen, hieman nikotellen, lohikäärme oli sitten lepattanut pois, jättäen jälkiruuan väliin. Myöhemmin Therion kuuli toveriltaan Tykorinilta, että salamat karkottivat tultasyöksevän lohikäärmeen tehokkaimmin ja hänen olisi löydettävä velho, joka kykenisi sinkoamaan sellaisia. Oli miten oli, nyt heillä oli tarve uudelle velholle, ja Therion tiesi, että hyvälle velhoille oli kovin paljon kysyntää. Hän saattaisi joutua tarjoamaan jopa kolme osuutta saaliista, kun edellinen oli tyytynyt kovan tinkimisen jälkeen vain kahteen.

Velhojen kilta oli lähes tyhjillään, ja vaitonainen palvelusluuranko oli ottanut Therionin vastaan aulassa. Iloisesti hymyillen, tai luurangoista oli vaikea sanoa, se oli kuunnellut hänen asiansa ja ohjannut hänet oleskelutilaan. Tämä oli sinänsä tuttua Therionille, sillä hän oli käynyt täällä ennenkin samassa tarkoituksessa. Paikan hiljaisuus vain huoletti häntä, sillä mitä vähemmän vapaita velhoja, sen kovemman palkkion hän joutuisi maksamaan.

Oleskelutila oli muutaman kymmenen neliömetrin kokoinen. Se oli ollut suurempi-kin, sillä se muutti kokoaan tarpeen mukaan. Näin pienenä Therion ei ollut koskaan ennen sitä nähnyt. Huoneen seinustoilla oli pari mukavan näköistä sohvaa ja lisäksi muutama loikoisan näköinen nojatuoli. Sohvien edessä oli siro, mutta tukeva pöytä. Huoneessa oli Therionin lisäksi vain yksi ihminen. Tämä istui rennosti sohvalla pitäen käsiään ristissä kohtuullisen vatsakummun päällä. Mies ei vaikuttanut kovin vanhalta, muttei aivan nuo-

reltakaan. Hän ei ollut kovin kookas, saati lihaksikas, mutta sen korvasi kohtalainen rasvoittumisen aste, mikä näytti antavan enemmän ulottuvuuksia kuin oli todellista. Mies oli, tavalliseen velhojen tapaan, pukeutunut tummansiniseen kaapuun ja suippoon hattuun, joihin oli kirjailtu kuvia tähdistä ja kuunsirpeistä. Kaulassa hänellä oli lautasliina, jolle oli tippunut jotain ruskehtavaa ja rasvaista. Miekkosen edessä pöydällä oli tyhjä lautanen ja kasa pieniä luita kertomassa juuri päättyneestä herkutteluhetkestä. Therion ei arvostanut näkemäänsä kovin paljoa.

”Oletko sinä pätevä velho?” Therion kysyi suoraan, sillä kiertely ei sopinut hänen kaltaiselleen suoraviivaiselle seikkailijalle.

”Noo, miten sen ottaa. Minulle on myönnetty viisi tähteä...”

”Osaatko viskoa salamia, synnyttää muurin tyhjästä ja loitsia tulta?” Therion keskeytti. Viisi tähteä kuulosti hyvältä, vaikkei hän koskaan ollut kuullutkaan moisesta luokittelusta. Kannatti silti varmistaa, että sai mitä halusi.

”Salamia? Totta kai!” Velhon ilme kirkastui. ”Ja tietenkin osaan myös tulta loitsia, kuten myös synnyttää muureja tyhjästä.” Velhoilla ei ollut tässä huoneessa lupa valehdella taidoistaan, joten Therionilla ei ollut mitään syytä olla uskomatta miestä.

”Minä olen Therion, ehkä olet kuullutkin minusta”, Therion esittäytyi ja röyhisti rintaansa. Velho näytti hieman hämmentyneeltä. Therion oli varma, että hänen nimensä oli tehnyt niin suuren vaikutuksen. Joku muu olisi saattanut kuvitella, ettei velholla ollut pienintäkään käsitystä kenestä oli kyse, mutta sellainenhan ei voinut pitää paikkaansa.

”Minä olen Kuli Nethro Aristi. Saavuin etelän provinseista vasta pari päivää sitten, joten en ole täysin tuttu täkäläisten suuruuksien kanssa, mutta tokihan teidän nimenne on kantanut kauas.” Kuli jätti kertomatta, että jälkimmäinen lause oli silkkaa spekulointia. Sanat kuitenkin tyydyttivät Therionia, jonka päässä helmitaulu alkoi raksuttaa.

”Haluaisin palkata sinut seuraavalle seikkailullemme, ja jos asiat sujuvat hyvin, on töitä toki tiedossa lisääkin.”

”Mainiota”, Kuli vastasi. ”Olenkin kaivannut tilaisuutta kiertää hieman maailmaa. Ja maalaiskylistä voi löytää ties mitä herkullisia aarteita.” Kulin innokkaat kasvot paistoivat kuin Nanthalin aurinko lettuja voissa.

”Käykö osuus löydettyistä aarteista? Lisäksi kokkina toimiva saa aina ylimääräisen ruoka-annoksen, jos on tajuissaan vielä ensimmäisen jälkeen.” Maineestaan ylpistynyt ja velhon innostuneisuudesta rohkaistunut Therion tarjosi minimisopimusta.

”No, mutta mainiota. Luonnollisesti teen osani kokkailuista. Tähän käteen!” Kuli pomppasi pystyyn ja tarjosi hieman rasvoittunutta kouraansa, eikä likikään kaikki rasva ollut ihon sisäpuolella. Therion katsoi kouraa nyrpistäen. ”Ai, anteeksi”, Kuli sanoi ja pyyhki kättään ruokaliinaan. Oli epäselvää puhdistuiko käsi vai liikkuiko rasva vain uusiin kohtiin, mutta Therion tarttui tarjottuun kouraan, vaikkakin vastahakoisesti. Hänen oli vieläkin vaikea arvostaa tätä selvästikin mukavuuksien keskellä kasvanutta miekkosta.

”Tapaamme illansuussa Hullun Lehmän majatalossa. Tule sinne silloin, niin esittelen muut ryhmästämme. Lähdemme liikkeelle huomenna puoleen päivään mennessä.”

”Hienoa: syömme varmaan samalla kun juttelemme”, Kuli hieroi käsiään ja rasva liti si niiden välissä. Therion nyökkäsi ja poistui luurankoa seuraten, mieli täynnä epäilyksiä. Eihän yksikään kunnollinen velho voinut suostua yhteen ainoaan osuuteen ja vielä laittamaan ruokaa. Kaiken lisäksi hän oli eläessään puristanut velhon käsiä, jotka ovat olleet jauheisia, kosteita, tuoksuneet kammottavilta, ruusuisilta tai olleet melkein mitä tahansa muuta, muttei vielä kertaakaan rasvaisia.

Yhtä lounasta, päivällistä ja paria välipalaa myöhemmin Kuli tapasi ensimmäistä kertaa hurjan seikkailijaryhmän, joka esiteltiin hänelle. Hänelle ei kerrottu aivan kaikkea mitä näistä urheista miehistä ja naisesta yleisesti tiedettiin, mutta tekemällä perinpohjaisia tiedusteluita heistä saattoi saada selville vähintäänkin seuraavat asiat:

Kuthrun Kultatukka oli verevä, järkälemäinen amatsooni, jonka kauhistuttavalle miekalle veti vertoja vain hänen keittotaitonsa. Hänen keittotaidossaan pahinta oli, että se houkutti paikalle pikkuhiisiä ja muita kieroutuneita, nälkäisiä tuholaisia. Tätä oli kerran yritetty jopa hyödyntää kaupunkien viemäreihin ja muihin saastaisiin koloihin pesiytyneiden pikkuhiisien, rottien ja muiden sellaisten houkuttamiseksi esiin piilopaikoistaan ja hävittämiseksi. Tosin tätä varten kaupunki oli ensin evakuoitava. Suunnitelma toimikin mainiosti aina siihen saakka, kunnes tuholaiistorjuntapartioiden piti käydä toimeen. Yksi toisensa jälkeen partioiden moraalit petti, eivätkä ne koskaan päässeet riittävän lähelle ruokapatoja tehdäkseen mitään merkittävää. Kun patoja vihdoinkin voitiin lähestyä, olivat tuholaiset kaikonneet kupu täynnä muonaa. Odottamaton sivuvaikutus tästä oli se, että tuholaisen uloste tuoksui erityisen luotaantyöntävältä monen päivän ajan. Se, mikä oli tuskallista aikaa onnettomille asukkaille, osoittautui kulta-ajaksi oppineille, jotka halusivat lisätä tietoaan pikkuhiisistä, rotista ja muista sen sellaisista. Haju nimittäin teki huomattavasti helpommaksi seurata niiden kulkureittejä, jäljittää pesäpaikkoja ja ennen kaikkea: selvittää niiden saniteettikäyttämistä. Tuholaiistorjuntasuunnitelmaa harkittiin toistakin kertaa hieman paranneltuna, eli ansoittamalla vahvasti ruokapatojen ympäristö, mutta siitä lopulta luovuttiin ympäristöhaittojen merkittävyyden vuoksi.

Mitä tulee ruuanlaittotaiteeseen, vain yksi ylitti Kuthrunin keitokset hirveydessään. Yrmy Körmynska, joka ruumiinrakenteeltaan muistutti pystyyn nostettua sonnia ja joka oli suunnilleen yhtä karvainenkin, paitsi leuasta, josta hän oli karvaisempi, ja poskista, joista hän oli (aavistuksen) vähemmän karvainen. Ruuanlaittoa häneltä vaadittiin vain kerran sillä varjolla, että jokaisen oli hoidettava se vuorollaan; tästä tavasta tosin luovuttiin myöhemmin ymmärrettävistä syistä. Yhtä lukuun ottamatta kokonainen seikkailijaryhmä vietti viikon päivät hurjissa vatsanväänneissä. Tämäkin vain siksi, että he sattuivat olemaan lähistöllä ruuanvalmistuksen aikana. Onneksi kaatosade tynnytti ympäristöön leviävän ruuan aromin, joten jäljelle jäänyt, onnekseen juuri tiedustelumatkalla käynyt ryhmän jäsen saattoi lähestyä leiriä ja pelastaa toiset varmalta kuolemalta. Myöhemmin Yrmyn keitokset kiellettiin kansainvälisillä sopimuksilla: myös pikkuhiisien valtuuskunta saapui tilaisuuteen paikallisista viemäreistä ja vaati saada allekirjoittaa sopimuksen. Rottia kukaan ei informoinut kokouksesta, joten ne eivät osallistuneet.

Apilas Ratamo oli ryhmän parantaja. Hän seurasi uskollisesti muiden perässä ja hoiti vammat, joita syntyi niin hirviöitä vastaan taistellessa kuin sipulia pilkkoessakin. Hänen laittamansa ruoka oli yrttistä ja terveellistä, joskin sekä Yrmy että Kuthrun olivat sitä mieltä, että heille jäi vatsaan ontto kohta aterioiden jälkeen. Toisaalta he olivat oppineet paikkaamaan tätä kaikella mitä luonnosta löytyi, kuten puun kaarnalla, katajanmarjoilla ja sen sellaisella, joskus jopa pikkukivillä; maulla ei oikeastaan ollut mitään väliä, sillä Apilaksen ruoka oli... noh, yrttistä, eikä muuta juurikaan maistanut moneen tuntiin. Parantajana Apilas oli sentään erinomainen, vaikkakin hänen liemensä maistuivat... noh, yrttisiltä.

Sluigi taasen oli hoikka, mustatukkainen mies, joka ei lihaksilla pullistellut. Hänen tehtävänä oli pitää huolta ykköstiirikasta. Kakkostiirikkana toimi Yrmy järeä sotamoukari, joka yleensä pystyi aukaisemaan ne viisi prosenttia ovista, joihin Sluigin ykkös-

tiirikka ei purrut. Sluigi luikerteli joka kerran ruuanlaittovelvollisuuksistaan, eikä kukaan oikein tiennyt miten se onnistui. Ei siis ollut tiedossa, minkälaisiin kulinaristisiin elämyksiin hän olisi kyennyt. Sluigi oli kuitenkin jumalan lahja naisille. Yleinen keskustelun aihe oli tavannut olla, minkä jumalan ja minkä lajin naisille. Kaikkein vähiten sen tiesi Sluigi itse, sillä ihmisnaisten kanssa hänellä ei ollut minkäänlaista menestystä, ellei sellaiseksi laskea poskien parkkiintunutta ihoa. Aina kun Sluigia pyydettiin tekemään jotain, otti hän kamman, veti kaksi kertaa sitä otsatukkansa lävitse ja sanoi syvällä bassoäänellä: ”no, mutta totta kai”. Sen jälkeen oli syytä pitää visusti silmillä, etsikö hän katseellaan pakoreittä vai aikoiko hän todella käydä toimeen.

Ryhmän johtajana toimi siis Viimetiima Therion, komea heppu mutta tylsän tavanomainen johtaja: paljon mutta yleensä lyhyitä romansseja, naiset ja pikkupojat ihailivat, hänen järkensä leikkasi riittävästi, että hän sai pelastettua itsensä ja usein myös nipun muita vaarasta, tavallisesti viime hetkellä (mistä lisänimi Viimetiima). Kaikki olivat hänelle lojaleja ja jos tulikin riitaa, se sovittiin seikkailun loppuun mennessä. Lisäksi hän oli urhea, uhrautuvainen ja oikeudenmukainen. Hänen tekemänsä ruoka oli ravitsevaa, vaikkakin melko mautonta. Hänessä ei ollut kerta kaikkiaan mitään mielenkiintoista: ei särmää, ei pikku omituisuutta, ei mitään.

Tällaiseen ryhmään Kuli Nethro Aristi siis liittyi, leppoisana ja vatsakumpu iloisesti hyllyen. Kaikki toivottivat hänet sydämellisesti mukaan, paitsi Therion, jolla oli epäilyksensä kuten kunnan johtajalla ainakin, ja hänet haastettiin samoin tein oluenjuontikilpaan. Tästä kilvasta ei tietenkään mainittu Kulille. Kuthrun ja Yrmy vain katsoivat toisiaan ja nyökkäsivät. Muut huolettomasta seikkailijaryhmästä ja Therion tiesivät mitä se tarkoitti, eivätkä he sekaantuneet asiaan sen kummemmin. Ilokseen Kuli huomasi eteensä ilmestyvän tuopin toisensa jälkeen, ja todettuaan oluen kelvolliseksi hän kumosi ne nautiskellen kitusiinsa. Kuthrun ja Yrmy odottivat vatsakummustaan ja kohtuullisesta rasvoittumisesta huolimatta heppoisen velhon vajoavan pöydän alle varsin pian, ainakin paljon ennen heitä. Niinhän sitä olisi voinut luulla. Kuli ansaitsi rehellisesti heidän ihailunsa, kunhan oli vakuuttanut kunniansa kautta, ettei ollut huiputtanut millään taikakonsteilla. Kunnioitus nousi entisestään, kun hän esitteli krapulaa varten kehittämänsä juoman. Sluigi oli tapansa mukaan käyttänyt montakin juomiskilvan aikana samaansa tilaisuutta tyhjentääkseen Kulin taskuja. Hän sai saaliikseen kourallisen pähkinöitä, muutamia luumuja ja omenan.

Tukevan, hieman ennen puolta päivää nautitun aamupalan jälkeen iloisen huoleton seikkailijaryhmä ja Therion kasasivat kimpsunsa ja kampsunsa ja lähtivät keräämään pölyä. Päivä oli aurinkoinen ja lämmin, eli täydellinen aloittaa vaellus jalkaisin pitkin vilkkaita kärryiteitä. Muutaman tunnin kuluttua ilma ei enää tuntunut aurinkoiselta ja lämpimältä vaan paahtavalta ja kuumalta. Kuli pyyhki vähän väliä hikeä kasvoiltaan ja kaulaltaan. Valkea liina muuttui hiljalleen kellertäväksi liinaksi. Samoin iloinen jutustelu muuttui hiljalleen äkäisiksi tiuskaisuiksi. Erityisesti Kuli huolestui lounaasta, sillä sen aika oli mennyt jo kauan sitten. Hän ei ollut tottunut viettämään näin pitkää aikaa ilman syötävää, eikä liioin syömään muutoin kuin istualtaan. Lopulta Therion kuitenkin armahti heitä ja julisti ruokailutauon. Kuli lyllersi paikalle kun muut availivat reppujaan kaivaakseen niistä leivänkannikoita, kovettunutta juustoa ja muuta kuivamuonaa.

”Nytkö tehdään ruokaa?” Kuli kysyi toiveikkaana ja lysähti istumaan laakealle kiville.

”Ei vielä. Tämä on kruunun maita, eikä täällä saa metsästää. Pari ensimmäistä päivää

syömme lähinnä rautaisannoksia ja kuivamuonaa; jokainen huolehtii omista tarpeistaan. Otithan sinä eväitä mukaan?” Therion selvitti ja näytti huolestuneelta. Tietenkin hänen olisi pitänyt arvata, ettei kokematon pullukka velho välttämättä ymmärtäisi ottaa muonavaroja mukaansa. Olihan selvää, että miekkonen oli viettänyt hyvän osan elämäänsä ruokapatojen läheisyydessä. Therion kuitenkin huojentui kuullessaan vastauksen.

”Tottahan toki otin!” Kuli hihkaisi iloisesti ja kävi reppunsa kimppuun. Ensimmäiseksi hän otti esiin valkean pitsikoristeisen lautasliinan ja asetti sen huolellisesti kaulaansa. Sen jälkeen asetteli toisen samanlaisen liinan syliinsä ja sen päälle suurehkon lautasen. Lautaselle hän sijoitti haarukan, veitsen ja kaksi erikokoista lusikkaa. Muut katsahivat toisiinsa sangen huvittuneina ja nakersivat kuivaa leivänkäätyä, jossa oli päällä kuivahtanutta juustoa ja kuivalihaa.

”Aah”, huokaisi Kuli vetäessään repusta hienovaraisesti kypsytetyn, rasvaa tirisevän ja valmiiksi lämpimän potkan. ”Miedosti suolattua porsaanpotkaa, maustettuna konjakkisipillä, neilikoiilla ja ripauksella korianteria.” Kuli asetti potkan lautaselle. Muilla käsi pysähtyi kesken liikkeen ja suu loksautti ammolleen, ellei se ollut jo muista syistä auki. Kuli penkoi laukkuaan. Hän nuuhkaisi syvään. ”Braatwurstia keskisten maakuntien tapaan: keskisuolainen, vahvasti arominen, kohottaa veden kielelle.” Kuli asetti makkarapötkön potkan viereen. ”Lisäksi maalaistyylistä kutunjuustoa, puolipehmeää, pienikoloista, täyteläiseksi kypsytettyä, kumppaniksi pohjoisen vahvaa, tuoretta ruisleipää, sekä lopuksi vielä kermaperunoita ja kevyesti höyrytettyjä vihanneksia.” Kaikki näyttivät olevan optimaalisessa lämpötilassa ja täydellisen herkullinen tuoksu kantautui seikkailijoiden nälän riivamiin sieraimiin, aiheuttaen odottamattoman voimakkaan sylkirauhasten ylitoiminnan. Yrmyyn suupielistä tipahteli kuolaa leivänkättylle, jota hän oli juuri ollut aikeissa haukata, pehmentäen sitä mukavasti hampaita varten.

Kesti kotvan, ennen kuin kuivamuonan kovaan arkeen totuttautunut kokenut seikkailijaryhmä sai lihastensa hallinnan takaisin ja alkoi haluttomasti järsiä omaa vaatimaton-takin vaatimattomampaa ateriaansa. Yrmyyn silmät pyörivät villisti päässä ja hänen vatsansa päästi äänekkään mourunnan. Kaikki, jotka kuulivat sen, siirtyivät askeleen verran kauemmas aivan varmuuden vuoksi. Kulin lähellä istuvat kuulivat lähinnä Kulin maiskutuksen ja siirtyivät kuin vaivihkaa lähemmäs kaikkien noiden herkullisten aistimusten suuntaan, kuin toivoen jotain tipahtavan heidänkin saaliikseen. Lopulta Therion määräsi heidät liikkeelle.

”Mutta, mutta... minulla on vielä jälkiruoka syömättä”, Kuli protestoi. ”Appelsiinihyyydykettä ja viinimarjoja.”

Therion puisteli päätään ja pyöritteli silmiään: mitähän tästä vielä tulisikaan. Normaalisti he olivat aterian jälkeen jatkaneet matkaa tyytyväisinä: hieman äkäisinä ja vähän nälkäisinä, mutta kaiken kaikkiaan tyytyväisinä. Nyt neljä mahaa aloitti yhteisen äkäisen mourunnan ja viides melko suopean, leppoisan kurinan, mutta ilman jälkiruokaa.

Illalla he yöpyivät tavernassa, ja jostain syystä Yrmy, Kuthrun ja Sluigi käyttivät ruokaan enemmän vähäisiksi kuluneita rahavaroja kuin olisi ollut suotavaa. Pöytä notkui lihasta, juustosta, hedelmistä ja lisäkkeistä. Kuli osallistui ilomielin tähän juhla-ateriaan ja onnistui hyvin kilpailemaan itseään kookkaampien Yrmyyn ja Kuthrunin kanssa nielusta alas ahdetun ruuan määrässä. Therion vastuullisena ja hillittynä johtajana tyytyi elämään rahavarojensa mukaisesti ja tilasi vaatimattomasti papusoppaa leivällä ja ohuilla makkara-siivuilla. Kerta toisensa jälkeen hän katsoi kaipaavasti juhlapöytää ja miltei katui valitsemansa osaa. Sitten hän siirsi ajatuksensa niihin kahteen osuuteen voitoista, jotka hänelle

kuuluvat, sekä naisten ihaileviin katseisiin ja pikkupoikiin, jotka halusivat hänen puumerkkinsä kaarnanpaloihin. Apilas nautti kevyttä kasvispitoista ateriaansa haikailematta mässäjäisiin.

Oli helpotus päästä lopulta pois sivistyneiltä mailta. Nyt he saattoivat rauhassa metsästää ja kerätä marjoja, yrttejä, juureksia ja muuta ruuaksi kelpavaa pelkäämättä kruunun metsänvartijaa, jolla oli oikeus julistaa lainsuojattomaksi kenet metsästä vain löysi. Kuthrun ja Yrmy lähtivät tuota pikaa metsälle ja palasivat melko pian raahaten kauriin ruhoa. Apilas oli tapansa mukaan hankkinut kasviksia ja aivan erityisesti yrttejä. Kuli johti suvereenisti ruuanvalmistusta ja loihti laukustaan esiin mausteita, joista toiset eivät olleet kuulleetkaan. He söivät hyvän ja runsaan aterian. Ainut huolenaihe olivat jälkikäteen ilmaantuneet suolistokaasut, jotka johtuivat sekä ylensyömisestä että uusista vahvoista mausteista. Therionin mielestä ryhmä lähti lyllertämään aivan liiankin tyytyväisenä vaarallista metsäpolkua, jolla joka hetki saattoi kohdata ansan tai väijytyksen, jonka joku häijy ihminen tai olento olisi asettanut. Sluigi hiippaili edellä ja sivuilla tiedustelemassa, kunnes löytyi erään puun alta vetämässä sikeitä. Tämän jälkeen Therion piti heille kaikille kurinpalautuksen. Erityisesti hän moitti Kulia liian herkullisen ruuan tekemisessä. Tosiasia näet oli, että hän itsekin oli laiskanpulskeassa kunnossa ja se harmitti häntä suuresti.

”Eikö ruokalepo olisi...” Kuli aloitti, mutta hänen äänensä kutistui vikinäksi Therionin tylyn katseen edessä.

”Meillä ei ole aikaa nautiskella olemisesta: meillä on tehtävä suoritettavana! Tästä lähin teet huonompaa ruokaa tai käy kehnosti!” Therion huusi. Kuli laski häpeilevästi katseensa ja liikehti hermostuneesti. Hän ei ollut oikein tottunut siihen, että hänen ruokaansa haukuttiin hyväksi. Sitä oli kyllä kehattu hyväksi, mutta ensimmäistä kertaa haukuttu sillä tavoin.

Kuli tallusti masentuneena jonon hännillä, kun Kuthrun jättäytyi hänen rinnalleen. ”Älä ota sitä niin vakavasti”, Kuthrun sanoi ja läimäytti Kulia ystävällisesti selkään ja pyydysti hänet sitten kiinni, ennen kuin hän tuiskahti naamalleen turpeeseen. ”Minä pidän sinusta, kuule”, sanoi Kuthrun, ja Kulin kasvot hiljalleen kirkastuivat kun hän katsoi ylös Kuthrunin taivaansinisiin, villedihin silmiin. Piristyneenä hän jatkoi kävelyä tuon ronskin, kookkaan, vaalean mutta herkän amatsoonin rinnalla.

Sluigi putkahti pensaikosta hyvin hätäntyneen näköisenä.

”Kukkuloiden toisella puolella on iso joukko örvelöitä!” hän puuskutti. Kuthrunin ja Yrmyn ilme kirkastui samalla kun Therionin synkistyi.

”Paljonko?” Therion kysyi.

”En minä tiedä, kymmeniä, ellei satoja.” Therion ei ollut varma miten tietoon pitäisi suhtautua. Sluigi oli kuulu siitä, miten luvuilla oli taipumus kasvaa hetki hetkeltä. Niinpä hän kysyikin:

”Kauanko siitä on, kun näit niitä?”

Sluigi vilkaisi ranteeseen kiinnitettyä maagista pienoistiimalasiaan. ”On siitä pari viivaa, suunnilleen”, hän totesi. Tämä huoletti Therionia, sillä luku ei ehtinyt siinä ajassa kasvaa niin paljoa kuin hän oli toivonut. Hän ei halunnut viivyttellä, sillä örvelöt saattaisivat levittäytyä laajemmalle alueelle ja liian suuri kiertoreitti altisti vain uusille, kenties vieläkin pahemmille vaaroille. Hän päättikin pitää kukkulat heidän ja örvelöiden välissä ja toivoa heidän pääsevän livahtamaan niiden ohi ilman välikohtauksia.

Ensin Therionin suunnitelma näytti onnistuvan, mutta sitten kuului kukkulan laelta korvia raastavan epäviireistä huutoa. Örvelöt, nuo ihmisten ja petojen sekasikiöiset irvikuvat, olivat huomanneet heidät. Kukkulan yli ryntäsi toistakymmentä örvelöä heilutellen karkeatekoisia, mutta siihen yhteen asiaan sopivia piikkikärkisiä sapeleitaan. Niiden perässä ryntäsi vielä saman verran lisää, ehdottomasti enemmän kuin Therion saattoi odottaa heidän turvallisesti kykenevän hoitamaan. Jopa Kuthrun, joka oli vetänyt esiin kauhistuttavan kahden käden miekkansa, ja Yrmy, joka heilutteli innokkaasti kakkostiirikkaa, alkoivat näyttää hieman epäileviltä. Therion kiinnitti huomionsa velhoon, joka tuijotti lähestyviä örvelöitä hämmentyneenä.

”Velho, nyt olisi aika salamille!” hän huusi äkäisenä.

”Luuletko niin?” velho kysyi epäluuloisesti.

”Tuolla on laumoittain örvelöitä ja joko kaadat niistä ison joukon tai sinusta tulee niiden juhla-ateria!”

”Öh, selkisi”, Kuli vastasi ja keskittyi loitsuun. Kätet viuhdoivat ja väljät hihat läpsyivät, ilma täyttyi velhoille tyypillisestä mongerruksesta. Therion nyökkäsi tyytyväisenä: ainakin tällä vatsakkaalla, ruokaan menevällä velholla oli oikeat elkeet. Therion siristi silmiään ja vei kätet korvilleen odottaessaan kirkkaita välähdyksiä ja korviahuumaavia jyrähdyksiä. Hän hämmästyi kovasti kun niitä ei tullutkaan, vaan jonkinlaisia ruskeita vasamia suhahteli kohti sotahuutoaan karjuvaa örvelöjoukkoa. Puolenkymmentä örvelöä lopetti huutonsa ja lennähti kaareissa taaksepäin, mätkähtäen selälleen maahan. Therion pudisteli päätään: mitä olikin tapahtunut, se vaikutti tarpeeksi tehokkaalta. Velho oli jo keskittynyt uuteen loitsuun. Therion, joka oli siirtynyt lähemmäs tarkkailemaan ja suojelemaan velhoa, haistoi omituisella tavalla tutunomaisen tuoksun, joka etäisesti muistutti kainalohikeä, muttei kuitenkaan aivan ollut sitä. Lisää örvelöitä lakosi ja nyt urheat seikkailijat kävivät käsikähmään jäljelle jääneiden kanssa. Velho ojensi kätensä muutamaa lähintä kohti ja niiden yläruumis peittyi likaisenalkeaan hienojakoiseen tomuun. Kaksi örvelöä taipui kaksinkerroin aivastellessaan hillittömästi. Kuthrun katkaisi niiden kaulat yhdellä rivakalla sivalluksella ja aivan varmasti päät aivastelivat vielä monta kertaa rinentä alas vierieksään.

Taistelu oli lyhyt mutta hurja. Therion saattoi olla tyytyväinen lopputulokseen, sillä kukaan ei saanut mainittavia vammoja. Hän oli kuitenkin utelias ja lähti tutkimaan yhtä velhon kaatamista örvelöistä. Syväälle otuksen kurkkuun oli uponnut jotain, mikä näytti, ja haisi, makkaralta. Örvelö oli selvästikin tukehtunut tähän paksuun, tummanruskeaan, valkopilkulliseen ruokatarvikkeeseen, joka täytti sen koko suun. Örvelön kohtaloksi olivat koituneet sen omat taakse kaartuvat torahampaat, jotka oli luotu pitämään ruoka suun sisällä eikä päästämään sitä ulos. Therion huomasi velhon tulleen vierelleen.

”Mitä tämä oikein tarkoittaa?!” Therion kysyi tietämättä ollako vihainen, hämmentynyt vai ihaileva.

”Salamia. Suolikuoressa, A-luokkaa”, Kuli vastasi. ”Juuri niin kuin pyysit... vai olisiko minun pitänyt sittenkin käyttää B-luokan aineksia. Olisin ehkä voinut tehdä niistä hieman vetisempiä ja turhan suolaisia myös”, hän jatkoi hätäisesti muistaessaan aiemmin saamansa höykytyksen.

Therion muljautti silmiään. ”Aivan riittävän hyvä”, hän tokaisi. Velhojen aivoituksiin sotkeutuminen aiheutti vain päänsärkyä, joten hän päätti olla ajattelematta asiaa enempää. Ei hän silti voinut karistaa tiettyjä epäilyjä tämän velhon palkkaamiseen liittyen.

Matka sujui pitkään ilman välikohtauksia. Kuli kuitenkin huomasi kasvavan huolen kaikissa muissa paitsi Therionissa, joka näytti koko ajan aivan yhtä huolestuneelta. Hän päätti tiedustella asiaa ja sai tietää, että he lähestyivät erään tietyn tuliseen ruokaan viehtyneen lohikäärmeen asuinpiiriä. Tämä huoletti hieman myös Kulia, sillä hän sai tietää kyseisen lohikäärmeen herkutelleen velhoilla ja pahasti pelkäsi sen päässeen velhonlihan makuun. Hän oli vakuuttunut, että velhojen liha oli erityisen mureaa ja maistavaa ja lohikäärme halajaisi sitä lisää. Hän päätti ilmaista huolensa myös pomolle, eli Therionille. Tämä vakuutti, ettei huoleen ollut syytä, sillä hänellä oli suunnitelma. He menisivät vaarallisen alueen alitse, sillä hän oli hankkinut suurella vaivalla ja rahalla maanalaisen luolaverkon karttoja ja heidän tarvitsi vain löytää kätkeyty suuaukko.

Koska paras etsimään kaikenlaista kätkeytyä oli Sluigi, Kulin oli määrä tehdä kohtuullisen kitkerää ja katkeraa ruokaa nimenomaan Sluigia ajatellen. Kuli oli jo hieman oppinut laskemaan tasoa, mutta tämä oli silti vaativaa. Päästyään kiinni haasteeseen hän piti sitä jopa melko hauskana. Nämä kokeilut eivät silti aina oikein toimineet. Hän esimerkiksi yritti tehdä huonoa ruokaa piilottamalla tahmeaan, etikalla sotkettuun riisiin aivan raakaa kalaa ja käärimällä sen päälle päätteeksi kuivakkaan merilevään. Edes erityisen tymäkän tahnaksi mössätyn piparjuuren lisääminen ei onnistunut tekemään annoksesta pahanmakuista, vaan suorastaan muotoutui yhdeksi ruoka-annoksen tavaramerkiksi tuonnempana tulevaisuudessa. Lopulta kuitenkin jopa kehnonlaisen ruuan valmistus alkoi sujua, vaikka hänestä ei koskaan tullut siinä erityisen hyvä.

Sluigia ei todellakaan nukuttanut. Häntä huoletti pikemmin se, että aterian muodostamat vatsakaasun purkaukset paljastaisivat hänen piileskelypaikkansa. Hän ei myöskään halunnut törmätä örvelöihin saatikka mihinkään pahempaan housut kintuissa, joten turvallisen tunnelin löytämisellä oli kiire. Hän onnistuikin siinä kohtuullisessa ajassa ja lopulta pääsi rauhassa tuottamaan keittoateriaa paikallisille lantakuoriaisille. Kuoriaisten huipukokki Topzef onkin aina sanonut, että keitto on ruuanlaiton haastavin alue, eikä huipulle pyrkivän kokelaan pitäisi koskaan väheksyä sen valmistusta.

Ryhmä eteni soihtujen ja Therionin otsan valossa pitkin loputtomalta näyttäviä tunneleita. Kuli löysi monia kiinnostavia sieniä: erityisen paljon hän keräsi erästä vaaleanharmaata lajiketta, joka myöhemmin osoittautui oikein herkulliseksi. Silloin kävi myös ilmi, ettei lahjakkuus ruuan kanssa ulottunut nimien keksimiseen.

Yrmy tuskin ehti nähdä sivutunnelista lähestyvät jättimäiset kädet ja torahampaat julmissa, jykevissä kasvoissa. Hän ehti reagoida sen verran, ettei hänen kaulansa jäänyt noiden käsien teräksiseen kuristusotteeseen, sillä muutoin hänenkin paksu niskansa olisi katkennut kuin oljenkorsi. Onneksi jyrävä vihreä käsi osui hänen olkahaarniskansa piikkiin ja otus säpsähti kivusta sen verran, että hellitti hieman otettaan. Yrmy kiitteli myös hyvää onneaan siitä, ettei ollut kiinnittänyt kypäräänsä hyvin, sillä se irtosi toisen käden tartuttua siihen ja painui kasaan kuin munankuori. Kypärä oli kyllä terästä, joten ehkä ote oli teräksistäkin lujempi. Kuthrunin mahtava miekka viils kookkaan otuksen olkavartta ja otus vastasi siihen laiskalla kämmenselän huitaisulla, joka lennätti Kuthrunin vastapäiseen seinään. Tällä välin Yrmy onnistui vääntäytyä vapaaksi ja murskata pari sorme kakkostiirikallaan, tai niin hän luuli. Hän huomasi tyrmistyneenä otuksen sormien rusahtelevan takaisin normaaliin muotoonsa. Myös verinen haava olkavarressa kuroutui umpeen aivan tuosta vain.

”Mikä otus tuo on!” Yrmy räkäisi äkäisenä.

”Näyttäisi luolapeikolta”, vastasi Therion, joka yritti pitää otusta kaukana miekkaan pistelemällä. Samassa pari ruskeaa pötkylää lensi heidän päänsä ohitse kohti peikon kitaa. Peikko nielaisi pötkylät yhtenä suupalana, eikä edes nikotellut kuin pari kertaa. Therion suunnitteli katsovansa vihaisesti velhoa, muttei väistelyltään ehtinyt.

Kuli päätti muuttaa taktiikkaa ja loitsi chili-valkopippurisekoitteen, joka pöllähti peikon hengityselinten kohdalla. Peikko aivasti makeasti ja linjassa etummaisiet seikkailijat pyllähtivät sen voimasta pakaroilleen. Onneksi seuraava aivastus osui seinille ja soturit pääsivät jälleen pystyyn. Therion antoi urheille seikkailijoille pelätyn perääntymiskäskyn, joka tulkittiin välittömästi oikein, eli pelastukoon ken voi. Kuli oli jäädä jalkoihin, kun Yrmy ja Therion juoksivat rinnakkain hänen ohitse. Apilas oli kaapinut Kuthrunin seinästä ja juottanut jotain yrttistä, joka oli saanut tämän taas täysiin tolkkuihin. Kiitollisena Kuthrun heilautti Apilaksen olalleen ja sinkosi karkuun. Kuli seurasi muitten perässä niin nopeasti kuin hyllyvän vatsansa kanssa kykeni. Sluigi oli suorittanut strategisen vetäytymisen jo taistelun ensi tuoksinassa, eikä hänestä näkynyt jälkeäkään.

Muutaman tiimalasin viivan jälkeen Therion muisti olevansa vastuussa kaikista ja kaikesta ja jäi odottamaan hidasliikkeisempää velhoa. Tämä puuskuttikin paikalle melko pian ja taipui kaksinkerroin huohottamaan. Aikaa ei kuitenkaan ollut tuhlattavaksi, sillä peikon raskaat askeleet kuuluivat jo mutkan takaa.

”Nyt voisi olla hyvä hetki loitsia jokin muuri maasta tai jäädä tai sellaisesta?” Therion ehdotti.

”Muuria, eh, joo, onnistunee”, Kuli läähätti. Hän nousi seisomaan ja keskittyi loitsuun unohtaen läähätyksen.

Isolta, vihreältä ja verenhimoiselta näyttävä peikko rynnisti esiin mutkan takaa. Silmänräpäystä myöhemmin sen eteen kasvoi valkea seinä, joka täytti koko tunnelin laidasta laitaan, ylhäältä alas. Kaksi silmänräpäystä myöhemmin valkea rakennelma sortui peikon törmätessä siihen raskaan ruhonsa kaikella massalla. Peikko kaatui naamalleen maahan yltä päältä valkeassa tomussa. Therion vilkaisi velhoa ankaran moittivasti.

Peikko nousi typeryneenä istualleen ja nuolaisi tomua huuleltaan. Nuolaisi sitten toistakin huulta. Hämmästynyt ilme kasvoillaan se tutki käsivarttaan, joka oli yltä päältä valkeassa tomussa. Se nuolaisi sitä ja jatkoi innokkaasti lipomista, kunnes tomusta ei ollut hiventäkään jäljellä. Sitten se kääntyi katsomaan muurin jäänteitä ja ryhtyi ahkerasti nuolemaan niitä.

”Nyt, ehkä, olisi hyvä hetki poistua”, Kuli sanoi varovaisesti.

Therionilla ei ollut tuohon vastaansanomista. ”Mikä ihmeen muuri tuo oli?” hän kysyi.

”Oikeastaan se oli suuri sokeritoppa, mutta arvelin, että se ajaisi asian.”

Therion pyöritti silmiään ja muisteli mielipidettään velhojen asioista ja päänsärystä.

He viettivät erinäisiä öitä maan alla, päiviähän siellä ei ollutkaan. Lopulta Therion ilmoitti heidän olevan melkein perillä. Toivetta maan päälle noususta ei kuitenkaan vielä ollut, sillä tunneli johti suoraan heidän määränpäähänsä. Nyt, ensi kertaa, hän kertoi tehtävän todellisen luonteen.

”Meidän on määrä tunkeutua noitakuningas Vitsikinkyn aarekammioon ja varastaa lumottu vallan päärynä.”

”Vitsikinkyhän osaa kammottavan kuolonloitsun!” Kuthrun melkein kuiskasi. Tunnelma muuttui jännittyneeksi ja päät kääntyivät kohti Kulia, joka ihmetteli mitä hän nyt

oli tehnyt.

”Yritämme välttää taistelua hänen kanssaan, mutta aivan varuilla: onko sinulla mitään vastustamaan sellaista loitsuja?” Therion kysyi madaltaen vaistomaisesti ääntään.

Kuli näytti hieman neuvottomalta, mutta niinhän hän aina kun kyse ei ollut ruuasta. Sitten hänen kasvonsa kirkastuivat. ”Ehkä. En ole kokeillut sitä, mutta minulla on teoria. Se ei estä loitsuja toimimasta, mutta on mahdollisuus, että sillä saa virkoamaan takaisin eloon.”

”Minä voisin taas tehdä yrttijuomaa, joka lisää elimistön kestävyttä”, Apilas sanoi väliin.

”Ööh, eih”, Kuli protestoi. ”Tämä vaatii, että maku- ja hajuaisti ovat ehdottoman hyvin virittäytyneet, joten ei mitään vahvoja makuja ennen.”

Apilas kohautti olkiaan, antoi asian olla ja tarttui seuraavaan: ”Kuulemani mukaan hänellä on myös ei-niin-arkisilla rituaaleilla luotuja apureita, joita kutsutaan mainioiksi.”

”Meidän pitää hoidella ne äänettömästi, jos niitä tulee vastaan”, Therion totesi. ”Ne ovat käsittääkseni aika aivottomia tapauksia. Vahvoja ehkä, mutta idiootteja.”

”Mitä tämä on?” Yrmy kysyi ja katsoi epäluuloisena Kulin tarjoamaa keksiä, jolla oli jotain omituista mössöä.

”Se on pohjoisen pallonpuoliskon parasta kaviaaria”, Kuli sanoi ylpeänä. ”Maista sitä.”

”Minkä pallon?” Yrmy kysyi ja vei suupalan lähemmäs sille tarkoitettua ruumiinaukkoa.

”Ei aavistusta, mutta niin olen kuullut sanottavan. Maista ihmeessä!”

Yrmy työnsi keksin kaviaareineen suuhunsa ja makujen sinfonia valtasi hänen makuelimensä, pakotti hänet sulkemaan silmänsä ja antautumaan täysin siemauksin tälle orkestraaliselle elämykselle, joka sai hänet leijumaan seitsemännen taivaan pilvien pehmeän kermaisessa kuohkeudessa. Kuli jätti hänet hengittämään hitaasti ja syvään koko ruumista vavisuttavan orgastisen nautinnon kourissa, ja siirtyi seuraavaan.

Lopulta he olivat valmiita, ja Yrmy ykköstiirikka hakkasi aukon seinään. Seinän toisella puolella alkoivat katakombit. Therion onnitteli itseään siitä, kuinka nerokasta oli lähestyä paikkaa tätä kautta, jolloin kaikki vaivalloinen taistelu ylätasolla jäi pois.

Yrmy ja Kuthrun nitistivät tehokkaasti pari gorillamaisen kyyryssä kävelevää karvontonta, epämuodostunutta mainiota. Lisää mainioita juoksi ovista ja ikkunoista, tai ei oikeastaan ikkunoista, koska sellaisia ei ollut, mutta jos olisi ollut, niistäkin olisi sellaisia juossut. Onneksi mainiot olivat juuri niin idiootteja kuin saattoi odottaakin ja juoksivat suoraan Kuthrunin ja Yrmy muodostamaan silppurin ja murskaimen yhdistelmään.

Sluigi luikki piilosta piiloon kohti aarrekammion ovea. Välillä hän suunnisti ”erehdyksessä” tulosuuntaa kohti, mutta Therionin miekka paransi hänen suuntavaistoaan huomattavasti.

Erinäisten väkivaltaisuuksien, Sluigin erehdysten ja erehdysten korjausten jälkeen he saavuttivat aarrekammion oven. Näin lähellä oleva rikkauksien paljous sai myös Sluigin jo rohkaistumaan ja hän aivan itse päätti purkaa ansat ovesta ja tiirikoida lukon. Edes nuoli, joka napsahti hänen päänsä viereen, ei häntä silloin vaivannut, vaan hän työnsi sen hajamielisesti syrjään. Myöskään oveen hänen päänsä viereen kopsahtanut keihäs ei silloin ollut hänen huomionsa arvoinen, vaan hän työnsi sen hajamielisesti syrjään. Seinään hänen päänsä viereen tömähtänyt mainio sen sijaan vaati hieman enemmän, eli kaksi kättä. Eri-

naisten myötä- ja vastamäkien jälkeen loksahdusten sarja palkitsi hänet ja ovi aukesi naksauttaen. Oven takaa paljastui loiste, joka sai Sluigin kasvot näyttämään keltataudin riivaimilta. Kultakuume valtasi hänen jokaisen sopukkansa ja hän päästi houreisen huudon: ”Jihaa!”

Kuli voiteli pitkän käytävän oliiviöljyllä, eivätkä mainiot päässeet juurikaan eteneeseen liukastelultaan.

”Oikeastaan rypsiöljy on terveellisempää, mutta ajattelin, ettei se tässä tilanteessa olisi niin nuukaa”, Kuli totesi Therionille. Therion puolestaan mutisi jotain velhojen asioista ja käveli pois.

Aarrekkamio oli kaikille hengästyttävä kokemus.

”Oooh”, Kuthrun huokaisi. ”Katsokaa noita kaikkia kalleuksia!”

”Oooh, vallan omena... ja tomaatti... ja avokado”, Kuli ihmetteli ääneen.

”Äkkiä nyt, etsikää vallan päärynä ja painutaan karkuun ennen kuin Vitsikinky itse tulee katsomaan, mikä on hätänä”, Therion ärähti. Itse kukin tarttui toimeen, ja pian vallan päärynä oli sullottu turvallisesti säkkiin erinäisten muitten sattumalta käsiin tarttuneitten kalleuksien muassa. Mainioita oli kerääntynyt jo melkoinen kasa pitkin käytävää, yhä uusien liukastellessa ja kaataessa yhä uudelleen niitä, jotka olivat jo melkein päässeet takaisin pystyyn. Iloisella seikkailijajoukolla oli siis mainiosti aikaa tehdä vetäytymisliike ja poistua takaisin käytävään, josta olivat tulleetkin. Heidän takanaan välähti valo ja kamala, veret hyydyttävä kirous vavahdutti seiniä pudottaen tomua luolan katosta. Ketään ei tarvinnut kehottaa juoksemaan, vaan he juoksivat juoksemastaan päästyäänkin. Tällä kertaa Kulikin pysyi mainiosti mukana, sillä hän oli ainut, joka ei ollut haalinut säkkiään täyteen painavia, jalokivikoristeisia kulta- ja hopeaesineitä.

Juuri kun he olivat keskellä avaraa luonnon muovaamaa luolaholvia, välähti heidän edessään valo sokaisten heidät kaikki hetkeksi. Silmänräpäystä myöhemmin kuului äänekäs ritinä, kun maa halkesi heidän välissään ja, pahaksi onneksi, Yrmyyn jalkojen välissä. Kuukaan ei arvannut, että sellainen iso, härkämäisen romuluinen, jäykän kankea goljatti kykenisi spagaatiin, mutta niin vain kävi.

”Hahaa! Luulitteko, että voisitte paeta minua, MINUA: taikuuden mestaria, noitakunninkaitten kuningasta, Vitsikinkyä!”

Kun Kulin näkö hiljalleen palasi, hän kykeni erottamaan sanojen lähteen: etäisesti ihmistä muistuttavan mykistävän kaamean, sanoinkuvaamattoman hirveän olennon, jonka nimeä hänen ei tarvinnut arvailla.

”Luopukaa heti ryöväämistänne kalleuksista: ne kuuluvat minulle, MINULLE!” Vitsikinky huusi niin, että vaahto hänen suupielistään pärskyi.

”Ne eivät ole sinun, ne kuuluvat niille, joilta olet itse ne ryövännyt”, Therion astui esiin miehekkäästi, rintaansa röyhistäen ja pidellen samalla merkitsevästi aarresäkkiä. Myöhemmin kuvaus tästä sai lukuisten nuorien neitojen sydämen pakahtumaan, sillä tulihan selkeästi esille miten komea, rohkea, oikeudenmukainen, vaaroja uhmaava ja muuta sellaista roskaa hän olikaan. Tosiasia, että entiset omistajat saivat kalleudet takaisin vain täyden hinnan maksamalla, oli sivuseikka.

”Vahvimman ja ahneimman oikeudella ne kuuluvat minulle, MINULLE! Laskekaa ne heti jalkoihinne ja paetkaa, niin saatte elää kunnes olen toimittanut ne takaisin aarrekkamiooni.”

”Ei hän kuitenkaan päästä meitä menemään”, Kuthrun totesi. ”Yritetään tappaa hänet, ennen kuin hän ehtii lausua kuolonloitsunsa.”

”En tiedä, se on aika nopea”, Kuli puuttui puheeseen. ”Hämätäkää häntä, niin yritän keksiä jotain.”

”Ei muuta kuin hyökätään”, karjui Yrmy ja pyöräytteli kakkostiirikkaa päänsä päällä, singoten sen sitten voimalla kohti Vitsikinkyä. Kuin yhteisestä merkistä koko ryhmä, loitsivaa Kulia lukuun ottamatta, ryntäsi kohti noitakuningasta aseitaan heilutellen ja epätoivoa kuvastava sotahuuto huulillaan. Tarinoissa tämä kohta yleensä kerrottiin hidastettuna.

”Olkoon sitten niin”, Vitsikinky totesi ylitsevuotavaa pahuutta tihkuvalla äänellä ja kohotti taikarisunsa ja lausui tuon kohtalokkaan loitsun. ”ARAVA KERAVA!” Risusta sinkoutui sininen valonsäde suoraan Yrmyyn rintaan. Tuo uljas, rohkea ja uhmakas soturi, joka ei kuitenkaan kerännyt yhtä monta adjektiivia kuin Therion, tarttui rintaansa ja päästi tukahtuneen ähkäisyn. Hän kääntyi jalkojensa varassa ylösalaisin ja hitaasti hänen vartalonsa muodostama T-kirjain vaihtui Y:ksi ja hän valui alas railoon.

Vitsikinky virnisti niin julmasti kuin ilkeä noitakuningas vain voi virnistää ja nauroi pahanilkistä nauruaan, joka oli kaikille pahuuden arkkitehdeille yhteinen tunnusmerkki. Therion syöksyi Vitsikinkyä kohti muodostaen samalla hidastetun huudon: ”eiii!” Noitakuningas osoitti häntä taikarisullaan ja alkoi lausua noita kammottavia, julmia, elämän päättäviä sanoja: ”Arava kerav-”. Äkkiä hänen maailmansa muuttui vihreäksi ja hänen suuhunsa tunkeutui jotain... jotain makeaa.

Therion, Kuthrun, Sluigi ja yrttisen tuoksuinen Apilas seisahtuivat jonkin sellaisen eteen, joka vaikutti valtavalta, vihreältä, tutajavalta hyytelöltä. Jossain hyytelön sisällä tumma hahmo huojui ja kiemurteli saaden hyytelön tutisemaan entistäkin voimallisemmin. Kuli asteli heidän viereensä ja nuuhkaisi.

”Juuri oikea koostumus: ei liian kuivaa, jotta alkaisi halkeilla, eikä niin kosteaa, että lässähtäisi.” Kuli vaikutti erityisen tyytyväiseltä itseensä. ”Aromikin on kohdillaan.”

”En halua tietää”, Therion sanoi kiireesti. Hän näytti siltä kuin hänen päätään voisi alkaa särkeä hetkellä millä hyvänsä.

”Yrmy!” Kuthrun huudahti. He kurkistivat kaikki yhdessä railoon. Yrmy oli takerunut kapeaan kohtaan viisi metriä alempana. ”Hän on kuollut.”

”Kiireesti”, Kuli sanoi. ”Jonkun on vietävä tämä ja pidettävä hänen nenänsä alla. On toimittava nopeasti.” Therion ei virkannut sanaakaan, vaan tempaisi Kulin kädestä jotain mikä vaikutti keksiltä jonka päälle oli sivelty jotain tahmaista ja lähti kiipeämään alas vaarallista ja petollista seinämää.

Yrmy näki valoa. Valossa oli jotain kutsuvaa ja hän oli kuulevinaan hiljaista harpunsoittoa. Hän lähti kulkemaan kohti tuota valoa ja tunsi itsensä yhä rauhallisemmaksi, maallisten murheiden jäädessä kauas taakse. Viimein hän oli aukolla, jonka toisella puolella avautui valon ja ilon valtakunta. Hän oli siitä varma. Hän kääntyi vielä kerran katsomaan taakse, jättääkseen hyvästit kovalle maalliselle maailmalle, joka häntä niin oli riepotehtu. Hän tunsi tuoksun, joka herätti muiston. Muistoon liittyi musiikkia, pilviä ja muuta jännää. Hetken hän epäröi ja katsoi paratiisin ikuisiin iloihin, sitten hän totesi ”bah” ja kääntyi takaisin. Hän suorastaan rynnisti takaisin siihen hämärään maailmaan, jossa hänen maallinen tomumajansa odotti.

Therion huomasi miten Yrmyyn silmät räpähtivät auki. Kädet tarttuivat hänen käsiinsä ja riistivät sen mitä ne pitelivät ja tunkivat sen suuhun. Yrmyyn silmät muljahtelivat ja hän päästi syvän huokaisun. ”Se oli viime tiimalla”, hän totesi onnellisena.

Koska tarinan kliimaksi oli tässä ratkaisevassa taistossa, paluumatkasta ei kerrota paljoakaan. Sen verran tiedetään, että he kohtasivat peikon, joka tanssahteli hoipertelevasti ja lauloi sammaltavasti, mutta siitä ei ollut sen enempää häiriötä, koska Kuli taisi tilliloitsun. Tästä seurasikin tuonnempana sanonta 'korvatillikka'. Kuli sai toisinaan kokata myös hyvää ruokaa, ja hän oli tulevaisuudessakin tervetullut jäsen näiden urheiden seikkailijoiden huolettomaan joukkoon, mutta ne ovat sitten eri tarinoita ne.

T. Salorannan kommentit:

Humoristisesta tarinasta puhuttaessa ei tiemmä koskaan pitäisi sanoa, että "huumori on vaikea laji", mutta eipä aidosti hauskan tarinan kirjoittaminen helppoakaan ole. *Viiden tähden velho* on kuitenkin hyvä esimerkki onnistuneesta humoristisesta novellista. Fantasiakliseille naureskelua on toki harrastanut monikin kirjailija, kuuluisimpana kaikei Terry Pratchett, mutta kuluneeseen aiheeseen on edelleen mahdollista saada tuore ote. Aki Hammarénilla sellainen on – ja se, että sama kirjoittaja kunnostautuu sekä huumorin että lovecraftilaisen kauhun saralla, kertoo kiistattomasti monipuolisuudesta.

Kuten tällaisen tarinan henkeen sopii, henkilöt ovat (herkkusuista velhoa lukuun ottamatta) varsin yksioikoisia perustyyppejä mutta sellaisina hauskoja. Tarina noudattelee pääpiirteissään tyyppillisen fantasiaseikkailun kaavaa jalkapatikoineen, hirviöiden kohtaamisineen ja lopputaisteluineen, mutta tilanteet pääsääntöisesti saavat melko odottamattomia käänteitä. Tilannekomiikkaa, hauskoja yksityiskohtia ja kulttuurillisia (etenkin ruokakulttuurillisia) viittauksia on runsaasti, ja tarina ylipäätään saa sekä hymyn huulille että veden kielelle. "Hyvän mielen tarina" on terminä arveluttava, mutta tästä tarinasta aivan konkreettisesti jäi hyvä mieli.

© Anu Varis 2013

Santeri Viljakainen

Kolme käskyä

Kunniamaininta (Tarja Sipiläinen)

I

Kuolemani tulisi olemaan kivulias.

Terä viilsi poskipäätäni. Samaan aikaan kylmää ja kuumaa. Korvissani vihelsi. Toinen vartijoista ojensi keihästään ja sivalsi kasvojeni edestä. Peräännyin ikkunalle. Vilkaistu selän taakse. Torni oli tavattoman korkea, ja alhaalla kuohuva virta musta kuin tulinen öljypata.

Metalli kohtasi harmaan kiven pääni vieressä. Iskin veitseni vartijan kaulaan ja riistin hänen aseensa. Musta vaate kieppui lasista ja hopeasta rakennettujen instrumenttien keskellä. Torjuin toisen vartijan iskun ja löin. Terä leikkasi kaapua. Kangas repeytyi ja paljasti kaistaleen veristä ihoa. Vartija kirosi, ja vimmoissaan kohottautui uuteen hyökkäykseen.

Lasi pirstoutui keihään pyyhkäistessä viereisen pöydän yli. Sirpaleet helähtelivät, levisivät sateena lattialle. Kumarruin ja vastasin iskuun. Vartija oli vahva. Kaaduin päistikkaa seinää vasten. Käteni hapuilivat tukea, etsivät jotain millä puolustautua. Silmien katse poukkoili pitkin tummaa huonetta.

Katosta riippui kettinkejä. Takassa palaa rätisi valkea. Lattia oli täynnä lasia.

Vihan huuto havahdutti minut. Otin askeleen sivulle, pois päin tulisijasta. Terä kulki olkapääni vierestä, tuhosi hopeaisen kellopelin. Kierähdin ja poimin nyrkkini täyteen lasimurskaa. Viskasin sirpaleet kohti vartijan kasvoja. Raivo syveni jokaisesta haavasta, sokaisi vartijan.

Kohottauduin yhdelle pöydistä ja ponnistin. Sormet puristuivat kettingin ympärille. Tempaisin vauhtia ja potkaisin. Vartija horjahti takkaan. Liekit korvensivat hänen päätänsä ja hartioitaan. Hän kirkui tuskissaan, yritti jaloilleen.

Vedin kettingin mukanani ja laskeuduin vartijan päälle. Kiedoin kahleet hänen kaulalleen. Silmät tuijottivat, kauhusta ja kivusta laajentuneina. Luomet olivat palaneet karrelle. Tartuin tiukasti kiinni ja nykäisin. Niskaranka rusentui, puristui kurkkua vasten. Kuolon korahdus haisi noelta ja tuhkalta.

Nousin ylös inhosta värähtäen. Huoneeseen levisi kärventyneen lihan käry.

Mitä Ghordon nimissä minä täällä oikein tein? Olin saanut haluamani. Miksi jäin?
Se kirottu nainen. Sanat viiniä ja katse hunajaa. Myrkytettyä makeutta. Mutta mil-
laista...

Salpa loksalti paikoiltaan, saranat valittivat. Käännyin katsomaan. Ovella seiso-
purppuraan silkkiin kietoutunut hahmo. Hiukset olivat kuin punottua kuparia, ne laskeu-
tuivat kiehkuroina hupun laskoksista.

”Selastia”, nainen kuiskasi. ”Älä pakene. Älä juokse pois.”

Tuijotin naista. Hän oli kaunis. Kauniimpi kuin kukaan toinen maailmassa.

”Coralia... Älä katso perääni kun lähden.”

”Pyydän, ethän mene. Jää luokseni.”

Ruumiini halusi sitä, sieluni vaati. Sydämeni olin jo antanut pois. Mutta jos jäisin,
eläisin valheessa. Lumous ei enää purkautuisi, jäisin asumaan uneen. Sama kuin olisin
kuollut.

Otin askeleen kohti ikkunaa.

”Tiedät miksi tulin. Meidän aikamme hiipui jo vuosia sitten. En ole enää se mies, jota
rakastit.”

Naisen kultaiset silmät täyttyivät kyynelistä. Yksi niistä vierä kermanvalkealle pos-
kelle. ”Minä rakastan sinua, Selastia. Tiedät sen, tunnet sisimmässäsi. Aika ei muuta mi-
tään.”

Synkkä joki virtasi alhaalla kutsuvana. Hyppää, se sanoi virnistäen kylmästi. Tunsin
karhean kiven sormiani vasten. Ikkunan reuna, muuta ei ollut minun ja pudotuksen välis-
sä.

”Mutta elämä muuttaa.”

Heittäydyin tyhjyyteen. Coralian huuto sekoittui tuulen huminaan. Suljin silmäni,
hengitin. Odotin iskua. Ja lopulta se tuli.

Veden kosketus oli hyinen. Uskoin vihdoon kuolevani.

II

Koski kohisi rannan kiviä vasten. Istuin metsän laidalla ja katselin mustana kohoavaa tor-
nia. Kelmeä valo lepatti ikkunassa tumman hahmon taustalla. Coralia oli nähnyt minun
selvinneen. Ilman nuotion loimuakin hän olisi erottanut minut puiden seasta. Pimeinkään
yö ei piilottanut hänen katseeltaan. Kun kerran antautui noidalle, tämä solmi lumouksen,
jota ei purkanut kuin kuolema.

Hieroin käsiäni tulen lämmössä. Liekit tanssivat aavistuksen sinertävinä. Dzinistä
valmistettu pulveri suorastaan houkutteli kellankukkia puhkeamaan tuohen alle, ei tarvittu
kuin pieni tulusten kipinä.

Pakkanen väijyi sammalmättäillä. Tunsin jo sen hampaat, ne nakersivat kohmeisia
sormiani. Syksy kävi vuosi vuodelta ankarammaksi, koetti näyttää talvelle olevansa sen ar-
voinen. Oli suoranainen ihme, että tämä maa kesti sen, syntyi uudelleen. Ei ollut muualla
toista Astairian kevään kaltaista.

Ääni herätti uneliaan metsän. Puutkin olivat kuulleet rapsahdukset lakastuneissa leh-
dissä. Olin jo hetken aikaa seurannut sen liikkeitä. Se kierteli kuin peto saalistaan, arvioi-
den, suunnitellen. Saaliilla ei olisi ollut mahdollisuuksia. Mutta minä olinkin saalistaja.

Nousin ja poimin karahkan nuotiosta. Heilautin palavan oksan kohti tummaa hah-
moa, joka tulla ryntäsi kohti. Roihuava valo leiskahti olennon hopeisista silmistä, ja se pal-

jasti hampaansa. Sen turkki kiilsi täysikuun kajoa, kynnet pureutuivat kuuraiseen maahan.

”Iltaa, Wulrof.”

Hukka katsoi minua muristen. Jos se olisi ollut yksi niistä, joita vaelsi Salkokedoilla, elämäni olisi hyvinkin saattanut päättyä sen leuoissa. Mutta Wulrof ei ollut tavallinen hukka.

Katsoin kuinka eläin nousi takajaloilleen ja nylki itsensä. Karva vetäytyi paljaan ihon tieltä, kuono nyrjähti sijoiltaan, kynnet työntyivät verta vuotavien sormien sisään. Muodonmuutos oli väkivaltainen, enkä vieläkään ymmärtänyt, miksi Wulrof teki sen itselleen. Minä en olisi kyennyt siihen. Lopulta sitä unohti, oliko ihminen hukan turkissa, vai hukka teeskennellen ihmistä.

Wulrofin ihmishahmo oli muuttunut sitten viime näkemän. Kasvot olivat riutuneet, ja arvet niissä vaikuttivat tuoreilta. Pitkään viipynyt hukan turkki oli niin ikään jättänyt jälkensä.

”Selastia. Löysitkö etsimäsi?”

En vaivautunut peittelemään hymyäni. ”Löysin.”

Laitoin käteni takin taskuun ja kiersin sormeni kangasnyytin ympärille. Avasin nyörin ja vieritin nyytin sisällön kämmenelleni. Kappale mustaa kiveä. Hennot riimut tulivat esiin kuunvalossa. Niitä oli kaikkiaan yhdeksän.

”Entä noita?” Wulrofin katse oli epäilevä, miltei moittiva.

Suljin nyytin visusti ja laitoin takaisin takkini uumeniin. ”Coralia yritti saada minut jäämään. Olin jo vähällä antautua hänelle.”

Wulrofin harmaissa silmissä kimalsi ymmärrys. ”Menneisyyttään on turha yrittää paeta.”

Kohotin katseeni kohti tornin ikkunaa. Takkatulen kajossa häälyvä hahmo oli poissa. ”Niin kai.”

”Aiotko palata Lomeniin?” Wulrof jatkoi. ”Sinulla on jo yksi kolmesta. Kertoiko vanha Holokov kahden muun olinpaikkaa?”

Pudistin päätäni. ”Hän on salamyhkäinen miekkonen. Mutta jos olisin tiennyt, että ensimmäinen on Coralialla, tuskin olisin lähtenyt koko matkalle. Toivon todella, että kaksi muuta ovat helpompia hankkia.”

”Tiedätkö itsekään, mihin olet ryhtynyt? Mitä nuo kivensirpaleet oikein ovat?”

Huokaisin. ”Luuletko, etten kysynyt tuota samaa Holokovilta? Mutta hän ei suostunut kertomaan. Sanoi vain, että minun on etsittävä ne ja tuotava hänelle. En vain ymmärrä, miksi hän pyysi apua juuri minulta.”

Wulrofin nauru kuulosti aivan haukahdukselta. ”Ehkä siksi, koska olet maan liukasliikkeisin varas! Astairiassa tuskin on ketään toista, jonka olisi onnistunut välttää hirttosilmukka yhtä useasti.”

Kunnia oli kyseenalainen. Olin varas ja ylpeä siitä, mutta kiinni jääminen tiesi aina kaupankäyntiä Kuoleman kanssa. Onnen kanssa sillä ei ollut mitään tekemistä. Mutta siitä ei kenenkään tarvinnut tietää. Tähän asti Kuolema oli ollut suojea sopimuksissaan, vaan jonain päivänä Hänkin alkaisi vaatia saataviaan.

”Viimeksi kun näin hirttoköyden, se laskettiin kaulalleni. Hiertymä ei ole vieläkään parantunut.”

Wulrofia tämä tuntui kovasti huvittavan. ”Olin silloin paikalla. Erasmus oli varma, ettet selviäisi. Löimme vetoakin. Sinun ansiostasi tienasin sievoisen summan kuparia.”

”Mukava kuulla, että löydät niin monia tapoja hyötyä koettelemuksistani. Ihmette-

lenpä vain, mitä hukka tekee kuparilla?”

Virne Wulrofin kasvoilla haaleni. ”Toisin kuin sinulla, minulla on perhe, jos et sattunut muistamaan. Minä kyllä syön mitä löydän kuljeskellessani, mutta Vulpinia ja Rufud eivät oikein perusta peltohiiristä päivällispöydässä.”

Häpesin suorasukaisuuttani. Wulrof oli kunniallinen kansalainen, mutta hukkaihmiselle löytyi hyvin vähän työtä, kun tämän pimeä puoli tuli päivänvaloon.

”Aikooko Rufud jalanjäljissäsi sepäksi?”

Wulrofin ilme synkkeni entisestään. ”Kylään saapunut silmäkääntäjä on sekoittanut hänen päänsä. Poika tahtoo tälle oppipojaksi, ei muusta puhukaan kuin tuhkakksi muuttuvista kyyhkystä ja itsestään leijuvista vesipalloista.”

Hymyilin lohduttavasti. Taikuus sai kenen tahansa mielen pyörälle.

Istuimme nuotion äärellä myöhään yöhön. Wulrof kertoi uutisista, jotka eivät olleet tavoittaneet minua matkallani. Yllätyin kuullessani, että Lomenin Käslynhaltijan tytär oli siepattu. Wulrofin mukaan useita kiertolaisia oli viety linnaan kuulusteluihin. Harva heistä oli tullut takaisin.

”Kylässä kiertää huhu, jonka mukaan sieppaaja olisi kulkenut korpin hahmossa, ja kantanut tytön kynsissään tämän nukkuessa.”

Kohensin hiipuvaa tulta. Savu kiemurteli ilmassa kuin harmaa käärme. ”En liioin perusta huhupuheista. Niiden alullepanija on useimmiten mierolainen tai muuten vain hulluuden partaalla.”

Wulrof katsoi minua arvioiden. Ihmishahmossakin hänen silmissään oli tuo eläimellinen katse, aivan kuin hän olisi tiennyt enemmän kuin muut.

”Yleensä hullut vain toistavat sen minkä viisaat ovat unohtaneet.”

III

Aamu valkeni kuulaana. Usvaa lipui hentoina nauhoina metsästä. Aurinkoa ei näkynyt. Wulrof oli herännyt ennen minua ja lähtenyt omille teilleen. Tuoreet hukanjäljet kulkivat puiden helmaan ja katosivat lakastuvaan vehreyteen. Niitä minäkin lähtisin seuraamaan.

Metsän laidalla käännyin vielä katsomaan virran toisella puolella kohoavaa tornia. Päivänvalossa se oli kuin tulen raiskaama ranka, musta ja irvokas. Okaköynnökset kiersivät kiveä juurelta aina huipulle saakka. Noidan sulkeutunut yksinäisyys oli surullisinta mitä tiesin.

Ilma metsässä kuiskaili. Kastehelmet helisivät putoillessaan, lehdet rapsahtelivat askelten alla, uinuvien puiden kaarna nitisi ja narisi.

Olboarin metsä, vanha kuin iäisyys itse. Kerrottiin, että se oli versonut yhdestä ainokaisesta siemenestä. Vuosisatoja sitten muuan parantaja oli kylvänyt lehmuksen siemenen mustan joen äärelle, virtaan hukkuneen lapsensa muistoksi. Tarinan mukaan Olboar olisi kohtaava kuihtumisensa sinä päivänä kun Styrin synkkä vesi kuivuu.

Aikoinaan metsä oli vilissyt toinen toistaan oudompia otuksia. Kuorniaisia, hirkureja, puusiirvoja. Aseton kulkija oli saanut olla varuillaan. Nykyään metsä oli vailla asukkaista, ne olivat kuolleet nälkään tai vaeltaneet etelämmäksi, pakoon kylmyyttä.

Siksi yllätyinkin kuullessani marjapensaikon suojista kahinaa. Vedin veitsen vyöltäni. Mustan nahan kiertämä kahva vasten sormiani toi turvaa. Silva oli pelastanut henkeni useammin kuin minulla oli elinvuosia takana. Sen hopeinen terä oli maistanut niin ihmisen kuin eläimenkin verta. Mutta milloinkaan ei haihtunut se katkeruus, jota veistä kohtaan

tunsin. Coralian lahja, pelastus turmion tuojalta.

Siristin katsettani, otin askeleen lähemmäs pensaikkoo. Eläin ei ollut iso. Mutta ei ollut kuorniainenkaan. Silti se repi silmät uhriltaan, ennen kuin tämä ehti edes huutaa. Kohotin veistäni, valmistauduin.

Otus, joka lehtien keskeltä loikkasi esiin, oli tuskin hilleriä suurempi. Sillä oli pitkä tuuhea häntä, meripihkan väriset silmät, ja kuono, joka oli aivan mesimarjahillon tahrима. Eläin vingahteli ja kirskutteli, kiipeili kuin orava olkapääni yli selkään ja päälaeleni.

Vein veitsen takaisin vyölleni hymyillen. Tämä kaveri tuskin himoitsi silmiäni. Avasin laukkuni ja mursin palan leivänkannikasta, jota olin säästänyt paluumatkalle. Eläin nappasi murusen pieniin käpäliinsä ja alkoi nakertaa sitä neulanterävillä hampaillaan.

Vaikutti vahvasti siltä, ettei minun tarvitsisi matkata yksin Lomeniin.

IV

Päivä oli jo ehtinyt kivuta puoleen, kun saavuin Olboarin puurajalle. Tuuli siveli syksyn kultaamaa niittyä. Seuralaiseni nuuhki ilmaa ja naukaisi. Kohotin katseeni taivaalle. Parvi vihurihaukkoja kaarteli pilvien alapuolella.

”Suotta sinä niitä säikyt”, lohdutin elikkoo. Se vingahti ja mönki laukkuni uumeniin. Naurahdin. Uusi ystäväni ei tuntunut järin rohkealta. Meillä oli siis jotain yhteistä.

Mutta tullessani Pohjantielle tajusin, ettei otuksen huoli ollut perätön. Jotain oli toden totta tekeillä. Tienlaidassa lojuivat kaatuneet hevosvaunut. Oikeanpuoleiset pyörät olivat uponneet ojan vetiseen mutaan. Hevosia ei näkynyt valjaissa. Joko ne oli varastettu, tai sitten joku oli vapauttanut ne.

Ketään ei ollut vaunujen luona. Kurkotin katsomaan ikkunasta. Kolme tummaa hahmoa makasi liikkumattomana maanpuoleista ikkunaa vasten. Koputin lasia. Ei elonmerkkejä.

Mikä oli kaatanut vaunut? Ryöväreitä liikkui kyllä seudulla, mutta tuskin yksikään niistä olisi uskaltanut näin aukealle paikalle. Ei sen jälkeen, mitä tapahtui Thiberissä.

Vaunun kyljestä erottui rosoisia jälkiä, kuin jokin terävä olisi pirstonut puuta. Viillot kulkivat kolmen ryppäinä samaan suuntaan. Samanlaisia jälkiä olin nähnyt joskus Karhulinnaassa, Vuorten itäpuolella. Mutta mistä kummasta tänne karhuja olisi eksynyt? Viimeiset jäljelle jääneet asuivat pohjoisessa. Susien ja karhujen välinen reviiiriviha ei ollut lieventynyt sadankaan vuoden jälkeen.

Äkkiä suojattini vingahti ja loikkasi olkapäältäni tielle. Eläin poimi jotain mudasta ja alkoi tutkiskella sitä hampaat narskahdellen. Kumarruin katsomaan. Olisin tunnistanut kullan kimalluksen missä vain.

Kiersin sormeni hennon ketjun ympärille. Elikko sähähti ja paljasti neulamaiset hampaansa.

”Annahan tänne se”, komensin. Otus ei ollut valmis luopumaan löytämästään aarteesta. Kaivoin laukkuani ja revin palan leivän lopusta. Heristin nokareta sormieni välissä. ”Tehtäisiinkö vaihtokaupat?”

Leipä kiinnitti eläimen huomion siksi aikaa, että ehdin napata loputkin esineestä. Olin haltioissani. Näki heti, että koru oli jääkultaa, vieläpä mitä puhtainta. Metallia oli myös saanut arvoisensa korusepän. En ollut eläessäni nähnyt niin taidokkaasti tehtyjä kai-verruksia. Kääntelin medaljonkia käsissäni ja tajusin sen olevan vipukopallinen, mikä vain lisäsi ihmetystäni. Niitä näki enää harvoin jos koskaan, sillä sepät, jotka niitä osasivat val-

mistaa, olivat aikaa sitten kuolleet. Korun sisään rakennettu mekanismi oli keksintö ver-
taansa vailla. Sitä oli mahdoton saada auki ellei tiennyt, mikä osa kiertyi mihinkin suun-
taan. Aikoinaan aateliset ja ylimystöt säilyttivät medaljoneissa testamenttejaan tai muita
arvopapereita. Kaulassa riippuva koru oli oiva säilytyspaikka. Ainakin niin kauan kuin oli
pää johon se pujottaa. Moni herttua oli ahneuksissaan kohdannut loppunsa pyövelin kir-
veen alla.

Seurasin sormellani uurteita, jotka kiersivät kopan öljynpehmeää pintaa. Jokainen oli
tarkkaan suunniteltu ja hiottu liitos. Painoin hellästi yhtä terälehdien muotoista palaa. Me-
tallilevy niksautti lupaavasti, ja kiskot työnsivät palan sivuun. Pienet hammasrattaat kilah-
telivat, yksi, kaksi, kolme kertaa. Jousi virittyi ja seurasi hiljaisuus. Medaljonki vaipui
uneensa.

Katsoin korua, sen kultaisia punoksia ja koverruksia. Sieltä täältä erottui kuvioita.
Seitsemän koukeroista kirjainta. Ne olivat sikin sokin, vailla järkevää merkitystä. T, A, E,
L, N, O, T.

Pyörittelin kirjaimia mielessäni, mutta en ymmärtänyt, mikä sana niiden oli tarkoi-
tus kertoa.

Minusta tuntui, että olin toden totta löytänyt aarteen.

V

Ilta ojenteli tummia sormiaan selkäni takana, kun saavuin Lomeniin. Kadut olivat hiljaisia,
asukkaista ei näkynyt jälkeäkään. Ikkunoissa paloi himmeitä tuikkuja, mutta useimmissa
verhot oli vedetty ruutujen eteen.

Odotuksen tunsin, pelon saattoi jo nähdä. Mutta mitä nämä ihmiset pelkäsivät?

Pysähdyin vanhan kivitalon eteen. Ilma sen läheisyydessä haistoi noelta ja tervalta. Mustuneesta piipusta tupruttanut paksua savua.

Tartuin kolkuttimeen ja koputin ovea. Hetken aikaa oli hiljaista, mutta pian kuulin askeleita. Niitä kuitenkin säästi ääni, joka kuulosti siltä kuin parvi lintuja olisi räpistellyt tietään vapauteen.

”Selastia!” Oven takaa ilmestyi mies, jolla oli paksu riekaleinen kaapu ja neljä mustaa siipeä. En koskaan katsonut Holokovia silmiin, sillä hänellä ei ollut niitä. ”Sisälle siitä, pian nyt ennen kuin ilta työntää jalkansa oven väliin.”

Holokovin talo oli sanalla sanoen epämiellyttävä. Tuntui kuin kaikki siellä olisi tehty tuhkasta ja savusta. Ilma oli kitkerää ja utuisen harmaan peitossa. Miehellä kävi harvoin vieraita, ja sen kyllä ymmärsi.

Holokov kehotti istuutumaan. Olin varma, ettei savuinen jakkara kestäisi painoani, mutta yllätyksekseni olin väärässä. Mitenkään mukava se ei siitä huolimatta ollut.

”Oletan”, Holokov aloitti istuutuen itse korkeaselkäiseen nojatuoliin, ja risti risumaiset sormensa, ”että sinulla on matkassasi jotain minulle kuuluvaa.”

Otin kangasnyytin laukkuni pohjalta ja näytin sitä Holokoville. ”Sirpale on tässä. Entä kaksitoista taaleriani?”

Holokov hymyili. Virnettä oli kammottava katsella. ”Palkkiosi”, hän sanoi, veti hihastaan kourallisen kultakolikoita ja pudotti ne tuhkaa vellovalle pöydänkannelle. Kullan kilinä oli valoa pimeydessä.

”Loput saat, kun työ on tehty.”

Ojensin kivensirpaleen Holokoville ja aloin kahmia taalereita laukkuuni. Olin sulkemaisillani nyörin, kun terävät hampaat pureutuivat kämmenselkääni. Pitkä ruskea häntä pyyhkäisi kasvojani ja vikkelät käpälät kiipesivät käsivarttani pitkin päälle.

”Tavaton sentään, mikä tuo on?” Holokov kysyi siipiään leiskauttaen.

”En tiedä. Se liittyi seuraani Olboarissa ja on kulkenut mukanani sieltä saakka.”

Holokov nousi tuolista ja oli tutkivinaan elukkaa, joka kärvisteli paraikaa hiuspehkonin suojissa. En lakannut ihmettelemästä, kuinka mies kykeni näkemään ilman silmiään.

”Kerrassaan erikoinen otus. Huiskutirskuttelija, ellen ole aivan väärässä. Mutta aikakirjat kertovat niiden kuolleen sukupuuttoon. Hattumaakarit käyttivät eläinten häntiä koristuksina.”

Huiskutirskuttelija sähähti vihaisesti.

”Tämä yksilö ainakin vaikuttaa varsin elävältä”, totesin huvittuneena. Holokovia tämä ei juuri naurattanut.

”Sinun pitäisi viedä se takaisin sinne mistä löysitkin. Sinut tuntien joudut hankaluuksiin aina kun veljeilet villieläinten kanssa.”

Holokov tunsin Wulrofin ja tiesi, mikä tämä oli. Viha kuohahti sisuksissani. Harvassa olivat ne joita saatoin enää kutsua ystäväkseni, ja epäonninen seppä oli yksi heistä. Herjan keittämät kitkerät sanat kuplivat kielessäni, mutta nielaisin ne irvistäen. Holokovin suuttaminen ei olisi ollut viisasta.

”Luulen, että annan sen matkata kanssani”, sanoin. Tunsin katkeransuloista mielihyvää kiertäessäni sormet viileän jääkullan ympärille. ”Elukan ansiosta tulini löytäneeksi tämän.”

Riiputin medaljonkia kasvojani edessä. Holokovin ilme puhui puolestaan.

”Mistä varastit sen?”

Sanat oli tarkoitettu loukkaaviksi, mutten antanut niiden pyyhkiä hymyäni. ”Kuten sanoin, minä löysin sen. Pohjantiellä oli hylätyt vaunut.”

”Vaunut? Millä tavalla hylätyt?”

En aluksi huomannut sitä, mutta Holokovin äänestä oli haihtunut iva ja tilalle oli tullut puhdas uteliaisuus.

”Hevosettomat, ojaan kaatuneet. Matkustajat eivät olleet poistuneet vaunuista, heidän henkensä kylläkin.”

Nyt jo Holokovin kasvoilta kuvastui järkytystä. ”Riistitkö sinä korun vainajalta?”

”En sentään. Medaljonki oli maassa, mutaan hautautuneena. Mutta en kiellä, etteikö se olisi kuulunut jollekin vaunun matkustajista.”

Holokov nojasi sormiaan vasten ja vajosi mietteisiinsä. ”Saatko sen auki?”

”Mahdotonta. Eri yhdistelmiä voi olla tuhansia.”

”Minulla on aikaa...” Holokov ojensi siteitten kiertämää käsivarttaan ja oli jo napamaisillaan medaljongin. Vedin korun kuitenkin pois hänen ulottuviltaan ja suljin laukuuni.

”Keskity sinä vain siihen kivenpalaseesi. Ehdit pohdiskella arvoitusta ennen kuin palaan seuraava mukanani.”

Holokov katsoi minua nyrpeästi. ”Kuinka vain.”

Hän nousi ja lipui takanaan seisovalle kirjahyllylle. Hetken etsittyään hän palasi mukanaan savuava, harmaakantinen opus.

”Toinen sirpale voi tuottaa hankaluuksia”, Holokov sanoi pahaenteisesti selatessaan kirjan sivuja. ”Kiven nykyinen haltija asuu Fernianin metsässä. Matka sinne ei ole pitkä, mutta itse metsä voi osoittautua vaikeakulkuseksi.”

Fernian, Kaihdettu metsä. Jopa gorgovalaiset välttivät kulkemasta sen halki. Metsän kerrottiin olevan kirottu. Luultavasti se olikin. Kerran juurilleen palanut puu ei milloinkaan kasvanut entiselleen. Kukahan järkiheitto metsään oli asettunut asumaan?

”Tarvitseeko minun varautua johonkin? Kohtaaminen Coralian kanssa oli yllätys, jonka kaltaista en liiemmin välittäisi kokea uudelleen.”

Kun Holokov hymyili tuolla tavalla, se tiesi ikävyyksiä. ”Sinähän olet varas. Eikös sinun kuulu kiemurrella koloista, jotka ovat muille liian ahtaita?”

Hän käänsi kirjan sivua ja näytti minulle aukeamaa. ”Tiedätkö mikä tämä on?”

Katsoin mustekynällä piirrettyä kuvaa. Piirros esitti kukkaa, jossa oli pisanamuotoiset terälehdet ja kahdeksan jousimaista hedettä.

”Taitaa olla katkeranlilja. Rohdoskauppiaat myyvät niitä lääkeyrteinä, mutta omat kokemukseni kukasta ovat kaikkea muuta kuin parantavia.”

Viimeksi kun tunsin kukan tuoksun, se huumasi minut. Pisara liljauutetta sai uskomaaan mihin tahansa. Noidan rakastajana kaikki oli kaunista lumetta.

Holokovin kasvot tuijottivat minua kuin tämä olisi osannut lukea ajatukseni. Usein pelkäsin hänen tekevänkin niin.

”Ennen kuin lähdet, hanki itsellesi yksi tällainen. Siitä voi olla sinulle hyötyä.”

VI

Pinyan yrttitarha oli vertaansa vailla. Suurin osa hänen rohdospuotinsa antimista oli hänen kasvattamiaan. Hohkasammalta, kinisjuurta, kuuratähtimöitä, virnalehtiä; lääkkeitä ja mausteita oli pienen puodin hyllyillä purnukoittain.

Toisin kuin Holokovin talossa, täällä ilma tuoksui aina miellyttävältä, hieman salamyhkäiseltä.

”Iltaa Pinya.”

Pienikokoinen, ruskeahiuksinen tyttö kääntyi kuullessaan ovikellon kilahtavan ja soi minulle aurinkoisen hymynsä.

”Selastia! Voi miten mukava yllätys.” Pinya riensi halaamaan. Kaappasin hänet syleilyyni hymyillen. Laventelia, vaniljaa ja neilikoita. Lomenin kukkaistytty.

Olin tuntenut Pinyan lapsesta saakka. Muistan vieläkin kuinka varastin nappeja her-ra Grindorfin ompeluriasiasta ja punoin niistä tytölle riipuksen. Olin silloin nuori ja rehvakas. Toisenlainen...

”Minulla on ollut ikävä sinua”, Pinya sanoi. Mintunvihreät silmät kertoivat hänen tarkoittavan sitä.

”Kuin myös. Olen ollut matkoilla...”

Pinyan kasvot kuvastivat huolta. ”Minusta sinun ei pitäisi jatkaa. Mitä jos jäät kiinni? Käskynhaltija on käynyt aina vain julmemmaksi.”

”Älä murehdi. Kyllä minä aina pakotien löydän. Sitä paitsi, viimeaikaiset matkani eivät ole uskoakseni piinanneet Hänen Armonsa rauhaa.”

Pinya huokaisi. ”Minkäpä harakka sulilleen mahtaisi.”

”Löysin toimeksiantajan, joka maksaa kultaa mustista kivensirpaleista. Löysin jo yhden, ja kaksi on vielä jäljellä. Mies sanoi, että seuraavaa etsiessäni minulla olisi oltava katkeranlilja matkassani.”

”Katkeranlilja?” Pinyan äänestä kuului hämmästys. ”Kuka tämä sinun toimeksiantajasi on?”

”Holokov. En tiedä mahdatko tuntea miestä. Hän asuu siinä savuisessa talossa rinteen länsipuolella.”

”Se vanha korppi?” Tytön sanat tuoksuiivat kitkeriltä. Syreeniä ja pippuria. ”Hän pilasi kaikki syysruusuni. Olin myymässä niitä markkinoilla, kun tämä siivekäs herra tulla tupsahti kojulleni ja nokesi jok’ikisen ruusun.”

Pinyan kertomana tapaus kuulosti perin hauskalta, mutta en uskaltanut nauraa.

”Kasvatatko vielä liljoja?” kiirehdin kysymään vaihtaakseni puheenaihetta. Alkoi olla jo myöhä, ja olisin mieluusti etsinyt itselleni yösijan ennen pimeää. Lähtisin kohti Ferniania varhain aamulla.

”Kyllä, mutta minulla on niitä vain kuivattuna. Kertoiko se mokoma pahanilman linnun irvikuva, mihin sinä sitä kukkaa tarvitsisit?”

Jälleen kerran minun oli todettava, että Holokovin vaiteliaisuudesta ei ollut kuin haittaa. Mistä moinen salailu? Mies itsekin oli kuin suuri siivekäs arvoitus.

”Hän sanoi vain, että siitä saattaisi olla minulle hyötyä.”

Pinya voihkaisi. ”Voi hyvä tavaton! Sillä kasvilla on kymmeniä eri käyttötarkoituksia. Ja olen melko varma, ettei hän olettanut sinun käyttävän sitä vain ihastuttavana koristeena rintapielessä.”

En kyennyt peittelemään hymyäni. ”Kuivattuja tai ei, otan yhden mukaani.”

Pinya etsi nipun kukkia, jotka olivat juuri niin kauniita kuin Holokovin näyttämässä kirjassa. Kuivattunakaan ei liljojen väri ollut haalistunut, vaan ne olivat yhtä kirjavanvioletteja kuin vasta poimittuina.

Tyttö valitsi kukista kaikkein suurimman ja ojensi sen minulle. ”Lupaathan pitää huolta itsestäsi?”

Laskin liljan hellävaroin laukkuuni, missä ruskea karvainen mytty nukkua tuhisi pitkään häntäänsä käpertyneenä.

”Minä lupaan.”

VII

Corleyn kievari oli paikka, jossa ei niinkään piitattu asiakkaan nimestä saati tämän ulkonnäöstä. Kulta ja hopea kelpasivat niin maankiertäjiltä, vilungintoimittajilta kuin murhamiehiltäkin. Herra Corley oli suurpiirteinen mies, ja sellaiseksi hän oli syntynytkin. Jos kivenveistäjä olisi ollut kyllin taitava ja onnistunut herättämään karkeimmankin kivipatsaan eloon, yhdennäköisyys Corleyn kanssa olisi saattanut olla hyvinkin suuri.

”Barnabas”, tervehdin ihmisenmuotoista järkälettä, joka seisoj anniskelutiskin takana.

”Kas, kukas se siinä”, Corley jylisi. Kuin itse vuori olisi herännyt puhumaan. ”Vanha kunnan Hopeasormi.”

Vihasin lempinimeä, jota maakunnan muut lainsuojattomat ja useimmat vihamieheni minusta käyttivät. Corley oli käynyt kauppaa epäilemättä jokaisen Lomenin mierolaisen kanssa ja luultavasti heiltä omaksunut tuon nimen.

”Löytyisikö vapaata kamaria? Viivyn tämän yön kylässä, ja jatkan matkaani heti huomenaamulla.”

”Onhan noita tyhjillään.” Corley kouraisi avaimen naulasta ja laski tiskille. ”Turhanhinkin hiljaista, etten sanoisi.”

Otin yhden Holokovin kultakolikoista. Sillä olisi yöpynyt kievarissa vaikka viikon. ”Pitikin kysymäni... Kylässä vaikutti autiolta tullessani. Mitä on tapahtunut?”

”Sen kun tietäisikin. Mutta toden totta, jotain on tekeillä. Tunnen sen luissani. Asiat alkoivat mennä oudoksi, kun se velmuilija saapui.”

”Velmuilija?”

Corley iski pajavasaran kokoisen nyrkkinsä pöytää vasten. ”Niin, se pahuksen Asmodeus! Mokoma ilveilijä on varmasti niiden katoamisten takana. Siltähän onnistuu lintujen kadottamiset ja sen sellaiset taikatemput. Yhtä hyvinhän semmoinen saa ihmisetkin katoamaan.”

Asmodeus oli luultavasti silmänkääntäjä, josta Wulrof oli puhunut. Vaan ei tämä ollut kertonut mistään katoamisista. Paitsi...

”Käskynhaltijan tytär. Onko hänen lisäksi siepattu muitakin?”

”Etkö ole kuullut? Myös myllärin ja timpurin tyttäret ovat kadonneet kuin tuhka tuuleen.”

Komeljanttarit olivat poikkeuksetta arveluttavaa sakkia, mutta ihmisryöstäjiksi heitä oli vaikea uskoa. Katoamisille oli löydyttävä jokin järkeen käypä selitys.

Annoin Corleylle maksun, toivotin hyvät yöt ja lähdin portaisiin.

Kamari kahdeksan oli varsin viihtyisä, joskin koruton huone. Sängyn muhkurainen olkipatja sammalmättäiden ja kallionotkelmien jälkeen tuntui itsensä Käskynhaltijan ma kuusijalta. Tyyntyä tosin oli vähemmän kuin Hänen Armonsa sänkykamarissa, ja niistäkin osa oli kokenut kovia, mutta yhtä kaikki olin tyytyväinen.

Heitin takin sängynlaidalle, riisuin saappaat ja asetuin peitteelle pitkäkseni. Kuuntelin kuinka huiskutirskuttelija tuhisi laukkuni pohjalla. Sen häntä pilkisti esiin laukun suulta ja heilui raukeasti. Mietin, millä nimellä otusta pitäisi alkaa kutsua. Flyn voisi sopia, se kun tarkoitti neyan kielellä eloisaa.

Väsymys sai minusta pian otteen, ja ennen pitkää vaivuin sekavaan, udun kietomaan uneen.

VIII

Viileässä aamuilmassa leijaili yön henkäys. Sumua vaelsi kujilla, eikä valkenevassa hämärässä liikkunut minun lisäksi muita kuin mouruava kulkukissa. Laskeuduttuani Lomenin rinteeltä ilma viileni entisestään. Tien muta oli jäänyt koppuraksi ja lammikot rapisivat riitteestä.

Tovin matkattuani poikkesin tieltä kuuraiselle niitylle. Kulku niityn kautta oli epämiellyttävämpää kaikkine kaninkoloineen ja ruohotukkoineen, mutta se myös oikaisi hie-
man, ja tahdoin selviytyä Fernianista ennen illan pimeyttä.

Saavuin metsän laitamille ennen puolta päivää. Puut olivat juuri niin surkeita kuin matkalaisten kertomuksissa. Kieroon kasvaneita ja kituliaita. Metsän arvet eivät olleet milloinkaan parantuneet.

Täällä äänet olivat tyystin erilaisia kuin Olboarissa. Puiden äänessä narisi katkeruus, murenevat lehdet kahisivat tukahdutettua vihaa. Juurissa ei virrannut elämänvoimaa, vaan niitä ravitsi pahuus. Metsä oli kironnut itsensä.

Flyn kurkisti laukusta ja vingahti alakuloisesti.

”En minäkään tästä paikasta pidä. Lähdemme heti kun olen löytänyt sen sirpaleen.”

Jostain päin metsää kantautui kilahdus. Se oli kuin kello tai lasinen tiuku. Katsoin ympärilleni, mutta äänen aiheuttaja vältteli silmiäni. Flyn nuuhki ilmaa ja naukaisi. Sekin tunsu piileskelijän läsnäolon. Tartuin Silvan kahvaan. Fernianissa tuskin asusti ainuttakaan olentoa, jota olisi voinut pitää ystävällismielisenä.

Erään puun takaa erottui tumma hahmo. Se vaikutti ihmiseltä, mutta sen ulkomuodossa oli jotain vääristynyttä.

”Hei siellä! Kuka olet?”

”Menkää pois”, hahmo kähisi. ”Ette ole tervetulleita.”

”Tulin etsimään mustaa kivensirpaletta, johon on kaiverrettu ikiaikaisia riimuja. Tietäisitkö sinä siitä jotain?”

”Alkakaa laputtaa! Teillä ei ole tänne mitään asiaa.”

Lähdin kävelemään hahmoa kohti. Näin kauaksi metsään käveltyäni en lähtisi pois tyhjin toimin.

”Hyvä herra, pyydän. Kertokaa mistä tuon sirpaleen voisi löytää. Lähdemme heti kun olen saanut sen.”

Hahmo astui pois puun varjosta. Se kulki kumarassa, likaiseen vaatteeseen kietoutuneena. Kasvoja peitti väljä huppu, mutta sen kädet työntyivät kankaan alta kuvottavan selvästi. Iho oli arpinen ja juovikas, ja osa karrelle palaneista sormista oli korvattu hopeisilla terillä, joita olento kilkutteli ontuessaan.

”Sinä et ymmärrä. Ei ole mitään sirpaletta. On vain suuri arvoitus.”

”Mikä tuo arvoitus on?” tivasin. Seisahduin olennon eteen. Olin niin lähellä, ettei tämän olisi tarvinnut kuin ojentaa raatomaista kättään, ja kolme veistä olisi viiltänyt kurkuni auki. En kuitenkaan perääntynyt. Jos olento hyökkäisi, olisin valmis.

”Kolme käskyä”, tämä kuiskasi. ”Kolme käskyä, jotka aikoja sitten laadittiin.”

Tiesin olevani lähellä vastauksia. Saisin selville sen, minkä Holokov oli minulta sallanut. ”Mitä varten ne laadittiin?”

Olento katsoi minua huppunsa kätköistä. Verestävät silmät, kuin kaksi hehkuvaa kekälettä tuhkanvärisissä kasvoissa.

”Kuoleman Kammiolle.”

Okanuora sydämeni ympärillä kiristyi. Tunsin kuinka Hän katsoi minuun. Hän oli kaikkialla. Käsi olkapäälläni.

”Mitä tällä on tekemistä Kuoleman kanssa?”

Olennon silmissä lepatti suru. ”Ne ovat Kolme Kuoleman Käskeyä. Unen ja Kohtalon veljelleen laatimat.”

Vedin Silvan vyöltäni ja painoin sen terän olennon kaulalle. ”Mitä sinä puhut! Yritätkö valheita saada minut uskomaan sanojasi?”

”Kerroin totuuden, en muuta”, olento sihisi. ”Sinäkin tiedät sen, et vain ymmärrä. Tiedät, millainen Hän on. Olet nähnyt Hänet...”

”Vaiti!”

Viha kuohui sisuksissani. Viha joka sai voimansa pelosta. Kuoleman pelosta.

”Kerro missä se sirpale on! Kerro tai vuodatan veresi tämän kärventyneen maan pöveen.”

Olento nauroi. Sen ääni raakkui kuin metallinen varis.

”Luuletko minun pelkäävän? Minun elämäni on lakastunut, jäljellä vain kituva ranka. Menetin kaiken.”

Veitsi vapisi sormieni otteessa. Hengitykseni sekoittui palaneelta ja mädältä haisevaan ilmaan.

”Minun on saatava tietää!”

Olennon lipevät sanat pysäyttivät hetken. ”Holokov ei ikinä tule saamaan kaikkia kolmea. Kuoleman käskyt eivät kuulu kuolevaisten käsiin.”

Nimi tulvahti ajatuksiini täynnä palavaa uteliaisuutta.

”Mitä tiedät Holokovista? Mitä hän aikoo?”

Hampaat olennon suussa pureutuivat yhteen, sanat tihkuivat kähisten huulten väliltä. ”Salattu... lupaus...”

Puristin Silvaa. Terä painautui yhä syvemmälle valkeaan ihoon. Musta veripisara tihkui haavasta ja norui kaulaa myöten. Vain vaivoin saatoin hillitä itseni tappamasta tuota kurjaa.

Olento nauroi ilkkuvasti.

”Olen odottanut sinua, Selastia. Näetkö miten olen kuihtunut tämän metsän mukana? Viimein odotukseni on ohi.” Olento katsoi silmiini. Hän oli hyväksynyt kohtalonsa. ”Kuolen tänne. Kuten sinäkin.”

Veitsisormet tarttuivat käteeni ja vetivät Silvan terän laihaan kurkun poikki. Kavahdin irti olennon otteesta, mutta liian myöhään. Olento kaatui korahdellen maahan. Musta veri levisi lammikkona lakastuneille lehdille.

Metsä täyttyi huudosta. Ulvahdus kiiri puulta toiselle, liikkui kuin tuuli. Flyn uikahiti ja pakeni laukun suojiin. Olisin suonut itsellenikin yhtä helpon piilopaikan.

Puiden rungot räsähtelivät poikki ja maa tärähteli, kun jokin iso eläin tulla ryntäsi kohti. Sen ruumis näytti paljaalta luurangolta, ja sen kynnet olivat kuin viikatteen terät. Vain kypälän isku ja läheisen puun kylkeen oli repeytynyt kolme pitkää viiltoa. Samanlaiset kuin Pohjantiellä näkemissäni vaunuissa.

Valtaisa kita avautui karjaisuun. Rosoiset hampaat paljastivat nielun kolahtelevat hammasratat. Eläin oli puoliksi mekaaninen kone.

© Anu Varis 2013

Vilkaisin maassa retkottavaa ruumista. Veitsisormet, paloarpinen iho, kellopelikarhu. Samassa tajusin jotain. Metsän asukki oli Lazariel.

Kierähdin pois eläimen alta ja sivalsin veitsellä sen kylkeä. Metalli kirskahti metallia vasten. Karhu korskui ja mylvi palkeiden puhkuessa ilmaa. Elossa pitävä tuli roihusi palavan sydämen lailla. Se taistelisi kuolemaan asti. Ja minulla oli vain veitseni.

Loikkasin puunoksalle ja kohotin itseni seuraavalle. Karhu pauskautui huutaen runkoa vasten. Muutama samanlainen isku ja puu retkahtaisi juuriltaan.

”Odota!” huusin. ”En tappanut Lazarielia. Hän teki sen itse.”

”Vale”, karhu ärjyi. Ääni oli kuin pienten jousien ja vietereiden valitusta. ”Ihminen valehtelee. Isäntä on kertonut. Ihmiset valehtelivat, metsä kuoli.”

Tärähdys melkein pudotti minut. Yksikin väärä liike ja karhun kynnet seivästäisivät minut kuin oravan.

”Minulla on sinulle lahja. Annan sen, jos päästät minut menemään.”

”Lisää valheita!”

Puun kaarna rytisi. Runko oli jo halkeamaisillaan.

Otin katkeranliljan laukustani ja näytin sitä karhulle. ”Tässä se on! Siitä on varmasti kauan kun viimeksi näit kukan. Anna minun tulla alas niin saat sen.”

Karhu murautti. Se katsoi kukkaa epäillen ja tuhisutti rautaista kuonoaan. Viimein se painoi päänsä ja perääntyi puun luota. Laskeuduin alas, mutta pidin toista kättäni valmiina tarttumaan Silvaan.

”Kas tässä.” Laskin liljan karhun tassujen juureen ja peräännyin kauemmas. Otus nuuhki kukkaa. Sen kuonossa oli jotain omituista. Aivan kuin...

”Kaunis”, karhu murisi. Sen lasiset silmät muuttuivat sameiksi. Jokainen nuuhkaisu harvensi palkeiden hengitystä. Katkeranliljan tuoksu levisi otuksen koneistoon, valeli öljyn huumaavilla höyryillä, lepytteli roihuavaa tulta värjäten liekit safiirinsinisiksi.

Karhu kävi makuulle ja nukahti. Lopulta uskaltauduin otuksen luo. Tarkastelin sen kuonoa, laskin kämmeneni kylmälle metallille. Kivensirpale oli upotettu rautaan kuin musta jalokivi. Riimut erottuivat juuri ja juuri metsän kalpeassa valossa.

Painoin Silvan kärjen raudan ja sirpaleen väliin, ja väänsin. Pelkäsin, että kirskahdus havahduttaisi karhun. Se kuitenkin jatkoi uniaan.

Saatuani kiven irti käärin sen kaulaliinaani ja sulloin laukkuun. Flyn katseli nukkuvaan karhua narskutellen uteliaasti.

”Meidän on parempi lähteä ennen kuin se herää. Mikään ei ole vihaisempi kuin puijattu karhu.”

IX

Matka takaisin Lomeniin kului syvissä mietteissä. Mitä Lazariel oli tarkoittanut Kuoleman käskyillä? Jos tämä oli puhunut totta, miksi Holokov halusi käskyt itselleen? Tutkiskelin kivenpalasta, sivelin uurteita, joista muodostui viisi kauniisti kaiverrettua riimua. Jos vain olisin osannut lukea niitä...

Lomen tuntui hiljenneneen entisestään, kaikkialla vaikutti autiolta. Koko matkan kylän portilta Holokovin talolle kulki viipyvän usvan halki.

”Käy sisään”, Holokov kehotti avattuaan oven.

Ilma talossa oli käynyt yhä sakeammaksi. Savu peitti jo huonekalutkin, eikä Holokovista erottanut kuin siivet ja nuhjuisen kaavun.

”Saitko sen?”

Otin kaulaliinasta taittelemani käärön ja laskin sen polvieni päälle. ”Et kertonut, että Lazariel asuu Fernianin metsässä.”

”Niinkö?” Holokovin yllätys oli teeskenneltyä. ”Ja minä kun luulin hänen kuolleen tulipalossa.”

”Kaikkihan niin ovat luulleet. Mutta minä näin hänet. Ja hänen uuden lemmikkinsä. Rautakarhu jäi henkiin, mutta Lazariel tappoi itsensä Silvalla.”

”Hyvin valitettavaa. No niin, annahan nyt se sirpale.”

Holokov ojensi kättään. Kärsimättömyyttä miehellä, joka oli kuin itse salaperäisyys. Tällä oli jotain mielessä.

”Lazariel kertoi minulle ennen kuolemaansa, mitä nuo sirpaleet ovat. Kuten kaikki oraakkelit, ei hänkään voinut valehdella.”

Jopa savun seasta erotin muutoksen Holokovin ilmeessä. Niin vaikeaa kuin silmätöntä miestä olikin tulkita, tämän kasvot kielivät ärtymyksestä. Hän veti kätensä pois ja aset-

tui tyynesti nojatuoliinsa.

”Mitä hän sanoi?”

”Ne käskyt on laadittu Kuolemalle. Kuoleman Kolme Käskyä. Ja sinä tiesit siitä!”

Holokovin huuleton suu vääntyi hymyyn. ”Voi olla. Mutta mitä sinä siitä piittaat?”

Hän nousi ja lähti astelemaan savukiehkuroiden seassa. Ne kiertyivät miehen ympärille kuin olisivat olleet osa tämän riekaleista vaatetta. ”Sinähän olet varas. Välität vain kullasta, niinhän? Ja kultaa sinä tulet saamaankin. Palkkiosi on oleva avokätinen, kunhan annat minulle sen sirpaleen.”

”Miksi tavoittelet niitä? Mikä tekee Käskyistä niin tärkeän?”

Holokov levitti siipensä ja syöksähti eteeni. ”Sinä kyselet aivan liikaa, poika! Tee kuten sanon, tai kutsun kaartilaiset kimppuusi.”

Avasin kaulaliinakäärön ja vastentahtoisesti ojensin kiven Holokoville.

”Niin sitä pitää. Kas siinä oma osuutesi.” Kaksitoista kultakolikkoo putosi kilisten lattialle vellovan savun sekaan. Kumarruin poimimaan kolikoita, mutta keskeytin toimeni ja pysähdyin kuuntelemaan. Jokin rahisi nokisia lattialautoja vasten. Olin erottavinani myös vaimeaa ääntä. Kuin tukahtunutta kuisketta.

”Talon perustuksissa on aarnikoita. Tämänkin lattian alta kuuluu niiden sipinää. Tuhka houkuttelee niitä.”

Holokov tuijotti minua ilmeettömästi. ”Ota kulta ja lähde.”

Nousin ja kaadoin kolikot laukkuuni. ”Entä kolmas käsky?”

”Pysy Lomenissa ja odota kutsuani. Minulla ei ole tietoa viimeisen olinpaikasta.”

X

Ennen kuin palaisin Corleyn kievariin, päätin poiketa Pinyan luona. Hänen antamansa katkeranlilja oli luultavasti pelastanut henkeni. Olin hänelle kiitollisuudenvelassa.

Näin Pinyan saapuessani rohdospuotiin, mutta tämä ei ollut se sama iloinen tyttö, jonka hymy tuoksui astereilta ja leinikeiltä. Pinyan kasvot olivat kalpeat ja niistä kuvastui huoli. Nähdessään minut hänen silmänsä täyttyivät kyynelistä.

En ollut koskaan nähnyt Pinyan itkevän. Kyyneleet kastelivat ruusunpunaiset posket, ja tyttö kiersi käsivartensa ympärilleni, kuin ei olisi syleillyt minua tuhanteen vuoteen.

”Pelkäsin että sinulle on sattunut jotain.”

Silitin hänen inkiväärintuoksuisia hiuksiaan rauhoitellen. ”Ei minulla ole ollut hätää. Se sinun antamasi kukka tavallaan suojeli minua.”

Pinya katsoi silmiini. Jotain oli tapahtunut.

”Ne tulivat ja veivät hänet”, tyttö sanoi vaimealla äänellä. ”Ne veivät hänet pois.”

Pyysin Pinyaa rauhoittumaan ja kysyin, mitä hän tarkoitti.

”Kaartilaiset, ne veivät Asmodeuksen. Luulin jo, että he ovat löytäneet sinutkin...”

”Asmodeus? Se silmänkääntäjä?”

Pinya nyökkäsi. ”Käskynhaltija luulee, että Asmodeus on ryöstänyt hänen tyttärensä.”

”Sitä on vaikea uskoa. Eivät komeljanttarit tee sellaista. Jopa Kuuntanssijoista olisi mahdotonta kuvitella sellaista.”

”Sinun on lähdettävä, Selastia. Matkaa etelään, Elitheaan. Kaartilaiset eivät saa vangita sinuakin.”

”Eivät he minun perässäni ole”, vakuuttelin, mutta sisimmässäni tiesin Pinyan olevan oikeassa. Vaikutti siltä, että Käskynhaltija ei lepäisi ennen kuin hänen tyttärensä olisi löy-

detty. Saatuaan kaikki komeljanttarit kiinni hän ryhtyisi jahtaamaan Lomenin mierolaisia. Silloin minä olisin etsittyjen listalla ensimmäisenä.

”Tämä ei voi jatkua näin. Pian Lomenissa ei ole ainuttakaan ilveilijää tai nuorallatanssijaa. Syyllisen on löydyttävä ja pian...”

Valo hämärtyi äkisti, kun jokin tumma kulki ikkunoiden ohi. Ovi avautui ja musta savupilvi tunkeutui sisälle puotiin. Ilman täytti kitkerä noenkatku. Neljä vahvaa siipeä leiskautteli tuhkaa varistavia sulkiaan.

”Selastia! Tiedän, missä on viimeinen käsky.”

Savu täytti sieraimeni, yskä raapi kurkkua. ”Kerro toki, ansaitsit juuri kaiken huomioni.”

Holokov lipui luokseni ja kiersi karheat sormet kaulani ympärille. Tunsin kuinka jalkani irtosivat lattiasta. Veri pakeni kasvoiltani kihelmöiden, henki salpautui.

”Se on sinulla, oli koko tämän ajan. Ovela varas. Kerrohan nyt, missä on se medaljonki.”

”Ei minulla ole sitä enää.” Sanat hädin tuskin mahtuivat kulkemaan kiehelleni. Rohdospuoti sekoittui tukahduttavaan savuun, katosi valon nielemään pimeyteen.

”Valehtelet! Kerro tai murskaan pääsi.”

”Anna hänen olla!” Pinyan huuto tuoksui myrkkymuratilta ja kielonkukilta. Se erotui savun seasta kuin veripisara öljyssä.

Erotin Holokovin vihan vääristämän suun. Tämän silmäkuopissa hohkasi kytevä hilloksen hehku. ”Viimeisen kerran, missä on medaljonki!”

Jokin vingahti laukkuni sisällä. Kuulin kuinka nyöri avautui ja vikkelät kypälät kii pesivät reittäni myöten alas lattialle. Ehdin nähdä kultaisen kimalluksen Flynin hampaissa, ennen kuin se kipitti puodin poikki ja juoksi ovesta ulos.

Holokov oli raivosta suunniltaan. ”Se pahainen syöpäläinen... Takaisin sieltä!”

Pudota mätkähdin polvilleni Holokovin syöksyessä Flynin perään. Yskimäni veri värjäytyi mustaksi noesta. Päässä humisi, kaikki oli utuista ja sameaa.

”Holokov ei saa saada viimeistä käskyä. Meidän on autettava Flynia.”

Kiiruhdin ovelle Pinyan tukemana. Päivänvalo viilsi silmiäni. Kuulin ääniä, huutoa, murahtelua. Siivet löivät ilmaa, likasivat sen hiilellä ja tuhkalla.

”Mitä tapahtuu?” Hieroin aristavia silmiäni. Erotin kadulla kaksi sumeaa hahmoa. Toinen oli Holokov, mutta toisesta en ollut varma. Kuin suuri koira...

”Hukka on Holokovin kimpussa”, Pinya huudahti.

Hopeinen harjas pölysi hukan loikatessa Holokovia kohti. Hampaat louskuivat leukojen repiessä savuista kaapua, ja kynnet riipivät siipien sulkia.

Holokov kiljui tuskasta ja kauhusta. Mutta hukka ei lopettanut. Se näykki, puri, raateli. Kerran valloilleen päästetty eläimen vimma ei laantunut, ennen kuin se maistoi vihollisensa veren.

Kuului ilkeä rusahdus, ja yksi siivistä katkesi tyveä myöten. Holokovin silmäkuopista purskahti mustaa pikeä, suu vääntyi karmivaan huutoon. Hän kaatui kiveykselle, raapi kylmää katua nokisilla sormillaan.

”Selastia... Pyydän, auta minua.”

Näin miten hukka avasi kitansa ja painautui Holokovin ylle. Käänsin katseeni pois, mutta kuulin kuinka hukan leuat rusensivat Holokovin kallon.

Savun laannuttua uskaltauduin hukan luo. Holokovin ruumis mureni hiljalleen, hajosi tomuksi kiveykselle.

”Kiitos.” Se oli kaikki mitä kykenin sanomaan.
Hukka repi turkin ihmishahkansa päältä, ja otti Wulrofin muodon.
”Holokov ryösti Käslynhaltijan tyttären.”

XII

”Mistä tiesit, että Holokov oli sulkenut tytöt kellariin?”

Wulrof katsoi minua murheellisesti ruskeilla hukansilmillään. ”Tulin etsimään sinua, sillä minulla oli aavistus Holokovista. Kun ketään ei tuntunut olevan kotona, murtauduin sisälle taloon ja päätin tutkia sitä noen kyllästämää rakennusta. Seppänä savuun tottuneena huomasin erään huoneen lattiassa luukun, ja saatuani sen auki näin kolme kadonnutta tytärtä.”

Tunsin kuinka häpeä kihosi poskilleni. Ja minä kun olin kuvitellut tyttöjen avunpyyntöjä aarnikoiden temmellykseksi.

”Olin tulossa varoittamaan sinua Holokovin mahdollisista aikeista, kun hän yhtäkkiä seisoikin siinä minun edessäni.”

”No säästyipähän Käslynhaltijan pyöveliltä kirveenteroittamisen vaiva.”

Noukin kuppiin ladotuista pähkinöistä yhden ja tarjosin sitä Flynille, joka istua tappitti olkapäälläni. Se oli ansainnut niin monta pähkinää kuin vain jaksoi nakertaa. Jääkultainen medaljonki riippui kaulassani. Ratkeamaton arvoitus.

”Mutta miksi Holokov vangitsi heidät? Mitä hän oikein juonitteli?”

Wulrof joi kulauksen kolpakostaan. ”Holokov oli kieroutunut vanha raakki. Tuskin hänen teoilleen mitään järjellistä selitystä löytyy.”

Itse olisin ajatellut samoin vielä viikko sitten. Mutta tavattuani Lazarielin en voinut olla pohtimatta kaltoin kohdellun oraakkelin sanoja. Kuoleman Käskyt. Holokov tavoittelee kaikkia kolmea. Samaan aikaan hän vangitsee kolme neitsyttä. Tapahtumilla täytyi olla jokin yhteys.

Kievarin ovi aukesi ja sisään harppoi vaaleanvihreään kaapuun pukeutunut mies. Hänen silmänsä heijastivat katutaiteilijan sielun alakuloa, mutta tuolla kyseisellä hetkellä miehen huulet hymyilivät mitä vilpittömimmän onnen loisteessa.

”Kierros kaikille halukkaille, minä tarjoan!”

Vilkaisin Wulrofin ilmettä huvittuneena, kun tämän tajusi kuka saapuja oli.

”Etkö iloitse Asmodeuksen paluusta? Onhan sinun ansiotasi, että hän sai säilyttää päänsä. Kyläläisten silmissä olet nykyään sankari.”

Wulrof murahti. ”Niinpä kai. Mutta kun tuon silmänkääntäjän maine on jälleen puhdas, Rufud ei taas muuta teekään kuin vain haaveilee päivät pitkät pääsevänsä tämän oppiin.”

Naurahdin ja ojensin Flynille uuden pähkinän.

XIII

Medaljongin uurteinen pinta tuntui pilkkaavan minua. Makasin sängyllä ja kääntelin kultaista korua sormissani. En kyllästynyt sen salaisuuksia hehkuvaan kimallukseen. Jos vain jotenkin olisin saanut sen auki. Tiesin että kirjaimilla oli jokin merkitys, määrätty järjestyks. Mutta vaikka kuinka kääntelin ja vaihtelin osien paikkoja, ei arvoitus ottanut ratketakseen. Olin varas, en lukkoseppä.

Flyn kikatteli sängyn viereisellä pöydällä ja kummasteli kahta mustaa kivensirpaletta. Olin käynyt hakemassa ne Holokovin talon raunioista. Isäntänsä kuoltua rakennus oli murentunut pelkäksi tuhkakasaksi.

Kaikki kolme käskyä olivat nyt hallussani, mutta en tiennyt, mitä tehdä niillä. Kunpa olisin osannut lukea riimuja.

Jokin kylmä ja kova nousi ylös kurkkuuni. Ajatus koversi sydäntäni. Minä en ymmärtänyt riimuja, mutta tunsin erään, joka osasi käyttää niitä.

Ei. Olin päättänyt, etten menisi enää lähellekään Coralian tornia. Tämän makean myrkylliset sanat lumoaisivat minut lopullisesti. Jäisin ikuisiksi ajoiksi noidan puolisoksi. Ikuiseen uneen.

Minun oli löydettävä toinen keino. Tiesin, ettei niitä olisi montaa.

Silloin muistin Harlemyä.

XIV

”Lähdetkö taas matkoille?” Pinyan ääni tuoksui metsäkelloilta. Sinistä surua.

”Lähden. Minun on saatava vastaus Käskyjen arvoitukseen. Elitheassa asuu muuan mies, joka tuntee lukkojen salaisuudet. Harlemyä jos kuka saa medaljongin auki. Hän myös tuntee oraakkeleita, ja joku heistä saattaisi ymmärtää, mitä riimuissa lukee.”

Pinya katsoi minua vihreillä silmillään. ”Minun tulee sinua ikävä.”

Suudelma oli lyhyt, mutta se maistui kauniimmalta kuin mikään muu maailmassa.

Sipaisin Pinyan otsalle laskeutunutta hiuskiehkuraa. ”Älä ole huolissasi. Palaan ennen kuin huomaatkaan.”

Pinya otti jotain esiliinansa taskusta ja kietoi ranteeni ympärille. Se oli pienistä oransseista kukista ja lehtivarsista punottu koru.

”Jottet unohda minua”, tyttö sanoi ja hymyili vienosti.

XV

Holokovin kuoltua Lomen oli muuttunut. Kaduilla liikkui taas ihmisiä, torikauppiat olivat pystyttäneet kojujaan, kuului koiran haukunnaa ja leikkivien lasten ääniä. Sumu oli hälvennyt ja syksyinen aurinko laskenut lempeän kuulaan viittansa maan ylle.

Laskeuduin rinnettä alas tielle ja jatkoin kulkuni Lomenin porteista kohti Valkeita Niittyjä. Jos matka sujuisi ongelmitta, saapuisin Elitheaan kahden päivän päästä.

Flyn pisti päänsä ulos laukustani ja naukaisi raukeasti. Rapsutin otuksen korvallista hymyillen. Kuka ties millaisista kiipeleistä huiskutirskuttelijani minut vielä pelastaisikaan.

Santeri Viljakainen asuu Pihlajavedellä, jossa järvi ja kauniina säilynyt luonto luovat mitä suotuisimman sijan mielikuvitukselle. Kolme teosta julkaissut ja osana useissa projekteissa vaikuttanut kirjailija rakastaa mystisyyttä henkivää gotiikkaa, viipyilee aika ajoin satujen unhoitetuissa maailmoissa, ja ihailee savuhöyryn katkuista 1800-lukua. Hän myös piirtää ollessaan vapaa-ajalla Korpikirjaston hoitajan tehtävistä, ja makeanhimon yllättäessä leipominen luonnistuu siinä missä ruuanlaittokin. Elämän inspiraatio löytyy useimmiten musiikista, mielialasta riippuen.

T. Salorannan kommentit:

Kolme käskyä -novellia eräs esiraatilainen kuvasi täsmäiskuksi URS-kirjoituskilpailuun, ja sellainen se toki onkin. Tarina alkaa toiminnalla, ja marssittaa sen jälkeen lukijan eteen seikkailukertomuksille tyypillisiä hahmoja ja tilanteita toisensa jälkeen. Perinteisestä miekka ja magia -kertomuksesta ei kuitenkaan ole kyse, vaan ajoittaiset steampunk-elementit ja outoudessaan omaperäiset fantasiaolennot nostavat tarinan korkealle tavanomaisuuden yläpuolelle. Juonikin pitää lukijan otteessaan monilla yllättävillä käänteillä, joiden väliin tarjoillaan myös tämän mittaiselle tekstille tuikitarpeellisia suvantoja.

Kielellisesti tarina on kilpailun vahvimpia suorituksia, suorastaan ammattimainen. Vanhahtava fantasiakerronta on esteettisesti miellyttävää, ja läpi tekstin kulkee myös viehättävä sadunomainen henki, vaikka sävy onkin synkähkö eivätkä tapahtumat ole aivan lapsille sopivia. Selvästi tarina on osa suurempaa kokonaisuutta, viittaahan se henkilöihin ja tapahtumiin jotka jäävät tässä nähdyn kokonaisuuden ulkopuolelle – tämä saattaa alkuun hämmentää lukijaa, mutta toisaalta se tarkoittaa myös että tätä herkkua on mahdollisesti luvassa lisää.

Meiju Forsbacka

C-rappu

Kunniamaininta (Tuomas Saloranta)

23. lokakuuta kyseisen rakennuksen C-rapun ulko-ovi katosi.

Valitettavasti kukaan ei ollut näkemässä, nielikö seinän kivinen massa lakatun puisen pinnan ahnaasti kuin hyönteisparvi tai myrkyllinen hyökyaalto. Kukaan ei myöskään toistanut, kuinka C-rapun asukkaiden inhokkikasvi, seinässä sitkeästi vuodesta toiseen kitukasvuisena venyttelevä murattivanhus, omi vapautuneen seinätilan tyytyväisenä kuin aurinkoisen lepopaikan löytänyt kissapeto. Mietin joskus vahingossa, tapahtuiko kaikki hammahtaen, unenomaisena hyppynä ajassa, vai olisiko joku onnekas voinut kenties vielä saapua ala-aulaan ja nähdä viimeisen välähdyksen katoavasta kuunvalosta. C-rappulaiset olivat kuitenkin sattuman ja rakennuksen syrjäisen juurtumapaikan ansiosta rauhallista väkeä. Yömyöhään mielellään valvovat asettuivat lähemmäs keskustan valoja, asuntoihin, joiden seinille öisen liikenteen valot heijastivat kiireistä utua ja joiden hujuvilta parvekkeilta saattoi kuulla katkeavia ulahduksia ja liian nopeita askelia. Ainoa todennäköisesti valveilla ollut oli C20-asunnossa kipuihinsa humaltuva leskirouva, joka saattoi olla hetken ainoastaan helpottunut kajastavan luonnonvalon kadotessa kuin umpeutuva haava.

C-rapun omituisesta lopusta ei voinut olla montaakaan minuuttia kun se alkoi. Olin nähnyt oven vain hetki sitten palatessani myöhäisiltä ruokaostoksilta turtana ja ollessani jo henkisesti unessa. Katselin peilikuvaani liian kirkkaassa kylpyhuoneessa hammasharja toimettomasti hampaillani tanssien, kun ensimmäiset ihmiset huusivat. Ääni kaikui ja kiersi ja sai minut melkein putoamaan polvilleni. Pitkään ajattelin putkiston vain vääristävän ääntä, mutta mitä enemmän annan itseni nykyisin asiaa ajatella, sitä hölmömmältä tuollainen tuntuu. Ihmisestä normaalisti lähtevillä äännähdyksillä ei todennäköisesti ollut enää siinä vaiheessa C-rapun asukkaiden elämässä mitään virkaa.

Olin asunut B-rapussa tarpeeksi kauan juurtuakseni lapsenomaisesti ja typerästi siihen hieman liian syrjäiseen, vetoiseen ja huonosti äänieristettyyn rakennukseen. En todellakaan tuntenut naapureitani kohtaan minkäänlaista yhteisöllistä kiintymystä, mutta meidän kerrostalostamme minä silti pidin, hieman samalla tavalla kuin ihmiset ajan myötä aidosti pi-

tävät huonosti käyttäytyvästä sukulaisesta. Kylpyhuoneeseen ja keittiön ilmastointikanavan läpi kuuli jokaisen seinänaapureiden turhaakin turhemman sanan, joku onnistui jatkuvasti tuomaan mukanaan uuden yhteisön turkiskuoriaisia ja levittämään niitä ahkerasti lähiauntoihin, ja talonmies vietti enemmän aikaa viskinhuuruudessa asunnossaan kuin todellisissa töissä.

Sinä iltana jähmetyin aloilleni toinen käsi lavuaarin reunaa puristaen ja kuuntelin. Tunsin ulkonäöltä seinänaapurini, tai ainakin olisin veikannut sen puolesta, sillä muuttoaautoja ei ollut pitkään aikaan hiljaisella sivukadullamme näkyneet. He olivat puolisen vuotta sitten varoittaneet minua tuloillaan olevasta äänekkäästä remontista ja pyydelleet anteeksi rutiininomaisesti mutta vuolaasti. Sydänkasvoinen, lyhyt ja siro nainen, joka leikkitteli ruskeilla hiuksillaan ja kulki pihassa ripeästi ja vain hieman käsiään liikuttaen, ja häntä hieman lyhyempi, vakava mies, joka puhui hiljaa mutta miellyttävästi ja käytti ostoksilla käydessään kankaisia ostoskasseja. He katselivat televisiota myöhään ja nauroivat samaan aikaan, mikä joskus piristi minua yksinäisessä sopessani.

Nyt nainen kirkui. En vielä silloin tiennyt, että tämä olisi paljon miellyttävämpää kuin yksikään tulossa olevista äänistä, vaan tuskanhuuto täytti vatsani kylmällä hätääntymisellä. Näin syttyneen tulipalon, ikkunasta sisään kiivenneen narkomaanin tai harvinaisen taitavasti narsistisen väkivaltaisuutensa peittäneen avomiehen. Mielessäni vilisivät kaikki ne tärkeät puhelinnumerot, joihin välittävän kaupunkilaisen kuuluisi oitis soittaa. Enkä tietenkään soittanut niistä yhteenkään.

Kuluttaisin mielelläni aikaa kuvailemalla niitä lohdullisia tunteja, kun kaikki voipuneet vapaana olevat asukkaat vielä parveilivat rapussa, soittelivat tuttavilleen, hätäkeskukseen ja poliiseille ja supisivat keskenään terroristeista ja sortuneesta katosta. Viesti umpeen muurattusta (muurautuneesta) rapusta tavoitti kaikki hyvin hitaasti, sillä kukapa sitä olisi uskonut, edes hämmentyneen poliisin suusta. En kuitenkaan tahdo huijata itseäni kertomalla pitkään ja polveilevasti omituisesta paniikista ja sitä seuranneista operaatioista, jotka eivät johtaneet mihinkään hyvään tai merkittävään. Yhtään C-rapun asukasta ei enää koskaan tavoitettu puhelimitse, eikä oviaukon purkaminen onnistunut. Järkyttyneet, hämmentyneet ja valtavan mittaluokan pilaa epäilevät apujoukot törmäsivät ainoastaan loppumattoon kivimassaan, jonka syvyys uhmasi kaikkia järjen lakeja.

Lopulta he vain lopettivat, mitään ilmoittamatta, ja minä ymmärsin heitä. Kuka olisi edes halunnut pyrkiä syvemmälle? Media käsitteli koko asiaa viimeiseen asti varovasti, sillä se vaikutti huonolta jekulta, omituiselta mainostempulta. Kukaan ei kuunnellut itkeviä sukulaisia tai panikoivia puolisoita. Maailma on täynnä hulluja.

Minulle kaikki tuo oli lähes yhdentekevää. Kykenin ajattelemaan vain ääniä. Niitä ensimmäisestä huudosta hamaan loppuun asti jatkuneita ääniä.

Puhuin naapureideni kanssa vain kerran, 24. lokakuuta.

En syönyt niinä päivinä paljon. Aina kun nälkä oli yllättää minut ja ruumiini yritti muistuttaa omista yksinkertaisista tarpeistaan, saatoin kuulla – heidät? Ne? Kuinka olisin voinut keskittyä pilkkomiseen, kuumentamiseen tai vain hieman epämukavaan kurnimiseen, kun kuulin kaiken kiduttavan tarkasti. Minun pienessä asunnossani ääniä ei voinut paeta. Vietin suurimman osan seuraavasta päivästä keskustassa kuljeskellen. Ripeästi liikuvien ja äänekkäiden ihmisten arkinen elämä näytti omituiselta ja vieraalta, enkä onnistunut sukeltamaan kunnolla heidän joukkoonsa, vaikka kuinka yritin. En ollut nukkunut

silmällistäkään.

Töminää, huutoa ja seinää vasten tukahdutettua kiihkeää nyyhkytystä. Muutaman kerran koko vuoteeni oli vavahtanut, kuin joku tai jokin olisi paiskattu seinään. Tiesin, että minun olisi palattava illan kylmetessä, ja vielä piinallisempi oli tieto siitä, että jos olisin ollut sellainen ihminen jollaiseksi olin itseni aina kuvitellut, olisin silläkin hetkellä avustamassa hämmentyneissä purkutoimissa. Minulla ei ollut sukulaisia tai ystäviä joiden luona yöpyä, eikä hotellissa nukkuminen tullut kysymykseenkään.

Sinä iltana, kuunneltuani C-rapusta kantautuvia painajaismaisia elonmerkkejä lähes tarkalleen vuorokauden ajan, pakottauduin nojautumaan lähemmäs keittiön ilmanvaihtokanavaa. Juuri sieltä naapuriasunnon äänet kuuluivat satunnaisesti kuin laadukkaasta kaiuttimesta. Pahinta oli hengitys, kuin jompikumpi naapureistani olisi rukoillut apua aivan korvani vieressä.

”Teitä yritetään auttaa!”

Kumma kyllä ääneni ei värissyt, vaan kuului niin kuulaana ja kirkkaana, että säikähdin sitä itsekin. Työpöydän kulma painoi ikävästi kylkeäni enkä halunnut koskettaa seinää.

”Niitä on liikaa.”

Naisen puhe kuulosti rahisevalta nyyhkykseltä ja vedin kauhuissani kasvoni entistäkin kauemmas. Minua oksetti.

”Tuleeko joku tänne?” nainen jatkoi, tuoden ilmeisesti itse suunsa lähemmäs meidän ainoaa yhteistä kanavaamme.

”Minä... minä luulen niin.”

”Pian. Käske heidän tulla pian. Minä en näe.”

En yrittänyt enää puhua heidän kanssaan. Lepäsin silmät auki pingotettuina, kaikki valot päällä, sillä aina vajotessani hentoon horrokseen havahduin siihen kuvitelmaan, että seinä oli sortunut ja Se Jokin oli paikalla. Se, joka sai naapuriasunnon suloisen pariskunnan anelemaan ja kirkumaan, hakkamaan ja kynsimään seiiniä.

Minä muutin 26. päivä, kun äänet muuttuivat. Varsinaisen päätöksen tein 25. päivän yönä.

En tietenkään saanut omaisuuttani mukaani, se olisi vaatinut aikaa ja järjestelyjä. Pakkasin ainoastaan laukkuni täyteen loppujen lopuksi turhia mutta oudon lohdullisia esineitä ja pakenin. Hotelli maksoi aivan liikaa enkä nukkunut sielläkään silmällistäkään, mutta vielä kivuliaammalla rahasummalla sain muuttofirman tyhjentämään koko asuntoni puolestani. He eivät ihmetelleet pyyntöäni, ja olen melko varma, että koko B-rappu tyhjeni viimeistään niiden päivien aikana.

Ensin tuli nimittäin hiljaisuus.

Luulin jo menettäneeni järkeni. Jäinen hiljaisuus korvasi kaikki ne väkivaltaiset, vimmaiset taistelun ja paon äänet, joihin olin muutaman päivän aikana turtunut ja jotka saivat minut vapisemaan ja pysyttelemään koko ajan keskellä pientä kotiani, kaukana myrkyllisestä seinäpinnasta. Tunsin itseni flunssaiseksi, kaikki aistini olivat turtuneet ja raajani eivät totelleet aivan yhtä sulavasti kuin ennen. Aikaa ei enää ollut samalla tavalla, ainoastaan sykleittäin etenevä taistelu viereisessä asunnossa. En paennut asunnostani kuten ensimmäisinä päivinä, sillä rapussa äänet kuuluivat entistäkin tarkempina, kimpoillen kiiltävistä seinistä kuin peilitalossa. Makasin usein silmät auki, korvat tyynyillä peitettyinä, makuuhuoneen ovea vahtien, rukoillen edes hetken hiljaisuutta, ja lopulta se koitti.

Hiljaisuus rapisi ja raastoi, ja nousin varoen istumaan nihkeällä vuoteellani. Kului

minuutteja ilman kahahduksia, tömähdyksiä tai piinallista sihinää, joka muistutti minua aina seinän viertä hitaasti kulkevasta valtavasta käärmeestä. Kuulin jopa yöpöydän kellon käskevän viisarin. Olin juuri nousemaisillani epämurkavasta asennostani, kun kaikki repesi.

Makuuhuoneeni seinä vavahti saaden sängynpäädyn rymähtämään ja minut kaatu- maan vaikeasta polviasennostani suoraan huutaville kasvoilleni. Ryminä sai vitriinin vapi- semaan ja lattian natisemaan, kuin valtavat aallot olisivat pyyhkineet halki pienen asunto- ni, ja seinä aaltoili kuin äärimmilleen venytetty rumpukalvo. Makasin selälläni jääkylmällä lattialla ja saatoin erottaa ne, yhtäkkiä riisipaperisen ohuelta näyttävän seinän toisella puo- lella kulkevat hahmot, kuin sadat valtavat ja mekaaniset hyönteiset, joiden jalat melkein (melkein, luojani, melkein) halkoivat pieniä veitsenteräreikiä tapettiin. Ne tanssahtelivat ja pyörteilivät, pysähtyen tamppaamaan samaisia kohtia yrittäen repiä tiensä läpi, kunnes jo- kin vielä suurempi olento murskasi ne aloilleen.

Selkäni huusi kaatumisen jälkeisestä tuskasta ja olin jo varma halvaantumisestani, sii- tä etten koskaan kykenisi kohottamaan itseäni pystyyn ja pakenemaan Sitä Jotain, kun hyökkäyksen kohteeksi joutuneeseen seinään painuivat selvästi kahdet kädet. Ne repivät ja raastoivat ja nainen nauroi, mielipuolista ja alkukantaista naurua, jota en koskaan unohda. Se muistutti itämaiden salattuja ja myrkyllisiä luolastolauluja, viimeistä viettelystä ja veristä himoa ennen karmivimpia kohtaloita.

Ruumiini ymmärsi paeta ennen mieltäni, kiskoi minut pystyyn ja halki huojuvan huoneen, ja nauru muuttui raivoisaksi kirkunaksi. Se kiiri rapussa kuin itse kuolema.

En aio pitkästyttää teitä, tai armahtaa itseäni, jaarittelemalla siitä, mitä ne painajaismaiset päivät minulle tekivät. Voisin puhua tuntikausia hiljaa ja vakaasti, kertoa miten monia asioita nykyisin pelkään ja millaisia ääniä tajuntani rajamailla yöstä toiseen kuulen. Minus- sa ei ollut paljonkaan kehuttavaa ennen C-rapun vallannutta pimeyttä, mutta nykyisin olen vain varjo siitäkin puuduttavasta tavanomaisuudesta.

Minun pelkoni ja kauhusta kärsinyt ruumiini ei ole kuitenkaan mitään. Ei mitään. Sillä tajuttuani olevani elossa, ja varsinkin ymmärrettyäni etten joutuisi koskaan pala- maan, ymmärsin mitä todella oli tapahtunut.

Minä olin *HELPOTTUNUT*, kun muutaman hiljaisen hetken kuvittelin heidän me- nehtyneen! Olin jo useita kertoja toivonut sitä, rukoillut, että Se Jokin joka raastoi ja pii- nasi heitä, jahtasi heitä C-rapun sulkeutuneessa pimeydessä ja päästi heidät aina viime het- kellä pakenemaan paniikista nyyhkien, olisi vihdoin saanut tarpeekseen. Se odotti varmasti hiljaisuudessa heidän voipumistaan, nautiskeli ajatuksella siitä, että heidän viimeisilleen re- vityt ruumiinsa käpertyivät avuttomina nukkumaan pakon edessä. Rukoilin heidän kuole- maansa, heidän taistelunsa teki minut hulluksi, ajoi ruumiini sotatilaan ja piinasi mieltäni, mutta *se ei saanut minua muuttamaan!*

Minä pysyin aloillani ja odottelin, aivan kuten syrjässä asuvat odottavat myrskyn lep- pyvän. He sulkeutuvat kuoreensa ja toivovat tuhon kiertävän heidät. Naapurista kantautu- va painajainen häiritse minua, mutta se johtui ainoastaan siitä, *ainoastaan*, että ajatus ohuis- ta seinistä ja kaikista asuntooni johtavista pienistä raoista tavoitti mieleni. Aina sävähtäes- säni rajua kolinaa tai taistelussa paukkuvia ovia kuvittelin vain itseni heidän tilalleen, kis- komaan ja repimään itseäni yhä uudelleen uuteen ja aivan liian lyhyeen pakopyrähdykseen. Jos ne eivät olisi kuulleet tai aistineet minua, jos Se Jokin ei olisi yllättäen kääntänyt me- kaanista ja raivoisan ilkikurista katsettaan minuun, tavoitellen juuri minua kuin itse kyl- myys, olisinko pysynyt aloillani, suhtautunut lopulta siihen infernaaliseen rapinaan kuin

kiukutteleviin putkiin ja hautana toimivaan kadonneeseen oveen kuin ikiaikaiseen muistomerkkiin? Olisinko oppinut syömään, torkkumaan ja rakastelemaan kuunnellen epätoivoista hysteristä itkua ja aivan liian nopeaa hengitystä, hajoavia huudahduksia ja voimatonta raaputusta?

Ja tätä ajatellessani ymmärrän, että ansaitsen täysin jokaisen painajaisen, jonka katson yöstä toiseen alusta loppuun. Jokaisen unen, jossa seinä silkan epäonnistuneen natinan sijaan sortuu ja murenee. Enkä yhtenäkkään itkuisena ja hikisenä aamuna muista, mikä minut lopulta tavoitti, mikä sai minut hetkellisesti huutamaan kuten samaan aikaan nauravan naapuriasunnon pariskunnan.

Meiju Forsbacka on jyväskyläläinen opiskelija, joka kirjoittaa mielellään omituisista ja kieroista otuksista ja juo kahvinsa suurista mukeista.

T. Salorannan kommentit:

C-rappu jäi sekä esiraadissa että tuomaristossa kaikkien mieleen. Kukaan ei suoralta kädeltä nostanut sitä suosikikseen, mutta se jäi vainoamaan jonnekin alitajunnan perukoille niin tehokkaasti, että se ehdottomasti vaati kunniamaininnan. Novelli saavuttaakin kilpailun teksteistä puhtaimmin lovecraftilaisen tunnelman, sen aidosti hirvittävän, ihmismielelle käsittämättömän ja viimein hulluuteen ajavan kosmisen kauhun, jossa mitään ei lopulta paljasteta mutta jo etäiset aavistukset saavat ymmärtämään, että on parempikin olla tietämättä enempää. Kyseessä on ehdottomasti häiritsevin kauhutarina pitkään aikaan, ja ehdottomasti hyvällä tavalla!

Jo idea katoavasta kerrostalon rapusta on yksinkertaisuudessaan nerokas, ja vaikka siitä voisi halutessaan laajentaa hyvinkin pitkällisen selviytymistarinan hirviöineen ja klaustrofobisine tunnelimeen, naapurirapun ulkopuolisen tarkkailijan vähäiset ja viitteelliset havainnot jostain kauheasta tekevät tarinasta paljon hyytävämmän. Vähittäinen mielenterveyden rakoileminen on sekin kuvattu tehokkaasti, ja kertoopa tarina kauhuvisioidensa lomassa myös jotain oleellista ihmisluonnosta.

Kultakuoriainen #7
ilmestyy kesällä 2013!
Teemana oudot maailmat!

